PRE
120 LET
Jsme energie tohoto města

© Ing. Jan Doležálek
© Ing. Drahomír Ruta
© Pražská energetika, a. s.

ISBN 978-80-270-0671-7

PRE

120 1897 - 2017

120 LET

Jsme energie tohoto města

Vedení společností Skupiny PRE (zleva):

Ing. Milan Hampl, ředitel společnosti PREdistribuce, a. s.
Dipl.-Ing. Alexander Manfred Sloboda, obchodní ředitel Pražské energetiky, a. s.
Ing. Pavel Elis, MBA, generální ředitel Pražské energetiky, a. s.
Ing. Aleš Staněk, MBA, ředitel společnosti PREměření, a. s.

Úvodní slovo

Vážení čtenáři,

elektřina je pro dnešní svět naprosto nepostradatelná. Díky své fyzikální povaze, způsobu šíření a schopnosti přeměny na světelné záření, teplo nebo třeba pohybovou energii nemá v mnoha ohledech konkurenci. Moderní digitální technologie i zdánlivé maličkosti v našem každodenním životě by bez elektřiny přestaly fungovat.

Co všechno lidstvo s elektřinou dokáže, to před sto dvaceti lety jistě nikdo ani neodhadoval. V té době však již v Praze svítily první žárovky, rozjela se elektrická tramvaj a vize našich prapředků o rozšiřování elektřiny a její užitečnosti vedly k založení Elektrických podniků královského hlavního města Prahy 1. září roku 1897.

Za tu dobu jsme společně – my energetici i obyvatelé Prahy, naši zákazníci – ušli obrovský kus cesty poznání a rozvoje. Dnes je Pražská energetika moderní integrovaný energetický koncern, k jehož hlavním činnostem patří obchod s elektřinou a plynem na celém území České republiky, distribuce elektřiny na území hlavního města Prahy, výroba elektrické energie z obnovitelných zdrojů a poskytování energetických služeb. Naše společnost obsluhuje více než 700 tisíc odběrných míst a je tak třetím největším dodavatelem elektřiny v České republice a provozovatelem moderní a spolehlivé energetické distribuční sítě. V rámci své činnosti Pražská energetika podporuje využívání nových technologických řešení a poskytuje odborné poradenství v oblasti efektivního užití energie a dosahování energetických úspor.

Ve své činnosti se řídíme přísnými etickými standardy, ke kterým patří zejména odpovědné chování k zákaznické veřejnosti, zaměstnancům, společnosti a životnímu prostředí. V rámci svých podnikatelských aktivit se hlásíme k principům trvale udržitelného rozvoje. Firemní kultura je orientována na stálý růst vnitřní efektivity, inovace, na podporu iniciativy a aktivity zaměstnanců v zájmu růstu hodnoty společnosti. Pražská energetika si plně uvědomuje svou společenskou odpovědnost a aktivně podporuje sociálně prospěšné projekty a organizace v regionu hlavního města.

Stejně jako v uplynulých 120 letech chceme být i do budoucna spolehlivým partnerem svých zákazníků a zodpovědně se podílet na utváření budoucnosti regionu hlavního města Prahy. Společným cílem všech 1 400 zaměstnanců je, aby Pražská energetika byla stabilní a zároveň moderní a inovativní energetickou společností, která svým akcionářům zajistí dlouhodobý růst hodnoty.

Tato kniha mapuje historii existence sto dvaceti let výroby a rozvodu elektřiny v Praze. Je ohlédnutím za prací několika generací energetiků a přináší cenné informace a poučení stávajícím energetikům i těm budoucím. A zcela jistě i nejen jim, ale vlastně všem, kteří se o elektřinu a hlavní město – o jejich vývoj a historii zajímají. Tak ať se vám, čtenářům, následující stránky líbí.

Pavel Elis
předseda představenstva a generální ředitel

Úvod

S historií Prahy je nerozlučně spojen politický, ekonomický, kulturní a technický život celé naší země. Pamatuje epochu českých králů, husitského hnutí, habsburského temna, obrození, zrodu Československé republiky. Jsou s ní spjaty všechny rozhodující etapy zápasů za vybudování a upevnění demokracie v naší zemi. Historicky vzniklý životní styl, architektura a přírodní podmínky vytvořily jednu z nejkrásnějších metropolí Evropy.

Nezbytnou součástí a podmínkou rozvoje města se stala ve 20. století elektrická energie a jí sloužící rozvodná zařízení a výrobny. Úkolem společnosti Pražská energetika, a. s., (PRE) je především uspět v konkurenčním boji, stát se prosperující, zákaznicky orientovanou společností, a vytvářet pro své vlastníky dlouhodobě zisk. Přitom je třeba samozřejmě přihlížet ke zkušenostem předchozích generací, které vybudovaly nezbytný základ energetického systému rozvodu elektrické energie.

Rozhodujícím rokem pro jeho rozvoj byl rok 1897, kdy došlo k založení Elektrických podniků královského hlavního města Prahy. Právě v době 120. výročí trvání pražského rozvodu elektrické energie je příležitost uspořádat a připomenout si ideály, pracovní úspěchy a naopak potíže, překážky a omyly předchozích a současných energetiků – dřívějších i současných zaměstnanců společnosti.

PRE
elektromobil pro lepší ovzduší
PRE
čistá jízda - 0% emise
3AB 0605
3AA 9108
3AB 0777
PRE
čistá jízda-0%
elektro

Poslání a vize Skupiny PRE

Pražská energetika, a. s., (PRE) se sídlem v Praze je se svými přibližně 700 000 zákazníky třetím největším dodavatelem elektřiny v České republice. V současné době zaměstnává přibližně 1400 zaměstnanců; svým zákazníkům dodává ročně cca 6,1 TWh elektřiny a v roce 2015 dosáhla celkového konsolidovaného čistého zisku ve výši 2 523 mil. Kč.
Mezi základní aktivity skupiny patří prodej, obchodování s elektřinou, její distribuce a doplňkové energetické služby.
Historie skupiny sahá až do roku 1897, kdy byly založeny Elektrické podniky královského hlavního města Prahy, jejichž předmětem činnosti bylo tehdy kromě dodávek elektřiny také osvětlení ulic a provoz tramvají. V roce 2017 tedy Pražská energetika oslaví 120. výročí od založení svého právního předchůdce.
Členy skupiny jsou, kromě mateřské společnosti, následující subjekty, resp. 100% dceřiné společnosti:

- **PREdistribuce, a. s.** – vlastník a provozovatel distribuční soustavy na území hl. m. Prahy a města Roztoky
- **PREměření, a. s.** – montáže a odečty elektroměrů, dále energetické služby, servisní produkty a výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů
- **eYELLO CZ, k. s.** – obchod s elektřinou a plynem
- **KORMAK Praha, a. s.** – výstavba elektroenergetických staveb a montáže, revize a opravy energetických zařízení

Všechny subjekty Skupiny PRE považují za svůj prioritní úkol spolehlivé zajištění dodávek elektřiny všem odběratelům na svém zásobovacím území.

Vize PRE

PRE je stabilní a prosperující energetická skupina s dlouholetou tradicí. Je spolehlivým distributorem elektřiny na území hlavního města Prahy a stala se významným obchodníkem s elektřinou na energetickém trhu České republiky. Využíváním nejmodernějších technologií a postupů uspokojuje požadavky a očekávání zákazníků; zároveň je pro své zaměstnance silným sociálním partnerem, který pečuje o jejich profesionální rozvoj.

Poslání PRE

Posláním PRE je zvyšování spokojenosti zákazníků, akcionářů a zaměstnanců společnosti poskytováním spolehlivých a kvalitních dodávek elektřiny a s tím souvisejících služeb s využitím všech schopností a zdrojů.

Poznámka autorského kolektivu

Kniha **120 let Jsme energie tohoto města** navazuje na publikaci, která byla vydána ke stodesátému výročí rozvodu elektřiny v Praze. Publikace připravená a vydaná k 120. výročí založení právního předchůdce společnosti je v první řadě publikací převážně historicko-populární a je sepsaná s nutným přihlédnutím k technicko-odborným aspektům. Tento text představuje stručné připomenutí každodenních služeb elektroenergetiků a rozvodných sítí elektrické energie v hlavním městě Praze s navazující úvahou o jejich dalších perspektivách. Lze předpokládat, že tato práce poslouží jednak mladším pracovníkům i všem ostatním zájemcům k poznání historie pražské energetiky a k převzetí technicko-odborných poznatků dřívějších generací, jednak pamětníkům nedávných i dřívějších časů k nostalgickému vzpomínání.

Autoři částečně vycházeli (především při popisu období 1897–1945) z publikace „90 let služeb rozvodu elektřiny Praze“, která vyšla v roce 1987. Na této publikaci se tehdy podíleli bývalý ředitel Pražských energetických závodů, k. p., Ing. Rudolf Štecher a bývalý vedoucí odboru rozvoje Ing. L. Kout. Období let 1945–1987 popsané v této publikaci muselo být, vzhledem k proběhlým společenským změnám v roce 1989, bývalým vedoucím kanceláře společnosti Ing. Janem Doležálkem kompletně přepracováno. Texty, které se týkají období 1997–2001, zpracovali Ing. Vlastimil Řezníček a Ing. Jan Doležálek. Kapitolu věnovanou letům 2007–2016 zpracoval Ing. Drahomír Ruta, tehdejší dlouholetý předseda představenstva a generální ředitel Pražské energetiky.

Další výše neuvedené texty (povodeň v roce 2002, období 2002–2006, tabulková část a dodatkové texty uvedené na konci publikace) jsou dílem Ing. Jana Doležálka.
Poděkování patří Mgr. Pavlu Fojtíkovi, vedoucímu archivu Dopravního podniku hl. m. Prahy, akciové společnosti, bez něhož by publikace v této podobě nevyšla.

PRAHA - KRÁL. VINOHRADY - ŽIŽKOV.

1897»1918

Průmyslová revoluce, počátky elektrizace v českých zemích se zaměřením na oblast královského hlavního města Prahy do roku 1918

< Prvním počinem nově založených Elektrických podniků královského hlavního města Prahy bylo zahájení provozu na trati elektrické dráhy Praha–Žižkov–Král. Vinohrady 18. září 1897.

I. kapitola

Průmyslová revoluce vyvolala nejen potřebu rozvoje dopravy, ale i osvětlení, zejména ulic a továrních hal. Koncem osmnáctého století začala probíhat první průmyslová revoluce - přechod od manufakturní a řemeslné výroby k výrobě tovární, která od poloviny 19. století vstoupila do svého vrcholného stadia.

Vzhledem ke specifickému historickému vývoji proběhla v českých zemích průmyslová revoluce ve srovnání s jinými evropskými zeměmi poněkud opožděně. V polovině 19. století došlo v českých zemích k oživení ve všech směrech národního života. Česká společnost začala rozvíjet průmyslové podnikání, v politickém životě se zvýšilo úsilí o obnovu samostatného historického českého státu.

V roce 2017 má Praha cca 1,119 mil. obyvatel; PRE má přes 700 000 zákazníků na ploše cca 500 km².

V roce 1880 měla Praha něco přes 155 000 obyvatel. Průmyslová revoluce, tovární a strojová výroba měnily postupně život Prahy. Na předměstích byly budovány základy průmyslových závodů, zvláště kartounek a strojíren. Z mnoha je možno jmenovat Dormitzerovu tiskárnu kartonů v Holešovicích; Thomasovu, později Rustonovu strojírnu v Libni, Breitfeldovu v Karlíně a Ringhofferovu na Smíchově. V roce 1885 udávala pražská obchodní komora, že celkem 25 pražských strojíren zaměstnávalo 4176 dělníků. Za prací do průmyslových závodů přicházelo obyvatelstvo z venkova. Rozvoj výrobních sil působil na rozvoj dopravy.

V polovině 19. století se započalo s dlážděním a osvětlováním pražských ulic. Důležité komunikace, jako Celetná ulice, Staroměstské náměstí, Karlův most a Hrad, byly osvětlovány sice již v 18. století olejovými lampami, ale teprve v padesátých letech 19. století se objevovaly v pražských ulicích plynové lampy.

< František Křižík, významný český elektrotechnik a vynálezce (1847–1941)

Střídavý proud a možnost jeho výroby byl koncem roku 1870 již znám. Avšak teprve pozdější, po sobě následující objevy synchronního alternátoru pro výrobu větších výkonů trojfázového točivého proudu, dále objev transformátoru pro potřebné zvyšování napětí na přenos a konečné využití objevu Teslova točivého pole v asynchronním motoru, znamenaly zásadní změnu v rozvoji všeobecné elektrizace střídavým proudem. Ukázalo se, že spotřebiče na proud střídavý – topidla, vařidla, svítidla i motory pracují stejně dobře jako dřívější přístroje, až na to, že se u nich nemohla řídit rychlost tak rozsáhle jako u motoru na proud stejnosměrný.

Podobný byl i vývoj elektrizace v našich zemích, kdy koncem devatenáctého století kolem let 1888–1890 vznikaly elektrárny a generátory stejnosměrného proudu, spolu s jeho možnostmi i uvedenými nesnázemi. V okolí Prahy byly vybudovány stejnosměrné elektrárny na Žižkově (1889), na Smíchově (1897) a v Karlíně (1895) a kromě nich mnoho menších továren vyrábělo elektřinu pro vlastní potřebu.

Od 90. let se český hospodářský život vyrovnával se zpožděním z předchozí doby. Průmysl je soustředěn zejména v Libni (v roce 1832 vzniká Rustonka, v roce 1871 Českomoravská strojírna, v roce 1894 Libeňský přístav), v Karlíně a na Smíchově (Ringhofferova továrna). Výroba a zavádění elektrické energie do pražské aglomerace jsou bezprostředně spjaty se jménem elektrotechnika a průmyslníka Františka Křižíka.

Příležitostí k dalšímu zavedení elektrické energie pro pohon dopravního prostředku se stala Zemská jubilejní výstava v roce 1891. Název výstavy byl odvozen od pořádání oslav stoleté památky první průmyslové výstavy, která se uskutečnila v Praze roku 1791 při korunovaci císaře Leopolda II. na českého krále. Byla to první průmyslová výstava na evropském kontinentě. V letním refektáři pražského Klementina předvádělo tehdy české rukodělné výrobky více než 150 vystavovatelů.

> Zakládací listina Elektrických podniků z roku 1897

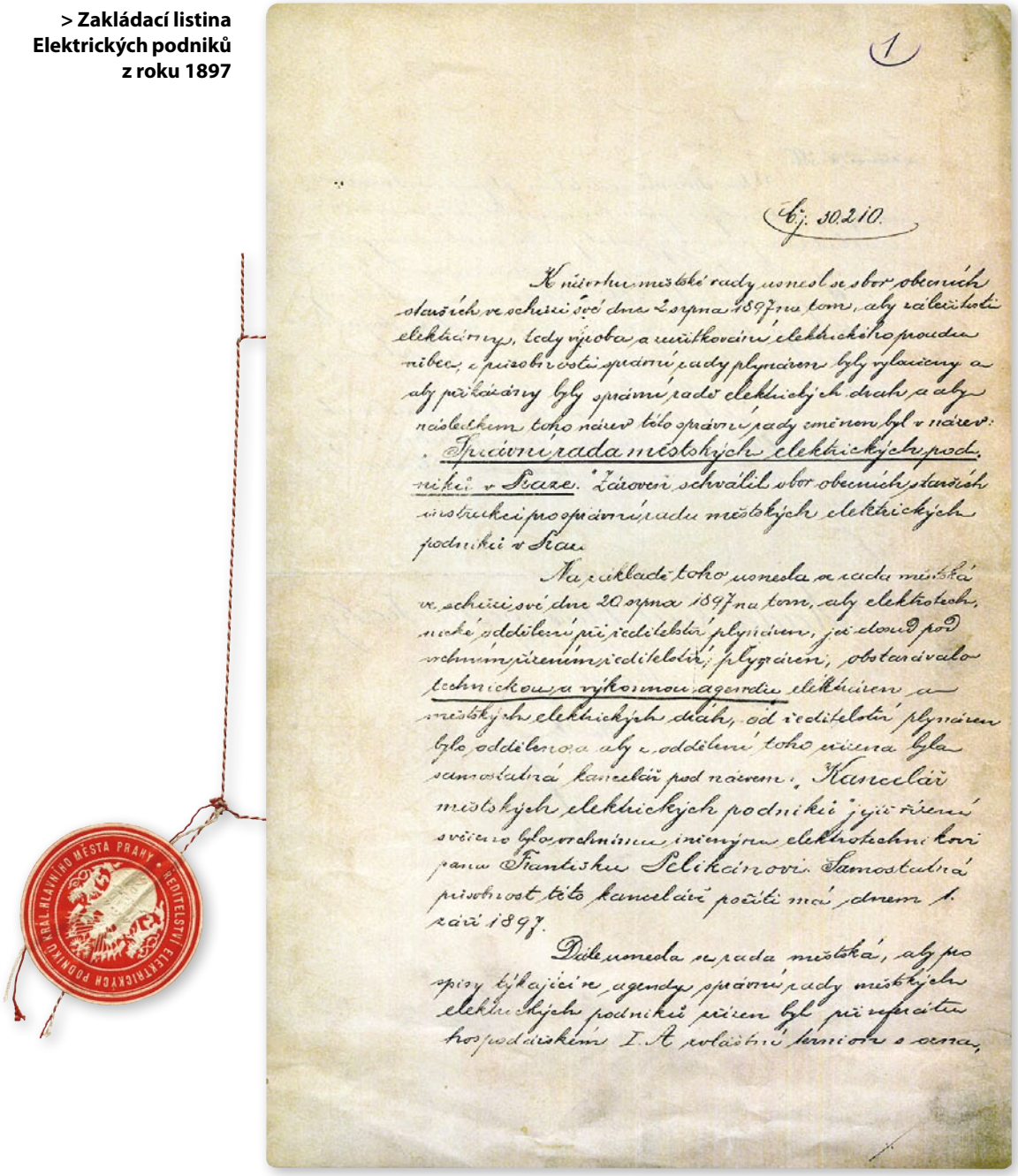

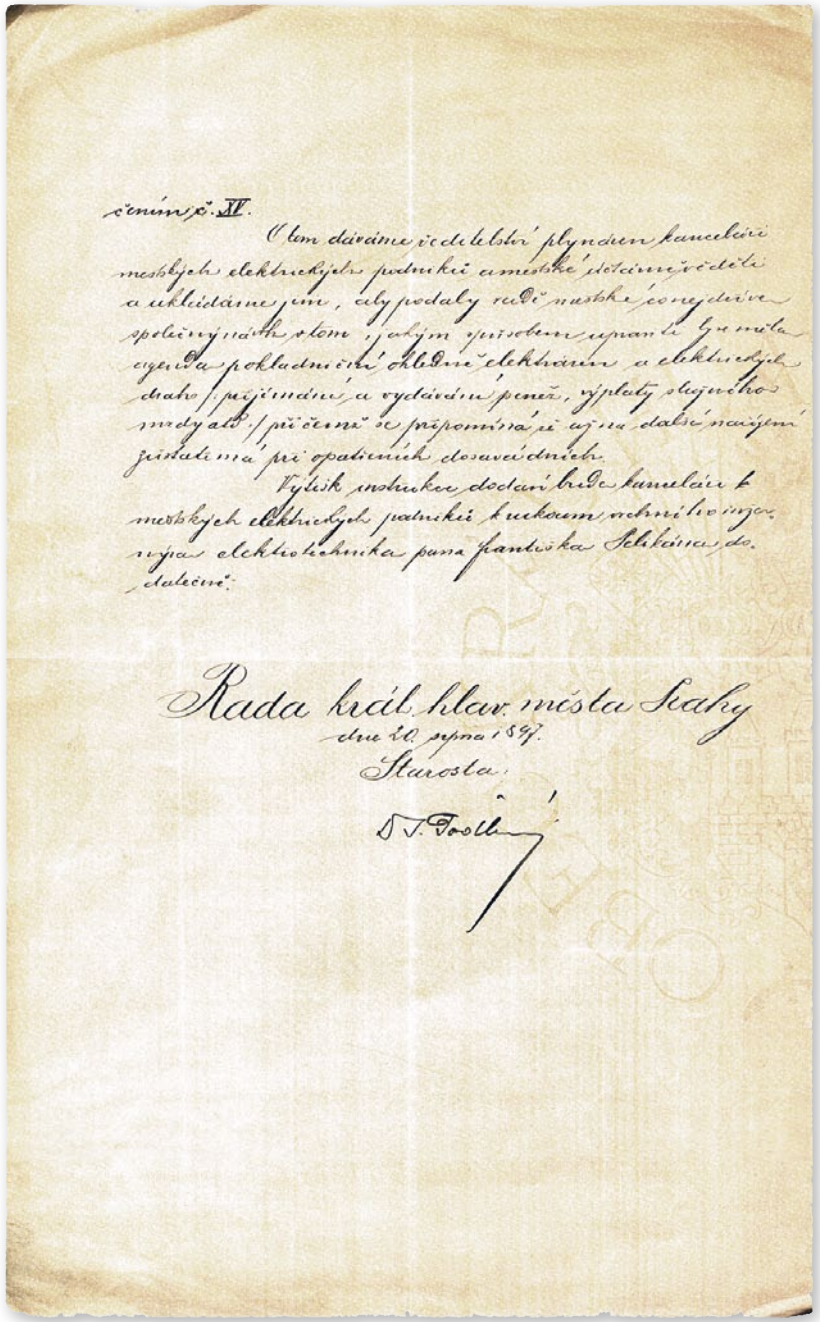

čením č. XV.

O tom dáváme ředitelství plynáren kanceláři městských elektrických podniků a městské účtárně věděti a ukládáme jim, aby podaly radě městské co nejdříve společný návrh o tom, jakým způsobem upraviti by měla agenda pokladniční ohledně elektráren a elektrických drah /: přijímání a vydávání peněz, výplaty služného mzdy atd. :/ při čemž se připomíná, že až na další nařízení zůstati má při opatřeních dosavádních.

Výtisk instrukce dodán bude kanceláři k městských elektrických podniků k rukoum vrchního inženýra elektrotechnika pana Františka Pelikána dodatečně.

Rada král. hlav. města Prahy
dne 20. srpna 1897.
Starosta.
D. J. Podlaha

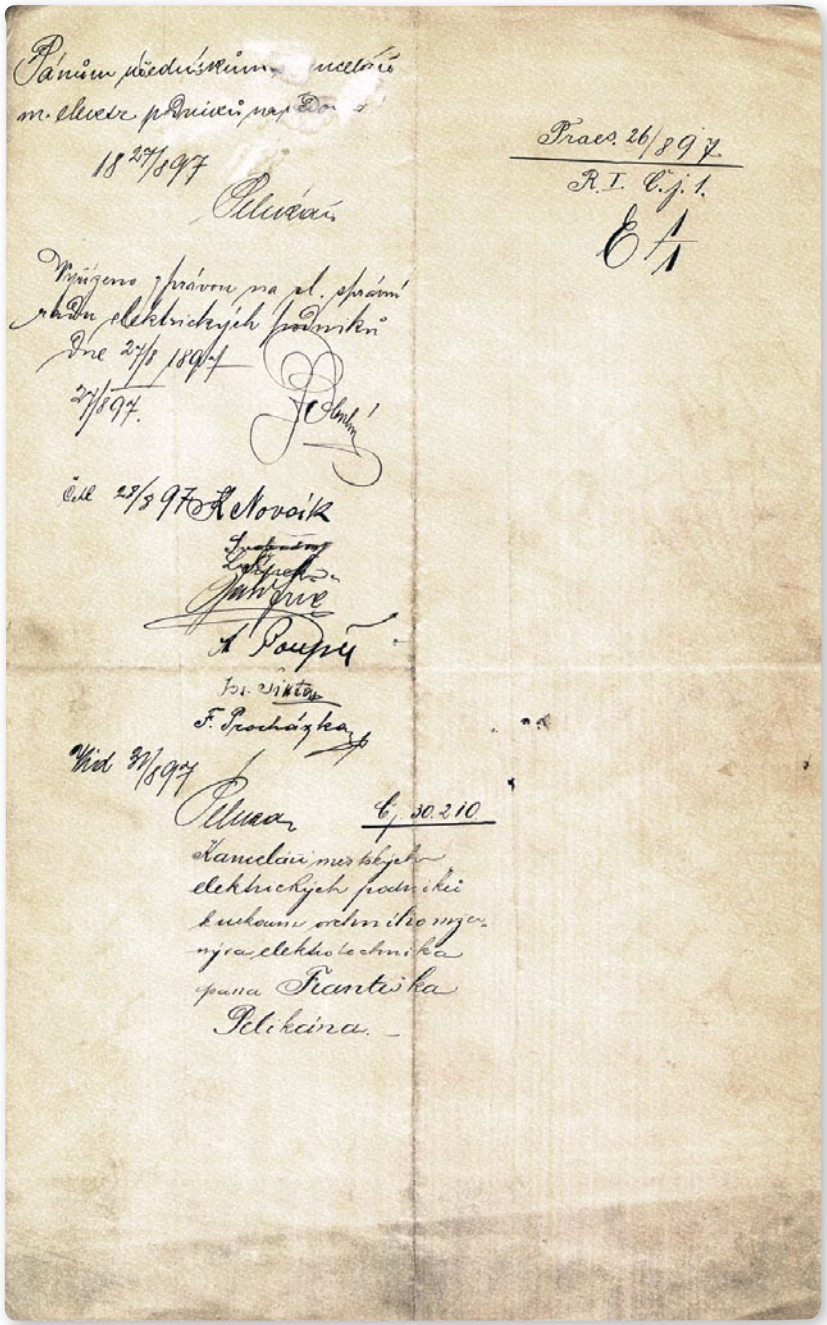

Pánům předníškům kanceláři m. elektr. podniků na Dor...

18 27/8 97
Pelikán

Praes. 26/8 97
R. I. Č. j. 1.
E 1/1

Vyřízeno zprávou na pl. správní radu elektrických podniků
Dne 27/8 1897
27/8 97.
J. Obrlík

Čtl. 28/8 97 K. Novák
[illegible]
[illegible]
[illegible]
A. Poupě
Ing. Sikta
F. Procházka

Vid. 31/8 97
Pelikán
Č. 30.210
Kanceláři městských elektrických podniků k rukoum vrchního inženýra elektrotechnika pana Františka Pelikána.

PRAHA.
Josefské náměstí.

Zemská jubilejní výstava se stala důkazem úspěchů českých podnikatelů. Výstaviště ve Stromovce bylo dílem architekta Wichla a stavitele Nekvasila. Patronát nad výstavou měl přímo císař, který při této příležitosti udělil Františku Křižíkovi koncesi pro stavbu a provoz elektrické dráhy. Elektrický proud k pohonu vozů a k elektrickému osvětlení Ovenecké ulice i Královské obory dodávalo dynamo poháněné lokomobilou v dřevěném objektu budovy u stanice letenské lanové dráhy. Po prodloužení trati k Místodržitelskému letohrádku ve Stromovce bylo přidáno další soustrojí. Na tomto úseku dráhy o délce 600 m uskutečnil František Křižík pokusy se spodním přívodem proudu pomocí středně dělené kolejnice zapuštěné v úrovni vozovky do asfaltu.

Pražská obec buduje v roce 1894 zařízení na výrobu elektrické energie ve vodárně na Sokolské třídě. Toto zařízení bylo určeno pro napájení obloukových lamp osvětlujících Václavské náměstí. Současně při obecní plynárně vzniklo zvláštní elektrotechnické oddělení.

František Křižík staví v roce 1896 elektrickou dráhu Praha–Libeň–Vysočany, která byla napájena z elektrárny v Libni na Švábkách. Byla umístěna při odbočce ze severozápadní dráhy u Rustonky, takže uhlí se tu mohlo skládat rovnou z vozů. K pohonu čtyř dynam sloužily dva parní stroje po 60 m^2 výhřevné plochy. K technické zajímavosti této trati patří zkoušení pohonu z akumulátorových baterií o 200 článcích umístěných ve vozech a umožňujících provoz na vzdálenost 20 km bez dobíjení. Tento způsob napájení měl vytlačit koňskou dráhu z vnitřní Prahy. Ta byla ovládána Otletovou společností, financována německými bankami a svými koncesemi bránila elektrizaci pražské dráhy.

V roce 1897 je vybudována městská elektrická dráha Královských Vinohrad. Napájela ji rozšířená elektrárna, umístěná ve vinohradské vodárně, která původně sloužila pro osvětlení Národního domu. Ve stejném roce byla obecním starostou Košíř Matějem Hlaváčkem uvedena do provozu také trať ze Smíchova do Košíř. Napájela ji elektrárna, která měla stojatý parní stroj, dvě dynama a akumulátorovou baterii. Byla umístěna v objektu cihelny na Klamovce.

< Josefské náměstí (dnešní náměstí Republiky) s objektem přepínací stanice primární sítě 3 kV, která sloužila současně jako zapínací stanice veřejného osvětlení a čekárna elektrické dráhy kolem roku 1903.

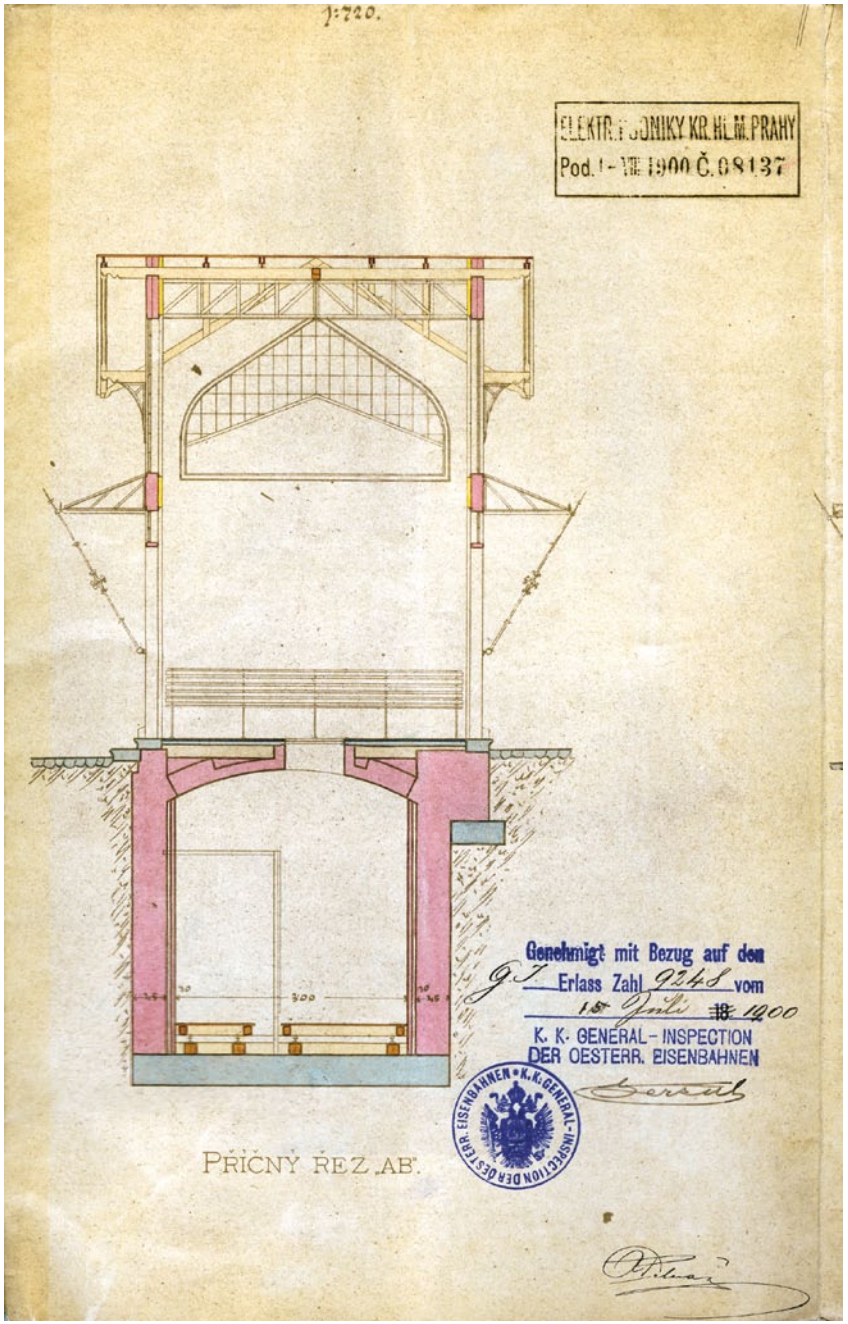

> Příčný řez přepínací stanicí na Josefském náměstí

< Přepínací stanice na Josefském náměstí během první světové války

> Montovní vůz pro stavbu a údržbu trolejového vedení elektrické dráhy před Výstavištěm v Holešovicích v roce 1898

K monopolizaci přispěly i dobové technické možnosti použití střídavého proudu, jeho snadné transformace na libovolné napětí, a tím i možnost přenosu elektrické energie na podstatně větší vzdálenosti, než umožňoval stejnosměrný proud.

Těmito otázkami se v posledním desetiletí 19. století zabývala zvláštní komise pro elektrické dráhy při městské radě, která se v roce 1897 změnila na správní radu elektrických drah. Tyto organizační změny vyvrcholily dne

1. 9. 1897 zahájením činnosti Elektrických podniků královského hlavního města Prahy (EP).

Tato společnost byla řízena správní radou. Do vínku dostala monopolní podnikání a provozování pražské dopravy, správu elektráren a rozvodu elektrické energie. Elektrické podniky měly v prvním roce existence 6 administrativních zaměstnanců:

- vrchního inženýra elektrotechnika,
- magistrátního sekretáře,
- inženýra elektrotechnika,
- inženýra pro stavbu drah,
- expedienta,
- sluhu.

Správní rada Elektrických podniků se skládala z 12 členů, které volil ze svého středu sbor obecních starších na dobu tří let. Mezi její povinnosti patřilo předkládat městské radě a sboru obecních starších zejména:

- návrhy na zřizování nových elektráren,
- návrhy na zřizování nových tratí elektrických drah,
  a na základě usnesení obecních starších:
- zajišťovat jejich opravy a rozšiřování,
- zařizovat elektrické osvětlení na ulicích a v domech,
- vydávat služební předpisy a instrukce pro zaměstnance,
- přijímat a propouštět zaměstnance,
- předkládat městské radě čtvrtletní výkazy o hospodaření.

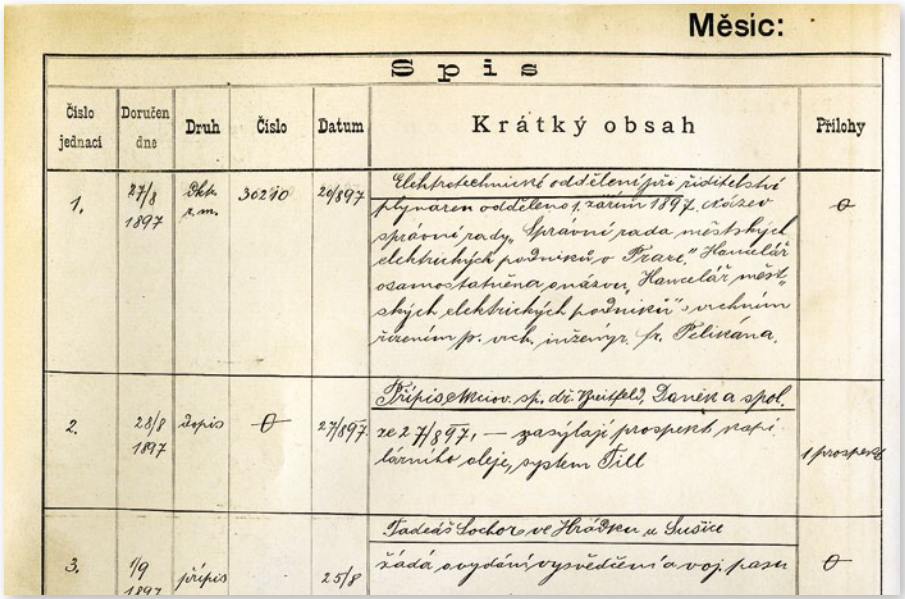
Měsíc:

Spis

Číslo jednací	Doručen dne	Druh	Číslo	Datum	Krátký obsah	Přílohy
1.	27/8 1897	Sklp. p. m.	30240	26/8 97	Elektrotechnické oddělení při ředitelství plynáren oddělené 1. září 1897. Rozhodnutí správní rady. Správní rada „městských elektrických podniků v Praze." Kancelář osamostatněna pod názvem „Kancelář městských elektrických podniků" s vrchním řízením p. vrch. inženýr p. F. Pelikána.	0
2.	28/8 1897	přípis	0	27/8 97	Přípis Mnov. sp. dr. Wuttpl, Zavřel a spol. ze 27/8 97, — zasýlají prospekt, rafinované mazacího oleje, systém Till	1 prospekt
3.	1/9 1897	přípis		25/8	Tadeáš Sochor ve Hrádeci u Sušice žádá o vydání vysvědčení a voj. pasu	0

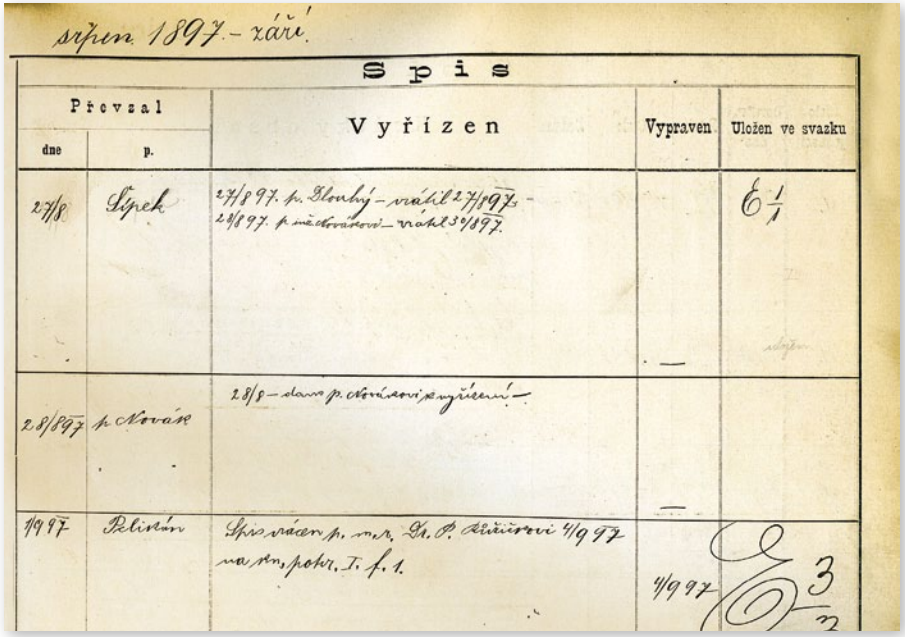
srpen 1897 – září.

Spis

Převzal dne	Převzal p.	Vyřízen	Vypraven	Uložen ve svazku
27/8	Šípek	27/8 97. p. Zlonický – vrátil 27/8 97; – 28/8 97. p. Mačkovskovi – vrátil 30/8 97.	—	6 1/1
28/8 97	p. Novák	28/8 – dáno p. Novákovi k vyřízení —	—	
1/9 97	Pelikán	Spis vrácen p. m. r. Dr. P. Křičkovi 4/9 97 na st. pobr. I. f. 1.	4/9 97	3

První zápis v podací knize Elektrických podniků zaznamenává doručení zakládací listiny

< První zaměstnanci Elektrických podniků královského hlavního města Prahy v roce 1897

Prvním předsedou správní rady byl Karel Tichý, prvním ředitelem elektrických podniků Ing. František Pelikán.

Tím byly v královském hlavním městě Praze vytvořeny předpoklady a vzor pro úspěšný rozvoj i v jiných městech republiky. Od konce 19. století se elektřina stala páteří hospodářství ve všech vyspělých průmyslových městech a zemích světa.

V roce 1897 byla zakoupena již vystavěná elektrická dráha vinohradská a postavena provizorní elektrárna v ulici U Karlova.

Další vývoj elektrizace Prahy byl zajímavý i pro české země. V roce 1897 rozhodla komise odborníků složená z prof. Pulaje, dvorního rady Kapreise a prof. Dörfela o další elektrizaci Prahy v souvislosti s novou ústřední elektrárnou. Tak vznikl návrh na elektrizaci Prahy střídavým trojfázovým proudem 50 Hz o vysokém napětí 3 kV a nízkém napětí 3 × 120 V, který byl velmi šťastný. Pro pražskou síť se zároveň rozhodlo o jediné elektrárně, která měla být vybudována v Holešovicích.

Při této příležitosti je zajímavé sledovat výstavbu a vývoj jedné z našich nejstarších elektráren v Holešovicích. Časový a technologický vývoj podle dostupných pramenů byl asi následující.

V roce 1900 byla dokončena výstavba stavební i technologické části parní elektrárny s prvními třemi a poté ještě dalšími dvěma parními stroji o výkonu 1000 HP. Dne 7. dubna 1900 byla elektrárna uvedena do chodu se třemi parními stroji. V roce 1903 přibyl další parní stroj o výkonu 3000 HP. V letech 1908 až 1909 byla uvedena do provozu parní turbína (5000 HP) systému Melms-Pfenninger při 1000 ot/min. V dalších letech byly postaveny dva turbogenerátory 3600 kW při 1500 ot/min a dva o výkonu 8500 kW při 1500 ot/min. Poté následoval stroj 5000 kW na 3000 ot/min. Na tomto přehledu je patrno, jak rychle rostly jednotkové výkony při poměrně nízkých stavech páry a zvyšovaly se otáčky na dnešních obvyklých 3000 ot/min, jakožto nejvýhodnějších pro parní turbíny s výjimkou některých parních turbogenerátorů největších výkonů.

V pozdějších letech se Holešovická elektrárna až do druhé světové války vybavovala moderními stroji středních výkonů podle tehdejšího pojetí a podle zdokonalovaného schématu parní elektrárny pracující současně jako teplárna s dálkovým topením po zavedení vysokého tlaku 12 MPa vedle původního nízkého tlaku 1,55 MPa.

< Pohled na první administrativní budovu elektrárenské části Elektrických podniků v areálu holešovické elektrárny kolem roku 1914

Elektrárna vyráběla elektrický proud nejen pro elektrické dráhy, ale i pro soukromou spotřebu a veřejné osvětlení. Charakteristické pro ni byly později čtyři komíny 73 m vysoké, s horní světlostí 3 m, které studenti elektrofakulty nazývali „3 fáze a nulák“. Střídavé napětí alternátorů bylo 3 kV. Napětí se rozvádělo kabely do dvou podružných elektrických stanic – měníren. Jedna se nacházela na Malé Straně ve dvoře obecního domu čp. 111/III, druhá vznikla přestavbou provizorní elektrárny na Karlově. V nich se prováděla změna střídavého proudu na stejnosměrný o napětí 600 V rotačními usměrňovači. V roce 1900 bylo na různých místech Prahy umístěno 43 transformačních stanic pro obecnou potřebu elektrické energie při napětí 120 V.

Začátkem roku 1900 mají elektrické podniky již 851 zaměstnanců. Efektivní pracovní doba je devět a půl hodiny, tj. od 7 do 17 hodin s polední přestávkou. Od roku 1910 mají Elektrické podniky vlastní lékařské specialisty; od roku 1911 mohli nemocní zaměstnanci pobývat v lázeňských léčebnách. Existuje penzijní fond. V roce 1905 měl 720 členů a důchod se začal vyplácet prvnímu penzistovi. V roce 1908 bylo zavedeno takzvané příbytečné. K základnímu platu 1000 Kč ročně se každý rok do tří let přidávalo 100 Kč ročně než zaměstnanec získal definitivu. Dále měl každý zaměstnanec nárok na dovolenou: 6 dnů do 6 let a 14 dnů od 12 let služby.

2017: Skupina PRE má cca 1400 zaměstnanců; pracovní doba je 42 hodin týdně s polední přestávkou. Nárok na dovolenou je 25 dnů za rok; podnik disponuje všeobecným a zubním lékařem; přispívá formou benefitů na vzdělávání, zdravotní péči, rekreaci apod.

Wattmetr z roku 1907

Přenosný voltmetr stejnosměrný

ÚSTŘEDNÍ ELEKTRICKÁ STANICE KRÁL. HLAV. MĚSTA PRAHY

V roce 1913 přistupují ke společné výrobě elektřiny nově vybudované hydroelektrárny na ostrově Štvanici a na Těšnově. Obě hydroelektrárny jsou vybudovány při jezu zdymadla na Štvanici.

Hydroelektrárna na Štvanici má tři Francisovy turbíny se svislým hřídelem, který nese magnetové kolo generátoru.

V druhé hydroelektrárně na Těšnově jsou postaveny dvě turbíny se svislým hřídelem, každá na 11 500 l/min., a maximálním výkonem 287 HP při spádu 2,4 m a 47 ot/min.

Až do roku 1918 se buduje primární síť převážně jako kabelová o napětí 3 × 3 kV.

V rozvodně 3 kV elektrárny v Holešovicích jsou tyto kabely jištěny na obou koncích samočinnými olejovými vypínači.

V rozpínacích bodech 3 kV, takzvaných napáječích, je obdobná výzbroj. Z těchto rozpínacích stanic se dále vyvádí distribuční síť 3 kV kabely o průřezu 3 × 50 mm² Cu. Kabely procházejí distribučními stanicemi 3/0,1 kV. Rozvaděče VN transformačních stanic jsou budovány takto:

- kabely 3 kV procházejí smyčkou, která je opatřena ručními odpojovači umístěnými na mramorových deskách s nimiž se manipuluje tak, že se vytrhne ruční odpojovač oboustranně a oblouk se zháší koženou čepicí,
- transformátor má svou vlastní 3 kV odbočku a je jištěn nevýkonnou výměnnou trubkovou pojistkou odpovídající výkonu transformátoru, tzv. měděnou „licinkou“; tomuto systému rozvaděčů se říká Ganzův rozvod,
- sekundární napětí je zásadně 3 × 120 V z transformátoru 3/0,1 kV zpočátku bez přepínatelných VN odboček; po roce 1910 s přepínatelnými VN odbočkami,
- rozvaděč NN je řešen jako nástěnný; trafa jsou jištěna stejně jako kabelové vývody odnímatelnými olověnými pojistkami na mramorových panelech.

Karel Tichý, první předseda správní rady Elektrických podniků v letech 1897–1899

V těsné blízkosti měníren zůstává naopak i nadále až do roku 1929 stejnosměrný rozvod o napětí 120 V (rozvod NN byl na Smíchově zaměněn za střídavou síť 0,4 kV až v roce 1929). V důsledku bouřlivého rozvoje průmyslu je přebudován napájecí systém. Elektrárna v Holešovicích je vybavena novými trafy 22/3 kV o výkonu 5 MVA; je zřízena rozvodna 22 kV vybavená samočinnými olejovými maximálními vypínači 22 kV a do provozu je uvedeno první kabelové vedení 22 kV mezi elektrárnou Holešovice a náměstím Republiky. Distribuční transformátory řady 25 a 50 kVA jsou doplněny novou řadou o vyšších výkonech 75, 100 a 125 kVA. Jistí se již NN olejovými maximálními vypínači. Tímto způsobem byly do konce první světové války téměř plně elektrifikovány oblasti Starého a Nového Města, Malé Strany a Vyšehradu. Také samostatné obce Karlín, Libeň, Vinohrady a Vršovice mají vlastní distribuční síť 3/0,1 kV.

První světová válka zastavila růst spotřeby pražských odběratelů. Hned po vyhlášení války nastala v elektrárně kritická situace. Během pěti dnů odešlo ze 174 zaměstnanců 86 na frontu, zbylých 88 zaměstnanců muselo pracovat 12 hodin denně. Byly potíže s palivem. Počátkem roku 1917 se spotřebovaly veškeré zásoby uhlí, takže 8. 2. 1917 zůstala pražská doprava bez dodávky elektrické energie.

Výroba elektrické energie zůstala po celá čtyři válečná léta na stejné výši, i když výroba v továrnách značně rozšířila své požadavky. To mělo za následek omezování elektrické energie v osvětlování ulic, úřadů a domácností.

< Vjezd do areálu Ústřední elektrické stanice v Holešovicích kolem roku 1914

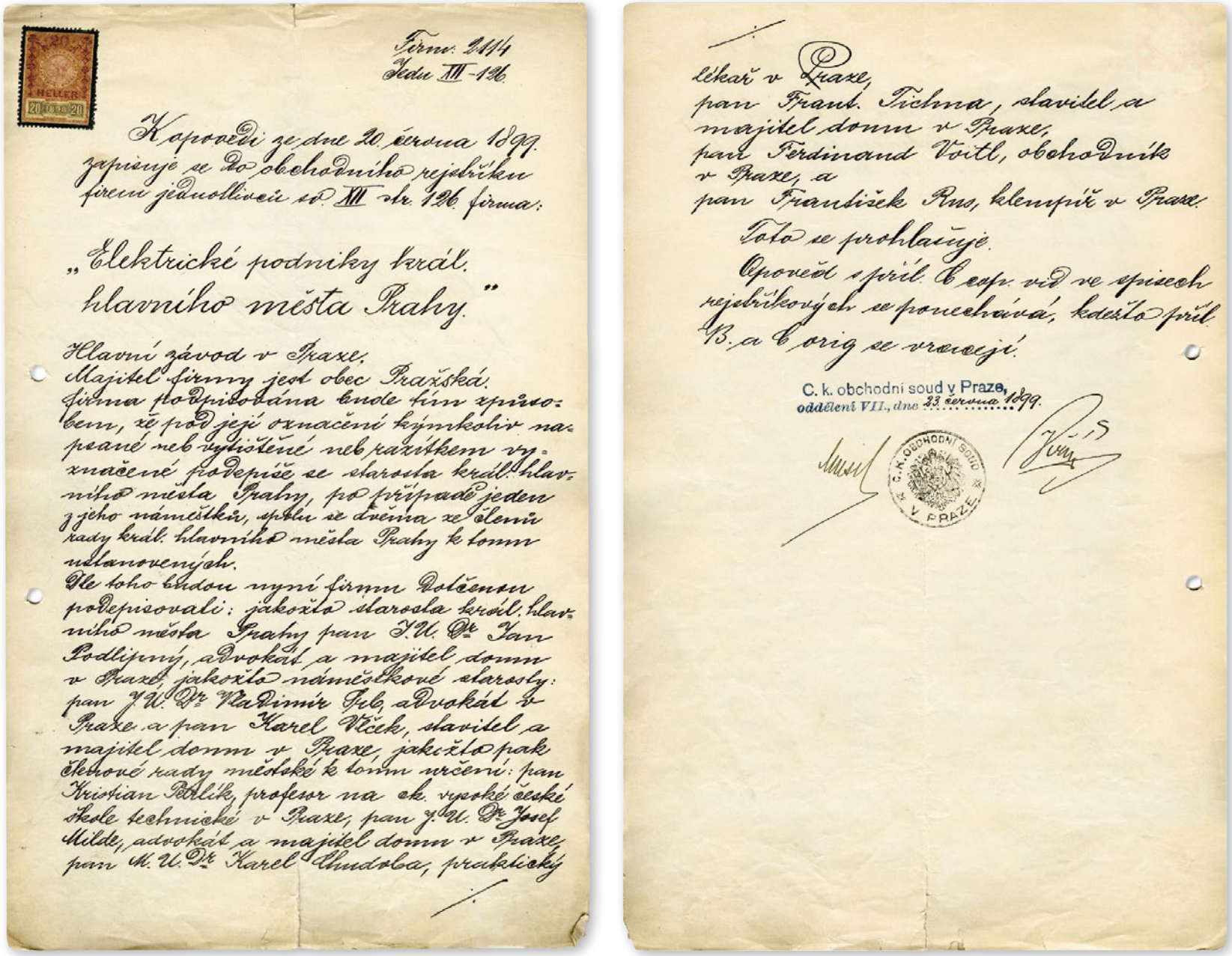

Firm: 2114
Jedn. XII-126.

K opovědi ze dne 20. června 1899. zapisuje se do obchodního rejstříku firem jednotlivců sv. XII str. 126. firma:

„Elektrické podniky král. hlavního města Prahy."

Hlavní závod v Praze.
Majitel firmy jest obec Pražská.
Firma podpisována bude tím způsobem, že pod její označení kýmkoliv napsané neb vytištěné neb razítkem vyznačené podepíše se starosta král. hlavního města Prahy, po případě jeden z jeho náměstků, spolu se dvěma ze členů rady král. hlavního města Prahy k tomu ustanovených.
Dle toho budou nyní firmu dotčenou podepisovati: jakožto starosta král. hlavního města Prahy pan J. U. Dr. Jan Podlipný, advokát a majitel domu v Praze, jakožto náměstkové starosty: pan J. U. Dr. Vladimír Srb, advokát v Praze a pan Karel Vlček, stavitel a majitel domu v Praze, jakožto pak členové rady městské k tomu určení: pan Kristian Petrlík, profesor na ck. vysoké české škole technické v Praze, pan J. U. Dr. Josef Milde, advokát a majitel domu v Praze, pan M. U. Dr. Karel Chudoba, praktický lékař v Praze,
pan Frant. Tichna, stavitel a majitel domu v Praze,
pan Ferdinand Voitl, obchodník v Praze, a
pan František Rus, klempíř v Praze.

Toto se prohlašuje.

Opověď s příl. C cop. vid ve spisech rejstříkových se ponechává, kdežto příl. B. a C orig se vracejí.

C. k. obchodní soud v Praze,
oddělení VII., dne 23. června 1899.

C. K. OBCHODNÍ SOUD V PRAZE

Oznámení o zapsání Elektrických podniků královského hlavního města Prahy do obchodního rejstříku v roce 1899

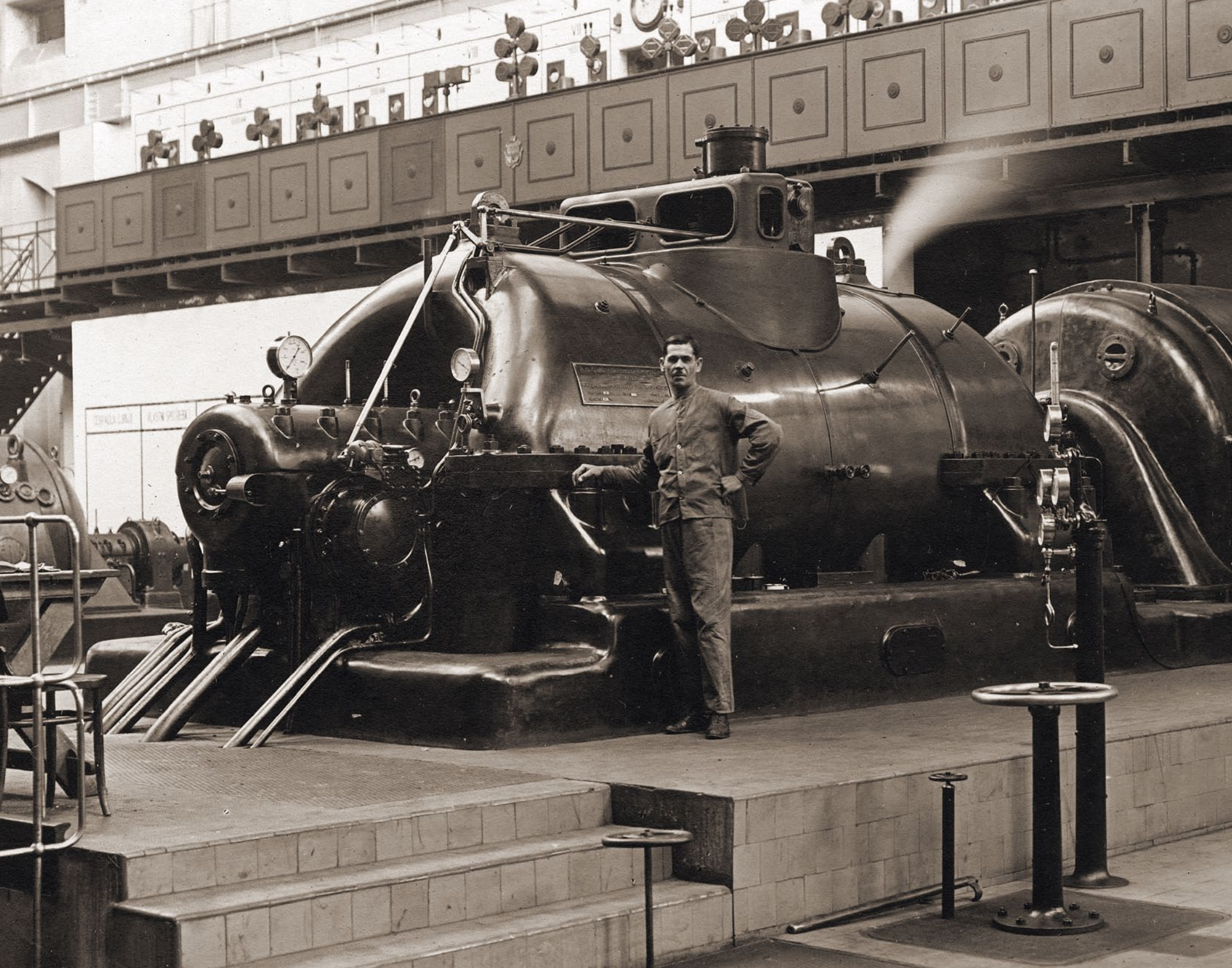

1918»1945

Rozvoj elektrizační soustavy na území hlavního města Prahy v meziválečném období, stav během 2. světové války

< Turbogenerátor č. IV (17 500 kVA) ve strojovně holešovické elektrárny v roce 1927

II. kapitola

Jedním z důsledků 1. světové války bylo dosažení národní a státní samostatnosti v říjnu 1918. Vznikla Československá republika; pod vlivem osvoboditele a prvního prezidenta T. G. Masaryka byl vytvořen demokratický správní systém. V roce 1919 byly stanoveny demarkační čáry nového československého státu a v roce 1920 vypracovalo Národní shromáždění ústavu, na jejímž základě se stala Praha hlavním městem Československé republiky. Zákon o Velké Praze byl schválen Národním shromážděním 8. února 1920 a vešel v platnost 1. 1. 1922. K dosavadním sedmi původním čtvrtím a osmé – Libni (rok 1901) se připojilo celkem 36 obcí. Vznikl tak jednotný správní celek na ploše 17 145 ha se 670 tisíci obyvateli a 19 čtvrtěmi.

Rozvoj pražského průmyslu se očekával v oblasti Vysočan, Hostivaře, Jinonic, Pankráce a Hloubětína. Podle výpadových tepen čekaly na dostavbu Dejvice, Záběhlice, Spořilov; pro bohatší pak stavební prostory Hanspaulky, Ořechovky, Baby, stráně Smíchova, Košíř a Motola.

Ve třetím tisíciletí náleží tyto městské čtvrti (v tehdejší době téměř okrajové) k části města, kterou bychom rozhodně nenazvali periferií. Od období mezi světovými válkami do první dekády třetího tisíciletí došlo zhruba k ztrojnásobení plochy hlavního města a k adekvátnímu rozšíření průmyslu i obytných částí.

Bylo proto nutné upravit legislativní podmínky pro urychlenou elektrizaci nových oblastí a podřídit aktivity firmy zvýšeným požadavkům na výrobu elektrické energie.

Vládním nařízením z 25. 10. 1920 byl upraven postup při prohlašování elektrických podniků za všeužitečné. Výnos ministerstva veřejných prací ze dne 13. 9. 1920 stanovil základní podmínky pro provádění soustavné elektrizace. Tímto výnosem se zaváděla v oblasti celé republiky pro všeobecnou elektrizaci jako normální proudová soustava trojfázový proud o 50 Hz; normální napětí pro místní sítě 380/220 V, pro sítě přespolní 22 kV, pro sítě dálkové 100 kV, pro generátory 6 kV; to vše počítáno na místě spotřeby. Tepelné elektrárny měly být budovány tak, aby výroba energie byla pokud možno sloučena ve velkoelektrárnách v blízkosti dolů a za využití méně hodnotného paliva. Vodní síly měly být podle možnosti využity až do hospodářského maxima v rámci celého soustavného vodohospodářství na celém toku řeky i v celé oblasti vodní soustavy a s plným ohledem na možnou spolupráci se sousedními elektrárnami. I při stavbách elektráren sloužících k podnikatelským účelům má být přihlíženo k potřebám soustavné elektrizace.

Na základě elektrizačního zákona byly utvořeny tyto všeužitečné elektrárenské společnosti: Ústřední elektrárny, a. s., Praha; Elektrické podniky hlavního města Prahy; Elektrárenský svaz středočeských okresů, s. r. o., Praha; Elektrárenský svaz středolabských okresů, s. r. o., Kolín; Východočeská elektrárna, a. s., Hradec Králové; Východočeský elektrárenský svaz, s. r. o., Pardubice; Ploučnický elektrárenský svaz, s. r. o., Česká Lípa; Jihočeské elektrárny, a. s., České Budějovice; Povltavský elektrárenský svaz, s. r. o., České Budějovice; Lužnický elektrárenský svaz, s. r. o., Tábor; Otavský elektrárenský svaz, s. r. o., Písek; Posázavský elektrárenský svaz, s. r. o., Německý Brod; Západočeské elektrárny, a. s., Plzeň; Elektrárenský svaz pošumavských okresů, s. r. o., ve Stříbře; Družstevní závody, Dražice nad Jizerou; Přespolní elektrárna, a. s., Liberec; Západomoravské elektrárny, a. s., Brno; Středomoravské elektrárny, a. s., Přerov; Severomoravské elektrárny, a. s., Zábřeh; Moravskoslezské elektrárny, a. s., Moravská Ostrava; Stredoslovenské elektrárne, účastinná spoločnosť, Banská Bystrica; Západoslovenské elektrárne, úč. spol., Bratislava; Južnoslovenské elektrárne, úč. spol., Komárno; Spojené elektrárne severozápadného Slovenska, úč. spol., Žilina; a Východoslovenské elektrárne, úč. spol., Košice.

Vymezení povinností a práv bylo pak stanoveno dále uvedeným dokumentem ministerstva veřejných prací:

Ministerstvo veřejných prací

V Praze dne 2. července 1924

Čís. 46.781 ai 1924
11/18 - 81

Věc: Elektrické podniky města Prahy
Prohlášení za podnik všeužitečný Elektrickým podnikům hlavního města Prahy

Praha 1., Tržnice.

K žádosti Elektrických podniků hlavního města Prahy prohlašuje ministerstvo veřejných prací v dohodě s ministerstvy řnancí, národní obrany, obchodu, pošt a telegrafů, spravedlnosti, vnitra, zemědělství, železnic a se zemským správním výborem českým dle § 4, čís. 1, odst. 1 zák. ze dne 22. července 1919 číslo 438 Sb. z. a n. podnik pro výrobu a dodávku elektrické energie pro všeobecnou potřebu náležejícím hlavnímu městu Praze a to se všemi elektrickými díly, které jsou již zřízeny nebo které jsou nebo budou projektovány a nebo budou zřízeny, za Elektrický podnik všeužitečný.

Vymezení práv.

Prohlášení o všeužitečnosti nahrazuje podle § 4, čís. I odst. II zák. ze dne 22. července 1919, č. 438 Sb., z. a n. koncesi k živnostenskému provozování výroby a rozvodu elektrické energie podle ministerského nařízení č. 41/1883 ř. z., pokud koncese již před tímto prohlášením nebyla nabyta.

Ostatně náležejí podniku podle zákona ze dne 22. července 1919 č. 438 Sb. z. a n. a pozdějších předpisů všechna práva, vyplývající z prohlášení podniků za elektrický podnik všeužitečný. Rozsah práv určuje se ve vymezení povinností.

Vymezení povinností.

Podnik jest povinen:

1. Sloužiti soustavné elektrizaci v níže uvedeném území dle pokynů Státní správy; zajistiti Státní správě přednostní právo na dodávku elektrické energie pro její účely před ostatními odběrateli, pokud tato bude ji požadovati a to za přednostní cenu. Pokud se týče dodávky el. energie pro elektrickou trakci na státních a státem provozovaných drahách, vyhrazuje si státní správa volnost rozhodnutí o odběru této energie pro tyto účely.

2. Dodávati v níže uvedeném území el. energii podle jednotných sazeb a uveřejněných podmínek každému spotřebiteli pro všechny účely, pokud podnik neprokáže, že by dodávka energie do míst zvlášť nevýhodně ležících ohrožovala jeho rentabilitu; povinnost tato vztahuje se na území Velké Prahy stanovené zákonem ze dne 6. února 1920, č. 114 Sb*. z. a n.

3. Udržovati jemu náležící díla elektrická ve stavu hospodářsky účelném a schopném řádného provozu, prováděti všechny potřebné opravy a náhrady, podnik podle potřeby rozšiřovati a jeho vývoj zlepšovati dle osvědčených vymožeností techniky, pokud by tím rentabilita podniku trvale nebyla ohrožena.

4. Podrobiti se úřední kontrole, která by zjistila, zda trvají předpoklady, za kterých byl podnik prohlášen za všeužitečný.

5. Zachovávati při zadávání staveb a prací podmínky platné pro veřejné stavby a dodávky.

6. Žádati za schválení změn v programu staveb, na jehož podkladě byl podnik prohlášen za všeužitečný a oznamovati veškeré změny ve vlastnictví podniku.

7. Trpěti, aby soukromé instalace, které se připojí na vedení podniku, směl prováděti každý k tomu oprávněný živnostník a závod bez újmy nabytých práv.

Odebírati energii vhodných vodních sil, pokud trvale nezmenší výnosnosti podniku.

8. Vzájemně si vypomáhati se sousedními elektrárnami, jestliže spojením tím nezmenší se výnos podniku, nýbrž sníží se spotřeba paliva, zvýší celková hospodárnost podniků, jež jsou spojeny a zabezpečí se trvalá dodávka energie.

9. Prokáže-li se, že podnik nevyhovuje povinnostem shora stanoveným, i když mu byla dána jednoroční lhůta k odstranění závad, odejme ministerstvo veřejných prací po dohodě se zúčastněnými ministerstvy a českým zemským správním výborem práva, jež se podniku udělují tímto prohlášením o všeužitečnosti. Výnosem tímto nemění se a zůstává nedotčen výnos ministerstva veřejných prací ze dne 1. srpna 1923, jímž prohlášen byl podnik Ústředních elektráren akciové společnosti v Praze za podnik všeužitečný.

Ministr veřejných prací

*) § 1 tohoto zákona zní: Obce Bohnice, Hloubětín, Karlín, Prosek, Střížkov, Trója a Vysočany v samosprávném okresu karlínském, Břevnov, Bubeneč, Dejvice, Hlubočepy, Jinonice, Košíře, Liboc, Motol, Radlice, Sedlec, Smíchov, Střešovice, Veleslavín a Vokovice v samosprávném okresu smíchovském, Braník, Hodkovičky, Hostivař – bez osad Milíčova a Hájí – Krč, Michle, Nusle, Podolí, Královské Vinohrady, Vršovice a Záběhlice v samosprávném okresu vinohradském, osada Malá Chuchle a část obce Modřan, zvaná Zátiší jež se zároveň spojuje s obcí Hodkovičkami, v samosprávném okresu zbraslavském, Hrdlořezy, Malešice, Staré Strašnice a Žižkov v samosprávném okresu žižkovském vylučují se z těchto okresů a slučují se s hl. m. Prahou v jednu obec pod společným jménem „Hlavní město Praha“.

Očíslování nových částí Prahy a úprava hranic mezi Prahou a obcemi Milíčov-Háje, Velká Chuchle a Modřany byla provedena vládním nařízením. Zřízením Velké Prahy přešly během roku 1922 k Elektrickým podnikům elektrárny smíchovská, karlínská, žižkovská, vinohradská a košířská. Všechny tyto elektrárny nestačily poválečnému vývoji v hlavním městě Praze. Proto kromě jiného v poměrně krátké době přebudovaly Elektrické podniky v roce 1926 elektrárnu v Holešovicích. V souladu s vládním nařízením z 25. 10. 1920 vstoupily dnem 1. 1. 1923 v platnost nové zásady pro další způsob výroby elektrické energie pro Elektrické podniky. Bylo rozhodnuto, aby pražská obec vstoupila do společnosti Ústředních elektráren, akciové společnosti, zřizované za účelem výstavby elektrárny v Ervěnicích u Mostu, převzala 16 000 akcií a vložila do společnosti kapitál 8 960 milionů Kč. Správa Elektrických podniků se tehdy dělila na 5 odborů: elektrárenský, dopravní, účetní, právní a administrativní. Společnost Ústředních elektráren převzala povinnost vybudovat nadřazenou soustavu.

Akciová společnost Ústřední elektrárny v Praze převzala úkol vybudování podstatného zdroje elektrické energie, tj. elektrárny v Ervěnicích, vybudování dálkových vedení pro spojení se státními doly v Mostecké pánvi a elektrárnami v oblasti Sokolovska a Chomutovska. Dále převzala úkol vybudovat dálková vedení 100 kV pro spojení s tepelnou elektrárnou v Holešovicích a připojení hlavního odběratele Ústředních elektráren – Elektrických podniků hlavního města Prahy.

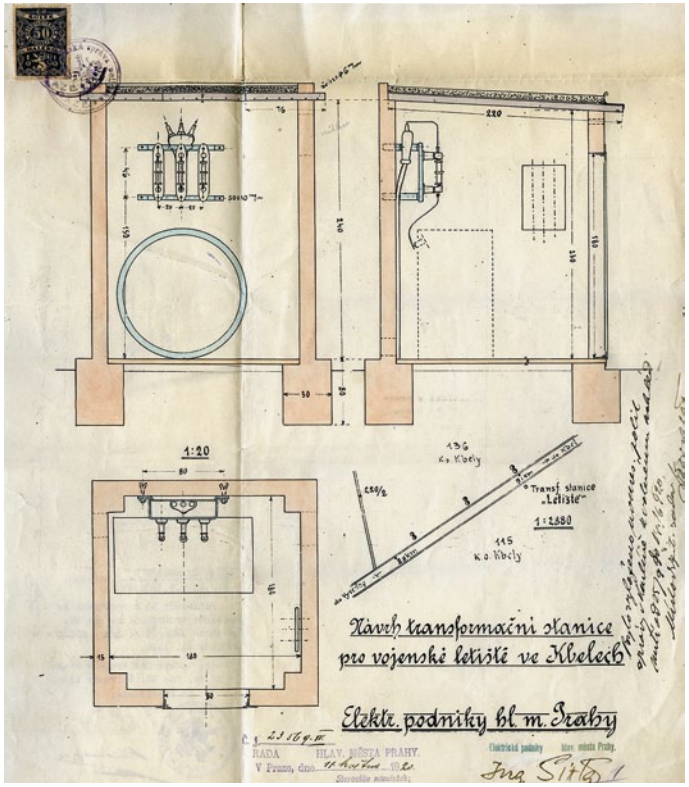

Návrh transformační stanice 3/0,1 kV pro letiště ve Kbelích z roku 1920

Teslova transformovna a rozvodna 22/3 kV v Libni v roce 1922

> Technický návrh stožáru vysokého napětí 22 kV

>> Stavba vedení vysokého napětí 22 kV kolem roku 1922

>>> Přechod vedení 22 kV přes Vltavu v Braníku

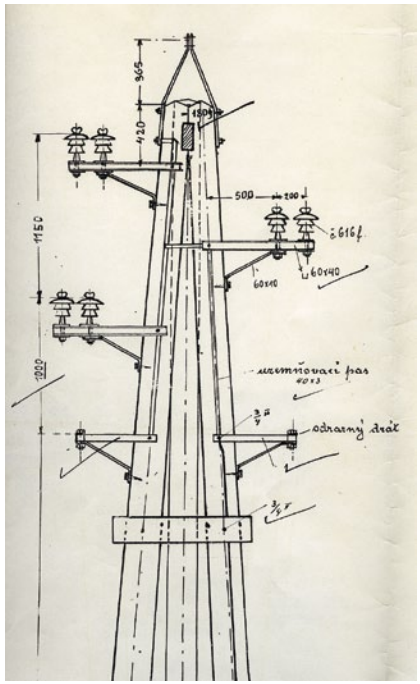

Tento projekt byl zahájen provozem elektrárny Ervěnice a prvého dálkového vedení 100 kV Ervěnice – TR Praha Sever Holešovice v roce 1926. Rozvodna Praha Sever s transformací 100/23 kV byla k tomuto vedení připojena přes rozpínací stanici 100 kV Šutka a uvedena do provozu roku 1926.

V transformovně v Holešovicích se snižuje napětí 100 kV třemi transformátory o příkonu po 17 000 kVA na napětí 23 kV, které dále rozvádí kabely do elektrárny v Holešovicích a z části přímo do pražské sítě.

V pozdějších letech byla zahájena příprava a výstavba dalšího bodu elektrizační soustavy R 100/23 kV Praha-Jih jako základního bodu soustavy pro oblast středních Čech a připravovaného zapojení vodních výroben na Vltavě spolu se spojením na oblast východních Čech. S transformovnou TR Praha-Jih je dále spojen další vývoj elektrizační soustavy budoucích Středočeských energetických závodů, a proto se rok 1929 uvedením této stanice do provozu považuje za začátek soustavné péče o zařízení VVN v oblasti středních Čech. TR Praha-Jih je tímto centrem dodnes.

Transformovna 100/23 kV Praha-Jih představovala po výstavbě v roce 1929 zcela samostatný technický komplex vybudovaný převážně z dodávek tuzemského průmyslu, který technickou úrovní (včetně například vysokofrekvenčního telefonu) předstihl svou dobu a řada původních zařízení slouží i dnes.

Další rozvoj transformační stanice 100/23 kV Praha-Jih byl dán pokračující elektrizací v Praze a oblasti středních Čech. Tato transformovna byla upravena tak, aby sem mohly být v budoucnu připojeny též vodní síly z celé oblasti středovltavské a aby mohla dále sloužit i zásobování oblasti severovýchodních Čech a elektrizaci drah. Dosloužila v původní podobě v roce 1993, kdy byla uvedena do provozu nová zapouzdřená rozvodna 110 kV a nová rozvodna 22 kV.

Rozšíření v letech 1935–1936 bylo zajištěno dodávkou akciové společnosti Škodových závodů. Jednalo se o dozbrojení dvou vývodů 110 kV v halové rozvodně (V 105 a 106 směr Kárané) a dvou vývodů V 107 a 108 v nově budované venkovní rozvodně 110 kV. Tato výstavba byla podmíněna rozvojem vodní kaskády na Vltavě. Do této doby byla již stávající transformace 100/23 kV doplněna o další stroj.

TOVÁRNA NA KÁBLE
BRATISLAVA.

< Kladení kabelu vysokého napětí na náměstí Svatopluka Čecha ve Vršovicích ve 20. letech 20. století

V roce 1930 používaly Elektrické podniky takové vozy na dopravu kabelových bubnů.

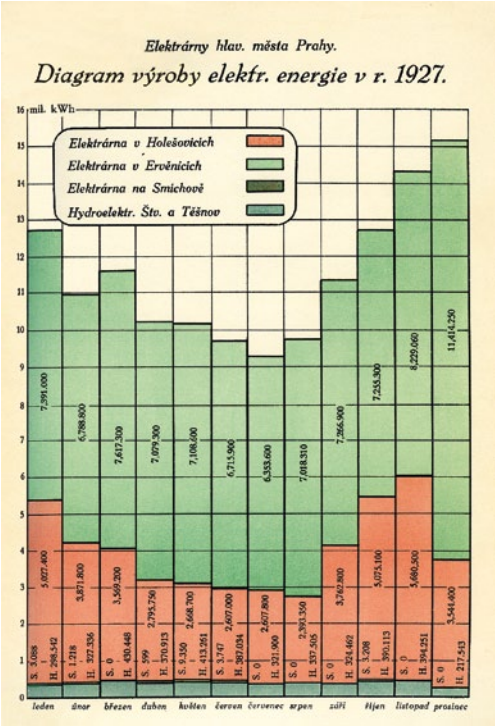

Diagram výroby elektřiny v roce 1927

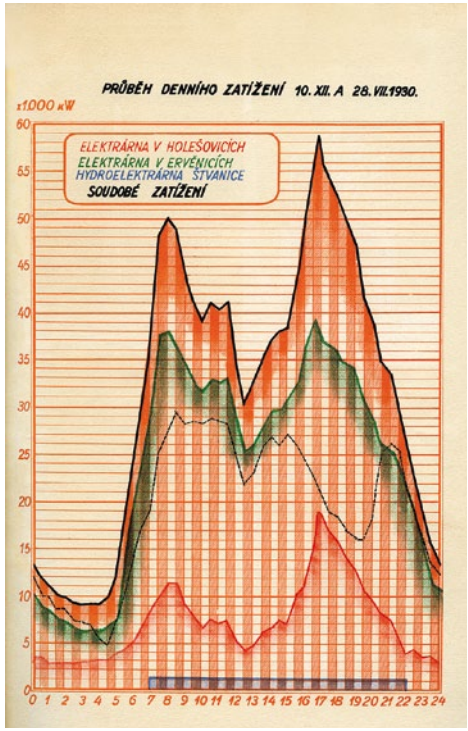

Průběh denního zatížení v roce 1930

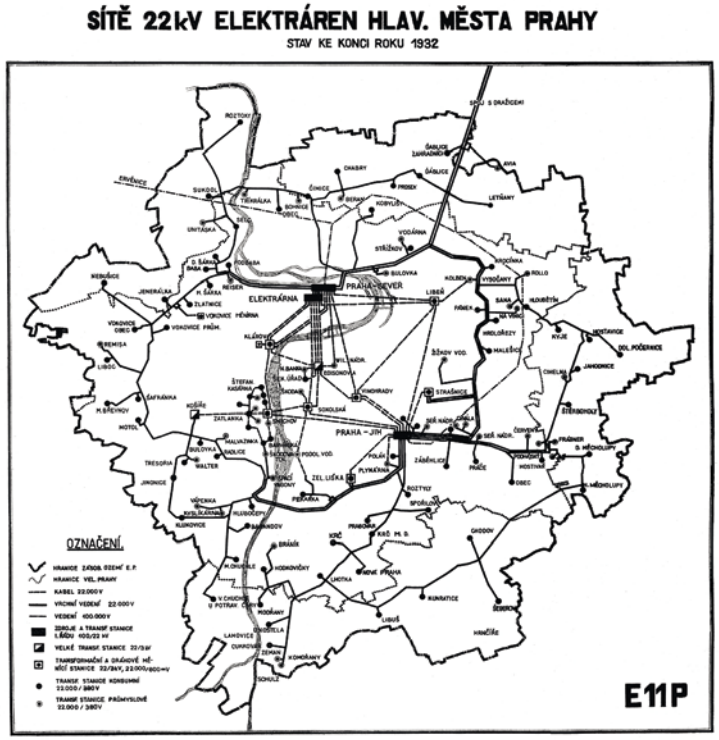

Schéma rozvodné sítě 22 kV v Praze v roce 1932

Tato nadřazená soustava vedení 110 kV včetně výrobny Holešovice se udržel až do poválečných dob s výjimkou obměn transformátorů a generálních oprav elektrárenských zařízení. Elektrické podniky byly zaměřeny od 1. 1. 1923 na rozsáhlý rozvoj distribuční sítě VN a NN v nově postavených objektech. Ten se prováděl ve smyslu vládního nařízení z 25. 10. 1920. V centrálních oblastech hlavního města Prahy byla v roce 1923 kabelovou elektrizací 3/0,1 kV ukončena elektrizace všech objektů.

Pro oblast Vinohrad a Nového Města byla v roce 1921 zřízena rozvodna Sokolská ve stejnojmenné ulici. Pro oblast Starého Města a část Nového byla v roce 1929 uvedena do provozu rozvodna Edisonova v Jeruzalémské ulici. Pro oblast Malé Strany, Dejvic a Bubenče byla v roce 1932 zřízena rozvodna Zengerova na Klárově.

Při zmínce o rozvodně Edisonova v Jeruzalémské ulici dovolte malou odbočku ilustrovanou výňatkem z dobového tisku:

Elektrickým podnikům hlavního města Prahy náleží dík, že poskytly příležitost uvést ve skutek na nové Edisonově transformační stanici u kostela Sv. Jindřicha světelnou kinetickou plastiku Zdeňku Pešánkovi. Tímto šlechetným skutkem bylo umožněno sochaři a architektu Pešánkovi uskutečniti v Praze dílo, o něž cizina již nyní projevuje intensivní zájem; už také proto, že teorie jeho vzniku a praktického využití je světové novum; jako takové stane se předmětem pozornosti, ocenění a posudku, a to nejen ze stránky umělecké, ale i technické.

Pozn.: Na přelomu let 1996–1997 proběhla v Národní galerii Pešánkova samostatná výstava, která představila jeho tvorbu ve všech dimenzích. PRE nechala v letech 1996–1997 vyrobit repliku světelně-kinetické plastiky z původních materiálů výtvarníkem Federico Diazem. Tato plastika byla v roce 1997 umístěna na piazze před novou budovou společnosti Na Hroudě 1492/4. Kinetická plastika během let 1997–2007 absolvovala i několik výstav v zahraničí (Paříž, Karlsruhe). Po prodeji objektu Edisonovy rozvodny počátkem 21. století byla její vnější podoba nově navržena Ing. arch. Lábusem s tím, že na markýzu budovy bude opět (po jejím vyhotovení) umístěna kopie Pešánkovy světelné plastiky. Lze očekávat, že návrat tohoto prvku, který je dodnes architekty, výtvarníky a teoretiky umění považován za jeden z nejpůsobivějších v celém hlavním městě, by byl významnou událostí mezinárodního významu. Více o této výjimečné osobnosti meziválečného období čtenář nalezne v VIII. kapitole této publikace.

Již od roku 1923 bylo snahou Elektrických podniků postavit novou stanici, která by nahradila dosavadní provozovny a byla také vybavena náležitou rezervou pro budoucnost. Byl zakoupen pozemek č. p. 149/III na pozemku vojenských skladišť na Klárově (proti tehdejšímu Klárovu ústavu slepců).
Elektrické podniky vypracovaly úplné projektové řešení a v roce 1924 obdržely i stavební povolení. Stavba však nakonec nebyla realizována pro odpor památkových činitelů bojujících proti novému zakrytí výhledu na Hradčany, který se otevřel po zboření starých skladišť. Po jednání se státní regulační komisí byla tedy určena jako jediná vhodná lokalita parcela č. p. 132–III. po zbořených (tzv. bruských) kasárnách. Šlo o pozemek známého bývalého sídla náhradního praporu 28. pěšího pluku.

Stavba Zengerovy stanice byla zahájena dne 15. ledna 1930. Hrubé dokončení stavby bylo provedeno v zařazovně 2. ledna 1931, ve strojovně a transformovně 1. března 1931. Stavba kabelových kanálů byla započata 5. října a dokončena byla 16. prosince 1931. Montáž i dodávku veškerých přístrojů rozvodny prováděla akciová spol. Škodovy závody, která montáž ocelové konstrukce a betonových stěn zahájila počátkem ledna 1931 a dodávku přístrojů počátkem dubna 1931. Do normálního provozu byla transformovna – rozvodna uvedena v lednu 1932.

Tak vypadal automat veřejného osvětlení s hodinami před Rudolfinem v roce 1928.

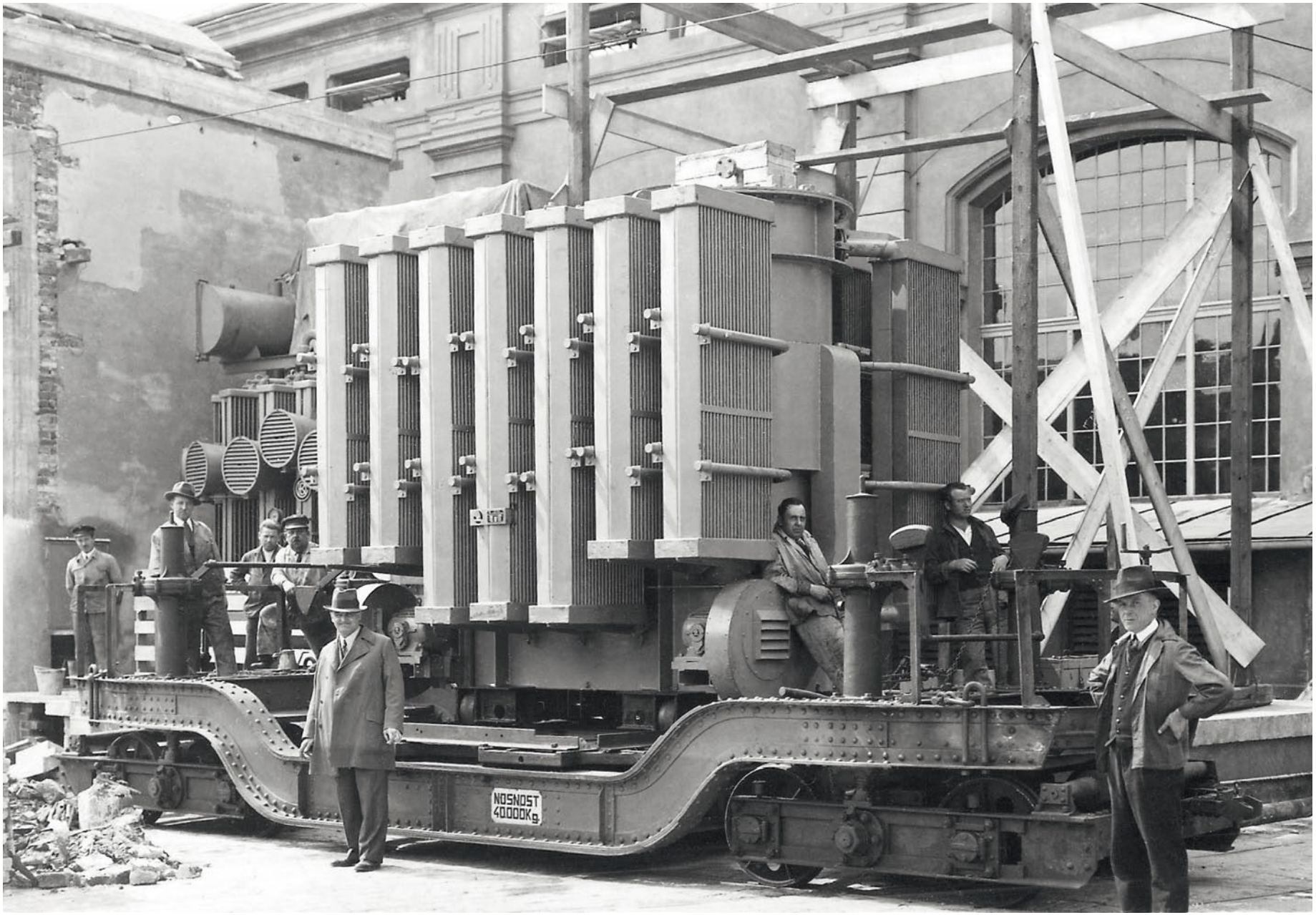

Přeprava transformátoru pro turbogenerátor č. VIII do holešovické elektrárny vozem elektrické dráhy v roce 1934

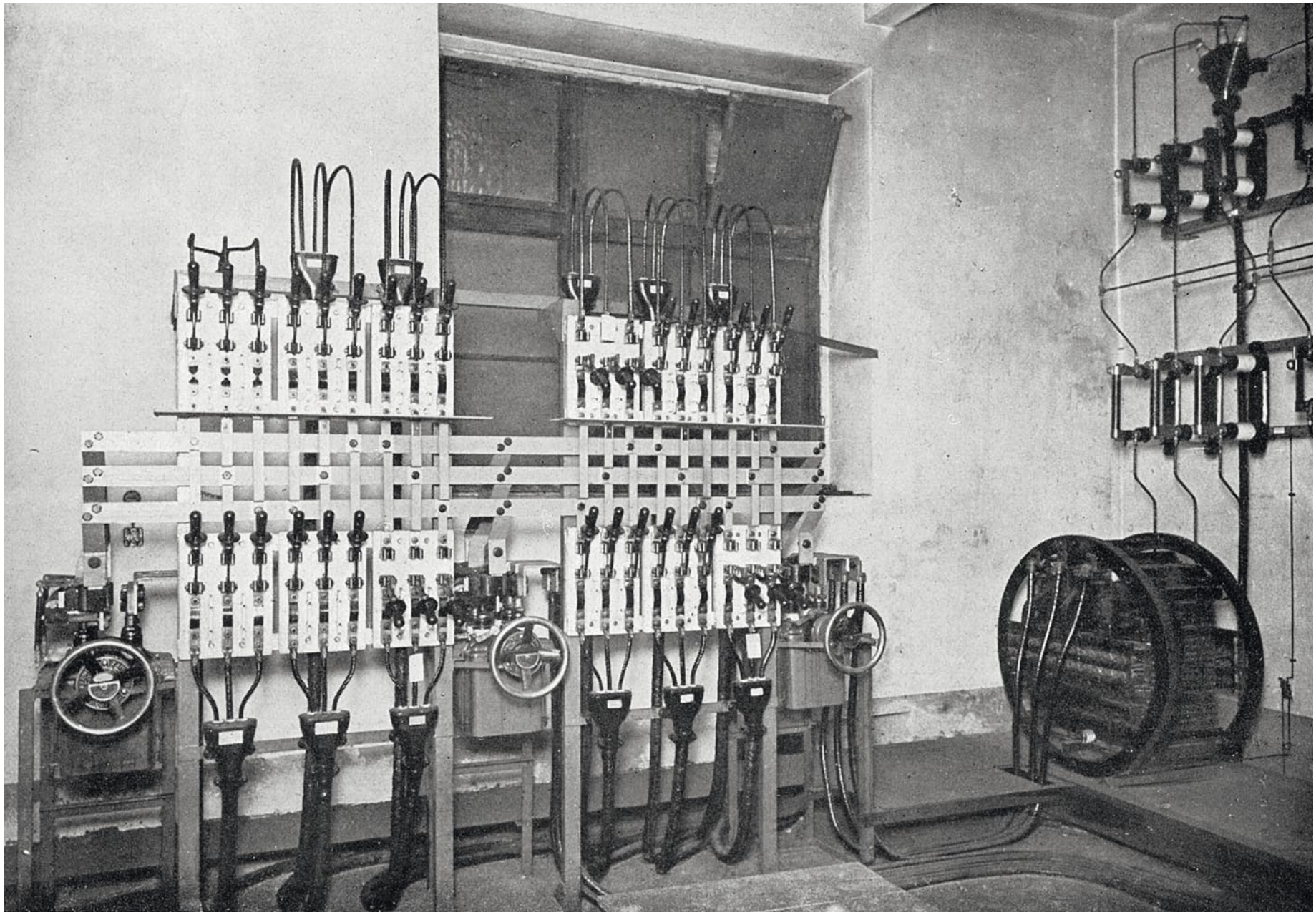

Transformační stanice v Odborovém domě na Perštýně v roce 1928

Ústřední budova Elektrických podniků hl. města Prahy po dokončení v roce 1934; objekt dodnes představuje významné dílo architektonické epochy konstruktivismu.

V roce 1930 Elektrické podniky pořídily automobil ke zkoušení kabelů.

Zengrova transformační stanice 22/3 kV na Klárově po dokončení v roce 1932

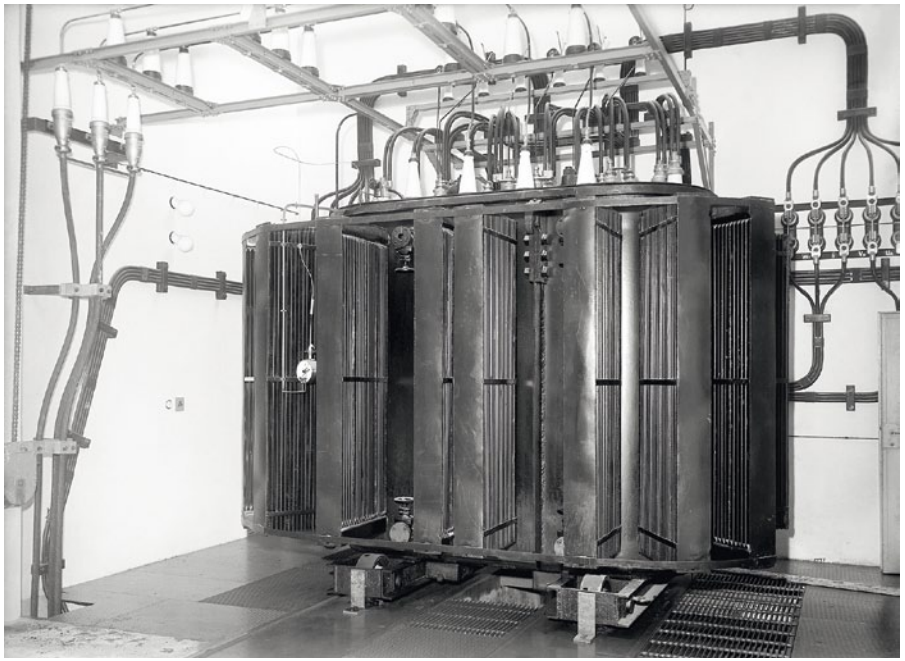

Transformátor 22/3 kV v Zengrově transformační stanici

Pro oblast Vinohrad, části Žižkova a Vršovic byla v roce 1924 zřízena rozvodna Křižíkova. Pro oblast Libně a části Vysočan byla zřízena v roce 1922 rozvodna Teslova v Českomoravské ulici. Pro oblast Holešovic, Letné a Buben byla zřízena rozvodna R 3 (Vorlovna) v elektrárně Holešovice v roce 1942.

V okolí rušených elektráren na Smíchově, Karlíně a Žižkově se začalo s přeměnou stejnosměrného rozvodu na rozvod 3×380/220. Ostatní části města byly zásobovány z holešovické elektrárny; 12 přilehlých katastrálních obcí nebylo elektrizováno. Toto území bylo ještě rozšířeno dohodou mezi Elektrickými podniky hlavního města Prahy a Elektrárenským svazem středočeských okresů, podle níž přešlo 33 katastrálních obcí a osad ležících mimo Velkou Prahu do území, o němž se předpokládalo, že bude zásobováno elektrickou energií ze sítí hlavního města Prahy. Před Elektrickými podniky stál náročný technický úkol – nejen rychle a účelně přeměnit neúsporné proudové soustavy přilehlých měst a obcí a zajistit stoupající spotřebu elektrické energie ve vnitřních částech Prahy opatřením nových zdrojů, rozvoden a rozlehlé kabelové sítě, ale též provést elektrizaci v celém území na obvodu Velké Prahy, kde 48 katastrálních obcí a osad s velkým množstvím průmyslových a zemědělských závodů nemělo elektřinu vůbec.

Elektrizací v těchto oblastech bylo pověřeno projektové oddělení Elektrických podniků, zřízené na počátku roku 1922. Jeho prvním úkolem bylo vypracování návrhů jednotlivých nosných konstrukcí, konzol, sekčních vypínačů a rohových a kotevních stožárů. Zároveň byl zjišťován veškerý výkon parních, výbušných i vodních strojů, jež obstarávaly pohon ve všech průmyslových nebo zemědělských závodech uvedené neelektrizované oblasti. Byla také vypočítána potřebná velikost výkonu při zamýšleném rozšíření uvedených závodů. Podklady byly použity při všeobecném řešení návrhu zásobovací sítě (stanovení směru hlavních linek a velikosti průřezu vodičů) a návrh byl pak postupně realizován.

< Sochař Ladislav Ducháček v roce 1938 ve svém ateliéru se sochou na téma elektrárenství pro výzdobu hlavního vchodu budovy Elektrických podniků

Pro posouzení obtížnosti počátků elektrizace periferie uveďme, že si nebylo možné opatřit všechny potřebné situační plány tohoto území v měřítku 1 : 2880 ani na regulačním úřadě, ani v kanceláři evidence katastru pozemkové daně. Uvedené úřady sice byly ochotny požadované matrice plánů zhotovit na objednávku, ale jak náklad, tak nabízená dodací lhůta byly pro potřebu oddělení nepřijatelné. Nezbylo, než vlastními silami zhotovit matrice 44 situačních plánů velikosti 97 × 79 cm v měřítku 1 : 2880 přímo na regulačním úřadě, což se podařilo během dvou měsíců. Tyto matrice byly používány ještě koncem minulého století.

Pro obce v obvodu Velké Prahy byla potřebná elektrizační zařízení hrazena plně Elektrickými podniky, kromě nákladů na síť a zařízení veřejného osvětlení, což byly náklady hrazené hlavním městem. S obcemi mimo obvod Velké Prahy byly uzavírány smlouvy na dodávku elektřiny obvykle na dobu třiceti let.

Následně byly v roce 1927 vybudovány transformovny 22/3 kV Kavalírka pro oblast Košíř, Rokoska (1938) pro oblasti Kobylis a Palouček (1932) pro oblast Nuslí (22/3 kV). Okrajové části Dejvic, Pankráce, Michle, Braníka a Podolí byly v roce 1936 pro přenos napětím 3 kV neúnosné. Z tohoto důvodu se přikročilo k prvé přeměně primárního napětí, a to z 3 kV na 6 kV. Tato přeměna napětí probíhala až do roku 1944, kdy byla ukončena rekonstrukcí rozvodny Zelená liška. Do stávajících rozvoden v Zengerově a Sokolské ulici byla osazena trafa 22/6 kV. Kuriozitou byla zpětná přeměna napětí venkovního vedení 22 kV na kabelové vedení 6 kV v Braníku a Michli.

Velkým přínosem pro řízení Elektrických podniků z jednoho místa bylo vybudování ústřední budovy Elektrických podniků v Praze 7,

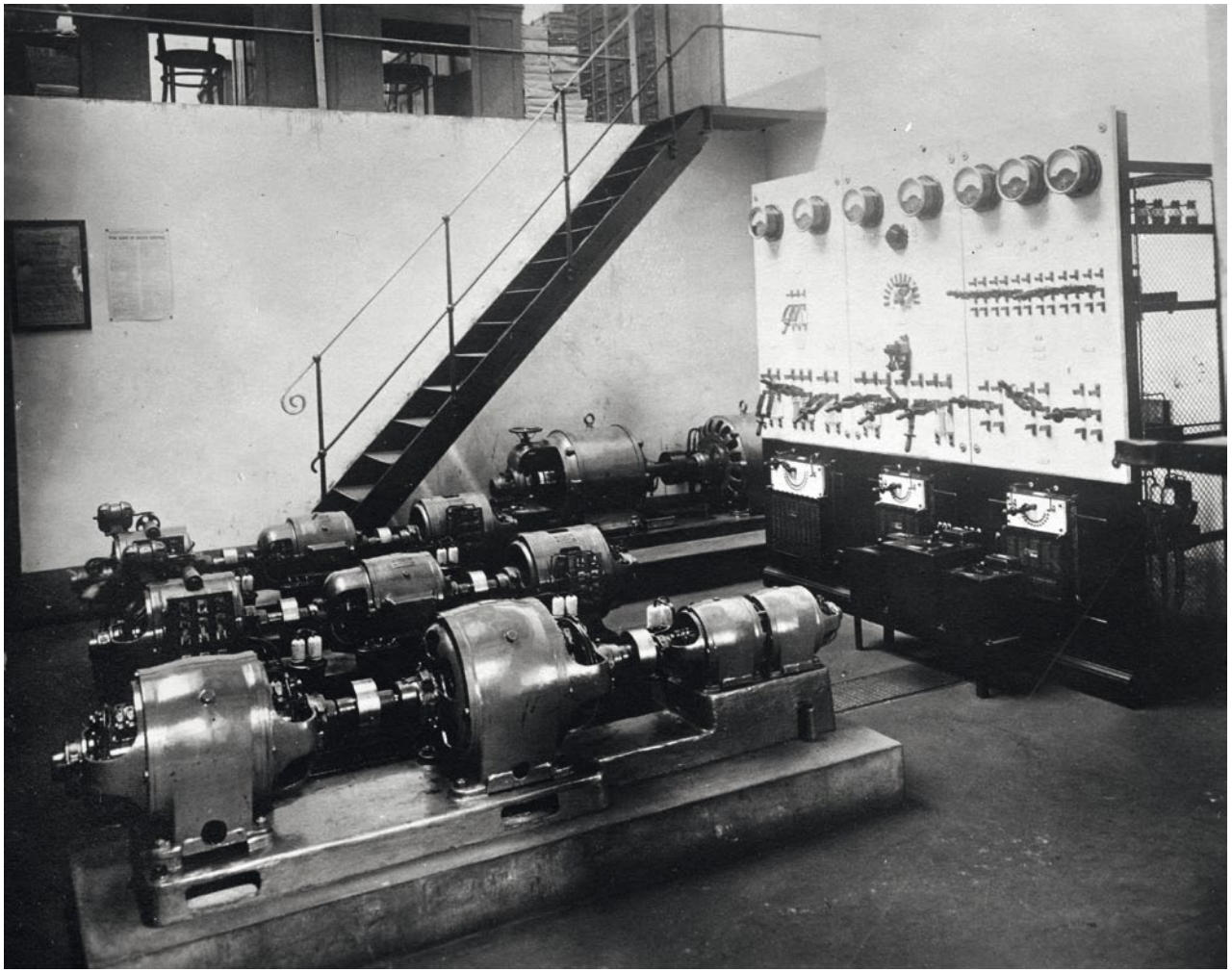

Ing. Eustach Mölzer, předseda správní rady Elektrických podniků hl. m. Prahy v letech 1923–1939

< Motorgenerátory pro cejchování elektroměrů

Bubenské ulici. Pozemek byl zakoupen již v roce 1925. Byl to objekt bývalé továrny na klobouky bratří Böhmů. Po jeho zbourání provedl slavnostní výkop tehdejší primátor hlavního města Prahy Dr. K. Baxa. Vlastní stavba tehdy nejmoderněji vybavené budovy v hlavním městě Praze započala v roce 1930 a skončila v roce 1934. Od téhož roku byli do budovy postupně přemístěni zaměstnanci z jedenácti do té doby užívaných objektů v různých čtvrtích Prahy. Stavba byla kompletně dokončena v roce 1935.

Za okupace se opakovala tatáž situace jako za první světové války, navíc zhoršená nacistickou perzekucí – zařízení byla přetěžována na maximální meze únosnosti a na údržbu a obnovu se vynakládalo minimálně prostředků. V roce 1941 se EP připojily k decernátu městských podniků pražských, jejichž složkami byly elektrárny, plynárny, vodárny a dopravní podnik. Správní rada byla změněna na „Komisi pro EP“, ale nastolením autoritativního režimu byla zbavena veškerého rozhodování.

LÜFTNER
OBCHODNÍ DŮM
KAREL LÜFTNER
STAVBA OBCHODNÍHO DOMU
HOLLAN
AMERIC
LINE

1945»1989

Období poválečné a období centrálně řízené ekonomiky

< Čilý ruch na tramvajové zastávce na Můstku v roce 1936

III. kapitola

Jako všude v republice, tak také v Elektrických podnicích pražské obce se od prvních týdnů po osvobození začíná účtovat s obtížemi a následky vyvolanými předcházejícím válečným obdobím. Mnoho pracovníků bylo v průběhu válečného konfliktu totálně nasazeno v Německu, zavlečeno do koncentračních táborů a zraněno koncem války při bojích v Praze. Řízení firmy se ujímají nové orgány – komise pro Elektrické podniky (orgán Ústředního národního výboru hlavního města Prahy), který nahradil dřívější správní radu, a zvolená závodní rada – představitel zaměstnanců. Oficiálně však dál existovaly Městské podniky pražské. Závodní rada se v jednom z prvních úkolů postarala o odškodnění válečných obětí, např. v září 1945 bylo proplaceno půl milionu Kčs jako podpora pozůstalým po padlých zaměstnancích a dále byly proplaceny mzdy 28 zaměstnancům zraněným během května 1945, kteří se dlouhodobě léčili.

Zásadní změnu v dalším vývoji energetiky na území hlavního města znamenal dekret prezidenta republiky z 24. října 1945 o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků, kterým bylo provedeno znárodnění všech energetických podniků a zařízení sloužících k výrobě, opatřování rozvodu a dodávce energie všeho druhu, kterou lze rozvádět širšímu okruhu spotřebitelů.

Na jeho základě 7. 3. 1946 zřídil ministr průmyslu národní podnik Středočeské elektrárny, jehož součástí se stala i bývalá elektrárenská část Elektrických podniků.

V rámci tohoto organizačního uspořádání zaměstnanci Středočeských elektráren, n. p., plnili nové úkoly. Prvým z nich bylo pozdvihnout úroveň služeb obyvatelstvu hlavního města Prahy na předválečnou úroveň. Kromě tohoto úkolu byly organizovány brigády do pohraničí, které měly za úkol dokončit úplnou elektrizaci vesnic a osad v pohraničí. Postupně docházelo k oklešťování demokratických principů předválečné republiky a k naprosto deformovanému postavení podniku v kontextu celé společnosti. Opravdové smýšlení zaměstnanců podniku se projevilo v únoru 1948, kdy se pražští pracovníci Středočeských elektráren, n. p., postavili za požadavky řešení vládní krize prezidentem Benešem a nepřipojili se k hodinové stávce dne 24. 2. 1948.

Po únoru 1948 někteří zaměstnanci museli svá pracoviště opustit. Pracovníci podniku byli nuceni absolvovat organizované brigády, podnik ztratil možnost rozhodovat sám o sobě a v rámci centrálně řízené ekonomiky pouze plnil příkazy politických orgánů. Hospodářsko-ekonomické podmínky byly dány požadavky doby:

- podstatně zvýšit podíl těžkého průmyslu, stavět nové hutě, doly, elektrárny, strojírny,
- přejít v zemědělství od malovýroby k družstevní velkovýrobě,
- dokončit osídlení pohraničí,
- v rámci možností zdokonalovat technické vybavení průmyslu v celém národním hospodářství,
- změnit orientaci zahraničního obchodu a mezinárodní hospodářské spolupráce.

V dalších letech prošlo řízení československé energetiky složitým vývojem. V roce 1950 došlo k organizačnímu oddělení výroby elektřiny od jejího rozvodu. Současně byla územní působnost nově zřízených podniků upravena podle nových krajů. Tak vznikly Pražské energetické rozvodné závody, n. p., později začleněné do národního podniku Energotrust Praha.

Dalekosáhlé direktivní změny hospodářství pohltily veškeré investiční prostředky a přesunuly podstatnou část pracovníků do výrobního procesu. Tyto skutečnosti se zákonitě odrážely i v činnosti Pražských energetických rozvodných závodů, n. p. Pracovní kapacity se přenášely z hlavního města Prahy na mimopražské preferované energetické stavby republiky (Slapy, elektrárny na Mostecku a na Ostravsku), na rozšiřování napájecí sítě 110 kV, na pomoc při elektrifikaci JZD a podobně. Celostátní ekonomická koncepce až do roku 1955 omezila příliv

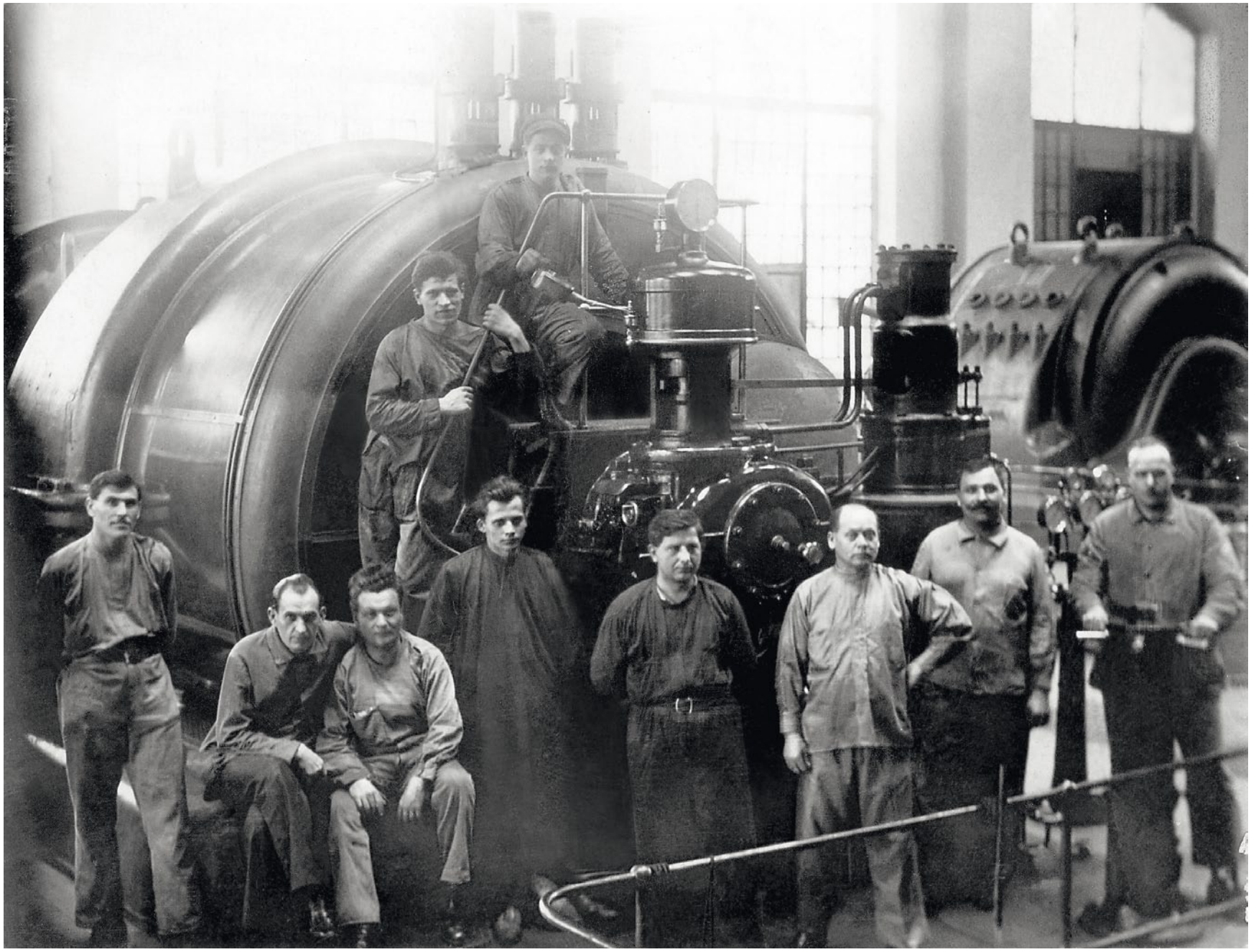

< Zaměstnanci holešovické elektrárny u jednoho z turbogenerátorů ve strojovně

potřebného objemu prostředků do terciální správy a do správy služeb, kam patřil i rozvod elektrické energie na území hlavního města Prahy. Činnost pražských elektrikářů proto byla nasměrována zejména do údržby a na provádění generálních oprav stávajícího zařízení, které bylo vybudováno v období první republiky.

Zařízení elektrického rozvodu se vzhledem k vysokým vlastním investicím obvykle budovala za pomoci tzv. cizích investorů, kteří při výstavbě objektů a sídlišť zařizovali i rozsáhlé nové části elektrického rozvodu VN a NN. Příkladem takovéto výstavby jsou sídliště Strašnice a Vršovice. V roce 1952 došlo vlivem výbuchu olejového vypínače 3 kV při zapnutí kabelu 3 kV ke zkratu, který způsobil pracovník poruchové služby. Následkem toho došlo k úplné destrukci rozvodny 22/3 kV v Sokolské ulici. Proto bylo nutno vybudovat novou rozvodnu zvanou Karlov v ulici Ke Karlovu, která byla uvedena do provozu v roce 1956. Tato rozvodna byla osazena 4 transformátory 6,3 MVA 22/3 a 1 transformátorem 5 MVA 22/6 kV. Rozvodna 22/3 a 6 kV byla vybudována kobkovým způsobem jako dvousystémová s podélným dělením sběren, vyzbrojená expanzními vypínači a byla umístěna ve zděné budově. Několikaletá kritická situace v napájení části Nového Města a Vinohrad byla zvládána zvýšenou údržbou stávajícího přetěžovaného zařízení a různými provizorii.

Rozsah investiční činnosti v letech 1948–1955 vedl ke kritické situaci v zásobování elektrickou energií zejména na pravém břehu Vltavy ve zdrojích nadřazené soustavy 110 kV a TR 110/22 kV. Proto se začínají budovat TR 110/22 kV Běchovice, Východ a Sever II, které se postupně uvádějí do provozu v letech 1956, 1957 a 1958. Rozvoj průmyslové oblasti Vysočan si v roce 1957 vyžádal urychlit proces zprovoznění transformovny 110/22 kV Východ, která je umístěna v objektu ČKD Praha. Rozvodna 22 kV je společná s rozvodnou pro ČKD.

Transformovna 110/22 kV Praha Sever II byla zprovozněna v roce 1958 jako napájecí bod 110 kV. V roce 1970 byla přistavěna rozvodna 22 kV a transformovna 110/22 kV pro napájení Severního Města. Rozvodna 110 kV je provedena jako venkovní, klasická a třísystémová. Hlavní konstrukce je kovová. Do rozvodny je vyveden výkon z elektrárny Mělník I vedením V 909 a V 910. Je dimenzována na zkratový výkon 3500 MVA.

Stav sítí rozvodu elektrické energie sloužících k napájení hlavního města Prahy byl v 60. letech následující – sítě 110 kV o celkové délce 23,5 km jednoduchého vedení byly tvořeny převážně vodiči o průřezu 3 × 185 AIFe 6. Tato vedení napájela 5 stávajících transformoven 110/22 kV, které byly popsány v předchozím textu. Tyto sítě byly v průměru 23 roků staré; 12 % jich bylo technicky a morálně zastaralých. Přenosově sice vyhovovaly, zejména s ohledem na jejich dobudování v padesátých letech, ale v případě poruch nebyly plně spolehlivé. Byly převážně vybudovány jako dvojité vedení na společných podpěrách. Z této sítě má hlavní město Praha pouze jediného odběratele průmyslového charakteru – ČKD Vysočany.

Kabelové sítě 22 kV měly převážně charakter napájecí, méně pak distribuční. V průměru byly 25 let staré; ze 33 % morálně a technicky zastaralé, o celkové délce 420 km. Napájecí síť byla provedena kabely o průřezu 3 × 120 mm^2 Cu typu HTP, distribuční síť pak kabely 3 × 50 mm^2 Cu HTP 70–120 mm^2 AI HATP. Při vyčerpání rezerv byla tato síť schopna zhruba 8 let sledovat přibližně 7% přirozený trend vzestupu spotřeby.

Napájecí síť 22 kV sloužila pro napojení třinácti TR 22/6/3 kV a měníren pro Dopravní podniky; v menší části pak pro rozpínací stanice v dříve jmenovaných vybudovaných sítích v nových aglomeracích.

Distribuční síť 22 kV převážně sloužila pro napájení nejdůležitějších odběratelů průmyslového charakteru, zejména na Smíchově, v Libni a ve Vysočanech a jako síť překryvná v oblastech rozvodu VN o napětí 3 a 6 kV v 707 TS 22/0,4 kV a 1 TS 22/0,1 kV.

Vrchní sítě 22 kV o celkové délce 315 km a průřezu 16–50 mm^2 Cu jednoduchého vedení byly převážně na hranici morálního a technického opotřebení. Pro snížení zkratového namáhání byly napájeny z TR 110/22 kV přes reaktory a z rozvodny 22 kV Spalovna přes oddělovací transformátory 22/22 kV. Tato síť sloužila k rozvodu elektrické energie v okrajových oblastech hlavního města Prahy a v přidružených obcích (zejména v jižní části).

Kabelové sítě 3 kV o celkové délce 652 km se dělily jako síť 22 kV na napájecí a distribuční. Tyto sítě (zejména napájecí) byly z 80 % přetížené. Napájecí síť byla

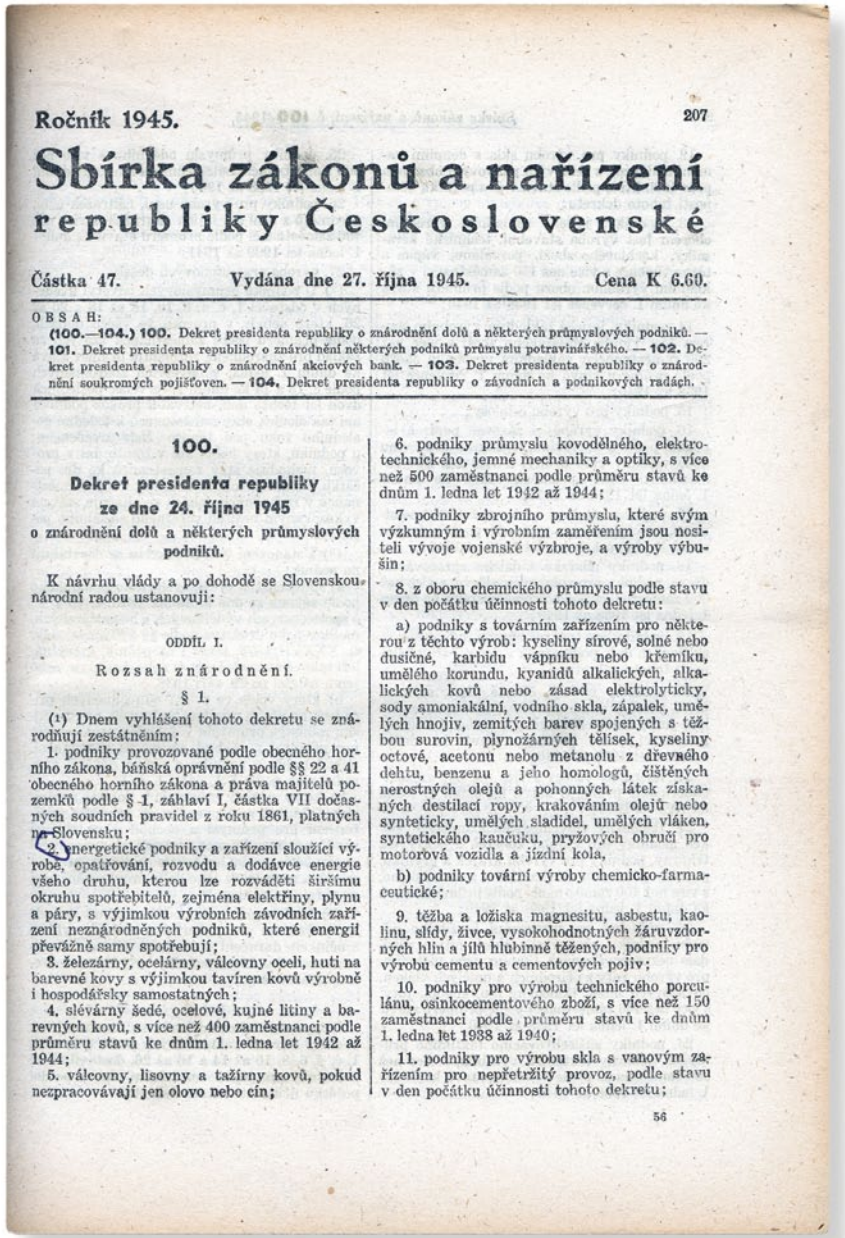

Ročník 1945. 207

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé

Částka 47. Vydána dne 27. října 1945. Cena K 6.60.

OBSAH:

(100.—104.) 100. Dekret presidenta republiky o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků. — 101. Dekret presidenta republiky o znárodnění některých podniků průmyslu potravinářského. — 102. Dekret presidenta republiky o znárodnění akciových bank. — 103. Dekret presidenta republiky o znárodnění soukromých pojišťoven. — 104. Dekret presidenta republiky o závodních a podnikových radách.

100.

Dekret presidenta republiky ze dne 24. října 1945

o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků.

K návrhu vlády a po dohodě se Slovenskou národní radou ustanovují:

ODDÍL I.

Rozsah znárodnění.

§ 1.

(1) Dnem vyhlášení tohoto dekretu se znárodňují zestátněním:

1. podniky provozované podle obecného horního zákona, báňská oprávnění podle §§ 22 a 41 obecného horního zákona a práva majitelů pozemků podle § 1, záhlaví I, částka VII dočasných soudních pravidel z roku 1861, platných na Slovensku;

2. energetické podniky a zařízení sloužící výrobě, opatřování, rozvodu a dodávce energie všeho druhu, kterou lze rozváděti širšímu okruhu spotřebitelů, zejména elektřiny, plynu a páry, s výjimkou výrobních závodních zařízení neznárodněných podniků, které energii převážně samy spotřebují;

3. železárny, ocelárny, válcovny oceli, huti na barevné kovy s výjimkou tavíren kovů výrobně i hospodářsky samostatných;

4. slévárny šedé, ocelové, kujné litiny a barevných kovů, s více než 400 zaměstnanci podle průměru stavů ke dnům 1. ledna let 1942 až 1944;

5. válcovny, lisovny a tažírny kovů, pokud nezpracovávají jen olovo nebo cín;

6. podniky průmyslu kovodělného, elektrotechnického, jemné mechaniky a optiky, s více než 500 zaměstnanci podle průměru stavů ke dnům 1. ledna let 1942 až 1944;

7. podniky zbrojního průmyslu, které svým výzkumným i výrobním zaměřením jsou nositeli vývoje vojenské výzbroje, a výroby výbušin;

8. z oboru chemického průmyslu podle stavu v den počátku účinnosti tohoto dekretu:

a) podniky s továrním zařízením pro některou z těchto výrob: kyseliny sírové, solné nebo dusičné, karbidu vápníku nebo křemíku, umělého korundu, kyanidů alkalických, alkalických kovů nebo zásad elektrolyticky, sody amoniakální, vodního skla, zápalek, umělých hnojiv, zemitých barev spojených s těžbou surovin, plynožárných tělísek, kyseliny octové, acetonu nebo metanolu z dřevného dehtu, benzenu a jeho homologů, čištěných nerostných olejů a pohonných látek získaných destilací ropy, krakováním olejů nebo synteticky, umělých sladidel, umělých vláken, syntetického kaučuku, pryžových obručí pro motorová vozidla a jízdní kola,

b) podniky tovární výroby chemicko-farmaceutické;

9. těžba a ložiska magnesitu, asbestu, kaolinu, slídy, živce, vysokohodnotných žáruvzdorných hlin a jílů hlubinně těžených, podniky pro výrobu cementu a cementových pojiv;

10. podniky pro výrobu technického porculánu, osinkocementového zboží, s více než 150 zaměstnanci podle průměru stavů ke dnům 1. ledna let 1938 až 1940;

11. podniky pro výrobu skla s vanovým zařízením pro nepřetržitý provoz, podle stavu v den počátku účinnosti tohoto dekretu;

56

První strana Sbírky zákonů a nařízení s dekretem prezidenta republiky č. 100/1945 Sb., kterým byla znárodněna československá energetika.

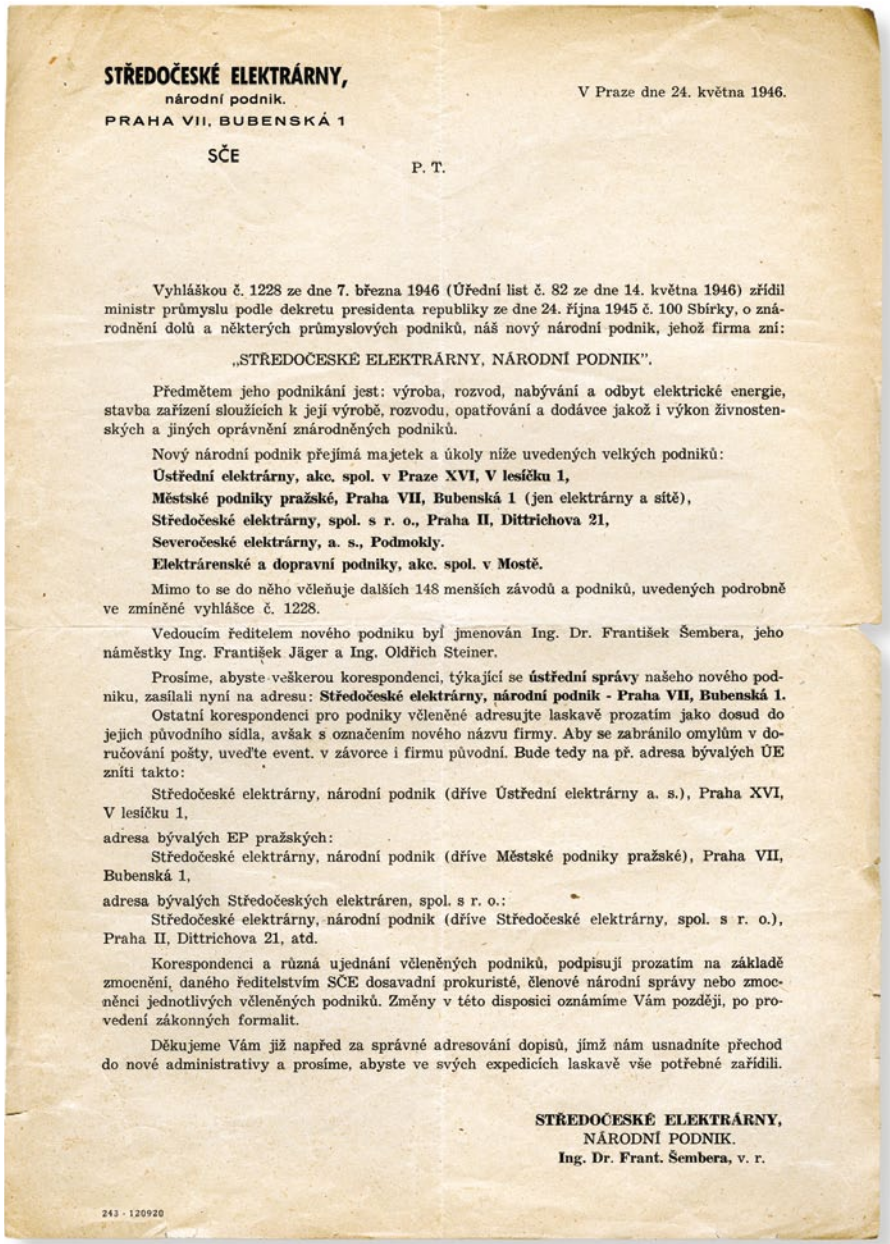

STŘEDOČESKÉ ELEKTRÁRNY,
národní podnik.
PRAHA VII, BUBENSKÁ 1

V Praze dne 24. května 1946.

SČE

P. T.

Vyhláškou č. 1228 ze dne 7. března 1946 (Úřední list č. 82 ze dne 14. května 1946) zřídil ministr průmyslu podle dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945 č. 100 Sbírky, o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků, náš nový národní podnik, jehož firma zní:

„STŘEDOČESKÉ ELEKTRÁRNY, NÁRODNÍ PODNIK".

Předmětem jeho podnikání jest: výroba, rozvod, nabývání a odbyt elektrické energie, stavba zařízení sloužících k její výrobě, rozvodu, opatřování a dodávce jakož i výkon živnostenských a jiných oprávnění znárodněných podniků.

Nový národní podnik přejímá majetek a úkoly níže uvedených velkých podniků:

Ústřední elektrárny, akc. spol. v Praze XVI, V lesíčku 1,
Městské podniky pražské, Praha VII, Bubenská 1 (jen elektrárny a sítě),
Středočeské elektrárny, spol. s r. o., Praha II, Dittrichova 21,
Severočeské elektrárny, a. s., Podmokly.
Elektrárenské a dopravní podniky, akc. spol. v Mostě.

Mimo to se do něho včleňuje dalších 148 menších závodů a podniků, uvedených podrobně ve zmíněné vyhlášce č. 1228.

Vedoucím ředitelem nového podniku byl jmenován Ing. Dr. František Šembera, jeho náměstky Ing. František Jäger a Ing. Oldřich Steiner.

Prosíme, abyste veškerou korespondenci, týkající se **ústřední správy** našeho nového podniku, zasílali nyní na adresu: **Středočeské elektrárny, národní podnik - Praha VII, Bubenská 1.**

Ostatní korespondenci pro podniky včleněné adresujte laskavě prozatím jako dosud do jejich původního sídla, avšak s označením nového názvu firmy. Aby se zabránilo omylům v doručování pošty, uveďte event. v závorce i firmu původní. Bude tedy na př. adresa bývalých ÚE zníti takto:

Středočeské elektrárny, národní podnik (dříve Ústřední elektrárny a. s.), Praha XVI, V lesíčku 1,

adresa bývalých EP pražských:

Středočeské elektrárny, národní podnik (dříve Městské podniky pražské), Praha VII, Bubenská 1,

adresa bývalých Středočeských elektráren, spol. s r. o.:

Středočeské elektrárny, národní podnik (dříve Středočeské elektrárny, spol. s r. o.), Praha II, Dittrichova 21, atd.

Korespondenci a různá ujednání včleněných podniků, podpisují prozatím na základě zmocnění, daného ředitelstvím SČE dosavadní prokuristé, členové národní správy nebo zmocněnci jednotlivých včleněných podniků. Změny v této disposici oznámíme Vám později, po provedení zákonných formalit.

Děkujeme Vám již napřed za správné adresování dopisů, jímž nám usnadníte přechod do nové administrativy a prosíme, abyste ve svých expedicích laskavě vše potřebné zařídili.

STŘEDOČESKÉ ELEKTRÁRNY,
NÁRODNÍ PODNIK.
Ing. Dr. Frant. Šembera, v. r.

243 - 120920

Oznámení o ustavení národního podniku Středočeské elektrárny, který převzal veškerá zařízení sloužící k výrobě a distribuci elektřiny v Praze.

Uvnitř připojen I. díl Ú. l., částka 82.

Cena společného výtisku I. a II. dílu 4·50 Kčs.

Úřední list REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ

II. DÍL EDIKTÁLNÍ (OZNAMOVACÍ)

Redakce a administrace Praha III, Karmelitská 6

Telefony: redakce a administrace 415-26 a 415-65, prodejny jednotlivých výtisků 414-41 a 415-15. Vychází denně kromě pondělí. — Uzávěrka pro přijímání rukopisů o 10. hodině dopolední. Šéfredaktor a odpovědný redaktor Vilém Koudelka.

Číslo 110. V Praze dne 14. května 1946. Cena 1·50 Kčs.

OBSAH:

Vyhláška ministra průmyslu z roku 1946, kterou byly zřízeny Středočeské elektrárny, národní podnik.

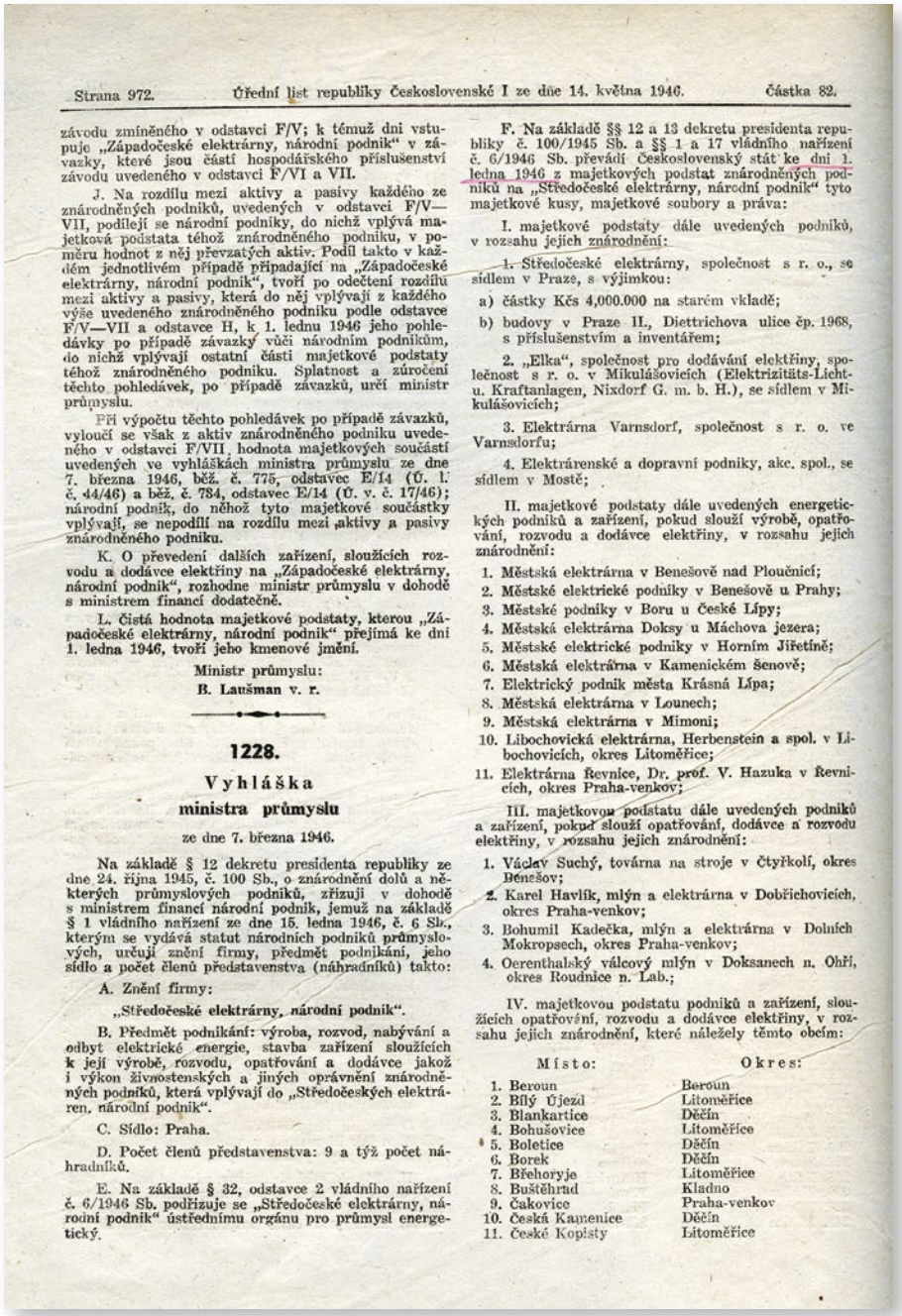

Strana 972. Úřední list republiky Československé I ze dne 14. května 1946. Částka 82.

závodu zmíněného v odstavci F/V; k témuž dni vstupuje „Západočeské elektrárny, národní podnik" v závazky, které jsou částí hospodářského příslušenství závodu uvedeného v odstavci F/VI a VII.

J. Na rozdílu mezi aktivy a pasivy každého ze znárodněných podniků, uvedených v odstavci F/V—VII, podílejí se národní podniky, do nichž vplývá majetková podstata téhož znárodněného podniku, v poměru hodnot z něj převzatých aktiv. Podíl takto v každém jednotlivém případě připadající na „Západočeské elektrárny, národní podnik", tvoří po odečtení rozdílu mezi aktivy a pasivy, která do něj vplývají z každého výše uvedeného znárodněného podniku podle odstavce F/V—VII a odstavce H, k 1. lednu 1946 jeho pohledávky po případě závazky vůči národním podnikům, do nichž vplývají ostatní části majetkové podstaty téhož znárodněného podniku. Splatnost a zúročení těchto pohledávek, po případě závazků, určí ministr průmyslu.

Při výpočtu těchto pohledávek po případě závazků, vyloučí se však z aktiv znárodněného podniku uvedeného v odstavci F/VII, hodnota majetkových součástí uvedených ve vyhláškách ministra průmyslu ze dne 7. března 1946, běž. č. 775, odstavec E/14 (Ú. l. č. 44/46) a běž. č. 784, odstavec E/14 (Ú. v. č. 17/46); národní podnik, do něhož tyto majetkové součástky vplývají, se nepodílí na rozdílu mezi aktivy a pasivy znárodněného podniku.

K. O převedení dalších zařízení, sloužících rozvodu a dodávce elektřiny na „Západočeské elektrárny, národní podnik", rozhodne ministr průmyslu v dohodě s ministrem financí dodatečně.

L. Čistá hodnota majetkové podstaty, kterou „Západočeské elektrárny, národní podnik" přejímá ke dni 1. ledna 1946, tvoří jeho kmenové jmění.

Ministr průmyslu:
B. Laušman v. r.

1228.

Vyhláška ministra průmyslu

ze dne 7. března 1946.

Na základě § 12 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků, zřizují v dohodě s ministrem financí národní podnik, jemuž na základě § 1 vládního nařízení ze dne 15. ledna 1946, č. 6 Sb., kterým se vydává statut národních podniků průmyslových, určují znění firmy, předmět podnikání, jeho sídlo a počet členů představenstva (náhradníků) takto:

A. Znění firmy:

„Středočeské elektrárny, národní podnik".

B. Předmět podnikání: výroba, rozvod, nabývání a odbyt elektrické energie, stavba zařízení sloužících k její výrobě, rozvodu, opatřování a dodávce jakož i výkon živnostenských a jiných oprávnění znárodněných podniků, která vplývají do „Středočeských elektráren, národní podnik".

C. Sídlo: Praha.

D. Počet členů představenstva: 9 a týž počet náhradníků.

E. Na základě § 32, odstavce 2 vládního nařízení č. 6/1946 Sb. podřizuje se „Středočeské elektrárny, národní podnik" ústřednímu orgánu pro průmysl energetický.

F. Na základě §§ 12 a 13 dekretu presidenta republiky č. 100/1945 Sb. a §§ 1 a 17 vládního nařízení č. 6/1946 Sb. převádí Československý stát ke dni 1. ledna 1946 z majetkových podstat znárodněných podniků na „Středočeské elektrárny, národní podnik" tyto majetkové kusy, majetkové soubory a práva:

I. majetkové podstaty dále uvedených podniků, v rozsahu jejich znárodnění:

1. Středočeské elektrárny, společnost s r. o., se sídlem v Praze, s výjimkou:

a) částky Kčs 4,000.000 na starém vkladě;

b) budovy v Praze II., Diettrichova ulice čp. 1968, s příslušenstvím a inventářem;

2. „Elka", společnost pro dodávání elektřiny, společnost s r. o. v Mikulášovicích (Elektrizitäts-Licht- u. Kraftanlagen, Nixdorf G. m. b. H.), se sídlem v Mikulášovicích;

3. Elektrárna Varnsdorf, společnost s r. o. ve Varnsdorfu;

4. Elektrárenské a dopravní podniky, akc. spol., se sídlem v Mostě;

II. majetkové podstaty dále uvedených energetických podniků a zařízení, pokud slouží výrobě, opatřování, rozvodu a dodávce elektřiny, v rozsahu jejich znárodnění:

1. Městská elektrárna v Benešově nad Ploučnicí;
2. Městské elektrické podniky v Benešově u Prahy;
3. Městské podniky v Boru u České Lípy;
4. Městská elektrárna Doksy u Máchova jezera;
5. Městské elektrické podniky v Horním Jiřetíně;
6. Městská elektrárna v Kamenickém šenově;
7. Elektrický podnik města Krásná Lípa;
8. Městská elektrárna v Lounech;
9. Městská elektrárna v Mimoni;
10. Libochovická elektrárna, Herbenstein a spol. v Libochovicích, okres Litoměřice;
11. Elektrárna Řevnice, Dr. prof. V. Hazuka v Řevnicích, okres Praha-venkov;

III. majetkovou podstatu dále uvedených podniků a zařízení, pokud slouží opatřování, dodávce a rozvodu elektřiny, v rozsahu jejich znárodnění:

1. Václav Suchý, továrna na stroje v Čtyřkolí, okres Benešov;
2. Karel Havlík, mlýn a elektrárna v Dobřichovicích, okres Praha-venkov;
3. Bohumil Kadečka, mlýn a elektrárna v Dolních Mokropsech, okres Praha-venkov;
4. Oerenthalský válcový mlýn v Doksanech n. Ohří, okres Roudnice n. Lab.;

IV. majetkovou podstatu podniků a zařízení, sloužících opatřování, rozvodu a dodávce elektřiny, v rozsahu jejich znárodnění, které náležely těmto obcím:

Místo:	Okres:
1. Beroun	Beroun
2. Bílý Újezd	Litoměřice
3. Blankartice	Děčín
4. Bohušovice	Litoměřice
5. Boletice	Děčín
6. Borek	Děčín
7. Břehoryje	Litoměřice
8. Buštěhrad	Kladno
9. Čakovice	Praha-venkov
10. Česká Kamenice	Děčín
11. České Kopisty	Litoměřice

vybavena kabely o průřezu 3 × 95 mm² Cu; distribuční síť pak kabely o průřezu 25–50 mm² Cu; z části pak 70 mm² Al. Navíc celá tato síť byla morálně a technicky zastaralá. Byla napájena z výše jmenovaných transformoven 22/3 kV, které kromě transformoven Karlov, Rokoska a Kavalírka byly rovněž opotřebené a vytížené, bez výkonových rezerv. Přitom tato síť sloužila pro rozvod elektrické energie odběratelům centrálních oblastí hlavního města Prahy s nejhustší zástavbou, tj. ze Starého a Nového Města, Vyšehradu, Vinohrad, Žižkova, Vršovic, centra Malešic a Strašnic, Libně, Vysočan, Kobylis, Malé Strany, Dejvic, Letné, Holešovic, Motola a Strahova z 1013 transformačních stanic 3 kV/NN.

Sítě 6 kV o celkové délce 81 km byly provozovány převážně jako sítě distribuční s vývody přímo z rozvoden o průřezu 3 × 50 mm² Cu nebo 70 mm² Al. Sítě byly v průměru 27 let staré, ze 60 % morálně opotřebené a na mezích přenosových možností. Zásobovaly oblasti Břevnova, Nuslí, Pankráce, Michle, Podolí a Braníka. Napájeny byly z transformovny Zelená liška, Karlov a Klárov přes 221 transformační stanici 6 kV/NN.

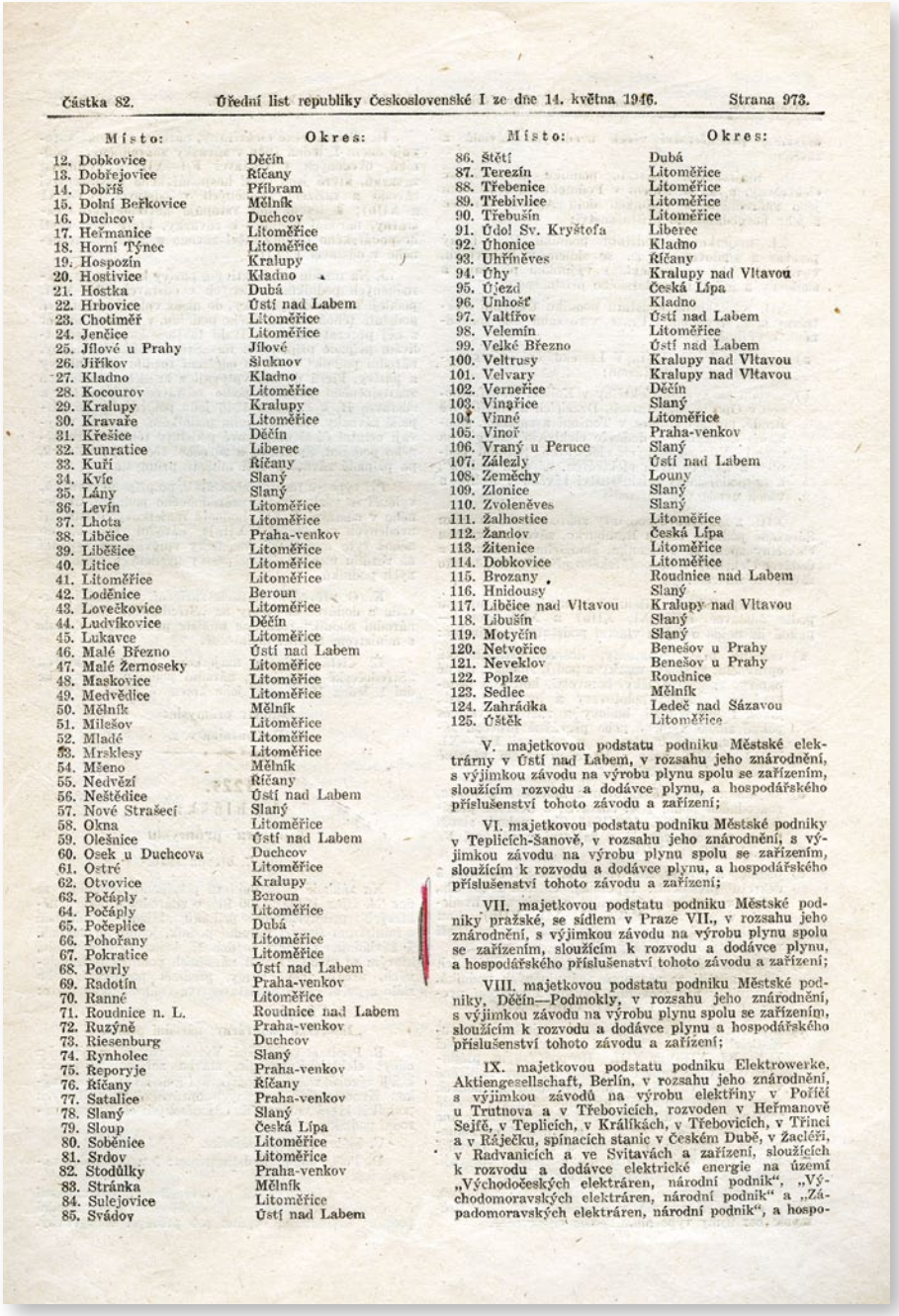

Částka 82. Úřední list republiky Československé I ze dne 14. května 1946. Strana 973.

Místo:	Okres:
12. Dobkovice	Děčín
13. Dobřejovice	Říčany
14. Dobříš	Příbram
15. Dolní Beřkovice	Mělník
16. Duchcov	Duchcov
17. Heřmanice	Litoměřice
18. Horní Týnec	Litoměřice
19. Hospozín	Kralupy
20. Hostivice	Kladno
21. Hostka	Dubá
22. Hrbovice	Ústí nad Labem
23. Chotiměř	Litoměřice
24. Jenčice	Litoměřice
25. Jílové u Prahy	Jílové
26. Jiříkov	Šluknov
27. Kladno	Kladno
28. Kocourov	Litoměřice
29. Kralupy	Kralupy
30. Kravaře	Litoměřice
31. Křešice	Děčín
32. Kunratice	Liberec
33. Kuří	Říčany
34. Kvíc	Slaný
35. Lány	Slaný
36. Levín	Litoměřice
37. Lhota	Litoměřice
38. Libčice	Praha-venkov
39. Liběšice	Litoměřice
40. Litice	Litoměřice
41. Litoměřice	Litoměřice
42. Loděnice	Beroun
43. Lovečkovice	Litoměřice
44. Ludvíkovice	Děčín
45. Lukavec	Litoměřice
46. Malé Březno	Ústí nad Labem
47. Malé Žernoseky	Litoměřice
48. Maskovice	Litoměřice
49. Medvědice	Litoměřice
50. Mělník	Mělník
51. Milešov	Litoměřice
52. Mladé	Litoměřice
53. Mrsklesy	Litoměřice
54. Měeno	Mělník
55. Nedvězí	Říčany
56. Neštědice	Ústí nad Labem
57. Nové Strašecí	Slaný
58. Okna	Litoměřice
59. Olešnice	Ústí nad Labem
60. Osek u Duchcova	Duchcov
61. Ostré	Litoměřice
62. Otvovice	Kralupy
63. Počáply	Beroun
64. Počáply	Litoměřice
65. Počeplice	Dubá
66. Pohořany	Litoměřice
67. Pokratice	Litoměřice
68. Povrly	Ústí nad Labem
69. Radotín	Praha-venkov
70. Ranné	Litoměřice
71. Roudnice n. L.	Roudnice nad Labem
72. Ruzýně	Praha-venkov
73. Riesenburg	Duchcov
74. Rynholec	Slaný
75. Řeporyje	Praha-venkov
76. Říčany	Říčany
77. Satalice	Praha-venkov
78. Slaný	Slaný
79. Sloup	Česká Lípa
80. Soběnice	Litoměřice
81. Srdov	Litoměřice
82. Stodůlky	Praha-venkov
83. Stránka	Mělník
84. Sulejovice	Litoměřice
85. Svádov	Ústí nad Labem
86. Štětí	Dubá
87. Terezín	Litoměřice
88. Třebenice	Litoměřice
89. Třebívlice	Litoměřice
90. Třebušín	Litoměřice
91. Údol Sv. Kryštofa	Liberec
92. Úhonice	Kladno
93. Uhříněves	Říčany
94. Úhy	Kralupy nad Vltavou
95. Újezd	Česká Lípa
96. Unhošť	Kladno
97. Valtířov	Ústí nad Labem
98. Velemín	Litoměřice
99. Velké Březno	Ústí nad Labem
100. Veltrusy	Kralupy nad Vltavou
101. Velvary	Kralupy nad Vltavou
102. Verneřice	Děčín
103. Vinařice	Slaný
104. Vinné	Litoměřice
105. Vinoř	Praha-venkov
106. Vraný u Peruce	Slaný
107. Zálezly	Ústí nad Labem
108. Zeměchy	Louny
109. Zlonice	Slaný
110. Zvoleněves	Slaný
111. Žalhostice	Litoměřice
112. Žandov	Česká Lípa
113. Žitenice	Litoměřice
114. Dobkovice	Litoměřice
115. Brozany	Roudnice nad Labem
116. Hnidousy	Slaný
117. Libčice nad Vltavou	Kralupy nad Vltavou
118. Libušín	Slaný
119. Motyčín	Slaný
120. Netvořice	Benešov u Prahy
121. Neveklov	Benešov u Prahy
122. Poplze	Roudnice
123. Sedlec	Mělník
124. Zahrádka	Ledeč nad Sázavou
125. Úštěk	Litoměřice

V. majetkovou podstatu podniku Městské elektrárny v Ústí nad Labem, v rozsahu jeho znárodnění, s výjimkou závodu na výrobu plynu spolu se zařízením, sloužícím rozvodu a dodávce plynu, a hospodářského příslušenství tohoto závodu a zařízení;

VI. majetkovou podstatu podniku Městské podniky v Teplicích-Šanově, v rozsahu jeho znárodnění, s výjimkou závodu na výrobu plynu spolu se zařízením, sloužícím k rozvodu a dodávce plynu, a hospodářského příslušenství tohoto závodu a zařízení;

VII. majetkovou podstatu podniku Městské podniky pražské, se sídlem v Praze VII., v rozsahu jeho znárodnění, s výjimkou závodu na výrobu plynu spolu se zařízením, sloužícím k rozvodu a dodávce plynu, a hospodářského příslušenství tohoto závodu a zařízení;

VIII. majetkovou podstatu podniku Městské podniky, Děčín—Podmokly, v rozsahu jeho znárodnění, s výjimkou závodu na výrobu plynu spolu se zařízením, sloužícím k rozvodu a dodávce plynu a hospodářského příslušenství tohoto závodu a zařízení;

IX. majetkovou podstatu podniku Elektrowerke, Aktiengesellschaft, Berlín, v rozsahu jeho znárodnění, s výjimkou závodů na výrobu elektřiny v Poříčí u Trutnova a v Třebovicích, rozvoden v Heřmanově Sejfě, v Teplicích, v Králíkách, v Třebovicích, v Třinci a v Ráječku, spínacích stanic v Českém Dubě, v Žacléři, v Radvanicích a ve Svitavách a zařízení, sloužících k rozvodu a dodávce elektrické energie na území „Východočeských elektráren, národní podnik“, „Východomoravských elektráren, národní podnik“ a „Západomoravských elektráren, národní podnik“, a hospo-

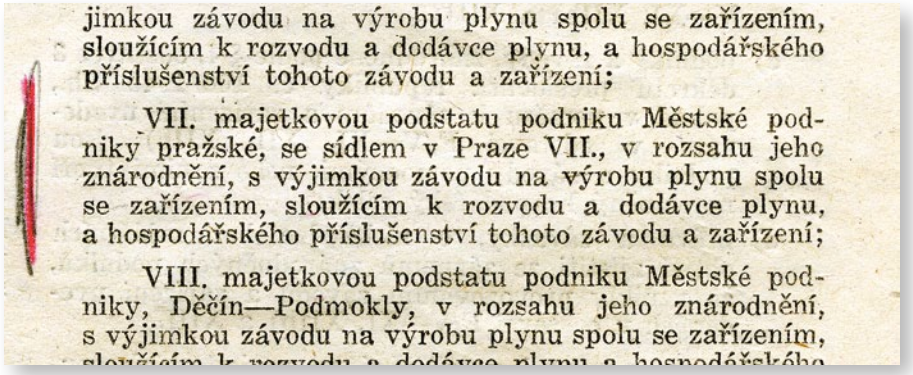

jimkou závodu na výrobu plynu spolu se zařízením, sloužícím k rozvodu a dodávce plynu, a hospodářského příslušenství tohoto závodu a zařízení;

VII. majetkovou podstatu podniku Městské podniky pražské, se sídlem v Praze VII., v rozsahu jeho znárodnění, s výjimkou závodu na výrobu plynu spolu se zařízením, sloužícím k rozvodu a dodávce plynu, a hospodářského příslušenství tohoto závodu a zařízení;

VIII. majetkovou podstatu podniku Městské podniky, Děčín—Podmokly, v rozsahu jeho znárodnění, s výjimkou závodu na výrobu plynu spolu se zařízením,

Součástí Středočeských elektráren, národního podniku, se podle stejné vyhlášky stala i elektrárenská část Městských podniků pražských, někdejších Elektrických podniků hl. města Prahy.

V rámci nového územního uspořádání byl v roce 1960 konstituován národní podnik Středočeské energetické závody, který zabezpečoval zásobování Prahy a Středočeského kraje elektřinou. Návazně byla v rámci STE zřízena Okresní správa Praha. Dne 4. 9. 1960 byla dokončena plošná elektrifikace měst a obcí v Československu.

Dnes si již vůbec nedovedeme představit život bez elektrické energie, což před zhruba 80 lety nebylo zase až tak neobvyklé. Zatímco dnes si v zimě topíme, v létě se chladíme elektřinou, v dobách nedávných byli obyvatelé Prahy z některých okrajových čtvrtí vděčni za možnost použít alespoň žárovku v objímce ke skromnému osvětlení.

V roce 1965 vznikly Československé energetické závody, n. p., později rozdělené na České a Slovenské energetické závody.

Započatý rozvoj Prahy s morálně dožívající sítí VVN, VN a NN vyvolal potřebu stanovit dlouhodobější koncepční plány rozvoje sítí elektrické energie. Tak již v roce 1958 vzniká generel hlavního města Prahy v technickém odboru Středo-

českých energetických závodů, n. p., kde byla vypracována koncepce soustavy 110/22 kV s perspektivou do roku 1980 poplatná tehdejším požadavkům a představám politických orgánů. Nutnost výstavby větších obytných aglomerací, obnova bytového fondu a zvyšování vybavenosti však vyvolávají silný tlak na nutný rozvoj energetických sítí. Proto bylo přikročeno k opatřením, která sledovala alespoň dočasné zlepšení kvality dodávky elektrické energie a situace v jejím rozvodu. Šlo zejména o následující opatření:

- odstraňování tzv. slabých míst v rozvodu,
- investiční zajištění takového rozvoje soustavy, aby tato byla na všech stupních napětí schopna sledovat alespoň přirozený trend rozvoje 7 % ve výkonu a 10 % v práci elektrické energie,
- vytvořit takové výkonové rezervy, aby při poruše jednoho prvku v každé napěťové hladině nedošlo k trvalejšímu výpadku proudu.

Podcenění potřeb města v oblasti zásobování elektrickou energií, nedostatek alokovaných investičních prostředků a stále se zhoršující všeobecný stav distribuční sítě vedl k nesystematickému a nekoncepčnímu dokončování transformoven a dalších obslužných zařízení, která jsou pro úplnost (zároveň se základními informacemi) uvedena dále.

Rozvoj průmyslu zejména v Praze 5-Smíchově a sídlištních celcích v oblastech Prahy 6 vyvolal potřebu urychleného dokončení a zprovoznění transformovny 110/22 kV Praha západ, což bylo realizováno v roce 1966 ve dvou etapách. V roce 1981 byla nahrazena nevyhovující skříňová rozvodna 22 kV novou umístěnou v samostatné budově a dále byla posílena transformace 110/22 kV na jednotkový výkon 63 MVA. Rozvodna 110 kV je klasického venkovního provedení se dvěma systémy přípojnic.

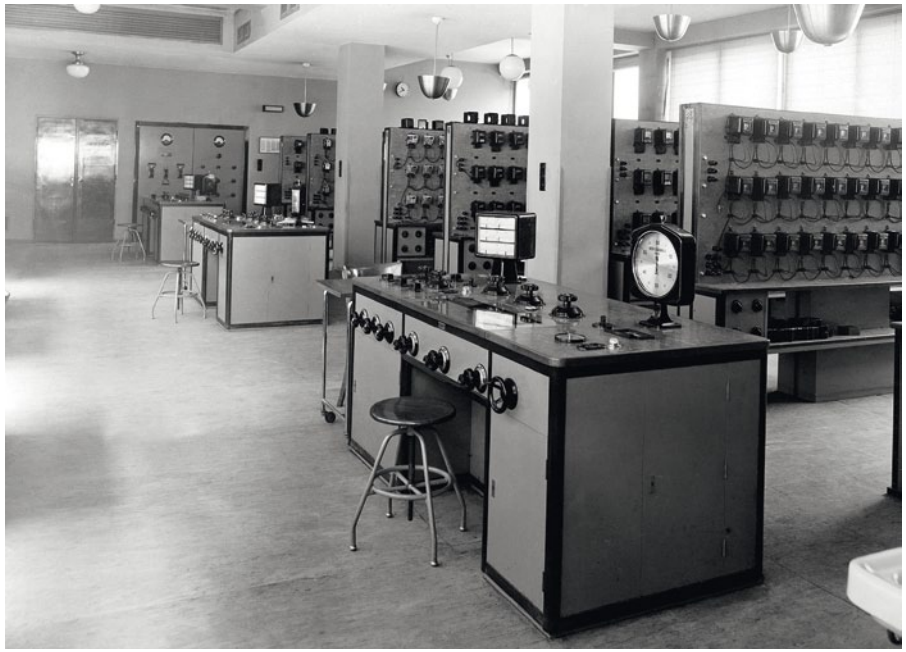

> Budova cejchovny a zkušebny v Holešovicích, dokončená v roce 1940

> Vnitřek nové cejchovny krátce po dokončení

Transformační stanice 110/22 kV Sever v areálu holešovické elektrárny sloužila v letech 1926–1980; byla prvním zařízením svého typu v Praze.

Po znárodnění energetiky vystřídal původní nápis Elektrické podniky na ústřední budově v Holešovicích neon Sláva komunismu – „zdobil“ tuto budovu až do roku 1990.

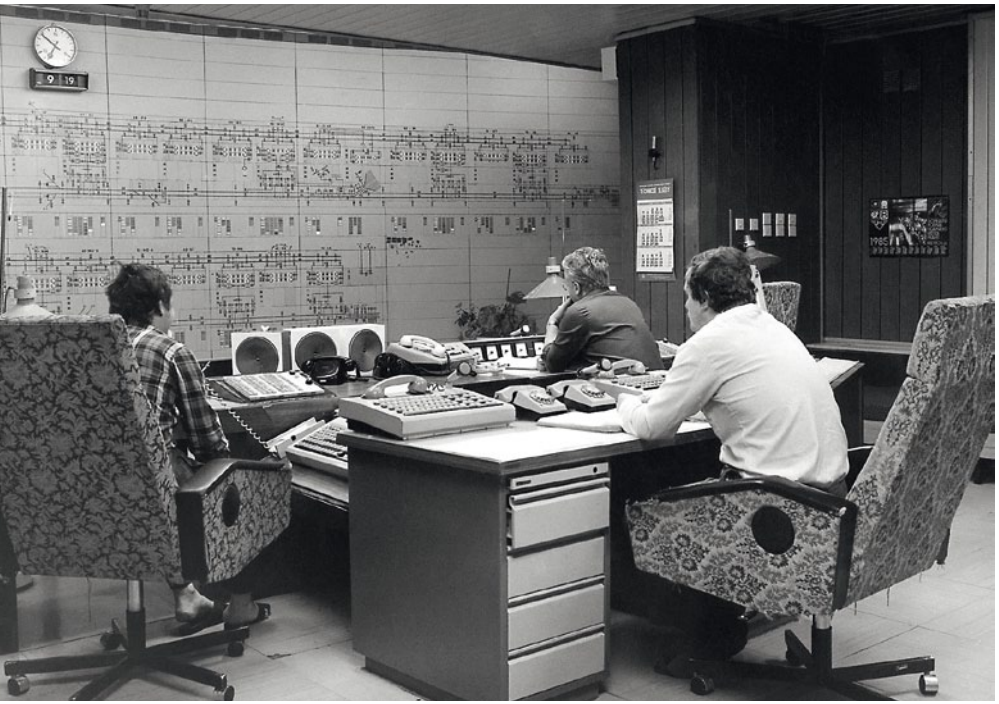

< Energetický dispečink pražského metra v roce 1985

Pro rychlý rozvoj průmyslové oblasti Hostivaře byla uvedena do provozu transformovna 110/22 kV Měcholupy. Transformovna byla zprovozněna ve dvou etapách v roce 1968 při výstavbě plynárny. Slouží k napájení plynárny, průmyslových závodů a občanské výstavby v oblasti Hostivaře. Rozvodna 110 kV je venkovního provedení v zapojení do H; s vypínači u traf a ve spojce na zkratový výkon 4000 MVA.

Pro zlepšení energetické bilance oblasti Dejvic a Břevnova v soustavě 6 kV musela být uvedena do provozu transformovna 22/6 kV Octárna s transformátory 2 × 10 MVA a rozsáhlou napájecí sítí 6 kV, a to i přesto, že se původně po roce 1980 uvažovalo o likvidaci tohoto rozvodu po přeměně na 22 kV.

Vzhledem k nezbytnosti vyhovět stále vyšším požadavkům na distribuční soustavu bylo počátkem 70. let rozhodnuto provést přeměnu napětí z 3/0,1 kV na 22/0,4 kV na území celé zásobované oblasti. Bylo rozhodnuto provádět tuto přeměnu plošně, tj. ve větších územních celcích. Celková plocha historického jádra a centra ostatních čtvrtí o celkové zastavěné ploše 29,5 km^2 byla rozdělena na ucelené etapy podle charakteru území od 0,5 km^2 do 2,5 km^2.

Z analýz provedených v této době vyplynulo, že je nutno v rozmezí let 1970–1985 investovat do plošné přeměny napětí (nepočítaje v to místní opatření, odhadnuté na 100 mil. Kčs) cca 1,2 miliardy Kčs tak, aby bylo dosaženo likvidace veškeré sítě 3 kV a na jejím území též sítě 120 V.

Počínaje lety devadesátými (s přihlédnutím jednak k devalvaci koruny a k nutnosti masivních investic do rozvodu) se výše uvedená výše investic jeví jako velmi nízká. Podnik investoval v devadesátých letech (tento trend pokračuje i v novém tisíciletí) přibližně stejnou částku, avšak každoročně.

Vzhledem k tomu, že požadavkem bylo dokončit tyto změny do poloviny 80. let, bylo nutno v průměru ročně investovat 80 milionů Kčs. V porovnání s počátečním tempem přeměny napětí, kdy roční investice činily cca 14 mil. Kčs je zřejmé, že předpokládané náklady vynaložené na plošnou přeměnu napětí by v Praze stouply minimálně na 5,5násobek dřívějšího objemu ročních investic.

Po dokončení přeměny napětí v oblasti Letné z 3/0,1 kV na 10/0,4 kV v roce 1967 bylo započato koncem roku 1970 s plošnou přeměnou napětí z 3/0,1 kV na 22/0,4 kV realizací části I. etapy Staré Město. Toto se samozřejmě odrazilo na objemu investičních prostředků vyčleněných na řešení rizikových míst v ostatním rozvodu elektrické energie, který byl minimální a představoval pouze 20 % celkových prostředků. I přes tyto určité úspěchy se rozvoj elektrizační soustavy Prahy v letech 1961–1985 nedařilo zajišťovat v potřebném objemu tak, jak by si to vyžadoval rozvoj města.

Naopak elektrizační soustava stárla rychleji, než byla obnovována, což způsobovalo potíže například při plošné přeměně napětí. Potíže vznikaly tím, že plány nebyly v plné míře realizovány, hlavně z důvodů dodavatelských a finančních. Neustále docházelo k rozšiřování zastavěných ploch v Praze a v posledních letech i k rozšiřování hranic na řadu obcí do té doby příslušejících ke Středočeskému kraji. Toto územní rozšiřování, které bylo způsobeno novou průmyslovou,

> Velín transformovny a rozvodny 110/22 kV Chodov při zahájení provozu v roce 1979

ale hlavně bytovou výstavbou, se odráželo v růstu počtu zařízení, které musel Rozvodný závod Praha obhospodařovat, provozovat a udržovat. Rostla nejen hustota zařízení na jednotlivé plochy, ale rozrůstala se i zásobovaná oblast; zvětšovaly se dopravní vzdálenosti.

Dopravní problematika ve vnitřním městě donutila energetiku k ukládání kabelů do investičně náročných tunelů a kolektorů, tedy do tzv. „druhého suterénu". Vlivem prudkého nárůstu dopravního zatížení dochází k značným problémům při likvidaci poruch, a proto bylo nutno realizovat nová rozmístění údržbových a poruchových čet. To jsou ovšem problémy, které je možno řešit vždy jen ve spojitosti s investiční výstavbou, čímž se „bludný kruh" uzavírá. Je zapotřebí opět investovat a získávat potřebné kapacity. Uveďme dále pro úplnost některé skutečnosti stojící za zmínku, které napomohly alespoň částečně řešit prohlubující se nesoulad mezi potřebami hlavního města a možnostmi podniku v 70.–80. letech:

- dokončení trasy C pražského metra, přeměna napětí v oblasti Prahy 1 a 2, jakož i modernizace centra města; to vše si vyžádalo urychlené zprovoznění nejmodernější transformovny 110/22 kV Praha-Střed v roce 1974,
- z hlediska nadřazené soustavy byl vybudován v roce 1975 v Řeporyjích pro hlavní město Prahu první napájecí bod 400 kV s transformátory 250 MVA a s rozvodnou 110 kV, která byla vybudována v předstihu v roce 1967; okruh vedení 110 kV sloužící pro napájení pražských rozvoden 110/22 kV má od roku 1976 přívody ze všech zdrojů nadřazené soustavy (elektrárna Mělník do rozvodny Sever II, vltavská kaskáda do rozvodny Jih, systém 220 kV do rozvodny Malešice),
- ze soustavy 220 kV mělo být uvedeno do provozu do konce roku 1978 druhé trafo 200 MVA 220/110 kV v transformovně Malešice s vedením 220 kV z rozvodny Čechy-Střed včetně,
- bylo vyzbrojeno příslušné pole 220 kV (podařilo se až v roce 1982); v dalším rozvoji nadřazené soustavy 400 kV bylo zajištěno zprovoznění vedení Čechy-Střed – Řeporyje v roce 1982 a osazení čtvrtého trafa v této rozvodně; k zabezpečení výkonů ze soustavy 110 kV do sítě 22 kV byly vybudovány rozvodny 110/22 kV Chodov, Holešovice, Jinonice a Pražačka s příslušnými přívody 110 a 22 kV,
- v roce 1979 byla zprovozněna transformovna 110/22 kV Chodov v souvislosti s občanskou výstavbou Jižního Města a trasy metra C; rozvodna 110 kV je venkovního klasického provedení se třemi systémy přípojnic na zkratový výkon 5000 MVA,
- v roce 1980 byla zprovozněna transformovna 110/22 kV Holešovice; stavba rozvodny byla vyvolána potřebou nahradit stavbu nevyhovující Rozvodny Sever I, dále uvedením nové trasy metra do provozu a v neposlední řadě i stavbou nádraží Praha-Holešovice,
- rozvodna Jinonice byla uvedena do provozu až v roce 1985; byla postavena pro zajištění dodávky elektrické energie pro občanskou vybavenost Jihozápadního Města a průmyslových závodů v oblasti Jinonic,
- transformovna Pražačka byla zapotřebí pro krytí potřebných výkonů centrální oblasti města, nové trasy metra B a zvýšeného odběru elektrické energie průmyslové oblasti Libně a Žižkova nejpozději v roce 1980. Výstavba transformovny Pražačka 110/22 kV byla zahájena v roce 1981, do provozu byla dána v roce 1985.

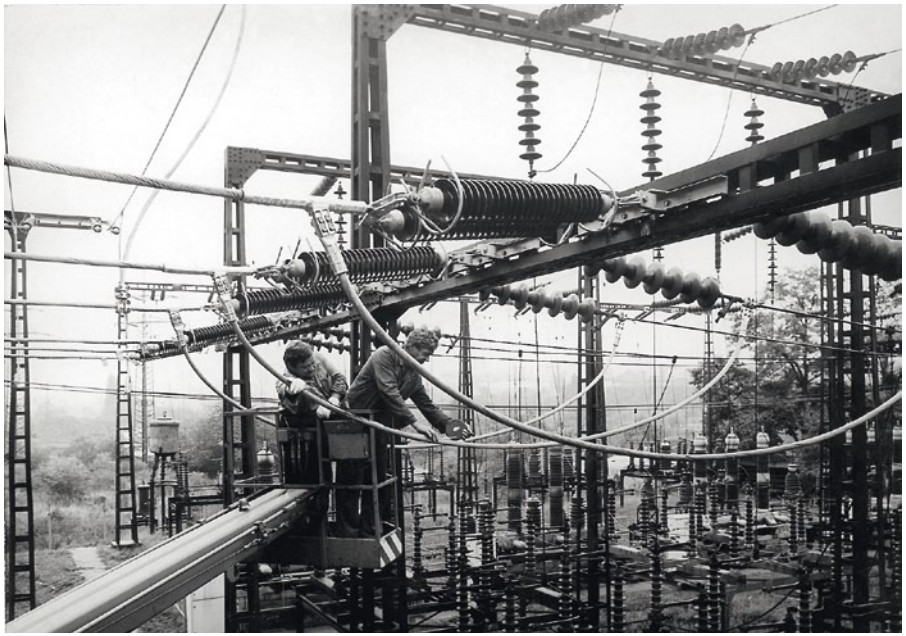

Rozvodna 110 kV Chodov

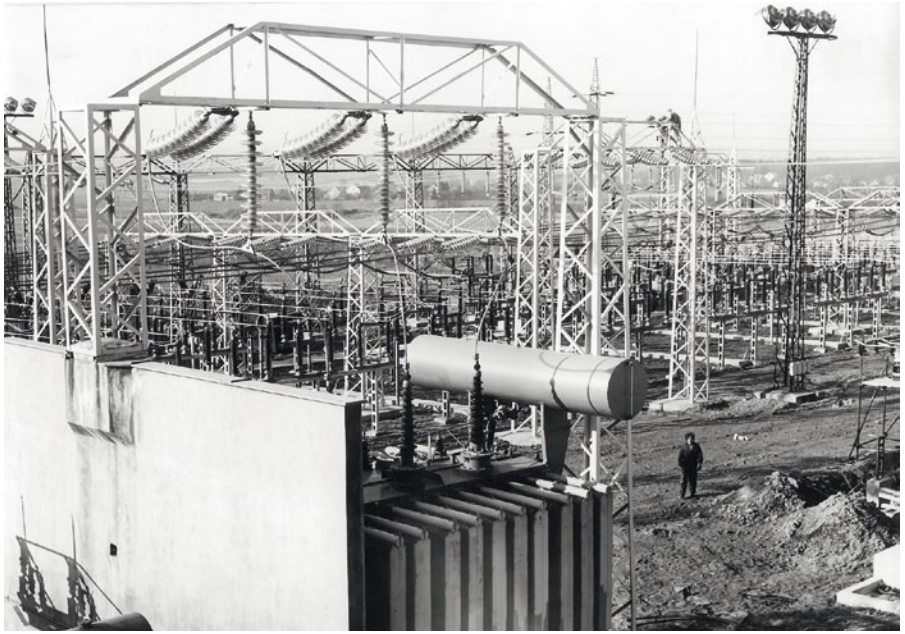

Rozvodna Lhotka

V roce 1977 byly Středočeské energetické závody právně přeměněny na koncernový podnik koncernu ČEZ.

Dalším opatřením, které vedlo k lepšímu využití denního diagramu zatížení, a tím i k rovnoměrnějšímu zatěžování rozvodné soustavy, bylo zprovoznění HDO Malešice v roce 1982 a HDO Řeporyje v roce 1986.

Obtížně se dařilo plnit také úkoly v sociální a personální oblasti, zejména v oblasti provozu, údržby, stavebně-montážní činnosti a v materiálně-technickém zabezpečení. I když STE, k. p., v rámci svých možností preferoval potřeby Rozvodného závodu Praha, přece jenom nemohl zcela zanedbat zájmy hospodářsky důležitého středočeského kraje. Z toho důvodu vzniká k 1. 1. 1982 rozdělením Středočeských energetických závodů, k. p., nový koncernový podnik Pražské energetické závody. Pracovníci dřívějšího rozvodného závodu Praha jsou převedeni do tohoto nově vzniklého subjektu. Krajský energetický podnik zůstává jako jediný v republice s jednostupňovým řízením.

Podnik se přemisťuje z původního sídla závodu v Praze 2 na Fügnerově nám. č. 5 do administrativní budovy v Praze 10, Na hroudě 19 (dříve sídlo zrušeného koncernového podniku Energoinvest). Ostatní pracovní prostory a sociální zařízení zejména pro pracovníky poruchových a údržbových čet zůstávají bez podstatných změn.

PRE

1989»2001

Období privatizace, adaptace na tržní prostředí a přípravy na liberalizaci trhu s elektřinou

< Budova Na Hroudě 2149/19

IV. kapitola

Po „sametové“ revoluci koncem roku 1989 došlo k zásadním změnám v celé společnosti. V oblasti politické byla moc jedné strany změněna na klasický demokratický pluralitní systém. V oblasti ekonomické byly realizovány změny, které navrátily českou (a tehdy ještě i slovenskou) společnost do demokratické Evropy, do evropského tržně orientovaného systému. Před Pražskými energetickými závody, k. p., stál stejný úkol jako před všemi hospodářskými subjekty v České a Slovenské Federativní republice (ČSFR) – transformovat společnost na subjekt orientovaný na konečného spotřebitele, který se bude úspěšně pohybovat v konkurenčním tržním prostředí. Je samozřejmé, že tento proces nemohl proběhnout bez zásadních změn řídící struktury podniku, bez personálních změn, bez nutnosti změnit myšlení všech zaměstnanců.

Počínaje rokem 1990 začal proces přípravy na samostatnou existenci podniku v nové podobě tak, jak je to obvyklé v evropských zemích s demokratickým zřízením. Ještě před sametovou revolucí vznikly orgány podniku, které v poválečné historii neexistovaly – dozorčí rada, ve které byly (a jsou) zastoupeny částečně i externí subjekty a která byla (a je) partnerem pro vedení společnosti. Změnila se i úloha odborů – z dřívějšího pasivního vykonavatele politických rozhodnutí na aktivního partnera vedení.

Podnik se musel během několika následujících let vyrovnat se snížením odběru elektrické energie, což bylo způsobeno transformací ekonomické struktury v zásobovací oblasti, tj. hlavním městě. Proběhlá konverze odběratelské struktury vedla po několik let ke snížení míry zisku. Jako důsledek této skutečnosti bylo nutno pečlivěji sledovat nákladové položky, především na opravy a rekonstrukce sítí, a také odložit některé náročnější investice, o kterých bylo uvažováno počátkem 90. let.

V průběhu roku 1993 proběhly přípravy na transformaci ze státního podniku na akciovou společnost.

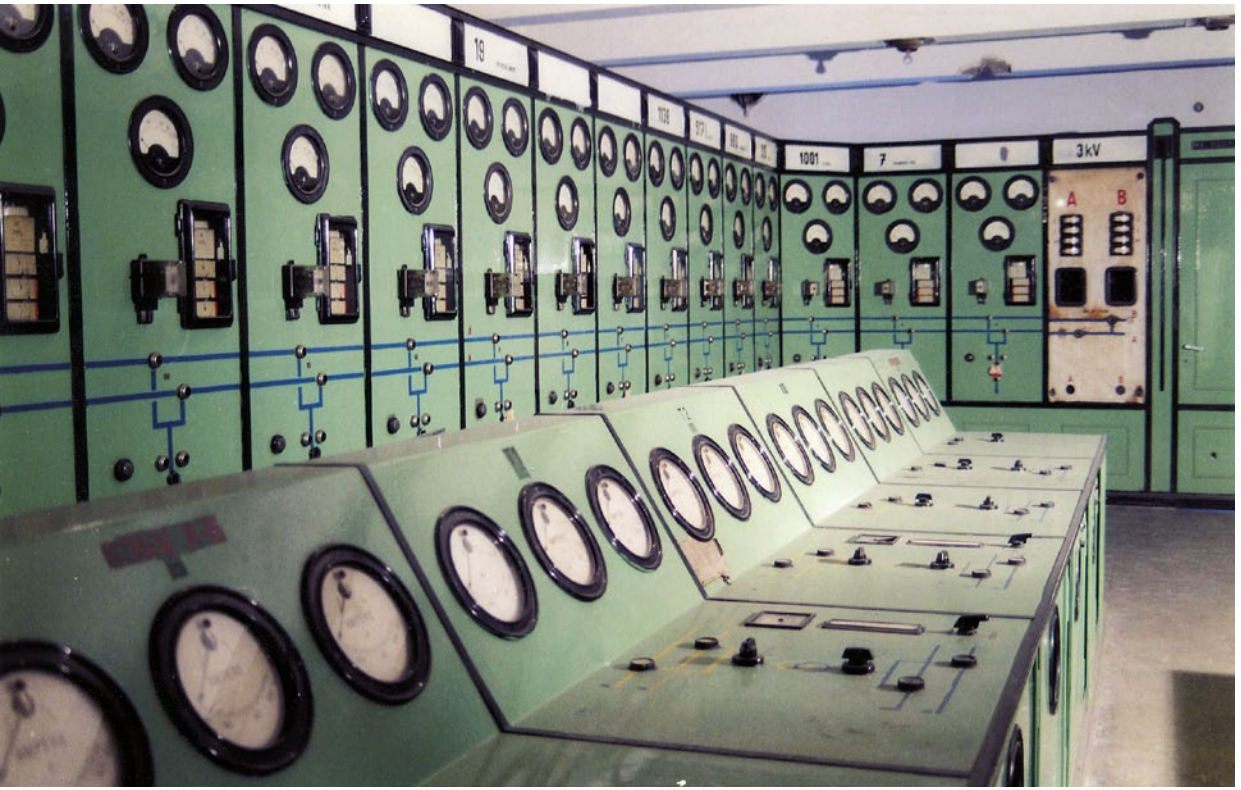

Velín bývalé Edisonovy transformační stanice v Jeruzalémské ulici z roku 1928 těsně před zrušením kolem roku 2003

Konverze proběhla úspěšně a ke dni 1. 1. 1994 vznikla Pražská energetika, a. s., privatizací jako celek.

Privatizovaný majetek státního podniku činil téměř 4,3 mld. Kč. Základní jmění akciové společnosti bylo zhruba 3,9 mld. Kč. Po ukončení privatizačního procesu byl po celý rok 1994 jediným akcionářem stát prostřednictvím Fondu národního majetku, který výkonem akcionářských práv pověřil Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR.

Dne 14. 9. 1994 proběhla první valná hromada společnosti, která schválila mimo jiné i změnu ve složení dozorčí rady a změnu stanov společnosti.

Distribuční síť sestávala v roce 1994 z vedení VVN 110 kV, transformoven 110/22 kV a 110/22/10 kV, vedení VN 22, 10, 6 a 3 kV, NN 400/230 V, 120 V a příslušných rozpínacích a distribučních transformačních stanic. Součástí systému byly i soubory zařízení pro chránění prvků této soustavy, zařízení pro zpracování a přenos informací pro dispečerské řízení a vlastní telekomunikační systém. Základní údaje o rozsahu a stavu jednotlivých druhů silových rozvodných zařízení ke dni 31. 12. 1994 jsou uvedeny v tabulce 1.

Stav přenosových schopností rozvodných zařízení byl odlišný v jednotlivých napěťových úrovních. Soustava 110 a 22 kV splňovala požadavky na rozvoj dodávek elektřiny s výjimkou rozpínacích stanic VN/VN, které sice převážně vyhovovaly plánovaným přenosům, ale jejich technologická zařízení byla značně opotřebovaná a poruchová. Zejména soustava NN byla nevyhovující. Jako důsledek této skutečnosti byla tato soustava i v řadě oblastí limitujícím faktorem k uspokojení potřeb zákazníků v oblasti objemu a kvality dodávky. Nebyla ukončena přeměna neperspektivního napětí 3, 6, 10 kV a 120 V na normalizovanou soustavu. Organizačně ani technologicky nebyl dokončen systém dispečerského řízení provozu rozvodné soustavy. Proto převážná většina investičních prostředků musela být již v tomto roce vložena jednak do rekonstrukce rozvodných zařízení, jednak byla vyčleněna na rozvoj informačních technologií pro podporu a zefektivnění rozhodujících činností společnosti, zejména v oblasti financování, účetnictví, evidence majetku, fakturace energie a zákaznického servisu.

Pro léta 1995–2000 si společnost vytýčila podnikatelský program, který byl vypracován ve spolupráci se zahraničními poradci. Tento plán zohlednil všechny očekávané změny ekonomického okolí společnosti Pražská energetika, a. s., a vytýčil zásadní cíle, kterých chce společnost dosáhnout do časového horizontu roku 2000 v oblasti uspokojování požadavků zákazníků v budoucím konkurenčním prostředí. Proto důležitou otázkou, která rozhodovala o budoucnosti společnosti, byla filozofie investičního programu. Ten byl postaven na provedených analýzách technického stavu, spolehlivosti, odepsanosti a minimálního reprodukčního cyklu jednotlivých druhů rozvodného zařízení, předpokladech rozvoje poptávky zákazníků v jednotlivých napěťových hladinách a na strategických cílech rozvoje

Tabulka 1

Druh zařízení	Měrné jednotky	Rozsah	Pořizovací hodnota (mil. Kč)	Zůstatková hodnota (mil. Kč)	Odepsanost (%)
Vedení VVN	km	174,6	1132	875	22,70
Transformovny VVN/VN	ks	15	1000	610	39,00
Rozpínací stanice VN/VN	ks	165	477	190	60,17
Vedení VN	km	3324	1435	903	37,07
Distribuční transformační stanice	ks	2936	859	397	53,78
Vedení NN	km	7600	1425	359	74,81

Administrativní budova bývalé smíchovské elektrárny; v jejím přízemí bývala obchodní kancelář pro Prahu 1 a 5 a provozní správa Západ. Dnes zde sídlí 100% dceřiná společnost, PREdistribuce, a. s.

Objekt bývalé Provozní správy Jih v Sokolské ulici v roce 2005. V letech 1924–1952 tu bývala transformovna a rozvodna 22/3 kV. V roce 2007 byla zahájena přestavba objektu.

společnosti. V důsledku dlouhodobé podinvestovanosti v období socialistického hospodaření představoval tento investiční program podstatný nárůst investičních aktivit v porovnání s předchozím obdobím a byl zaměřen především na:

- modernizaci a obnovu sítí VN a NN pro zvýšení spolehlivosti distribuční soustavy,
- rozšíření a posílení sítí v souvislosti s novými požadavky zákazníků,
- rozvoj nových kapacit a modernizaci rozvodu VVN, VN a rozpínacích stanic,
- zdokonalení informačních a řídicích systémů pro zlepšení služeb zákazníkům a zvýšení spolehlivosti distribuční soustavy,
- zvýšení úrovně zákaznických služeb.

Zengrova transformační stanice na Klárově na počátku roku 2007

V dubnu 1999 byl tento střednědobý podnikatelský program aktualizován na roky 2000–2004 s cílem:

- dosáhnout v roce 2004 o 40 % nižší poruchovost na VVN a VN a o 12 % na NN v porovnání s rokem 1998,
- zlikvidovat do roku 2001 zbylé sítě 3 a 6 kV,
- investovat celkem 6 mld. Kč; z toho do rozvodných zařízení 5 mld. Kč,
- dobudovat telekomunikační systém pro hlasové a datové přenosy,
- soustředit dispečerský systém pro technické a obchodní řízení soustavy,
- zdokonalit řízení aktiv v provozu,
- vybudovat Zákaznickou linku (call centrum),
- stanovit standardy služeb v oblasti provozu a obchodu,
- zajistit poradenskou činnost pro zákazníky,
- zajistit ochranu životního prostředí a likvidaci ekologických zátěží.

V souladu se schváleným střednědobým podnikatelským programem byla v roce 1995 zahájena intenzivní přeměna společnosti na společnost orientovanou na zákazníka, která po změně legislativy a nápravě cenových deformací uspěje v konkurenčním prostředí.

Od tohoto roku se také podnikání v energetice poprvé řídilo tzv. energetickým zákonem č. 222/1994 Sb. a společnosti byla vydána autorizace na rozvod na území hlavního města Prahy a města Roztoky u Prahy.

Vývoj dodávky nárůstem o 9,7 % potvrdil, že období transformační recese v Praze definitivně skončilo a bylo nahrazeno dynamickým růstem (započatým již nárůstem o 0,7 % v roce 1994).

Celkový objem investic poprvé překročil 1 mld. Kč, tj. více než dvojnásobek v porovnání s rokem 1994; pro zvýšení spolehlivosti dodávky byly opět navýšeny investice do rozvodu, ale zároveň výrazně pokročily i práce na implementaci nových informačních technologií – první rok byl v provozu modul finančního účetnictví.

< Před Masarykovým nádražím stojí dávno nefunkční skříň automatu veřejného osvětlení s elektrickými hodinami – vzácný pozůstatek meziválečné elektrické rozvodné sítě.

V uvedeném roce došlo poprvé k diverzifikaci vlastnické struktury společnosti. Novými majiteli společnosti se stali akcionáři dle přehledu uvedeného v tabulce 2.

V průběhu roku 1996 došlo ke koncentraci významné části akcií z kuponové privatizace (drobní akcionáři) a z Restitučního fondu u jednoho vlastníka – ke konci roku byla tímto vlastníkem německá společnost GESO AG. Složení akcionářů se stabilizovalo a prakticky zůstalo neměnné až do konce roku 2000 (viz tabulku 3).

Pro racionalizaci řídícího procesu byly postupně vyděleny činnosti, které přímo nesouvisely s hlavním předmětem podnikání. Postupně tak byly od roku 1995 do roku 1999 založeny 100% dceřiné společnosti – PREmont Lhotka, a. s., (montážní činnost), PREleas, a. s., (leasing technologických celků), Cejchovna elektroměrů Praha, a. s., (cejchování elektroměrů) a ODEM a. s., (odečty elektroměrů).

Ambiciózní program investiční výstavby v oblasti rozvodných zařízení pokračoval i v dalších letech především rekonstrukcemi transformoven VVN/VN, rozpínacích stanic, distribučních transformačních stanic, vedení NN a modernizacemi dispečerského řídícího systému na oblastních dispečincích Sever, Jih a Západ.

Pro zajištění spolehlivosti dodávky a narůstajících požadavků na připojení nových odběrů i zvyšování odběrů pro stávající zákazníky byl v roce 1996 doplněn další transformátor 63 MVA v rozvodně 110/22 kV Střed. V roce 1998 byla dokončena zapouzdřená transformovna 110/22 kV Červený Vrch s transformátorem 40 MVA jako výrazný příspěvek ke stabilitě dodávky elektrické energie na Praze 6; k pokrytí zvýšených požadavků pro nový terminál letiště Ruzyně, odlehčení přetížené transformovny Západ a ke zvýšení spolehlivosti odběru oblastí Suchdolu a Roztok. V tomtéž roce byla také dokončena modernizace dispečerského řídicího systému na všech oblastních dispečincích.
Vyhlášení komerční zóny v jihozápadním regionu hlavního města Prahy pro tak energeticky náročné společnosti jako TESCO, IKEA, GLOBUS, INORG a další vyústilo v roce 1999 k dohodě s Dopravním podnikem hlavního města Prahy o odkoupení venkovní transformovny 110/22 kV Zličín s transformátorem 25 MVA. Tato transformovna, která od roku 1994 sloužila pouze pro napájení metra, byla v roce 2000 rozšířena o 22 kV rozvodnu a doplněna o druhý transformátor 40 MVA. Výstavba nových objektů v lokalitě Anděl si vynutila výstavbu zapouzdřené transformovny 110/22 kV Smíchov s transformátorem 63 MVA, vysunutém na kabelu 110 kV z transformovny Jinonice. Tato transformovna byla uvedena do provozu v roce 2000 a kromě uvedené oblasti sloužila pro pokrytí zvýšených požadavků i v oblasti Malé Strany.

Důsledkem investičního programu za léta 1995–2000, kdy z 9750 mil. Kč bylo 64 % vloženo do rozvodu, bylo snížení odepsanosti především u rozpínacích a distribučních stanic a vedení NN (viz tabulku 4).

Také spolehlivost provozu distribuční soustavy vykazovala dlouhodobě rostoucí hodnoty. V roce 1998 spolehlivost dodávky (četnost poruch) ze sítí NN již dosáhla

Tabulka 2

Akcionář	Podíl na základním jmění PRE (%)	Poznámka
FNM ČR	47,19	1)
Hlavní město Praha	34,00	
institucionální investoři (II. vlna kuponové privatizace)	12,69	2)
Restituční investiční fond	3,00	
individuální investoři (II. vlna kuponové privatizace)	1,71	
Nadační investiční fond	1,00	
zaměstnanecké akcie	0,40	

1) 20 % základního jmění ve formě akcií na doručitele bylo v držení FNM dočasně; bylo určeno k prodeji strategickému partnerovi
2) žádný z institucionálních investorů neměl vyšší než 5% podíl na základním jmění

Tabulka 3

Akcionář	Podíl na základním jmění PRE (%)
FNM ČR	48,19
Hlavní město Praha	33,83
GESO AG	15,59
Ostatní	2,39

Tabulka 4

Druh zařízení	Měrné jednotky	Rozsah	Pořizovací hodnota (mil. Kč)	Zůstatková hodnota (mil. Kč)	Odepsanost (%)
Vedení VVN	km	181	406,8	303,1	25,49
Kabelové tunely	km	19,6	1095,6	833	23,97
Rozvodny VVN/VN	ks	18	2279	1542,3	32,33
Rozpínací stanice VN/VN	ks	164	408,8	232,8	43,05
Vedení VN	km	3570	2409,7	1524,7	36,73
Distribuční transformační stanice	ks	3183	1188,8	757,3	36,30
Vedení NN	km	8774	3111,3	1684,9	45,85

úrovně srovnatelné se standardy obvyklými v zemích EU, avšak spolehlivost provozu na úrovních VVN a VN zaostávala i v roce 2000 za standardy dosahovanými ve srovnatelných velkoměstech Evropské unie. Přesto i v roce 2000 byly nadále provozovány zbytkové oblasti s nenormalizovaným napětím 3, 6, 10 kV a 120 V.

Značné finanční prostředky byly vynaloženy i do oblasti obchodu s elektřinou; zejména s cílem zkvalitnění styku se zákazníky. Jediné centrální kontaktní místo (v tehdejším sídle Dopravního podniku v Bubenské ulici v Praze 7) bylo zrušeno a postupně (počínaje rokem 1987) došlo k vytvoření sítě Městských obchodních služeben (později Obchodních kanceláří, od roku 2007 Zákaznických center) v některých objektech společnosti, nebo rekonstrukcemi nově zakoupených objektů v jednotlivých lokalitách hlavního města tak, aby si zákazník mohl vyřizovat své požadavky co nejblíže místa svého bydliště. Do roku 2000 tak vzniklo v rekonstruovaných objektech šest Městských obchodních kanceláří – Svornosti (Praha 1 a 5), Chmelnice (Praha 3), Vladimírka (Praha 4), Africká (Praha 6), Balabenka (Praha 9) a Eden (Praha 10 – objekt MITAS).

Pro usnadnění styku se zákazníky při dotazech a vyřizování jejich záležitostí, které nevyžadovaly osobní návštěvu obchodní kanceláře, byl v roce 2000 zahájen provoz tzv. zákaznické linky, která již v uvedeném roce obsloužila přes 80 000 zákazníků.

Pro optimalizaci denního diagramu odběru elektřiny byl, s cílem dosažení co nejnižší nákupní ceny a tím i minimalizování nákladů na nákup elektřiny, v roce 1997 zřízen Obchodní dispečink.

< Zapouzdřená rozvodna 110 kV Střed v roce 2002

Transformovna a rozvodna 110/22 kV Pražačka v roce 2003

Interiér zapouzdřené rozvodny 110 kV Pražačka v roce 2003

Dokončením nového sídla ředitelství společnosti na adrese Na Hroudě 1492/4 v roce 1997 došlo k výraznému zlepšení pracovních podmínek pro část zaměstnanců a došlo ke zkvalitnění prostor pro jednání s obchodními partnery. V následujícím roce v tomto objektu zahájilo provoz Poradenské a informační středisko (PIS) pro zákazníky a nová Obchodní kancelář EDEN. Jako náhrada za nevyhovující pronajatý sklad v Holešovicích byla v roce 1999 dokončena výstavba nového skladového areálu v Praze-Čimicích.

Oblast informatiky byla v těchto letech zaměřena především na zkvalitňování služeb zákazníkům, na zvyšování výkonového rozvoje systému, na rozvoj informačních technologií pro optimalizaci vnitřních procesů společnosti a na provozování informačních systémů s optimálními náklady. Prioritou bylo další zkvalitňování zákaznických systémů, zavádění nových modulů SAP v oblasti účetnictví a personalistiky a implementace grafického systému GIS v prostředí FRAMME. Za nejdůležitější projekt v oblasti informatiky v devadesátých letech je možno považovat zahájení rutinního provozu nového informačního systému pro velkoodběratele v roce 1999. Nový systém nahradil dřívější, který byl používán od roku 1993 (v roce 1997 proběhla plošná implementace zákaznického systému pro obsluhu maloodběratelů – CAIS – na všech Městských obchodních služebnách; v roce 1998 byl implementován grafický systém GIS pro VVN a VN a v roce 1999 byl zprovozněn personální modul SAP – HR).

Jako další pozitiva z oblasti informatiky v devadesátých letech je možno uvést bezpečné otevření informační soustavy společnosti na internetu (toto bylo realizováno především zavedením certifikační autority a nastavením prostředí pro používání certifikátů; čímž byl poprvé umožněn přístup externích zákazníků k interním datům PRE, současně probíhal projekt www100, který tato zákaznická data zpracovával). Došlo ke zkvalitnění sítě LAN v lokalitě Na Hroudě, její vyšší zabezpečení, přechod na gigabitové rychlosti a byla dokončena příprava na zavedení nepřetržitého provozu.

Obchodní kancelář pro Prahu 6 v Africké ulici v roce 2000

Obchodní kancelář pro Prahu 2 a 3 v Koněvově ulici

V roce 1999 v rámci přípravy formulování dlouhodobé strategie společnosti byl dokončen projekt mapování procesů zahájený v roce 1998; návazně projekt tvorby strategie společnosti a projekt přestavby controllingu. Základní výstupy těchto projektů – formulování strategických cílů, poslání a vize mateřské společnosti i portfolia – byly projednány a schváleny koncem roku 1999. V roce 2000 postupně docházelo ke stanovení konkrétních akčních plánů ve formě dílčích projektů vedoucích k procesně řízené společnosti, k realizaci strategických cílů a k naplnění daného poslání a vize společnosti. Tím byl zahájen Program změn, jehož cílem byla příprava společnosti na úspěšné fungování v nových podmínkách liberalizace trhu s elektřinou.

V roce 2000 proběhly všechny potřebné legislativní schvalovací procesy, které se týkaly nového energetického zákona číslo 458/2000 Sb., který vstoupil v platnost dnem 1. 1. 2001 a který mimo jiné formuloval nové kategorie odběratelů – oprávněné a chráněné zákazníky, upravoval podmínky podnikání v energetice a také definoval postupnou liberalizaci trhu s elektřinou postupně od roku 2002 do roku 2006.

Za tento rok dosáhla společnost vynikajících výsledků i v oblasti bezpečnosti práce. Na základě auditu Inspektorátu bezpečnosti práce obdržela prestižní ocenění „Bezpečný podnik“. Firma splnila všechny úkoly v oblasti ekologie a ke všeobecnému zlepšení životního prostředí přispěla podporou používání tepelných čerpadel. Rok 2001 byl posledním rokem před zahájením postupného otevírání trhu s elektřinou v České republice. Prioritou v oblasti organizačních změn byl v tomto období Program změn, v jehož rámci byla připravena první zásadnější změna organizační struktury od 1. 7. 2002.

Částečně se změnilo i vnější legislativní prostředí pro podnikání v energetice – svoji činnost zahájil Energetický regulační úřad (ERÚ) pověřený výkonem státní regulace v energetice a nahradil tak Energetickou regulační správu MPO ČR, pověřenou výkonem státní regulace v roce 1997.

Pracoviště útvaru Doprava v Holešovicích

Obchodní kancelář pro Prahu 4 ve Vladimírově ulici

> Transformovna a rozvodna 110/22 kV Chodov

Výstavba nové administrativní budovy ředitelství společnosti

Došlo také k významné změně ve složení akcionářů. Hlavní město Praha spolu s německými akcionáři GESO AG a RWE Plus AG založily společnost Pražská energetika Holding, a. s. (PREH), ve které hlavní město Praha vlastnilo 51 %, GESO AG 34 % a RWE Plus AG 15 %. Tento subjekt se stal majoritním akcionářem společnosti. Společnost Pražská energetika Holding, a. s., vlastnila ke konci roku 50,77 % akcií PRE, FNM ČR 48,19 %, GESO AG 0,16 % a právnické a fyzické osoby pak dohromady 0,88 %.

Dominantním dodavatelem zůstala až do roku 2001 elektrárenská společnost ČEZ, a. s., i když v roce 2001 klesl její podíl na 83 % v porovnání s 97 % v roce 1994. Zvýšená spotřeba byla dokrývána opět cenově výhodnějšími nákupy od společností Energotrans, a. s., Moravia Energo, a. s., Pražská teplárenská, a. s., STE, a. s., a dalších výrobců.

V roce 2001 bylo z celkového objemu disponibilních investičních prostředků (1280 mil. Kč) alokováno do rozvodu 918 mil. Kč. Z významných nových kapacit byla v roce 2001 uvedena do provozu nová zapouzdřená transformovna 110/22 kV Karlov s transformátorem 63 MVA vysunutém na kabelu 110 kV z transformovny Jih. Tato transformovna, jejíž součástí se stala i dříve rekonstruovaná rozvodna 22 kV, přispěla jednak k odstranění napjaté výkonové bilance, jednak napomohla zvýšení spolehlivosti dodávky v centru hlavního města, stejně tak jako propojovací kabelové vedení 110 kV mezi transformovnami 110/22 kV Holešovice a Střed, které bylo zprovozněno ve stejném roce.

Standardy kvality dodávky elektřiny a souvisejících služeb byly v tomto roce plněny lépe, než stanovil Energetický regulační úřad ve vyhlášce č. 306/2001 Sb.

< Slavnostní záhajení provozu proběhlo v roce 1997, kdy se slavilo 100. výročí založení právního předchůdce PRE.

KOBYLISY

2001»2005

Období postupné liberalizace trhu s elektřinou

< Stanice metra Kobylisy na trase C uvedená do provozu v r. 2004

V. kapitola

V ČR byl přijat model regulovaného přístupu třetích stran k sítím (regTPA), který ve svém principu znamenal, že oprávnění zákazníci měli právo volit si svého dodavatele elektřiny a nebyli odkázáni pouze na majitele sítí. Od zahájení liberalizace trhu s elektřinou byla dle dále uvedeného časového harmonogramu postupně vystavena konkurenci veškerá výroba a obchod s elektřinou s oprávněnými zákazníky.

Energetický zákon a jeho prováděcí vyhlášky reagovaly na Direktivu EU 96/92 a nebyly v rozporu s dohodou o přidružení České republiky k EU, ani s obecnými zásadami práva Evropského společenství. Direktiva EU 96/92 upravující pravidla pro vnitřní trh s elektřinou stanovila minimální nároky na rychlost a míru otevírání trhu s elektřinou pro působení konkurenčních sil.

V roce 2002 zahájil činnost Operátor trhu s elektřinou (OTE; tento subjekt mimo jiné zajišťoval a zajišťuje oddělení obchodních a fyzikálních toků elektřiny, jejich sladění a fungování krátkodobého trhu s elektřinou); PRE se stala držitelem licencí na obchod a distribuci; trh s elektřinou vstoupil do první etapy postupné liberalizace (2002–2006).

Energetický zákon stanovil následující postup otevírání trhu s elektřinou:

- od 1. 1. 2002 se stali oprávněnými koneční zákazníci, jejichž spotřeba elektřiny vztažená na jedno odběrné místo včetně výroby pro vlastní potřebu překročila hodnotu 40 GWh v roce 2000 nebo v ročním období od 1. 7. 2000 do 30. 6. 2001; právo regulovaného přístupu měli za účelem uplatnění své výroby držitelé licence na výrobu elektřiny s instalovaným elektrickým výkonem větším než 10 MW (jako důsledek důkladné přípravy na liberalizaci trhu je možné uvést, že ani jeden ze zákazníků z této skupiny nepřešel k jinému dodavateli),
- od 1. 1. 2003 se stali oprávněnými koneční zákazníci, jejichž spotřeba elektřiny vztažená na jedno odběrné místo, včetně výroby pro vlastní potřebu, překročila hodnotu 9 GWh v roce 2001 nebo v ročním období od 1. 7. 2001 do 30. 6. 2002; právo regulovaného přístupu měli za účelem uplatnění své výroby všichni držitelé licence na výrobu elektřiny,
- od 1. 1. 2005 se stali oprávněnými zákazníky všichni koneční zákazníci, odebírající elektřinu ze sítí vyššího než níz-kého napětí, a ti koneční zákazníci odebírající elektřinu ze sítí NN, jejichž spotřeba elektřiny vztažená na jedno odběrné místo včetně výroby pro vlastní potřebu překročila hodnotu 100 MWh v roce 2003 nebo v ročním období od 1. 7. 2003 do 30. 6. 2004,
- od 1. 1. 2006 se stali oprávněnými zákazníky všichni koneční zákazníci.

První rok liberalizace trhu s elektřinou se neblaze zapsal do historie společnosti katastrofálními povodněmi, které zasáhly hlavní město Prahu 13. 8. a dosáhly takového rozsahu, že bylo nutno poprvé v historii společnosti vyhlásit podle zákona č. 458/2000 Sb. stav nouze na období od 14. 8. 2002 do 16. 9. 2002. Toto období lze (z hlediska postižení přírodními živly) bez nadsázky považovat za nejhorší ve stodvacetileté historii pražské energetiky.

Ke dni 1. 7. 2002 bylo zavedeno divizní uspořádání; řídící struktura společnosti byla modifikována do tří divizí – Síť, Obchod a Služby. Divize Obchod byla držitelem licence na obchod a zajišťovala nákup a prodej elektřiny jak oprávněným zákazníkům, tak regulovanou činnost nákupu a dodávek pro chráněné zákazníky. Divize Síť byla držitelem licence pro provozovatele distribuční soustavy a v ní byla soustředěna většina regulované činnosti. Divize Služby zajišťovala finanční, personální, logistický, informační, právnický a majetkově-správní servis pro divize Síť a Obchod a pro společnost jako celek.

Z celkového objemu investic 1014 mil. Kč bylo opět nejvíce směrováno do oblasti sítě – 888 mil. Kč. Mezi významnými stavebními akcemi tohoto roku je možno uvést rekonstrukci rozvodny 110 kV Malešice, rekonstrukci rozvodny 22 kV a doplnění

Transformovna a rozvodna 110/22 kV Černý Most byla uvedena do provozu v r. 2004.

Obsluha v rozvodně Malešice

< Transformátory v TR 110/22 kV Černý Most

> Rozvodna 110 kV v Malešicích na počátku roku 2005

Bývalá transformovna a rozvodna 22/3 kV v Nitranské ulici z roku 1924 slouží po rekonstrukci od roku 2003 jako pracoviště řízení sítí 22 kV a 110 kV.

Jeden ze tří dispečinků řízení sítě 22 kV v Nitranské ulici

řídicí techniky v rozvodně Střed, výstavbu nové rozvodny 110 kV na Černém Mostě a výstavbu centrálního dispečinku v Nitranské.

Společnost se v tomto roce přihlásila ke Kodexu správy a řízení založenému na principech OECD, resp. veřejně informovala o míře souladu její správy a řízení s tímto kodexem.

Pro první etapu Programu změn, který měl zcela zásadním způsobem změnit fungování společnosti, byly stanoveny následující čtyři základní cíle:

- na základě známých strategických cílů definovat soubor osmi klíčových změn (klíčovou změnou byl souhrn postupných kroků, rozsáhlejších projektů nebo významných liniových rozhodnutí, které měly kvalitativně změnit danou oblast ve smyslu naplnění strategických cílů společnosti). V souvislosti s definováním klíčových změn byla provedena revize probíhajících projektů. Výsledkem tohoto procesu bylo buď převedení některých procesů dosud řízených projektově do liniového řízení, nebo sloučení příslušného projektu s klíčovou změnou či konečné zastavení projektu. K zajištění realizace klíčových změn byly definovány druhotné (podpůrné) změny, které měly napomoci uskutečnění klíčových změn,
- definovat organizační strukturu a pravidla fungování Programu změn,
- definovat zásady, principy a cíle komunikace v rámci Programu změn,
- připravit zaměstnance na přijetí změn.

Do kompetence obchodních kanceláří byla současně s organizační změnou od 1. 7. 2002 převedena i obsluha zákazníků s požadavky definovanými vyhláškou č. 297/2001 Sb., tj. žádosti o připojení k distribuční soustavě a podílu odběratele na oprávněných nákladech dodavatele spojených s připojením a se zajištěním požadovaného příkonu. Převedením této činnosti do obchodních kanceláří bylo dosaženo komunikace se zákazníkem na jednom kontaktním místě ve společnosti. Tento kontakt pokrýval celé spektrum podmínek připojení a dodávek elektřiny pro chráněné zákazníky a ostatní činnosti vztahující se k dodávce elektřiny.

V průběhu roku proběhla soutěž k převzetí (odkoupení) 100 % akcií dceřiné společnosti PREmont Lhotka, a.s. Soutěže se zúčastnilo celkem osm zájemců; do druhého kola postoupily dva zahraniční subjekty. Dne 25. 3. 2003 byla dceřiná společnost prodána belgické firmě Fabricom S. A., a stala se tak součástí tohoto nadnárodního koncernu.

POVODEŇ 13. srpna – 16. září 2002

Vstup do stanice metra Malostranská a přilehlý park na Klárově

V textu o roce 2002 nelze opominout tragédii, která postihla nejen hlavní město Prahu, ale i velkou část České republiky. Vzhledem k rozsahu katastrofy nelze vystačit s pouhým konstatováním, ale je třeba jej úměrně rozsahu této publikace i komentovat.

Jednou z nejdůležitějších událostí roku 2002, která se trvale zapsala nejen do historie společnosti, ale celých Čech, byly katastrofální povodně, které zasáhly hlavní město Prahu v polovině srpna. Povodeň zasáhla území Prahy dne 13. 8. a kulminovala 14. 8. Zatopeny byly rozsáhlé oblasti města včetně jeho centrálních částí. Nejhorší situace byla (jak při vlastní povodni, tak i při likvidaci jejích následků) v Karlíně, resp. v městské části Praha 8. Karlín byl postaven koncem 19. století v prostoru bývalého slepého ramene Vltavy. Vlivem pískového podloží zde došlo ve velkém rozsahu k propadání chodníků a ulic.

V čase nejvyšší povodňové vlny bylo v Praze vyřazeno z provozu 524 trafostanic; bez elektřiny zůstalo 8 tisíc objektů a 70 tisíc odběrných míst. Přímo vodou bylo alespoň částečně zaplaveno technologické zařízení 212 distribučních trafostanic a stanic napájecí sítě vysokého napětí ve vlastnictví PRE. Vodou byly dále zasaženy kabelové rozvody v rozsahu cca 509 km.

V zájmu zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví občanů a omezení ztrát na majetku společnosti na možné minimum byly v průběhu zaplavování území postupně odpojovány transformační stanice a z nich napájené sítě nízkého napětí. Celkem bylo nutno havarijně nebo preventivně odpojit 524 transformačních stanic. Podstatná část z nich byla s ohledem na jejich umístění (převážně pod úrovní země) zatopena. Dále bylo nutno odpojit rozvodnu 110/22 kV v Holešovicích (zapouzdřená rozvodna VVN), která byla přímo zasažena zátopovou vlnou. Voda vnikla a částečně zatopila i systém kabelových tunelů, ve kterých jsou uloženy kabely 110 a 22 kV. V zatopených oblastech byla zasažena i síť nízkého napětí. Poškozeny byly rozvodné skříně i vnitřní elektrická zařízení domů včetně elektroměrových rozvaděčů, a to nejen vodou přímo z povrchu, nýbrž i zpětným prouděním kanalizačními řady.

S ohledem na rozsah živelné události rozhodlo představenstvo společnosti s účinností od 14. 8. do odvolání (v souladu se zákonem č. 458/2000 Sb., § 54) o vyhlášení stavu nouze na území celého zásobovacího území PRE, tj. na území hlavního města Prahy a města Roztoky u Prahy. Stav nouze byl pro území Roztok odvolán 26. 8. 2002; pro celé území hlavního města pak dne 16. 9. 2002.

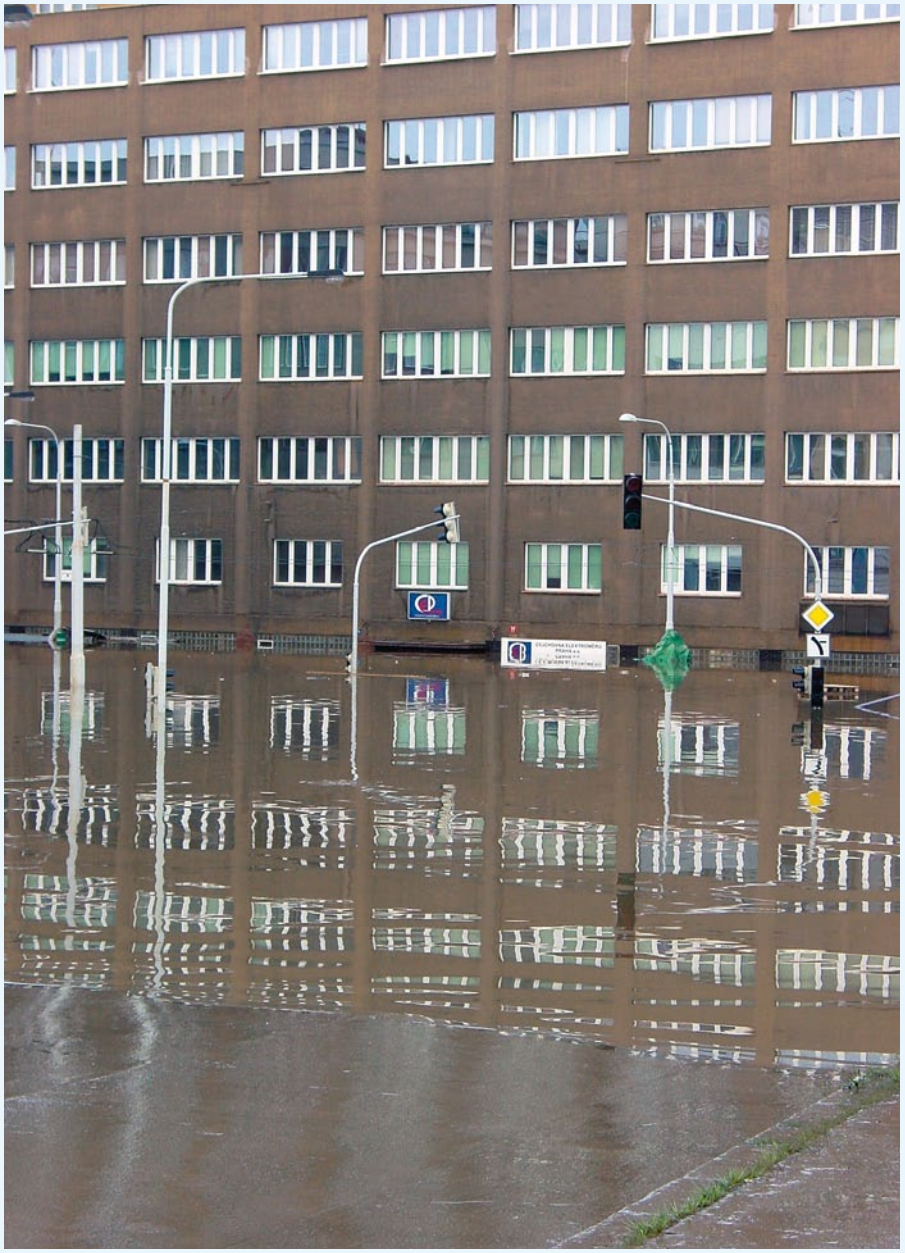

Zaplavená Partyzánská ulice – budova společnosti Cejchovna elektroměrů Praha, a. s.

Pracoviště v přízemí budovy společnosti Cejchovna elektroměrů Praha, a. s., zničené při povodni

Hořící kabely vysokého napětí v zaplavené oblasti centra města

Pro řešení mimořádného stavu vzniklého vlivem živelné události byl dne 13. 8. svolán Krizový štáb PRE, který od tohoto dne až do ukončení stavu nouze zasedal prakticky každodenně. Byla zřízena dvě výkonná centra – Řídící štáb a Informační centrum. Řídící štáb zajišťoval řízení činností v oblasti oprav transformačních stanic a zprovoznění sítě. Úlohou Informačního centra bylo řízení činností v oblasti kontroly elektroinstalací zasažených odběratelských objektů a jejich příprava pro postupné připojování na síť nízkého napětí.

Pro úspěšné zvládnutí výpadku, se kterým se zaměstnanci společnosti ještě nikdy nesetkali, byl v průběhu dvou dnů a nocí připraven informační systém, prostřednictvím kterého měli zúčastnění pracovníci on-line informaci o stavu jednotlivých transformačních stanic a odběrných míst. Díky tomuto systému bylo odstraňování výpadků pod řízenou kontrolou. Vedlejším, nikoliv však nevýznamným výstupem systému, byla zvláštní nově zřízená stránka na webu (vč. anglické mutace), která sloužila nejen jako informační zdroj veřejnosti a médiím, ale umožňovala i komunikaci s postiženými odběrateli.

Rozsah škod

Jak bylo uvedeno, v okamžiku kulminace bylo z provozu vyřazeno 524 trafostanic; bez elektřiny zůstalo zhruba 8000 objektů a 70 000 odběrných míst. Přímo vodou bylo alespoň částečně zaplaveno technologické zařízení 212 distribučních trafostanic a stanic napájecí sítě vysokého napětí ve vlastnictví PRE. Vodou byly dále zasaženy kabelové rozvody v rozsahu cca 509 km.

Úplně byly zatopeny kabelové tunely v délce cca 3,6 km; vodou bylo poškozeno jejich technologické vybavení (výtahy, ventilace, čerpací stanice a další elektrická zařízení). Prostory tunelů byly znečištěny usazeninami.

Byly znehodnoceny elektroměry jak osazené na zatopených odběrných místech, tak i jejich skladová zásoba v objektu cejchovny v Praze 7-Holešovicích. Jednalo se o cca 35 000 kusů elektroměrů pro maloodběratele a o 500 měřicích souprav pro velkoodběratele.

Po dobu stavu ohrožení bylo zřízeno Infocentrum NOE, které se bez přehánění stalo nervovým centrem informací pro zákazníky, orgány státní správy a zdrojem

Křižovatka Klárov …

… a stejná křižovatka při povodni v roce 2002

Praha, srpen 2002 …

Letecký pohled na zaplavenou Libeň v srpnu 2002

údajů potřebných pro informování veřejnosti. Zřízena byla také speciální e-mailová adresa bezproudu@pre.cz, na které mohli zájemci zjistit aktuální stav odstraňování následků povodně a postupného zprovozňování zatopených a odpojených objektů na území hlavního města v režimu on-line.

Ke škodám došlo především na následujících objektech a zařízeních PRE:

- objekt autodopravy a autodílen v Praze 7, Za Elektrárnou, kde byly poškozeny stavební konstrukce budovy (stropy, příčky, elektroinstalace), myčka aut, čistička, lakovací box, míchač barev, 10 ks mechanizmů, 12 zvedáků a zásoby ve skladu,
- budova Cejchovny elektroměrů v Praze 7, Partyzánská 7a. Zde byla poškozena vzduchotechnika teplovzdušného vytápění, elektroinstalace, výtahy, kompresorová stanice a omítky,
- budova a zařízení opravny transformátorů v Praze 8, Karlíně, Pernerova. Objekt byl značně staticky poškozen a vyžadoval statické zajištění nosných stěn a základů přístavby olejového hospodářství. Z technologie byla zničena impregnační stanice Micafil, která již nebyla obnovena a zkušebna distribučních traf, která si vyžádala rozsáhlou opravu. Zničeny byly některé měřící přístroje oddělení diagnostiky,
- budova dřívější provozní správy Západ (sklady, garáže, zákaznické centrum) a obchodní kanceláře pro Prahu 1 a 5 (archiv, zákaznická hala), Svornosti, Praha 5-Smíchov. Zničeny byly omítky, podlahy, vzduchotechnika, rozvaděče, drobná mechanizace a nábytek.

Škody také vznikly na majetku dceřiné společnosti CEP, a.s., sídlící v pronajatých prostorách PRE v budově Partyzánská. Zničeno bylo zboží v elektroprodejně, výpočetní technika, vysokozdvižný vozík a plošina ve skladu elektroměrů.

Odstraňování následků záplav

Veškeré vodou zasažené transformační stanice bylo třeba vyčistit, vysušit, popřípadě vyměnit výzbroj, opravit kabelové koncovky, provést zkoušku zvýšeným napětím a teprve poté je bylo možné opět připojit pod napětí 22 kV. Prvotní obnovovací práce zajistila na své náklady PRE i v převážné části stanic, které nejsou ve vlastnictví společnosti (stanice velkoodběratelů). Před obnovením dodávky elektřiny do odběrných míst připojených ze sítě nízkého napětí bylo v zájmu zajištění bezpečnosti občanů a ochrany jejich majetku nutno nejprve zasažené elektrické zařízení odpojit od sítě, zkontrolovat a na základě kontroly zařízení opravit a teprve po zajištění podmínek pro spolehlivý provoz objekt znovu připojit k síti a následně obnovit dodávku elektřiny.

Při takovém rozsahu postižených stanic bylo nutné využít na jejich opravy a čištění služeb externích firem. Celkem jich bylo pro tyto práce využito více než 30. Pro koordinaci prací bylo (jak je dříve uvedeno) vytvořeno Řídící centrum na Karlově, které zajišťovalo řízení provozních prací na síti VN a dále Informační centrum „NOE“, jehož ústřední úlohou byla koordinace činností při obnovování dodávky v síti NN a komunikace s postiženými odběrateli.

Operativně byla vytvořena SW aplikace propojující informace zjištěné v terénu se zákaznickým systémem a grafickým systémem s výstupem informace o aktuálním stupni obnovení dodávky elektřiny na webové stránky společnosti. Pracovní týmy sloužily od 15. 8. z počátku 24 hodin denně.

Díky obětavému úsilí zaměstnanců divize Síť a divize Obchod podporovaných službami IIS, logistiky a dalších útvarů bylo možné obnovit dodávku elektřiny v plném rozsahu ke dni 16. 9. , tj. o 14 dnů dříve, než byl odhad, se kterým byla seznámena veřejnost na tiskové konferenci konané dne 15. 8.

Ministr průmyslu a obchodu ČR a zástupci Magistrátu hlavního města Prahy vyslovili společnosti Pražská energetika, a.s., uznání za úspěšné zvládnutí vlastního průběhu i odstraňování následků povodní. Pro zaměstnance společnosti, kteří se přímo na odstraňování škod podíleli (450 osob), bylo uspořádáno slavnostní předání poděkování a odměn od vedení společnosti dne 18. 10. v prostorách Žofína.

Zaplavená Troja

Pohled na Holešovice od Bohnic

Rozsah škod

Značnou část škod na majetku společnosti bylo možno následně odstranit jeho opravami. Následkem působení vody a tlaku zeminy na kabely docházelo v následujících letech ve zvýšené míře k poruchám; častěji bylo nutno vyřadit a rekonstruovat části rozvodného zařízení. Stupeň znehodnocení bylo obtížné určit, z minulosti neexistovala obdobná zkušenost. Celkový objem škod, který byl sdělen ERÚ, byl vyčíslen na 558 mil. Kč v členění:

- opravy budov a rozvodných zařízení = 220 mil. Kč
- investice (vyvolané) = 280 mil. Kč
- náhrady elektroměrů = 58 mil. Kč

Tabulka 1: Přímé vynaložené náklady PRE na odstranění následků povodní (tis. Kč)

	13. 8. – 31. 8.	30. 9.	31. 10.
Divize Síť	17 920	46 108	74 127
Divize Obchod	5 211	9 116	9 200
Divize Služby a GŘ	1 594	5 860	9 763
Celkem	24 725	61 083	93 090

Graf 1: Průběh vynakládání přímých nákladů PRE na odstranění následků povodní (tis. Kč)

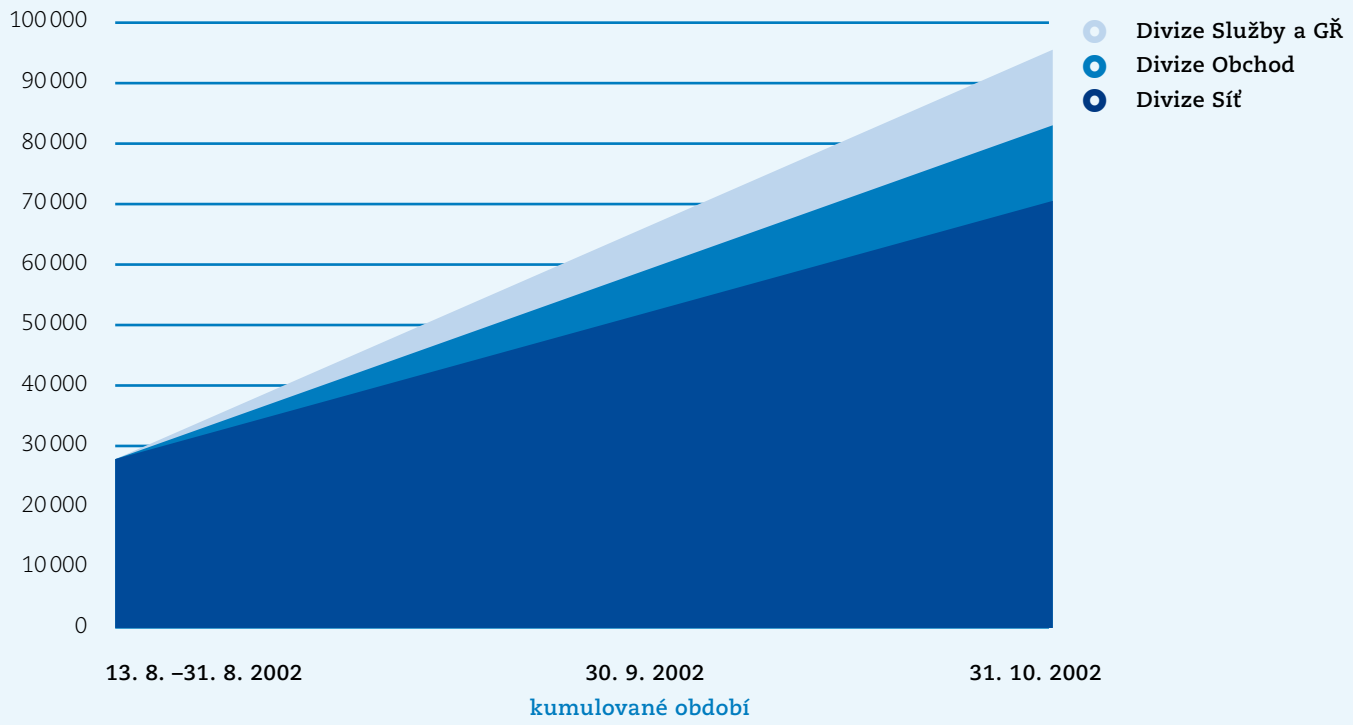

Majetek neopravitelný, který musel být vyřazen, odepsán a nově nahrazen, byl oceněn soudním znalcem; celkem se jednalo o cca 19,2 mil. Kč.

Pro účel sledování přímých vynaložených nákladů na odstraňování povodňových škod byla vymezena skupina zakázek, na kterých byly evidovány celkové náklady ve výši 93,1 mil. Kč.

V tabulce 1 a grafu 1 je časový náběh těchto nákladů za PRE celkem a v členění dle jednotlivých divizí (veškeré údaje jsou v tisících Kč).

Z výše uvedeného grafu je zřejmé, že přímé náklady byly nejvyšší u divize Síť. V tabulce 2 a grafu 2 jsou dále strukturovány náklady na odstranění následků povodňových škod za divizi Síť.

Přímé vynaložené náklady divize Síť na odstranění následků povodní (tis. Kč)

	13. 8. – 31. 8.	30. 9.	31. 10.
Trafostanice, rozpínací stanice, transformátory	8 766	24 018	39 722
Telekomunikace, telemechanika, sdělovací a optické kabely	1 148	5 794	13 801
Vedení 22 kV a kabelové tunely	2 256	4 882	7 503
Vedení 1 kV	2 242	4 975	5 652
Rozvodny 110/22 kV	2 333	3 738	3 738
Budovy a zařízení	395	1 237	1 506
Ochranné pomůcky, občerstvení	438	996	1 019
Ochrany	338	464	1 182
Kabely 110 kV	4	4	4
Celkem	17 920	46 108	74 127

Průběh přímých nákladů divize Síť na odstranění následků povodní ve struktuře dle jednotlivých zařízení (tis. Kč)

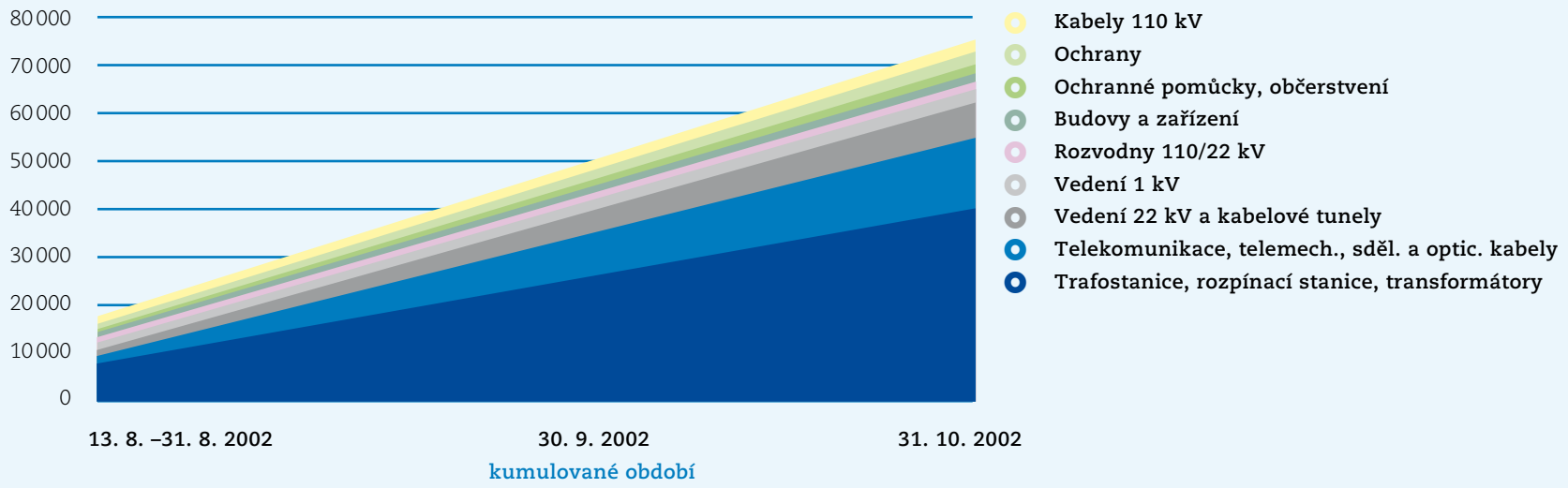

Pohled z nábřeží na Vltavu valící se pod Mánesovým mostem

> Lávka na Žofín

Karlín u Hudebního divadla

Národní divadlo – Divadelní ulice

> Jez v Troji

< Pohled do Saské ulice z Karlova mostu

Je možno konstatovat, že kromě nezbytných přímých nákladů na bezprostřední opravy pro základní obnovu provozuschopnosti distribuční sítě, musela PRE v letech 2002–2005 vynaložit shora uvedený objem mimořádných investičních výdajů na obnovu a rekonfiguraci distribuční sítě v zasažených oblastech ve výši 280 mil. Kč.

Obchodní ztráty

Vedle škod na hmotném majetku utrpěla PRE dále i přímé obchodní ztráty vyjádřené formou nerealizovaného zisku z prodeje elektřiny (pokles dodávky a obchodního rozpětí) a ztrátu z titulu odchylek predikce diagramu odběru. Tyto ztráty byly vyčísleny na cca 30 mil. Kč.

Důsledky do dalších let

Dlouhodobý plán PRE na roky 2003–2007 musel být v důsledku mimořádných srpnových událostí aktualizován. V souvislosti se škodami vzniklými na distribučním energetickém zařízení došlo v kapitole investičních výdajů na rekonstrukce sítí v letech 2003 a 2004 k navýšení finančních prostředků.

V návrhu objemu prostředků pro oblast oprav bylo počítáno jednak s plánovanými zásahy dle jednotlivých typů zařízení (v důsledku likvidace zatopení rozvodného zařízení zvýšeném pro rok 2003 o cca 50 mil. Kč), jednak s rezervou pro opravy zařízení v souvislosti s likvidací následků poruch. Tyto objemy nebylo možné plánovat na jednotlivá zařízení, ale vzhledem k dosavadním zkušenostem byla pro tyto korekční zásahy rezervována částka 50 mil. Kč.

Nutné změny v objemech oprav zařízení a zvýšení nákupu elektroměrů se projevily ve zvýšení objemu spotřeby materiálu a dále i spotřeby energií a zboží. Společnost zaznamenala výrazný nárůst spotřeby materiálu pro dodavatele oprav kabelových sítí nízkého a vysokého napětí, které byly poškozeny vodou. Mimo zvýšení nákladů na materiál, energie a zboží došlo i ke zvýšení objemů externě zajišťovaných oprav s cílem dosažení původní spolehlivosti rozvodného zařízení.

< Karlův most od Kampy

V roce 2003 se všech energetických distribučních společností České republiky výrazně dotkla změna akcionářské struktury, v jejímž rámci dominantní výrobce elektřiny ČEZ, a.s., získal majoritu v pěti společnostech (STE, a.s., ZČE, a.s., VČE, a.s., SME, a.s., a SČE, a.s.) a společnost E.ON ve dvou distribučních společnostech (JME, a.s., a JČE, a.s). V PRE zůstala majoritním vlastníkem Pražská energetika Holding, a.s., ovládaná Hlavním městem Prahou. Došlo ke změně minoritních vlastníků, resp. k majetkové konsolidaci – prodejem 48,19 % akcií Fondu národního majetku ČR – připadlo 34 % ČEZ, a.s., a 14,19 % Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR. Nově vytvořené skupiny energetických společností (ČEZ, a.s., a E.ON) se staly v oblasti obchodu a distribuce první reálnou konkurencí na trhu elektroenergetiky.

Pražská energetika, a.s., uzavřela (v rámci projektu „Spolu pro Prahu“) smlouvu o spolupráci s Pražskou plynárenskou, a.s., zejména v oblasti odečtů měřidel a společných webových stránek. Tyto aktivity zákazníkům obou subjektů zjednodušily vyřizování veškeré agendy a díky synergickým efektům zvýšily schopnost konkurence obou městských společností.

V roce 2003 byl také zprovozněn celopodnikový systém řízení rizik PRErisk, který za vydatné podpory informační technologie pokrýval a pokrývá všechny rizikové oblasti podnikání. Pro řízení rizik byla vytvořena organizační struktura nezávislá na organizaci liniového řízení, která se v počátečním období soustředila především na rizika spojená s otevíráním trhu a deregulací cen elektřiny. Od července vstoupila v platnost nová vrcholová organizační divizní struktura doplněním o novou divizi strategického rozvoje. Hlavním předmětem činnosti tohoto úseku bylo koncepční řešení budoucí podoby společnosti, výkaznictví vůči ERÚ, strategické plánování a další projekty zásadního významu, zejména právního oddělení regulované činnosti od ostatních aktivit podle evropské směrnice č. 54 a 55 z roku 2003. Ředitelem této divize, členem představenstva a od ledna 2004 i členem výkonného managementu se stal zástupce významného akcionáře – německé společnosti EnBW AG. Od července 2003 se stal dalším (pátým) členem představenstva i zástupce akcionáře – hlavního města Prahy. Organizačně tak byla společnost v tomto období rozdělena do tří divizí – divize Distribuce, divize Obchodování a služeb a divize Prodeje a strategického rozvoje.

Bylo rozhodnuto a následně došlo k realizaci ekonomického pronájmu skladu v Čimicích společnosti Czech Energospace, a.s.

Nákup elektřiny od ČEZ, a.s., se v roce 2003 snížil na 70,3 %.

Pokračoval trend navyšování investic do rozvodných zařízení – v roce 2002 z celkových investic cca 1014 mil. Kč bylo do provozu směrováno cca 888 mil. Kč; v roce 2003 pak zhruba 993 mil. Kč z celkových investic cca 1337 mil. Kč.

Přes řešení důsledků povodní pokračovala (stejně jako v minulých letech) intenzivní obnova a rozvoj distribuční sítě, která vyústila v roce 2003 ukončením provozu nenormalizovaného napětí 6 a 10 kV a prakticky i 120 V. Nárůsty odběru si vynutily doplnění druhého transformátoru 40 MVA v rozvodně 110/22 kV Červený Vrch a třetího transformátoru 63 MVA v rozvodně Pražačka. Dokončen byl centrální dispečink v ulici Nitranská, kam byly postupně v roce 2004 přemístěny všechny oblastní dispečinky; důsledkem toho došlo ke zkvalitnění řízení soustavy a ke zvýšení její efektivnosti.

> Stánek společnosti na veletrhu For Arch 2005

Poslední nenormalizované napětí 3 kV v délce cca 1,5 km zásobovalo pouze 4 transformační stanice opět s převodem na nenormalizované napětí 110 V pro čtyři poslední objekty v Praze; zbylých 12 trafostanic 3 kV bylo provozováno se zpětnou transformací 0,4 /3 kV, ale se sekundárním napětím již 400/230 V.

Novelou energetického zákona č. 278/2003 Sb. došlo k urychlenému otevírání trhu s elektřinou v ČR tak, že:

- od 1. 1. 2004 se stali oprávněnými zákazníky všichni koneční zákazníci, jejichž odběrné místo bylo vybaveno průběhovým měřením spotřeby mimo domácnosti (sekundární legislativou upraveno na konečné zákazníky připojené na vysoké napětí s rezervovaným příkonem vyšším než 250 kW),
- od 1. 1. 2005 všichni koneční zákazníci mimo domácností,
- od 1. 1. 2006 byl trh plně liberalizován.

< Rekonstrukce administrativní budovy Na Hroudě 19 v roce 2005

Od roku 2003 se skupina oprávněných zákazníků s ročním odběrem nad 9 GWh rozšířila o dalších cca 34 zákazníků; od roku 2004 o cca 1000 a od roku 2005 pak o dalších cca 92 000. Pro jejich získání a poskytování komplexních služeb bylo zřízeno nové obchodní oddělení speciálních zákazníků, které bylo personálně i organizačně rozšířeno na odbor obsluhy klíčových a speciálních zákazníků. Úspěšnost činnosti tohoto útvaru dokumentuje skutečnost, že v roce 2003 byli získáni i zákazníci, kteří mají odběrná místa mimo hlavní město Prahu, jako např. ZPA Trutnov, TESCO Stores ČR (30 hypermarketů v celé ČR), Česká gumárenská společnost (společnosti Rubena a Mitas); od 1. 4. 2004 dále řetězec 22 hypermarketů Interspar společnosti SPAR CZ a oprávněná místa České spořitelny v celé ČR.

Vzhledem k tomu, že stávající zákaznické systémy nevyhovovaly podmínkám rozvoje trhu s elektřinou a funkcionality pro otevřený trh nebyly dostatečně pokryty především v oblasti prodeje a nákupu elektřiny, bylo rozhodnuto o zajištění náhrady. Po výběrovém řízení byly pro nákup elektřiny vybrány systémy Open GME od firmy Soluziona, s. r. o., a pro prodej od firmy SAP – systém IS Utility a CRM.

V oblasti informatiky byly dokončeny projekty zejména na podporu krizového plánování, v oblasti komunikace s Operátorem trhu s elektřinou a na internetu projekt zajištění portálových služeb pro maloodběratele i velkoodběratele.

Oblastí, kterou bylo nutno dlouhodobě intenzivně rozvíjet byla (a i nadále, resp. trvale je) péče o zákazníka. Marketingové aktivity bylo nutno intenzivně rozvíjet zároveň s liberalizací trhu. Útvar marketingu začal systematicky nabízet různé slevy pro zákazníky (letní sleva, vánoční pohoda s PRE), nabídky (podpora instalace tepelných čerpadel, podpora akumulačního vytápění, bezplatné poradenství v PIS), vydávání zákaznických časopisů, seminární činnost pro žáky základních škol, účast na výstavách a veletrzích, soutěžích apod.

V rámci spolupráce pražských utilit (již dříve zmíněný projekt „Spolu pro Prahu“ probíhající pod patronátem hlavního města Prahy) vznikly společné internetové stránky www.spoluproprahu.cz a společná zákaznická linka.

Koncem roku 2003 nastala další z důležitých změn ve struktuře vlastníků. Na základě rozhodnutí Úřadu na ochranu hospodářské soutěže prodal ČEZ, a. s., 34 % akcií PRE soukromému subjektu patřícímu do skupiny J & T Financial Group – společnosti Honor Invest, a. s.

Akcionářská struktura v roce 2003

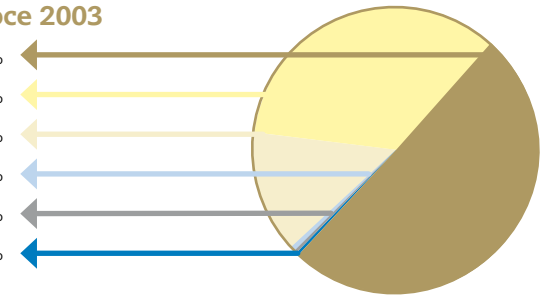

PREH	50,78 %
Honor Invest, a. s.	34,00 %
MPSV ČR	14,19 %
Fyzické osoby	0,70 %
Právnické osoby	0,17 %
GESO AG	0,16 %

Schéma Skupiny PRE (včetně minoritních akvizic) v roce 2003

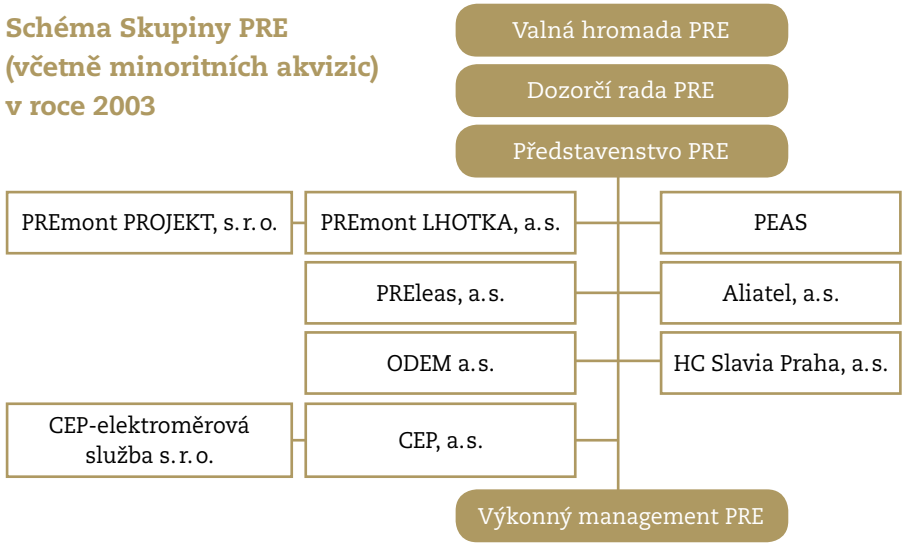

V roce 2004 nedošlo v oblasti podnikání v elektroenergetice v porovnání s předchozím rokem k žádným závažným změnám vnějšího legislativního prostředí. Byl to poslední rok platnosti energetického zákona č. 478/2000 Sb., který byl nahrazen 30. prosince 2004 zákonem č. 670/2004 Sb. Tento rok byl i posledním rokem první regulační periody.

V polovině roku došlo k další významné organizační změně – počet ředitelů se snížil z pěti na čtyři; došlo k přesunu sekce Nákup do divize Služby a k přesunu sekcí Prodej VO a Prodej MO do divize Strategie. Zároveň byly zahájeny dva dále uvedené projekty, které patří v historii společnosti k nejvýznamnějším.

> Poradenské středisko v budově ředitelství Na Hroudě 1492/4 v roce 2002

> Prostor recepce v hlavní administrativní budově společnosti Na Hroudě 4

Projekt „Unbundling“ řešil zásadní problémy spojené s přípravou společnosti na oddělení distribuce (nalezení nejvhodnější formy vyčlenění po stránce finanční, daňové, právní a z pohledu akcionářů). Projekt „Měření“ řešil koncentraci měření a jeho přesun do distribuce, kam dle platné legislativy patřil. Oblast telekomunikací byla převedena do sekce Integrovaného informačního systému. Proběhla implementace softwarového systému na podporu nákupu elektřiny a byla zahájena rozsáhlá implementace systému pro podporu prodeje elektřiny SAP – ISU. Pro oblast MO byl tento projekt spuštěn začátkem března 2005. Projekt „Account“ řešil nové členění sekce Prodej VO tak, aby jeho jednotlivá pracoviště odpovídala nové segmentaci zákazníků. Projekt „Vltava“ se zabýval restrukturalizací obchodních kanceláří s cílem snížit jejich počet z šesti na tři. Za podpory Magistrátu hlavního města Prahy pokračovala aktivní spolupráce s Pražskou plynárenskou, a.s. Dalším významným viditelným projevem této spolupráce bylo otevření společné obchodní kanceláře v paláci Adria v Praze 1.

V souladu s energetickým zákonem pokračovala liberalizace trhu a oprávněnými zákazníky se stali všichni velkoodběratelé s registračním měřením.Významní odběratelé společnosti se rychle přizpůsobili možnostem, které jim nabídla možnost volby svého dodavatele, čímž mimo jiné stoupl i význam výpočtu marže u každého zákazníka.

V rámci optimalizace portfolia byly prodány obě minoritní účasti společnosti – 19 % ve společnosti První energetická, a.s., a 6,39 % v telekomunikační společnosti Aliatel, a.s.

V rámci rozšiřování marketingových aktivit byla zákazníkům, kteří měli zájem podporovat ekologické řešení, nabízena dodávka elektřiny z obnovitelných zdrojů.

Jednalo se o řadu tarifů PREKO s přirážkou 0,10 Kč/kWh včetně DPH ke standardním cenám za elektřinu. Získané prostředky byly použity na rozvoj obnovitelných zdrojů.

Nové Zákaznické centrum PRE ve středu města – palác Adria, Jungmannova ulice

> Palác Adria – interiér zákaznického centra

Návštěva prezidenta republiky Václava Klause v sídle společnosti 31. května 2004

Obchodní dispečink Pražské energetiky, a. s.

V zájmu zvyšování efektivity rozvodu elektřiny v prostředí cenové regulace a zvyšování úrovně služeb byla dále rozvíjena informační podpora v oblasti geografických informačních systémů (bylo dosaženo 100 % digitalizace evidence vedení a objektů distribuční soustavy) a systémů pro dispečerské řízení chodu sítí.

Udržení úrovně obchodního rozpětí v podmínkách pokračujícího otevírání trhu s elektřinou a sílící konkurence se stalo rozhodujícím úkolem útvarů nákupu a prodeje elektřiny.

Hospodářské výsledky roku, dosažené v období hlubokých změn na trhu s elektřinou ČR, potvrdily stabilní finanční pozici společnosti a staly se dobrým základem jejího dalšího rozvoje.

Z rukou ministra práce a sociálních věcí Ing. Zdeňka Škromacha obdržela PRE již podruhé ocenění „Bezpečný podnik“; společnost navštívil s doprovodem prezident České republiky prof. Václav Klaus s chotí.

V roce 2005, po čtyřech letech postupné liberalizace trhu s elektřinou, se trh plně otevřel pro všechny podnikatelské subjekty. Všichni zákazníci tohoto segmentu se stali od 1. 1. 2005 oprávněnými zvolit si svého dodavatele.

Interiér poradenského střediska

PRE byla v tomto roce jako obchodník s elektřinou poprvé vystavena všem rizikům, která volný trh přináší. Rozvíjející se plně liberalizovaný trh s elektřinou byl pro PRE velkou příležitostí, současně však přinesl značná rizika. Aby společnost v konkurenčním prostředí obstála, musela odpovídajícím způsobem reagovat na změny podnikatelského prostředí. Spotřeba cca 1150 oprávněných zákazníků segmentu VO, kteří odebírali elektřinu v roce 2005, představovala více než 50 % dodávek všem konečným zákazníkům a právě u této skupiny zákazníků s velkou spotřebou se rizika projevovala nejvýrazněji.

Vzhledem k měnícím se podmínkám na trhu, kdy zákazníci stále více využívali výhod, které jim otevření trhu nabídlo, byl v roce 2005 kladen důraz na rozvoj individuálních prodejních kanálů a nových metod prodeje elektřiny. V období ledna až března byl realizován projekt „Account“, který nově stanovil segmentaci zákazníků podle výše roční spotřeby. Po implementaci projektu „Account“ se zákazníci začali dělit do dvou základních segmentů:

- segment B2B s individuální obsluhou při prodeji elektřiny a
- segment B2C s hromadným způsobem obsluhy při prodeji elektřiny.

Pro individuální obsluhu zákazníků segmentu B2B byla (v rámci původní sekce Prodej VO) zřízena tři nová prodejní oddělení pro individuální prodej elektřiny. Pro personální zajištění těchto nových činností proběhlo během roku doplňkové výběrové řízení obchodních zástupců.

V oblasti tvorby cen pro zákazníky s individuální obsluhou byla v roce 2005 zavedena metodika krycího příspěvku. Tento způsob individuálního propočtu ekonomického přínosu u každého zákazníka zásadním způsobem přispěl k transparentnosti efektivity prodeje jak v oblasti stanovení prodejních cen a sledování profitability dodávek elektřiny jednotlivým zákazníkům, tak i ve zlepšení řízení prodejních útvarů. Metodika krycího příspěvku se výrazným způsobem podílela na velmi dobrých výsledcích prodeje elektřiny v tomto segmentu v roce 2005.

Mezi výrazné interní aktivity roku je možno rovněž zařadit stanovení segmentové strategie pro období let 2005 až 2008. Segmentová strategie stanovila dílčí cíle pro tři nové prodejní útvary v rámci hlavních cílů prodeje elektřiny segmentu B2B. Hlavními cíli této strategie byl objem prodané elektřiny, dosažená prodejní cena a podíl dodávek na zásobovacím území PRE.

Nové pracoviště opravny distribučních transformátorů v Praze 8 v roce 2007

Zákaznická linka společnosti na začátku roku 2007

V roce 2005 neztratila společnost žádného významného zákazníka, naopak se podařilo získat dodávky do několika odběrných míst v celé ČR u zákazníků typu „řetězec“.

V průběhu roku 2005 společnost implementovala nový informační systém pro obsluhu a fakturaci domácností a podnikatelů v segmentu maloodběr, přičemž přechod na nový zákaznický systém znamenal nutnost dočasného pozastavení některých činností zejména v oblasti odečtů a fakturace.

Od 1. 7. 2005 došlo v rámci optimalizace styku se zákazníky ke sloučení obchodních kanceláří na celkový počet tří. Umístění těchto tří obchodních kanceláří umožnilo jednak prodloužit otevírací dobu a zrušit územní příslušnost zákazníků, jednak vyvolalo nutnost centralizace některých činností, např. vyřizování pohledávek, fakturace a archivace dokladů.

Jako jednu z nových funkcionalit s ohledem na vznik otevřeného trhu pro kategorii domácností bylo nutno nově zřídit pracoviště, která budou zajišťovat komunikaci s jiným obchodníkem, dodavatelem, OTE či ERÚ.

Nové regionální členění obchodních kanceláří od 1. 7. 2005 bylo následující:

Zákaznické centrum PRE:

- Praha 1, Jungmannova 31
- Praha 4, Vladimírova 18
- Praha 9, Ocelářská 5a

Celý rok byl v segmentu MO ve znamení intenzivních příprav na otevření trhu (školení zaměstnanců, nová metodika tvorby cen atd.).

Nákup elektřiny pro zákazníky a pro obchodování s elektřinou přineslo dříve neznámá rizika vyplývající např. z volatility cen elektřiny a z možných problémů s likviditou trhu. Povinnost zajištění elektřiny a s tím spojená rizika nesla v té době výhradně obchodní část společnosti.

Pro omezení rizik, zajištění efektivního řízení nákupu elektřiny a následně prodeje elektřiny konečným zákazníkům musela společnost investovat značné částky do rozvoje informačních systémů určených pro podporu obchodní činnosti. Společnost implementovala a začala provozovat informační systémy, které komplexně pokrývaly činnosti v oblasti obchodování s elektřinou (systém pro podporu nákupu elektřiny) a činnosti v oblasti prodeje elektřiny (systém pro podporu prodeje elektřiny – SPP). Informační systémy sloužily nejen k efektivnímu řízení prodeje elektřiny, ale také k poskytování elektronických služeb konečným zákazníkům.

Rok 2005 byl z hlediska podpory zákaznických systémů ve znamení aktivit souvisejících zejména se zahájením reálného provozu systému na platformě SAP (projekt SPP) a integrací se stávajícími instalacemi produktů SAP a komponentou mySAP.com.

SW řešení SAP/SPP pro podporu prodeje elektřiny konečným zákazníkům zahrnovalo tyto submoduly:

- modul SAP IS-U jako odvětvové řešení SAP pro utility, které obsahovalo funkce zákaznického systému pro utility (obchodní a technická data, oblast měření, fakturace a pohledávek, pracovních příkazů). K tomuto modulu náležely komponenty CCS (zákaznický systém), EDM správa zátěžových profilů, RTP zúčtování v reálném čase a IDE výměna dat mezi subjekty liberalizovaného trhu;
- produkt SAP CRM + BW jako část řešení SAP pro oblast péče o zákazníky, analýzy prodeje a marketing.

Vyvedení výkonu kabely 22 kV z TR Červený vrch kabelovým tunelem

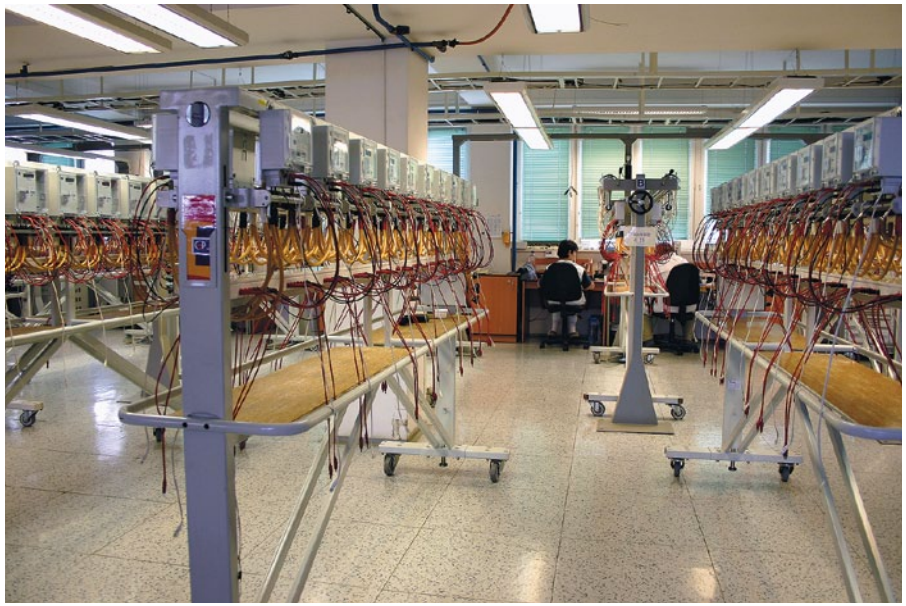

Cejchovna digitálních elektroměrů dceřiné společnosti PREměření, a. s.

Primárním cílem projektu byla náhrada stávajícího obchodního systému v oblastech zajištění procesů prodeje elektřiny konečným zákazníkům (včetně zajištění vymezených distribučních činností na hladině NN) ve vazbě na zajištění konkurenceschopnosti společnosti v nových podmínkách otevřeného trhu s elektřinou a připravovaný „Unbundling“. Cílovým stavem byla vzájemná integrace a propojení s již interně používanými systémy (SAP, GIS, NETAN, ISVO, Converge) a s externími systémy (CDS Operátora trhu s elektřinou).

Přechod k produkčnímu provozu systému SPP byl zahájen po předchozím rozsáhlém ověřování v testovacím prostředí koncem roku 2005, kdy byl ukončen provoz stávajícího zákaznického systému CAIS a byla zahájena migrace dat do nového systému. Po ověření výsledků migrace a kontroly nastavení procesů bylo zahájeno uživatelské zadávání obchodní dokumentace, pořízené obchodními útvary v době odstávky systémů při náhradním provozním režimu. Tomu předcházela řada uživatelských školení, která v té době absolvovalo cca 600 budoucích uživatelů.

V březnu 2005 pak byla (za intenzivní podpory dispečinku operativní podpory DOP – operativně zřízená jednotka pro přímou podporu uživatelů) zahájena reálná a komplexní obsluha zákazníků s využitím systému SPP.

Postupně byly spouštěny ostatní zbývající funkcionality nutné pro zajištění cílů obchodních i distribučních útvarů. Současně byla v průběhu roku provedena nová nastavení systému v souvislosti s organizačními změnami a optimalizací procesů prodeje v útvaru Prodej MO.

Závěr roku byl z hlediska aktualizace datové a objektové struktury systému SPP zaměřen na realizaci změn závislých na připravovaném právním unbundlingu společnosti a změny statusu chráněných zákazníků (segment MOO – Domácnosti) na oprávněné zákazníky od 1. 1. 2006.

Systém poskytoval (a poskytuje) nezbytné nástroje pro obsluhu a fakturaci zákazníků z vlastního i jiných distribučních území připojených k sítím NN. Úplné zajištění procesů vyplývajících z deregulace bylo ve vazbě na aktuální legislativní úpravy implementováno v roce 2006.

V průběhu roku byly přepracovány směrnice a pracovní postupy preventivní údržby s cílem posílení diagnostických metod ověřování stavu zařízení a tím posílení efektivity následné údržby a oprav. Hlavními položkami programu oprav byly opravy stavebních a technologických částí rozvoden, rozpínacích stanic a distribučních transformoven a rozsáhlé opravy kabelových úseků a kabelových souborů 22 kV s vyšší četností izolačních poruch.

V zájmu zvyšování efektivity rozvodu elektřiny a zvyšování úrovně služeb byla rozvíjena informační podpora v oblasti geografických informačních systémů, zákaznických systémů a systémů pro dispečerské řízení chodu sítí. Realizací další etapy racionalizace procesů a činností došlo v průběhu roku v oblasti distribuce k meziročnímu snížení počtu zaměstnanců o 4,2 %. Pro střednědobý horizont do r. 2010 byly zpracovány programy a opatření pro další zvyšování efektivity distribuce a optimalizace, resp. snižování technických a netechnických ztrát při dopravě elektřiny.

Dalším velice významným mezníkem v historii společnosti bylo vyčlenění distribučních aktivit do samostatného subjektu. Pražská energetika, a.s., byla do 31. 12. 2005 v souladu s licencí ERÚ regionálním provozovatelem distribuční soustavy na vymezeném území hlavního města Prahy a města Roztoky u Prahy. V souladu s požadavky Energetického zákona č. 458/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů bylo k počátku roku 2006 dokončeno právní oddělení provozovatele distribuční soustavy do samostatné dceřiné společnosti PREdistribuce, a.s., která se k tomuto datu stala novým držitelem licence ERÚ na distribuci elektřiny pro území hlavního města Prahy a města Roztoky.

Distribucí elektřiny se ve smyslu energetického zákona rozuměly veškeré procesy a aktivity spojené se zajištěním dopravy elektřiny od zdrojů nebo předacích míst s přenosovou soustavou do odběrných nebo předacích míst jednotlivých zákazníků prostřednictvím distribuční soustavy, která je tvořena vedeními a elektrickými stanicemi o napětí 110 kV, 22 kV a 0,4 kV a dalšími zařízeními pro dispečerské řízení distribuční soustavy a měření toků elektřiny. Klíčovými procesy a aktivitami pro zajištění distribuce byly rozvoj a obnova síťových aktiv, připojování nových zákazníků, objektů a stavebních celků, optimální řízení provozu a řešení poruchových stavů, údržba a opravy sítě, měření a předávání dat pro zúčtování dodávek v distribuční soustavě. Distribuce elektřiny podléhá cenové a kvalitativní regulaci vykonávané ERÚ, která směřuje k optimalizaci nákladů a cen za použití sítí při dodržení dostatečné kvality distribuce elektřiny a s ní spojených služeb uživatelům a zákazníkům.

Vzhledem k termínu úplné liberalizace trhu s elektřinou probíhala v průběhu roku masivní komunikační a marketingová kampaň, která pod heslem Jsme energie tohoto města informovala stávající i potenciální nové zákazníky o zájmu společnosti, respektive od roku 2006 Skupiny PRE, na jejich udržení, případně (v případě nových zákazníků) na jejich získání.

Den 1. 1. 2006 byl jedním z nejdůležitějších nejen v novodobé historii rozvodu elektřiny v oblasti hlavního města Prahy, ale vůbec v celé 110leté historii společnosti. Tímto datem vyvrcholil projekt „Unbundling“, který měl (v souladu s celoevropskou energetickou legislativou) zajistit vyčlenění provozovatele distribuční soustavy do samostatného subjektu. Nově založená 100% dceřiná společnost byla pojmenována PREdistribuce, a.s.

Vzhledem k tomu, že ERÚ byl připraven zahrnout do regulovaných cen distribuce pro rok 2006 nejen předem stanovené náklady unbundlingu, ale i vliv přecenění na regulační bázi aktiv (tato přecenění by byla do cen distribuce zahrnuta pouze v tom případě, že přeceněná aktiva budou zaúčtována v rozvaze společnosti PDS nejpozději k 1. 1. 2006), bylo rozhodnuto o urychlení celého procesu a o jeho ukončení k 31. 12. 2005 (původně měl proces proběhnout o 1 rok později).

Návrh Dodatku ke Smlouvě o sdružených službách dodávky elektřiny – KOMFORT+ NEO²
DELL
DELL

2006»2016

Období rozvoje stávajících a nových aktivit

< Zákaznická linka PRE

VI. kapitola

Skupina PRE

Období posledních deseti let bylo pro Pražskou energetiku, a. s., dobou významného rozvoje stávajících i nových aktivit. V roce 2006 se poprvé začíná používat termín „Skupina PRE“. Mateřská společnost Pražská energetika, a. s., vlastní licenci na obchod a kromě obchodu s elektřinou zajišťuje i veškeré služby včetně finančních a informatických pro ostatní členy skupiny - stoprocentně vlastněné dcery, kterými jsou v té době společnosti PREdistribuce, a. s., ODEM, a. s., PREměření, a. s., a PREleas, a. s.

Od 1. ledna 2006 začíná na licencovaném území hlavního města Prahy a města Roztoky působit jako právní subjekt společnost PREdistribuce, a. s., do které PRE vložila veškerý majetek přímo související s distribucí elektřiny. Náplní činnosti této firmy je distribuce elektřiny, plánování rozvoje a obnovy distribuční soustavy stejně jako výstavba, provoz, správa a údržba zařízení distribuční soustavy. Obdobné distribuční firmy založily na svých licencovaných územích i obě další velké energetické společnosti ČEZ a E.ON. Na rozdíl od PRE tyto firmy v době po svém vzniku pouze spravovaly vložený majetek distribuce, nezajišťovaly provoz a údržbu.

Společnost PREměření, a. s., byla zaměřena na cejchování, nakupování a osazování elektroměrů pro PREdistribuci. ODEM, a. s., prováděla odečty elektřiny a plynu a byla v roce 2008 zlikvidována. Její činnosti převzalo PREměření, a. s. Od roku 2011 má i licence na výrobu elektřiny ve fotovoltaických elektrárnách.

Společnost PREleas, a. s., zajišťovala leasingové služby výhradně členům Skupiny PRE. Činnost ukončila koncem roku 2012.

Společnost eYello CZ, k. s., prodává od roku 2013 na celém území ČR elektřinu a plyn domácnostem a drobným podnikatelům. Rychle se rozvíjí, v polovině roku 2016 měla přes 40 000 uzavřených smluv.

Schéma struktury Skupiny PRE v roce 2015

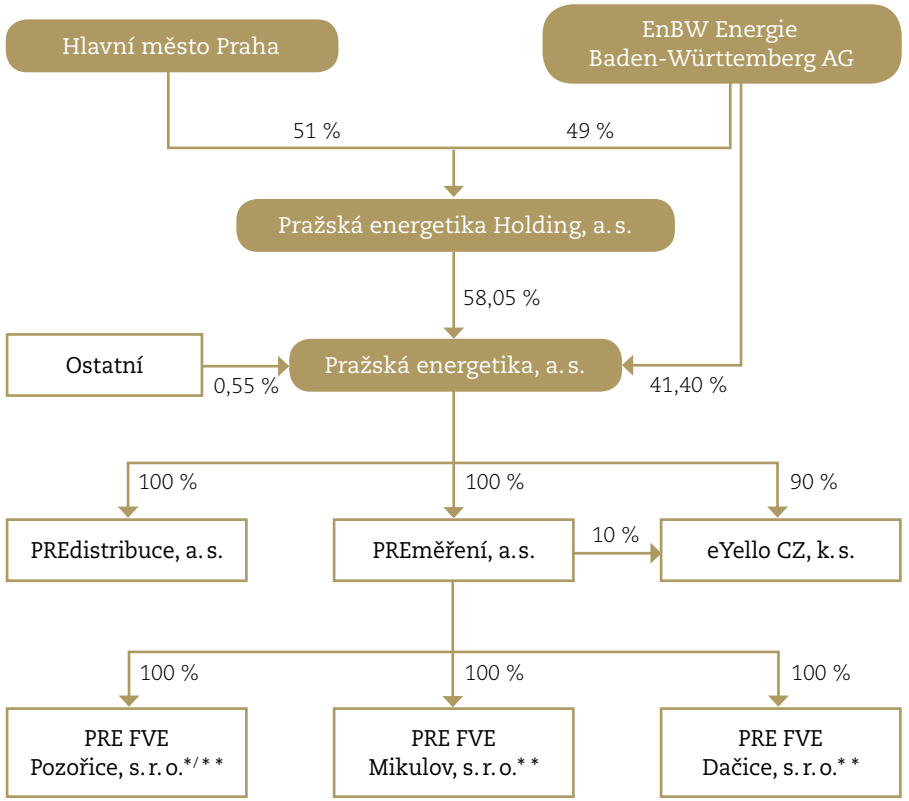

* Od 30. 4. 2015 100% dcera společnosti PREměření, a. s.; od 15. 5. 2015 PRE FVE Pozořice, s. r. o.

** K 1. 1. 2016 společnosti zanikly fúzí sloučením s PREměřením, a. s.

Akcionáři PRE

Akcionářská struktura se během posledních deseti let významně změnila. Ke konci roku 2006 byla největším akcionářem společnost Pražská energetika Holding, a. s., (PREH) vlastnící 50,78 % PRE. Akcionáři PREH jsou Hlavní město Praha s 51 % a německá energetická společnost Energie Baden-Württemberg se 49 %. Dalšími většími akcionáři byli Honor Invest, a. s., se 34 % a MPSV ČR se 14,19 %.

V srpnu 2008 MPSV ČR přesunulo své akcie na PREH a na Honor Invest, a. s. K nejvýznamnější změně došlo v roce 2010. Energetický a průmyslový holding (dříve Honor Invest) prodal své akcie EnBW. Koncem roku tak vlastnil PREH 57,87 %, Energie Baden-Württemberg 41,26 % a zbylí akcionáři 0,87 %. Od té doby se akcionáři téměř nezměnili. V současnosti drží PREH 58,05 %, EnBW 41,4 % a ostatní akcionáři 0,55 %. Celkový počet akcionářů je 5 517.

Hlavní akcionáři PRE v roce 2006

- Pražská energetika Holding, a. s. 50,78 %
- Honor Invest, a. s. 34,00 %
- MPSV ČR 14,19 %
- Fyzické osoby 0,70 %
- EnBW AG 0,16 %
- Právnické osoby 0,17 %

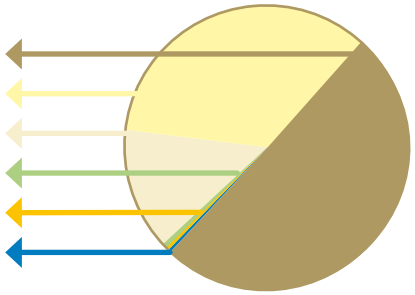

Hlavní akcionáři PRE v roce 2016

- Pražská energetika Holding a. s. 58,05 %
- EnBW AG 41,40 %
- Ostatní osoby 0,55 %

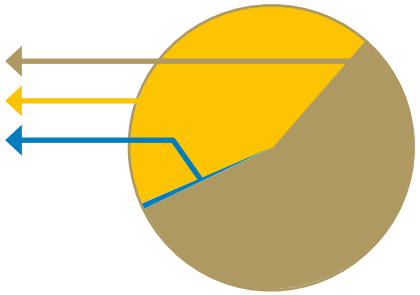

Hospodaření PRE

Výsledky hospodaření každé energetické firmy podobného typu jako PRE do určité míry odrážejí růst či pokles ekonomiky dané země nebo regionu. Finanční krize ve druhé polovině roku 2008 a následná recese velmi zpomalily dosahované hospodářské výsledky, a to přesto, že hlavní město Praha trvale mělo hospodářský vývoj lepší než zbytek státu. I když tento makroekonomický vývoj příznivý nebyl a konkurence průběžně narůstala, EBITDA za rok 2015 v porovnání s rokem 2006 byla o 41 % vyšší (nárůst HDP v celé České republice za stejné období byl 38,93 %).

	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Ukazatel v mil. Kč										
Aktiva celkem	24359	23534	22782	20076	20019	18395	19441	18296	15222	13680
z toho dlouhodobá aktiva	21806	20908	19858	17982	16929	15806	14700	13703	12698	12085
Výnosy celkem	19117	19126	21824	20934	20789	20289	20761	19062	16728	14158
z toho výnosy z prodeje energií	18772	18710	21433	20557	20469	19984	20366	18879	16533	13947
Náklady celkem	15947	16069	18427	17806	17165	17422	17980	16273	13780	11823
Zisk z běžné činnosti po zdanění	2523	2418	2713	2443	2881	2246	2144	2170	2457	1693
EBITDA	4297	4094	4420	4126	4567	3742	3591	3497	3732	3040

Dobrých hospodářských výsledků se dařilo dosahovat jak díky dobré orientaci obchodu v tržním prostředí energetiky, rozšiřováním nabídky komodit, rozvojem souvisejících služeb, tak i velkým důrazem na snižování nákladů a zvyšování efektivity. Mezi opatření vedoucí ke snižování nákladů vedl dlouhodobý program Fit for Future, nastartovaný v roce 2009. Po změně akcionářské struktury v září 2010 začala být Pražská energetika, a. s., společností plně konsolidovanou v rámci skupiny EnBW. Vedení PRE a EnBW se dohodla nastartovat v roce 2011 projekt Most, jehož cíli byla oboustranná výměna zkušeností, identifikace a realizace příležitostí k optimalizaci a růstu efektivity a tím vytvoření základu pro další zvyšování hodnoty obou společností.

Veškeré rostoucí hospodářské výsledky v minulých deseti letech byly dosaženy se zhruba stejným počtem necelých 1400 pracovníků v celé Skupině PRE s tím, že personální agenda, výpočty mezd, bezpečnost práce a ochrana životního prostředí je centrálně řízena z mateřské společnosti i pro všechny dceřiné společnosti. Podobné je to od r. 2006 i s dalšími činnostmi – vedením účetnictví, informatikou atd. s tím, že mezi mateřskou společností a dcerami byly uzavřeny tzv. SLA smlouvy. Čtyři zaměstnanci byli až do roku 2014 členy dozorčí rady PRE, od r. 2014 se jednání tohoto orgánu účastní nově zvolení členové závodní rady.

Skupina PRE vždy měla a má dobrý zvuk jak u státu, tak mezi partnery a jinými institucemi provádějícími různá hodnocení. Několikrát obhájila titul Bezpečný podnik nejen mateřská společnost, ale i společnost PREdistribuce. PRE se umísťuje na předních místech v soutěži WebTop100 stejně jako v soutěži Nejlepší výroční zpráva. Pravidelně se objevuje mezi stovkou nejobdivovanějších firem ČR v žebříčku, který sestavuje sdružení CZECH TOP 100. Za aktivní donátorskou činnost získalo PRE ocenění v kategorii Mecenáš v rámci projektu Český Goodwill.

Muzeum PRE získalo po rekonstrukci rozvodny Holešovice další nové prostory a každoročně se zapojuje do Pražské muzejní noci. V roce 2014 PRE získala potřetí titul Podnik podporující zdraví nejvyššího III. stupně, který byl udělen na tříleté období do roku 2017.

Obchod PRE byl a je klíčovou aktivitou firmy. Elektřina pro zákazníky obchodu se v roce 2006 nakupovala na základě nové střednědobé smlouvy od společností Energotrans, a. s., International Power Opatovice, a. s., (dohromady 44 %), ČEZ (42 %) a dále od malých dodavatelů. Novým prvkem bylo obchodování s brokerskou firmou TFS. Podíl nákupu od nezávislých výrobců se o rok později výrazně nezměnil, klesl ale nákup od ČEZ na 32 %. Také zahájila činnost Pražská energetická burza. V roce 2008 nákup od společnosti ČEZ klesl na 8 % a stoupl nákup na burzách. Druhá polovina roku 2008 byla poznamenána poklesem tempa růstu ekonomické výkonnosti českého hospodářství. Velmi výrazně se proto zvýšila volatilita cen elektřiny na burzách, která přetrvávala i v dalších letech. V roce 2011 byly ukončeny střednědobé smlouvy s Energotransem a International Power a jejich dodávky byly nahrazeny větším počtem jiných dodavatelů na trhu. Běžné kolísání spotřeby na trhu bylo kompenzováno střednědobým a operativním obchodováním s elektřinou na velkoobchodním trhu s cílem minimalizace nákladů na pořízení elektřiny.

> Předávání ceny „Bezpečný podnik“ v roce 2013

V roce 2013 bylo spektrum dodavatelů poměrně široké. Pokračoval nákup od tradičních dodavatelů i od výrobců energie z obnovitelných zdrojů. Cena elektřiny na spotovém trhu pokračovala v poklesu a odvíjela se od ceny v Německu. Protože se nakupuje v eurech, cena nákupu se koncem roku zvýšila v návaznosti na intervence ČNB, které trvaly celý rok 2014 i 2015 a pokračovaly i v průběhu roku 2016.

Poprvé v roce 2006 byl trh s elektřinou plně liberalizován, tzn. že každý zákazník si může vybrat svého dodavatele. Prodej elektřiny nabývá na významu, protože udržet zákazníky bylo stále obtížnější a získat nové stejně tak. Oddělení speciálních zákazníků převzalo péči o desítky zákazníků s více odběrnými místy. Největší konkurence byla v oblasti velkoodběru (B2B), trh v tomto segmentu byl už druhým rokem plně liberalizován. Spotřeba 1210 zákazníků v segmentu B2B představovala více než polovinu odběru všech zákazníků. Již necelých 15 % dodávek elektřiny směřovalo k zákazníkům mimo licencované území PREdistribuce, o rok později dokonce 19 % a v roce 2008 23 %. V roce 2009 výkonnost českého hospodářství poklesla. Propad ekonomiky se projevil více mimo území Prahy. Zatímco v celé republice poklesla dodávka elektřiny velkoodběratelům o 9,5 %, u PRE to bylo jen o 2,67 %. V roce 2009 došlo k určitému zotavení ekonomiky, a proto dodávka elektřiny velkoodběratelům stoupla o 2,8 %. Kolísání cen přimělo zákazníky nejen vybrat si správného dodavatele, ale vybrat si ho i ve správný okamžik s ohledem na vývoj na burze. I v dalších letech byla konkurence v oblasti velkoodběru trvale na vysoké úrovni.

Od roku 2011 se rozšířilo u velkoodběru komoditní spektrum o dodávky plynu, který se nabízí spolu s elektřinou. Konkurence během času velmi intenzivně narůstala. V roce 2013 vypisovaly prakticky všechny objekty státní správy výběrová řízení formou elektronických aukcí podle zákona o zadávání veřejných zakázek. Vlivem pokračující stagnace a rostoucí konkurence klesla meziročně dodávka elektřiny v tomto segmentu o 3 %. V roce 2015 pokles ceny elektřiny na burze vedl k nárůstu zájmu o víceleté kontrakty. Na druhé straně někteří zákazníci volili model nákupu elektřiny po částech v různých okamžicích.

Dodávka elektřiny v letech 2006–2015

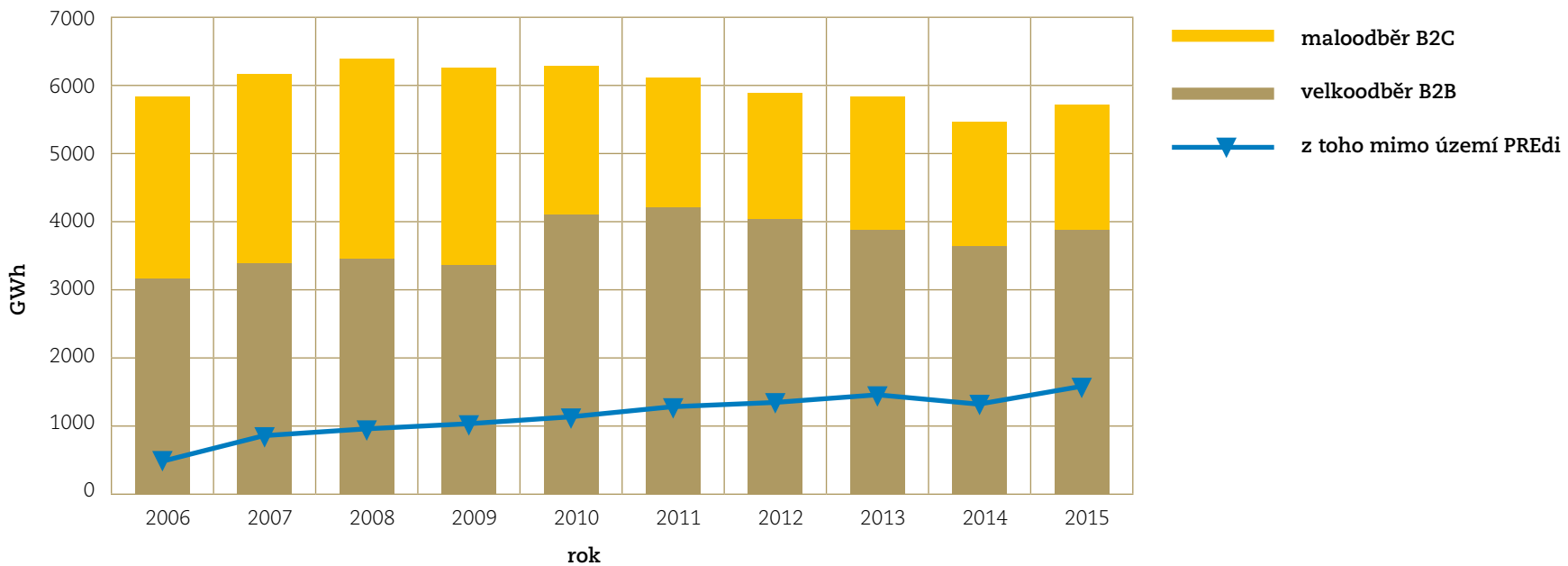

V oblasti maloodběru se pomalu začala konkurence rozjíždět. PRE zajišťovala kontakt se zákazníky prostřednictvím zákaznické linky (call centra) a ve třech zákaznických centrech – v paláci Adria v centru, ve Vladimírově ulici v Nuslích a v Ocelářské ulici ve Vysočanech. Do Zákaznické linky PRE se od roku 2000, kdy vznikla, dovolal 29. 11. 2006 miliontý zákazník. Od 1. 8. 2006 byly uzavřeny pokladny v zákaznických centrech a přešlo se tak na plně bezhotovostní způsob placení faktur za elektřinu. K udržení malých zákazníků přispěla kampaň s cílem zvýšit povědomí zákazníků o PRE z konce r. 2005 a začátku roku 2006, doplněná sloganem „Jsme energie tohoto města“. Velkou práci odvedlo Poradenské středisko PRE, které poskytovalo bezplatné poradenství malým zákazníkům zaměřené na hospodárné využívání elektřiny. Pro zákazníky byly pravidelně pořádány výstavky úsporných elektrických spotřebičů a technologií.

Další podporou k udržení zákazníků byl prodej kvalitních akumulačních spotřebičů, elektrokotlů a klimatizačních jednotek se slevou. Od r. 2007 existuje možnost elektronického zasílání faktury na e-mail. Hlavní snaha v oblasti retailu byla zaměřena na udržení zákazníků. Např. začátkem roku 2008 ČEZ realizoval kampaň na přetažení malých zákazníků konkurenčních společností PRE a E.ON. Díky naší rychlé reakci a aktivní práci se zákaznickým portfoliem byl dopad této akce minimální. Pokles výkonu ekonomiky v roce 2009 se projevil i u retailu malým poklesem dodávky o 0,76 %. Během let postupně stoupal i počet odběrných míst na 742 318 v roce 2009, a to přes to, že konkurence využívala metody návštěv zákazníků v jejich bytech a přesvědčování o potřebě změnit dodavatele.

Udržení zákazníků si vyžádalo uvedení netradičních tarifů – GARANT pro obyvatele a AKTIV pro podnikatele. Poradenské středisko se přestěhovalo do paláce TeTa v Jungmannově ulici a přeměnilo se na Centrum energetického poradenství. Služby centra jsou doplňovány výstavami obrazů v prvním patře budovy. V roce 2010 byly uvedeny na trh nové produkty - pro obyvatele KOMFORT + GARANT^{2010} s garancí fixace ceny silové elektřiny až na 2 roky a pro podnikatele AKTIV + PÁSMA^{2010}. Služby pro maloodběratele se zkvalitňovaly i v dalších letech.

> Zákaznické centrum Adria, exteriér a interiér

< Centrum energetického poradenství (resp. Centrum služeb) PRE v Jungmannově ul.

V roce 2011 byla zavedena nová struktura produktů KOMFORT/AKTIV spojených s fixací buď stálého platu, či silové elektřiny na období dvou nebo tří let. V tomto segmentu se retenčními a reakvizičními aktivitami v roce 2012 podařilo snížit odliv zákazníků. Rovněž mnoho konečných zákazníků zjistilo, že nedůvěra vůči podomnímu prodeji elektřiny je namístě.

Dobrým rozhodnutím bylo zřízení funkce ombudsmana od roku 2014 jakožto nestranné osoby, která vyřizuje podání týkající se smluvního vztahu zákazníka s některou ze společností Skupiny PRE. Ombudsman řeší širokou škálu podnětů, návrhů a dotazů ze strany zákazníků, a to včetně stížností v případech, kdy sice existuje ucelené a konečné stanovisko odborného útvaru, ale zákazník přesto není spokojen s výsledkem šetření.

PRE začala nově pod značkou Yello Energy nabízet elektřinu v oblasti maloodběru prostřednictvím své dceřiné společnosti především mimopražským odběratelům. Yello Energy vychází ze zkušeností společnosti Yello Strom GmBH, dceřiné společnosti EnBW. Tato značka je zaměřena na zákazníky vyhledávající jednoduchost a transparentnost. Nabízí jednoduché produkty, pružnou komunikaci bez zákaznického centra za odpovídající cenu.

V roce 2013 byl hlavní aktivitou rozvoj obchodních a organizačních opatření pro eliminaci ztrát zákazníků – jednalo se zejména o opakované retenční a reakviziční kampaně. Navíc se nově segmentovali zákazníci maloodběru. Nově se rovněž objevil fenomén elektronických aukcí pro domácnosti a malé podnikatele, které organizovaly nezávislé aukční síně s podporou místní samosprávy. V roce 2014 však jejich počet poklesl. Novinkou bylo spuštění provozu virtuálního mobilního operátora PREmobil. Plyn se začal prodávat nejen velkým zákazníkům, ale i maloodběru.

V Centru energetického poradenství PRE se začala půjčovat výhodně elektrokola v rámci projektu PREmobilita. Projekt PREkolo je zaměřen na prodej a půjčování elektrokol. V současnosti je v nabídce 100 typů elektrokol na prodej a několik

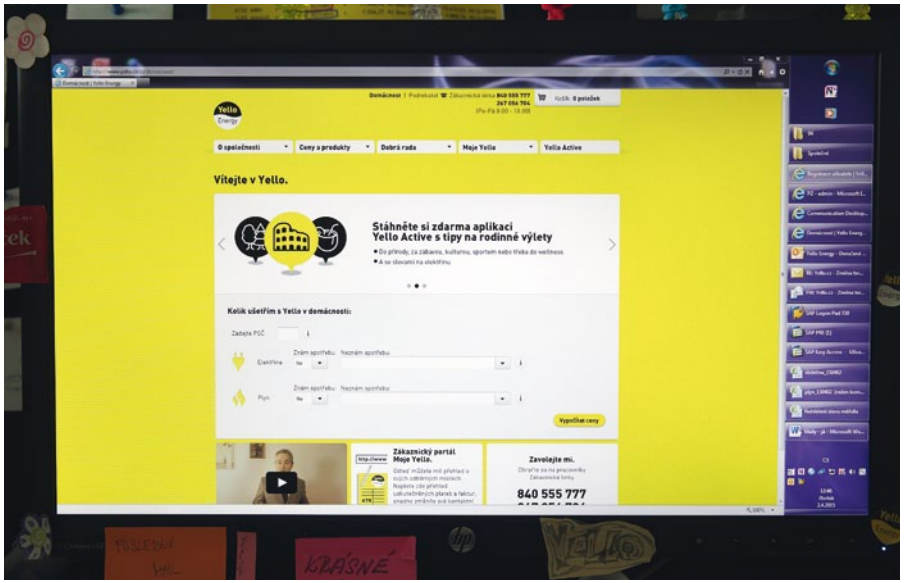

Callcentrum a webová stránka Yello

> Půjčovna elektrokol PREkolo

Nabíjecí stanice PREpoint

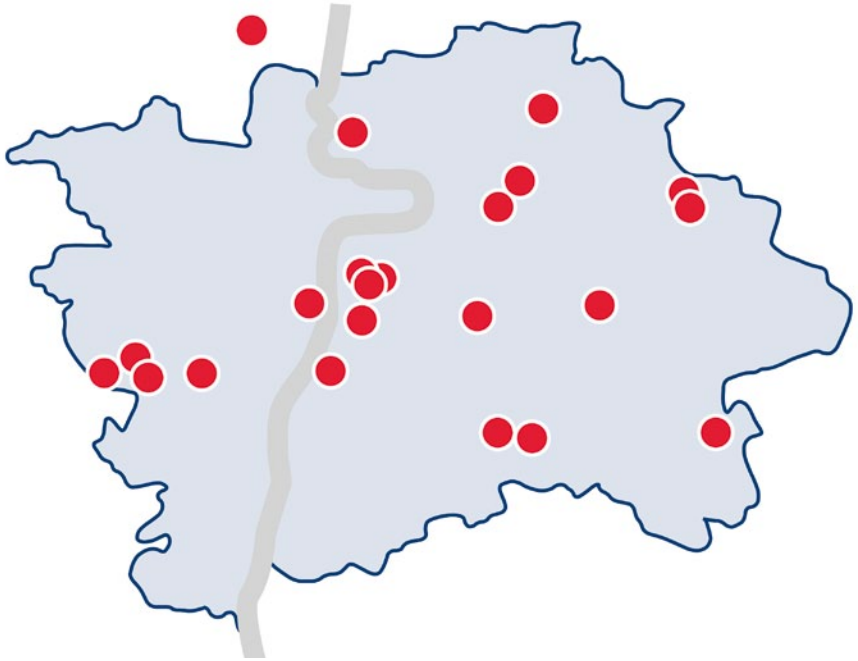

Mapa PREpointů

desítek typů nabízí i kamenná půjčovna. A zákazníci mají zájem jak o koupi, tak o zapůjčení elektrokol. Elektrokola byla první etapou projektu PREmobilita, který je v souladu s evropskými i světovými trendy zaměřen na snižování spotřeby CO_2 ve velkých městech, kde je největší hustota dopravy. V posledních letech došlo postupně ke zprovoznění mnoha nabíjecích stanic, tzv. PREpointů, vybavených zásuvkami 1×16 A na běžné dobíjení, nebo zásuvkami 3×32 A na rychlejší dobíjení. V roce 2016 jich bylo v rámci ČR 36 a využívají je stovky uživatelů.

V posledních letech začal i vlastní dopravní park PRE využívat elektromobily a elektroskútry a tento trend bude dále pokračovat.

PREdistribuce, a. s.

PREdistrubuce byla založena 1. 1. 2006 jako 100% dceřiná společnost PRE. Od Energetického regulačního úřadu získala licenci k distribuci elektřiny na území Prahy a Roztok o velikosti 505 km² na dobu 25 let. Hlavním posláním této firmy je prostřednictvím udržované distribuční soustavy na všech napěťových úrovních poskytovat kvalitní a nepřetržitou dodávku elektřiny ze čtyř předacích míst společnosti ČEPS do přibližně 778 tisíc odběrných míst koncových zákazníků. Toto jednoduché konstatování v sobě obsahuje řadu aktivit, které zaměstnanci společnosti PREdistribuce zajišťují: plánování rozvoje a obnovy rozvodného zařízení, připojování nových zákazníků po předchozí výstavbě investičních energetických staveb a přípojek, měření dopravené elektřiny na hladinách velmi vysokého a vysokého napětí a předávání dat pro zúčtování distribučních služeb a dodávek do systému Operátora trhu s elektřinou. K pracovním povinnostem zaměstnanců PREdistřibuce dále patří zajišťování správy síťových aktiv, řízení provozu, obsluhy a řešení poruchových stavů včetně provádění plánovaných oprav a údržby sítí dle řádu preventivní údržby. Společnost má rovněž kontrolní dohled nad činnostmi sesterské společnosti PREmeření, do které byly v r. 2008 soustředěny veškeré činnosti spojené s měřením elektřiny na hladině nízkého napětí.

Ukazatel	Měrná jednotka	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Maximální zatížení sítě	MW	1093	1 149	1 156	1 198	1 205	1 209
Délka elektrických sítí celkem	km	12014	12 006	11 912	11 921	11 901	11 781
z toho: VVN	km	207	207	206	206	202	202
VN	km	3 867	3 854	3 872	3 865	3 863	3 829
NN	km	7 940	7 945	7 834	7 850	7 836	7 750
Počet stanic VVN/VN (PREdi celkem)	ks	22/23	22/24	22/24	22/24	22/24	22/24
Počet stanic VN/NN celkem	ks	4 843	4 835	4 834	4 833	4 839	4 778
Počet distribučních stanic VN/NN	ks	3 229	3 246	3 261	3 274	3 295	3 254

Ve srovnání s ostatními distribučními společnostmi v ČR si PREdistribuce vede velmi dobře. Podle srovnávacích statistik Energetického regulačního úřadu byla společnost PREdistribuce v roce 2015 nejspolehlivějším provozovatelem distribučních sítí a dopravcem energie ke konečným zákazníkům v České republice. Dobře vychází i porovnání spolehlivosti dodávky pomocí mezinárodně uznaných parametrů kvality s distributory elektřiny ve srovnatelných velkoměstech Evropské unie.

Tyto úspěchy PREdistribuce se nedostavily samy. Jediný akcionář umožňuje této společnosti investovat značné částky do obnovy a rozšiřování sítě.

Nejvyšší dosažené roční zatížení (MW)

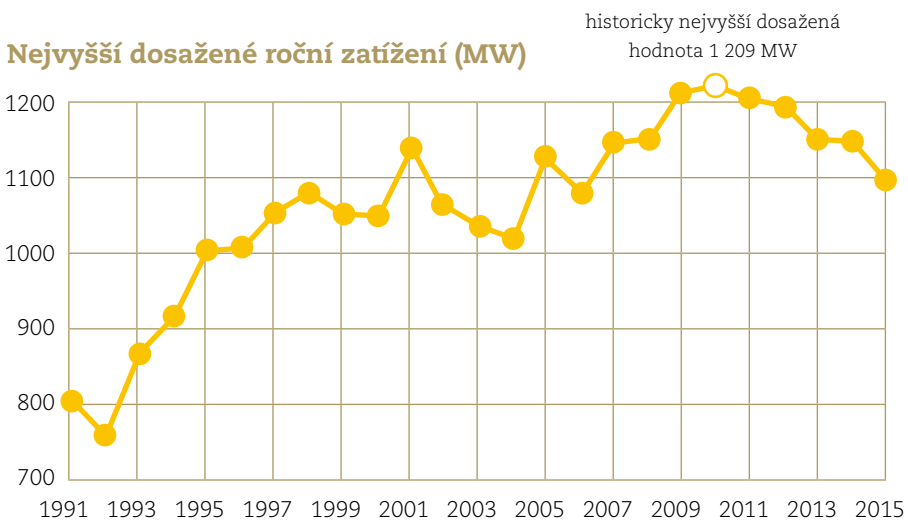

Počet poruch VVN

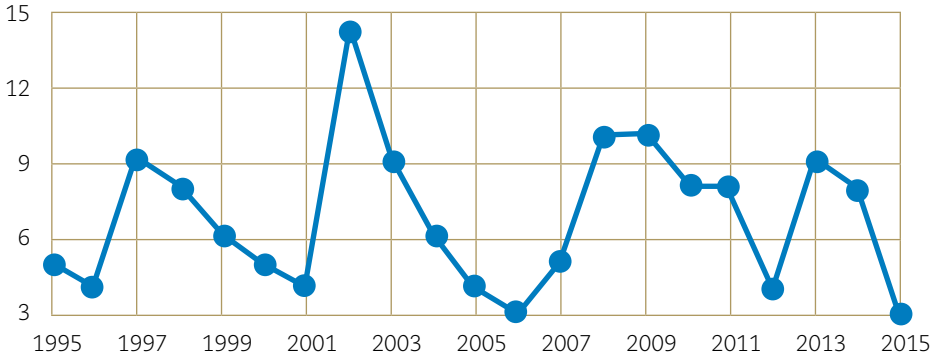

Počet poruch VN

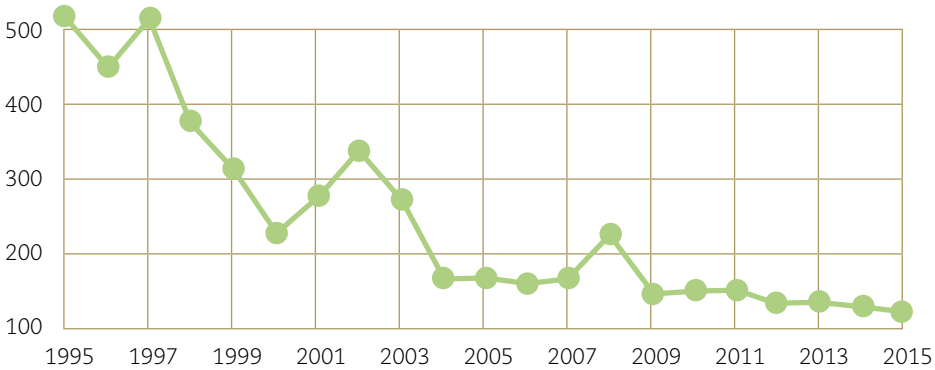

Přehled alokace investičních prostředků 2006–2015 (v mil. Kč)

Rok	Investice celkem	Zařízení VVN	Zařízení VN	Zařízení NN	Elektroměry
2006	1 282,2	398,2	452,4	271,7	159,9
2007	1 428,0	412,2	665,1	221,8	128,8
2008	1 723,6	851,3	438,9	341,5	91,9
2009	1 632,2	604,5	636,1	299,7	92,0
2010	1 679,9	475,4	841,4	276,4	86,7
2011	1 727,6	502,3	780,2	381,6	63,5
2012	1 565,8	443,1	790,4	374,2	99,1
2013	1 781,1	454,1	909,3	322,7	95
2014	1 431,3	345,7	678	325,4	82,2
2015	1 494,1	227,1	845,2	311,9	109,9

Během posledních 10 let se podařila realizace řady strategických investičních projektů, z nichž uvádíme alespoň ty nejvýznamnější:

- O výstavbě transformovny 110/22 kV Pankrác bylo rozhodnuto v roce 2006. Dále se rozhodlo o rekonstrukci rozvodny Střed a o rekonstrukci vedení z Malešic na Prahu východ. V září byla zahájena výstavba kabelovodu 110 kV pod Vltavou, spojujícího Karlov se Smíchovem. Ten byl dobudován v roce 2008.
- O rok později byla zahájena rekonstrukce a dozbrojení rozvodny 110/22 kV Letňany (1. etapa byla dokončena v roce 2011, 2. etapa o rok později), zahájena rekonstrukce rozvodny 110 kV Střed. V květnu byla dokončena rekonstrukce rozvodny Klárov v budově bývalé Zengerovy rozvodny z roku 1931.
- Rekonstrukce transformovny 110/22 kV Holešovice byla dokončena v roce 2008, rekonstrukce R 110 kV byla dokončena v roce 2011.
- V roce 2009 byla dokončena výstavba a zprovozněna rozvodna 110/22 kV Pankrác, byla dokončena druhá etapa rekonstrukce rozvodny 110/22 kV Střed a ukončena pokládka kabelu 110 kV mezi rozvodnami Střed a Malešice.
- Jednou z hlavních strategických staveb realizovaných v roce 2010 byla téměř kompletní obnova dvojitého venkovního vedení 110 kV v délce 6 km mezi dvěma předacími body soustavy - rozvodnami Chodov a Řeporyje. Dále proběhla obnova dvou 40 MVA transformátorů v rozvodnách Měcholupy a Malešice. Byla zahájena výměna zapouzdřeného rozvaděče 110 kV v rozvodně Holešovice a pokládka nového kabelu 110 kV z rozvodny Karlov do rozvodny Pankrác – ta byla dokončena v roce 2011.
- V roce 2011 byl dokončen tunel Bohdalec a zahájena příprava na stavbu tunelu Slavia. Koncem roku byla k síti PREdistribuce připojena lokální distribuční soustava v bývalém areálu ČKD Vysočany.
- Nové fasády zděných trafostanic se na základě soutěže a projektu „PREdělej to po svém“ objevují od roku 2012. Zahajuje se projekt nového dispečerského systému pro elektrickou síť PREdistribuce SCADA. Ten je dokončen v roce 2016.
- Obnova transformovny 110/22 kV Lhotka byla dokončena v roce 2013. V témže roce byly vyměněny transformátory 110/22 kV o výkonu 63 MVA v transformovně Střed a o výkonu 40 MVA v transformovně Měcholupy. Byla zahájena obnova venkovního vedení 110 kV Malešice – Měcholupy – Běchovice a dokončeny tunely pro budoucí transformovnu Karlín.
- V roce 2014 byla započata rekonstrukce venkovního vedení 110 kV mezi rozvodnami TR Červený vrch a TR Sever a zahájena rekonstrukce rozvodny 110/22 kV Třeboradice, odkoupené v roce 2010 od společnosti Pražská teplárenská, a.s. Dále byl postaven kabelový tunel pro napájení stanice metra Nemocnice Motol.
- Výstavba nových rozvoden Karlín a Uhříněves byla zahájena v roce 2015. Pokračuje se ve výstavbě kabelových tunelů z budoucí rozvodny Karlín směrem k Rohanskému ostrovu pro vyvedení výkonu na napětí 22 kV a pro zasmyčkování kabelu 110 kV mezi transformovnami Holešovice a Střed.
- V roce 2016 je dokončena výstavba venkovní transformovny Uhříněves, dokončuje se modernizace venkovní rozvodny 110/22 kV v Třeboradicích, dokončuje se rozšíření transformovny Chodov o čtyři pole 110 kV včetně řídicího systému a rekonstrukce vysílače HDO, zahajuje se náhrada dožitého venkovního vedení mezi transformovnami Malešice a Jih kabelovým vedením 110 kV a v neposlední řadě se nasazuje do provozu řídicí systém SCADA.

Hlavním cílem společnosti PREdistribuce je od jejího vzniku i pro budoucnost plnit funkci distributora v oblasti obnovy i přiměřeného rozvoje tak, aby mohla být fyzicky a účetně dožívající zařízení distribuční soustavy včas zmodernizována a byla tak i nadále zajištěna vysoká úroveň spolehlivosti a bezpečnosti sítí.

> Rozvodna Pankrác

Kabelový tunel pod Vltavou

> Dispečink Nitranská

PREměření, a. s.

Společnost PREměření poskytuje sesterské společnosti PREdistribuce služby v oblasti nákupu, montáže a cejchování elektroměrů a zajišťuje odečty spotřeby elektroměrů, plynoměrů a měřičů tepla pro zákazníky společností PREdistribuce, a. s., Pražská plynárenská Distribuce, a. s., a Pražská teplárenská, a. s. Nově pak společnost PREměření instaluje, provozuje a servisuje veřejné nabíjecí stanice a poskytuje komplexní služby i v oblasti neveřejných nabíjecích stanic, tzv. wallboxů.

Od 21. 12. 2010 má PREměření, a. s., licenci na výrobu elektrické energie ze sedmi fotovoltaických elektráren umístěných nejen na území Prahy, ale i v jiných regionech ČR. V roce 2012 se společnost začala výrazněji profilovat ve službách pro externí subjekty. Díky nejmodernějším technologiím je schopna zákazníkům pomoci snižovat náklady na spotřebu elektřiny, analyzovat možnosti energetických úspor i použitím termovize. V průběhu roku 2013 přibyly fotovoltaické elektrárny Syrovice a Pozorka. Výrobní portfolio obnovitelných zdrojů se koncem roku 2015 rozšířilo na 23 MW a výroba ekologické elektřiny tak dosáhla 24 GWh. Společnost se díky rostoucím službám i výrobě elektřiny nachází v období silného růstu.

< Odečítačka v akci

< FVE Syrovice

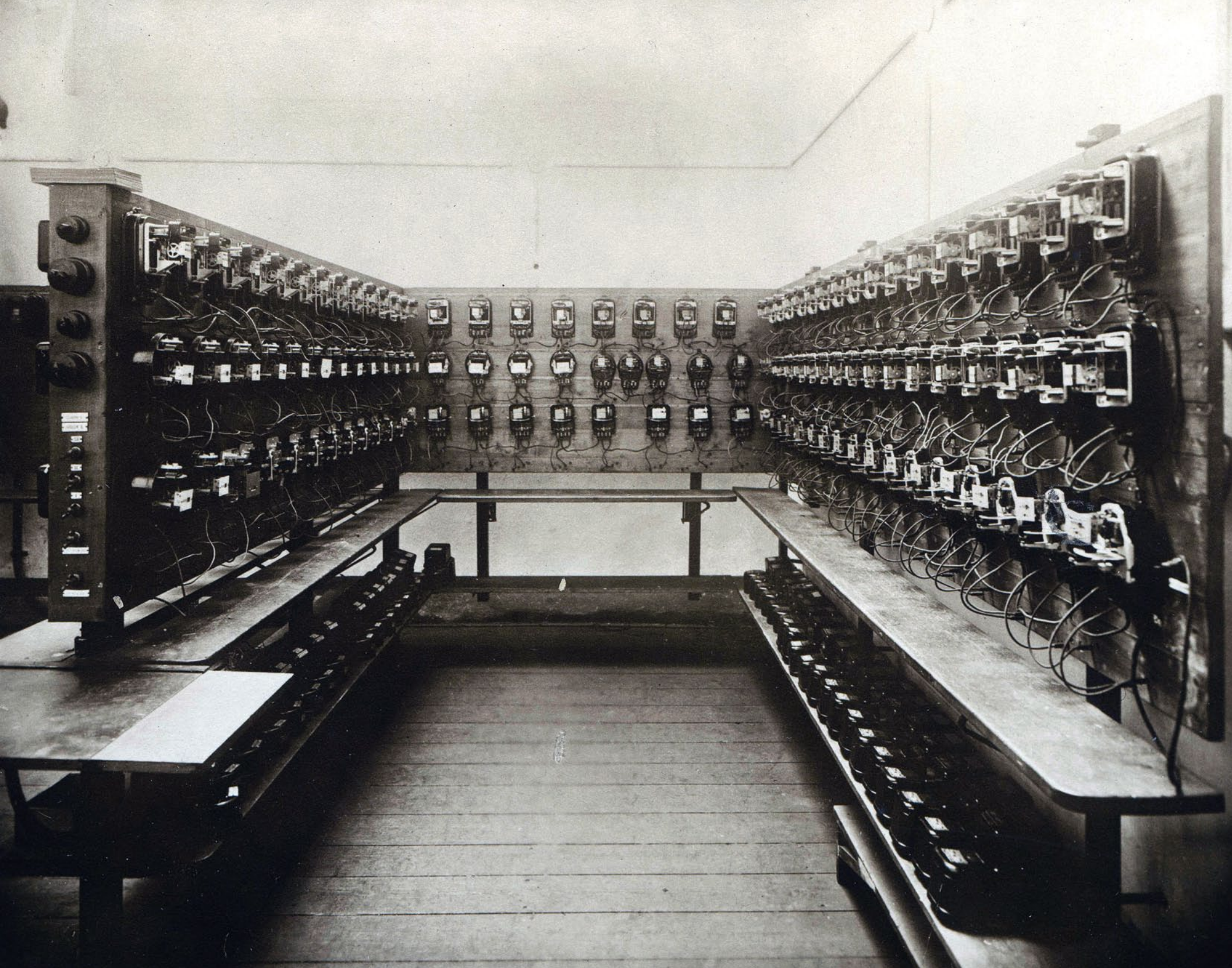

Technické muzeum

Technické a dokumentační muzeum pražské energetiky

< Skupina elektroměrů v cejchovní stanici Elektrických podniků v roce 1927

VII. kapitola

Technické a dokumentační muzeum pražské energetiky mapuje bohatou historii výroby, rozvodu a distribuce elektřiny od počátku 20. století až po současnost.

V rozsáhlé expozici na ploše téměř 500 m^2 najdou příznivci z řad odborné i laické veřejnosti předměty a dokumenty spojené s historií elektrifikace Prahy a českých zemí.

Technické a dokumentační muzeum pražské energetiky nabízí zajímavosti jako zařízení vysokého a nízkého napětí, měřicí přístroje, pracovní a ochranné pomůcky, přes 40 druhů výstražných tabulek i historické písemné doklady. Návštěvníci se mohou seznámit s jedinečnou technologií rozvodny 110 kV. K unikátním exponátům patří například mramorový rozvaděč 3 kV (Ganzův rozvod), mincovní elektroměr, kapalinový elektroměr pro stejnosměrný proud, kyvadlové spínací hodiny s ručním natahováním atd. A jistě zaujme i rozsáhlá expozice drobných elektrospotřebičů a sbírka telefonních přístrojů.

Historie muzea PRE sahá do roku 1997, kdy se podařilo zkompletovat první expozici u příležitosti 100. výročí založení právního předchůdce Pražské energetiky. V muzeu, které provozuje společnost na vlastní náklady, se podařilo několika nadšencům – zaměstnancům společnosti – zachránit pro budoucí generace opravdu vzácné exponáty.

Muzeum PRE sídlí od roku 2009 v prostorách areálu rozvodny 110 kV v pražských Holešovicích. Autorům expozice se zde povedlo v rámci jednoho areálu uskutečnit naprosto ojedinělé propojení historie s moderní současností.

Expozici lze zdarma zhlédnout po předchozí telefonické nebo písemné dohodě na této adrese: Technické a dokumentační muzeum pražské energetiky, Jankovcova 960/40, Praha 7-Holešovice (200 m od Nádraží Holešovice a stejnojmenné stanice metra „C“; vchod z ulice Vrbenského), www.pre.cz/muzeum.

> Budova rozvodny 110 kV v pražských Holešovicích je od roku 2009 i sídlem muzea.

< Mezi vystavenými předměty, které mají nemalou historickou a dokumentační cenu, najdou návštěvníci muzea i opravdové „perly“. Patří mezi ně mincovní elektroměr (r. v. 1938) – jedno z nejspravedlivějších zařízení svého druhu: dodává elektřinu v množství přesně odpovídajícím hodnotě mincí, které do něj odběratel vhodí.

Jeden z nejzajímavějších a největších exponátů – rozvaděč ALSTHOM (Areva) – je umístěný hned v sousedství prvků venkovního rozvodu 110 kV.

< Pákový vypínač s lamelovými olověnými pojistkami pro nízké napětí z 20. let 20. století

< Sbírka drobných elektrospotřebičů – některé z nich ještě fungují na chatách a chalupách jako aktivní pomocníci v domácnosti (nebo aspoň jako dekorační předměty).

Jeden z nejstarších exponátů muzea – suchý silový transformátor 3000/120 V z roku 1914

< Kolekce starých telefonních přístrojů čítající více než stovku unikátních exponátů

> Za zmínku jistě stojí i kufřík s léčivým přístrojem Ozonit, který proslavila scéna z legendárního filmu Postřižiny.

Původní ovládací pult z rozvodny Jih (30. léta), kde hlavním nosným prvkem je originální italský mramor.

< Expozice elektroměrů dokumentuje vývoj měřicí techniky od nejstarších mechanických typů až po současné digitální přístroje.

> Olejový tlakový kabel 110 kV z roku 1973

< Dieletrické bezpečnostní rukavice pro práci na elektrických zařízeních vysokého napětí do 10 kV

> Výstražné tabulky ze 30. let 20. století

Zajímavým historickým objektem, který uvedly 23. prosince 1913 do provozu Elektrické podniky královského hlavního města Prahy, je vodní elektrárna na Štvanici. Po rekonstrukci uskutečněné v letech 1984–1987 i dnes připomíná nejstarší období výroby a distribuce elektřiny v Praze.

Zdeněk Pešánek

Zapomenutý mág světla

< Kopie světelné kinetické plastiky Zdeňka Pešánka umístěná na piazze mezi budovami ředitelství Pražské energetiky, a. s., v současné podobě

VIII. kapitola

Historie jak pražské energetiky, tak i společnosti Pražská energetika, a.s., (dříve Elektrické podniky hlavního města Prahy) je spojena od počátku 30. let minulého století až dodnes se jménem Zdeňka Pešánka. O osudu tohoto umělce toho bylo napsáno málo; o to více je jeho dílo oceňováno znalci umění. Stať o něm rozhodně do této publikace patří.

Otevření československého pavilonu na Mezinárodní výstavě umění a techniky v Paříži v roce 1937 bylo událostí, která další podobné akce zastínila. Jedním z největších magnetů vernisáže se staly plastiky s pohyblivým světlem. Představovaly totiž nejen celkem běžný symbol technického pokroku, ale především zcela nezvyklý prostředek uměleckého vyjádření. Kinetické – pohyblivé – světlo bylo koncem 20. a počátkem 30. let něco zcela nového; v té době neexistovaly pohyblivé reklamní poutače v podobě, jak je známe zhruba od konce 30. let prakticky ze všech hlavních světových metropolí a center zábavy. Proto bylo dílo československého umělce – akademického sochaře, elektrotechnika – samouka Zdeňka Pešánka takovou (dnes bychom řekli) bombou.

Zdeněk Pešánek se narodil 12. 6. 1896 v Kutné Hoře. Umění studoval na odborné sochařsko-kamenické škole v Hořicích a na Akademii výtvarných umění v Praze. Jako student projevoval smysl pro výraznou plastičnost, postupně se však vzdálil klasickému pojetí tvarů. Tradiční sochařské materiály byly v jeho díle vystřídány elektrickým světlem a pohybem, zvukem a barvou.

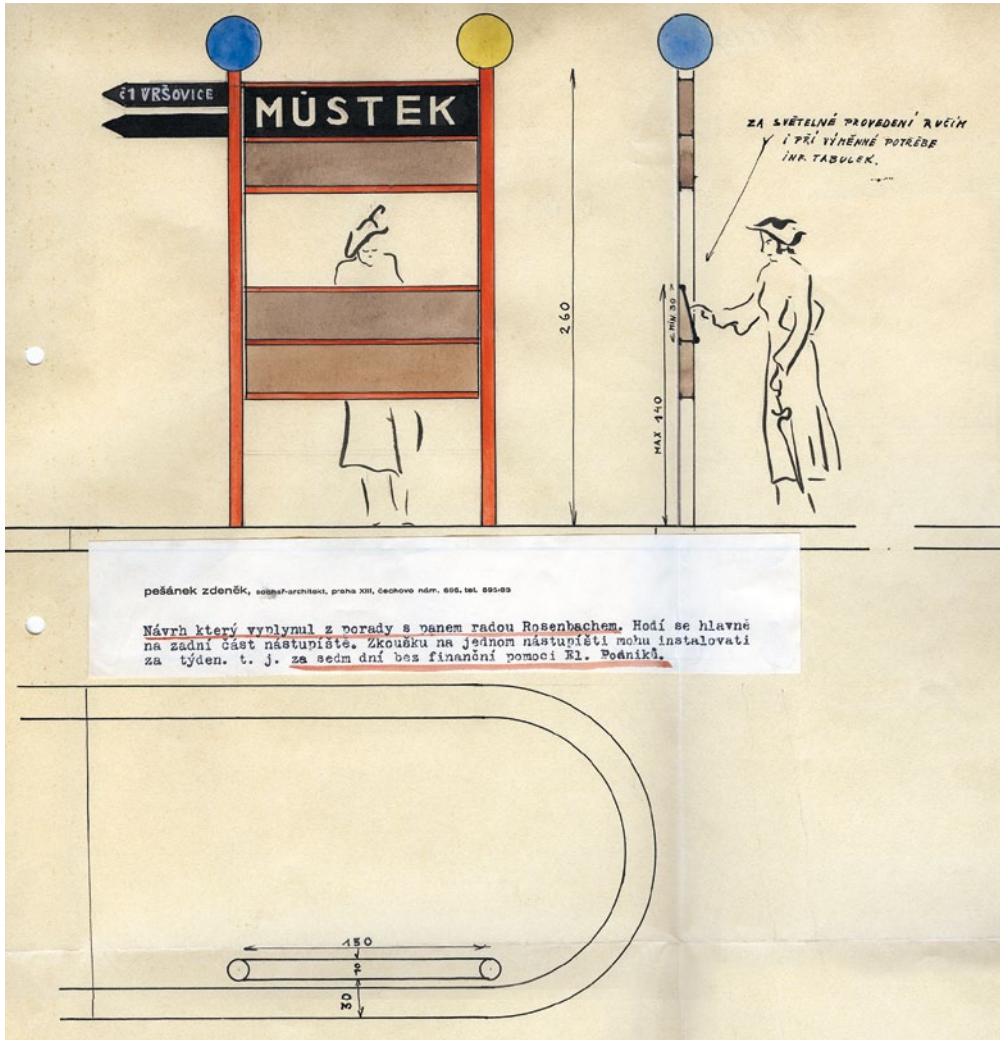

> Zdeněk Pešánek navrhl Elektrickým podnikům osvětlené staniční sloupky a informační tabule s jízdními řády. V praxi nakonec nebyly zavedeny.

< Zdeněk Pešánek v době studií na Akademii výtvarných umění v Praze (kolem roku 1900)

Na pařížské celosvětové výstavě v roce 1937 chtěly Pešánkovy exponáty získat dvě významné světové instituce – jednak Muzeum moderního umění v New Yorku po nich toužilo pro jejich avantgardní originalitu, jednak nizozemský nadnárodní elektrotechnický koncern Philips pro fascinující použití neonu v umění. Z prodeje obou děl však sešlo. Pešánkovu práci totiž financovaly Elektrické podniky hlavního města Prahy (Pešánkův strýc E. Mölzer byl předsedou správní rady Elektrických podniků) a chtěly si tato mezinárodně uznávaná díla nechat k původnímu účelu – jako výzdobu vchodu do hlavní budovy a jedné ze svých transformačních stanic. Tento úmysl byl uskutečněn a obě díla byla umístěna jednak u vchodu do Elektrických podniků v Holešovicích, jednak na Edisonově transformační stanici v Jeruzalémské ulici v Praze 1.

V meziválečném období vypracoval Zdeněk Pešánek řadu vysoce ceněných návrhů, z nichž mnohé pro svoji finanční a technickou náročnost nebyly realizovány (světelná reklama domu U zlaté husy v Praze na Václavském náměstí, obchodního domu Baťa tamtéž – dnes po Domu obuvi opět Baťa – a mnohé další). Mnohá díla byla zničena v průběhu II. světové války – mezi ně patří i obě výše uvedené nejznámější plastiky vytvořené pro Elektrické podniky hlavního města Prahy.

Nová – moderní – historie Pešánkových děl je opět velice zajímavá. V roce 1996 proběhla v Národní galerii (Sbírky moderního umění) ve Veletržním paláci souborná výstava Pešánkova díla. O mezinárodním významu jeho tvorby svědčí i to, že celá prezentovaná expozice proběhla následně i v Guggenheimově muzeu v New Yorku a v Center Pompidou v Paříži.

Magnetem celé výstavy byla rekonstrukce Pešánkova stěžejního díla – kinetické světelné plastiky z Edisonovy transformační stanice v Jeruzalémské ulici – interaktivně naprogramované z klávesnice.

Pražská energetika, a.s., vědoma si velkého dluhu, který vůči tomuto umělci světového významu má celá široká veřejnost, se stala sponzorem výstavy v Národní galerii. Dvě umělcova nejvýznamnější díla, která byla pouze krátkou dobu umístěna jednak u hlavního vchodu budovy Elektrických podniků hlavního města Prahy, jednak na Edisonově transformační stanici v Jeruzalémské ulici (budova byla ve vlastnictví PRE do konce minulého století; následně byla prodána a na zakázku nového vlastníka zrekonstruována Ing. arch. Lábusem), byla vytvořena v kopiích ve zmenšeném měřítku a ze stejných materiálů, ze kterých umělec tvořil. Autorem kopií byl Federico Diaz a Ing. Milan Guštar, Ph.D.

Obě plastiky jsou ke zhlédnutí v budovách ředitelství společnosti v ulici Na Hroudě 4. Plastika určená pro výzdobu hlavního vchodu paláce Elektrických podniků je umístěna v přízemí budovy A; světelná kinetická plastika je umístěna na speciálním podstavci na piazze mezi budovami A a B.

Zdeněk Pešánek zemřel osamělý a zcela zapomenut v roce 1965.

Kinetická plastika byla v roce 1998 vybrána jako ústřední bod pavilonu ČR na světové výstavě v Hannoveru v roce 2000 (díky následné změně koncepce prezentace ČR bylo však od tohoto projektu upuštěno).

V roce 2000 proběhly ve výstavních galeriích v New Yorku a Paříži opět dvě výstavy speciálně věnované Z. Pešánkovi.

Na základě doporučení Národní galerie byla obě díla v majetku PRE zapůjčena organizátorům výstavy (Association Electra a Association Paris – Musées) „LANTERNA MAGICA“, která proběhla na přelomu let 2002/2003 v budově centrály EdF v Paříži.

Následně byly obě světelné plastiky opět dočasně zapůjčeny do zahraničí – do prestižního německého muzea Zentrum für Kunst und Medientechnologie se sídlem v Karlsruhe. Výstava nazvaná „UMĚNÍ SVĚTLA“, která proběhla v období

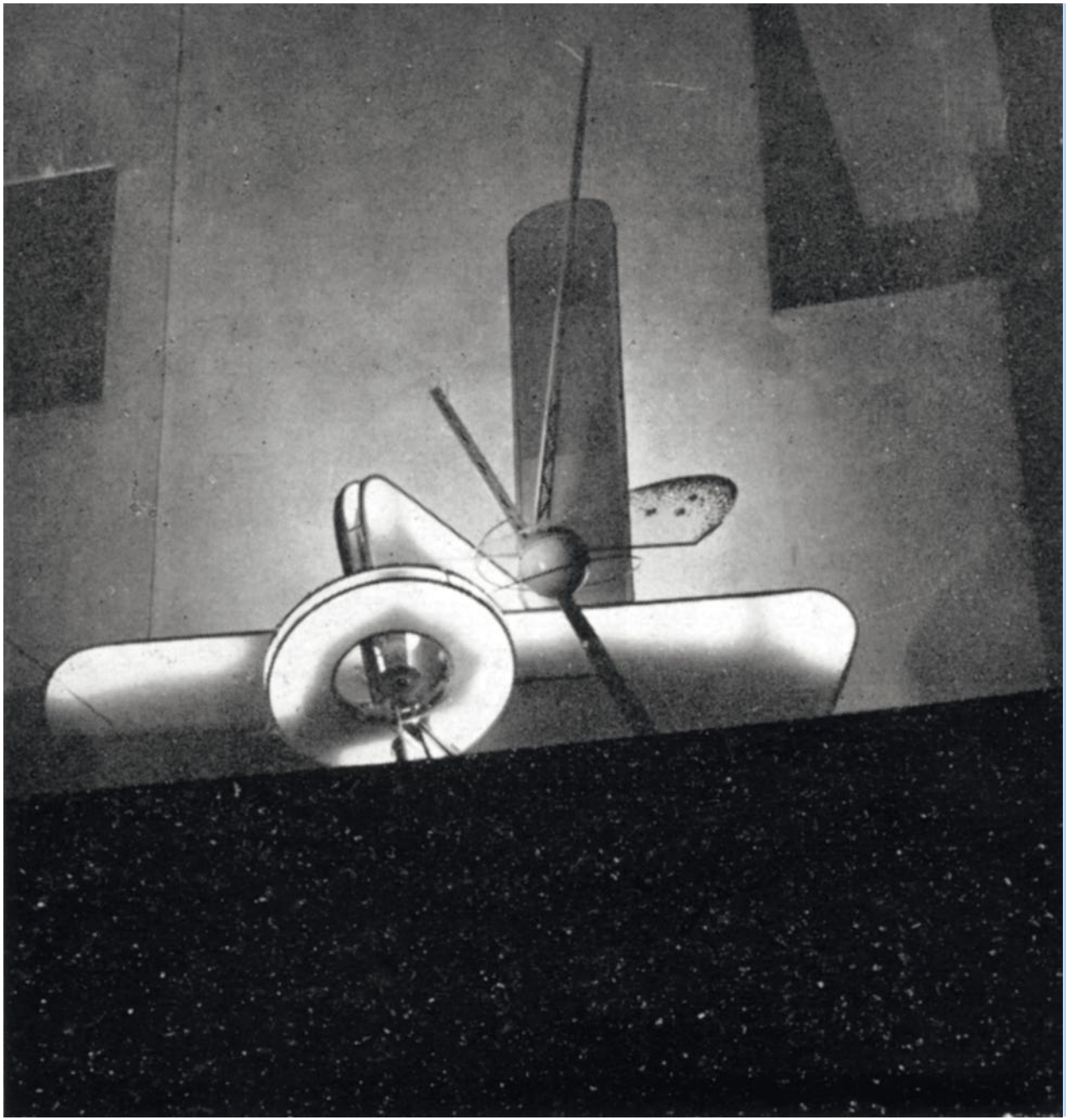

< Reprodukce historické fotografie z roku 1930, která zachycuje původní podobu Pešánkovy kinetické plastiky.

od listopadu 2005 do července 2006, shromáždila díla významných evropských autorů, kteří se světlem pracují. Zajímavé je, že prakticky všechny vystavené exponáty byly vytvořeny v posledních několika desetiletích, ale díla Z. Pešánka z 20. let minulého století byla svým stářím mezi vystavenými exponáty skutečnou raritou.

Závěrem několik technických dat. Kinetická plastika je osazena čtyřmi segmenty, které obsahují každý 7 skupin žárovek v 7 základních barvách. Vestavěný počítač řídí intenzitu a pořadí svitu jednotlivých žárovek podle programu uloženého v jeho paměti. Pořadí svícení a zhasínání se dá měnit a dílo je možno řídit z klávesnice připojeného vnějšího počítače – odtud někdy používaný název tohoto díla „světelný klavír“.

< Replika Pešánkovy plastiky, která byla původně umístěna u vchodu do budovy Elektrických podniků, dnes zdobí recepci hlavní administrativní budovy společnosti.

Závěr

Přehled hlavních mezníků v historii společnosti

Rok	Událost
1897	> 1. 9. 1897 založeny Elektrické podniky královského hlavního města Prahy
1900	> uvedena do provozu první část parní elektrárny v Holešovicích
	> Elektrické podniky mají 851 zaměstnanců
	> v rámci Prahy je 43 transformačních stanic a 2 podružné el. stanice
1912	> uveden do provozu první kabel 10 kV Holešovice – Karlov (do roku 1933)
1913	> vybudovány hydroelektrárny na ostrově Štvanice a na Těšnově
1918	> Elektrické podniky koupily rozvodnou síť v Michli
1919	> vládním nařízením prohlášeny Elektrické podniky za všeužitečné
1920	> zahájeno budování sítě 22 kV, do provozu uvedena TR 22/3 náměstí Republiky
1921	> dokončena TR 22/3 kV Sokolská a Strakovka
1922	> Elektrické podniky převzaly elektrárny a distribuční sítě v Karlíně, na Žižkově, na Smíchově a na Vinohradech
	> uvedena do provozu TR 22/3 kV Teslova v Libni
1923	> uvedena do provozu TR 22/3 kV Smíchov v bývalé elektrárně
1924	> uvedena do provozu TR 22/3 kV Nitranská
1925	> Elektrické podniky připojily na svoji síť 22 kV obec Roztoky
1926	> uvedena do provozu TR 100/23 kV Praha Sever I
1927	> uvedena do provozu TR Kavalírka
1929	> uvedena do provozu TR 100/23 kV Praha Jih včetně centra údržby zařízení VVN
	> uvedena do provozu TR 22/3 kV Edisonova (Jeruzalémská)
1931	> uvedena do provozu TR 22/3 kV Zelená liška
1932	> dokončeny TR 22/3 kV Klárov (Zengerova), Palouček a Vokovice
1934	> dokončena stavba ústřední budovy Elektrických podniků; koncepce budovy předběhla dobu a byla jednou z nejmodernějších v hlavním městě
	> zahájeno budování sítě 6 kV ve vybraných částech města
1938	> uvedena do provozu TR 22/3 kV Rokoska
1941	> uvedena do provozu TR 22/3 kV Karlín
1942	> Elektrické podniky začleněny do Městských podniků pražských
1943	> uvedena do provozu TR 22/3 kV Vorlovna v Holešovicích
1945	> 25. 3. při náletu zasažena rozvodna Teslova v Libni
	> znárodnění energetiky na základě Dekretu prezidenta republiky z 24. 10. 1945 o znárodnění všech energetických podniků a zařízení sloužících k výrobě, opatřování rozvodu a dodávce energie všeho druhu, kterou lze rozvádět širšímu okruhu spotřebitelů
1946	> elektrárenská část bývalých Elektrických podniků oddělena od Městských podniků pražských
	> vznik národního podniku Středočeské elektrárny (SČE)

Rok	Událost
1950	> reorganizace energetických podniků podle krajů, oddělení výroby od distribuce; SČE přejmenovány na Pražské energetické rozvodné závody, n. p.
1956	> vybudována nová TR 22/3 a 22/6 kV Karlov a TR 110/22 kV Běchovice
1957	> uvedena do provozu TR 110/22 kV Praha Východ
1958	> dokončena TR 110/22 kV Praha Sever II.
1961	> vznik Středočeských energetických závodů, n. p., (STE) a Okresní správy Praha
1963	> uvedena do provozu část 110/22 kV v TR 220/110/22 kV Malešice
1965	> vznik Rozvodného závodu Praha v rámci STE, n. p.
	> uvedena do provozu první část distribuční sítě 10 kV v Holešovicích
1966	> uvedena do provozu TR 110 kV Praha Západ
1967	> uvedena do provozu TR 110/22 kV Měcholupy
	> uvedena do provozu TR 22/6 kV Octárna
	> zahájena přestavba starých sítí NN 3 × 120 V na normalizované napětí 380/220 V
1970	> uvedena do provozu TR 110/22 kV Letňany
1973	> dokončena TR 110/22 kV Praha Střed
	> uvedena do provozu TR 110/22 kV Lhotka
1976	> výstavba kabelových tunelů Praha Střed – Jih s kabely 110 kV
1979	> uvedena do provozu TR 110/22 kV Chodov
1980	> dokončena TR 110/22 kV Holešovice
1982	> Pražské energetické závody, k. p., získaly odloučením od STE, k. p. (v rámci koncernu ČEZ) statut samostatného podniku
	> uveden do provozu vysílač HDO Malešice
1985	> uvedena do provozu TR 110/22 kV Jinonice a TR 110/22 kV Pražačka
1990	> Pražské energetické závody se staly od 1. 7. 1990 samostatným státním podnikem
1991	> dokončena TR 110/22 kV Zbraslav
1993	> uvedena do provozu nová TR 110/22 kV Jih
1994	> od 1. 1. 1994 vznik akciové společnosti Pražská energetika
	> dostavba provozní správy Sever
1995	> založena dceřiná společnost PREmont Lhotka, s. r. o., (dříve stavebně-montážní závod)
1996	> založena dceřiná společnost PREleas, a. s.
	> zahájena stavba nového sídla společnosti Na Hroudě
	> společnost se majetkově podílí v následujících subjektech: ALIATEL, a. s., – oblast telekomunikací; ČEKOM plus, a. s., – oblast telekomunikací; PRVNÍ ENERGETICKÁ, a. s., – obchod s elektřinou; RELEAS, a. s., – obchod s elektřinou; Sdružení dodavatelů a výrobců elektřiny ČR I., – účelové sdružení; Energetický komitét, člen Světové energetické rady

Rok	Událost
1998	> uvedena do provozu TR 110/22 kV Červený Vrch
	> předána do užívání nová administrativní budova sídla společnosti Na Hroudě 4
	> zahájena činnost Poradenského a informačního střediska (PIS) v budově sídla společnosti Na Hroudě 4
	> dokončeny modernizace řídicích systémů oblastních dispečinků Sever, Jih a Západ
	> založena dceřiná společnost Cejchovna elektroměrů Praha, a.s.
1999	> PRE zakoupila od DP Praha TR 110/22 kV Zličín
2000	> PRE obdržela od ministra práce a sociálních věcí poprvé prestižní ocenění „BEZPEČNÝ PODNIK“
	> zahájen ambiciózní „Projekt změn“ k naplnění vizí a cílů společnosti
	> zahájen provoz Zákaznické linky PRE
	> uvedena do provozu TR 110/22 kV Smíchov
	> dokončeny modernizace všech šesti obchodních kanceláří ve vlastních nebo zakoupených objektech
	> ukončen provoz nenormalizovaného napětí 6 a 10 kV a prakticky i 120 V
2001	> čestná plaketa v soutěži „INVESTOR ROKU 2001“ od Hospodářské komory hlavního města Prahy
	> ustavení 5. zákaznického kompetenčního centra systému SAP v rámci ČR
	> ocenění za pokročilé provozní nasazení systému FRAMME od společnosti INTERGRAPH ČR
	> 10. místo v ČR v kategorii nefinančních institucí „INVESTOR RELATION“ v rámci ankety pořádané sdružením CZECH TOP 100
	> dokončena výstavba nové administrativní budovy dceřiné společnosti PREmont Lhotka, a.s.
	> založení holdingové společnosti Pražská energetika Holding, a.s.
	> uvedena do provozu TR 110/22 kV Karlov
	> uvedeno do provozu propojovací 110 kV kabelové vedení mezi TR 110/22 kV Holešovice a TR 110/22 kV Střed
2002	> v rámci 5. ročníku soutěže CZECH TOP 100 byla PRE vyhodnocena v kategorii „VÝROBA A ROZVOD ELEKTŘINY, VODY, PLYNU A PÁRY“ jako nejobdivovanější společnost
	> společnost obdržela certifikát zásobovací logistiky dle normy ISO 9001/2000
	> PRE obdržela za měsíc květen certifikát kompetenčního centra SAP (Customer Competence Center)
	> PRE se více než úspěšně vyrovnala s následky srpnových povodní
	> společnost zřídila Internetový informační magazín pro novináře
2003	> 1. místo v rámci soutěže 100 nejobdivovanějších firem v ČR v oboru „VÝROBA A ROZVOD ELEKTŘINY, VODY, PLYNU A PÁRY“
	> zařazení mezi 100 nejlepších firem v ČR za rok 2003 v soutěži „ČESKÝCH 100 NEJLEPŠÍCH“ pořádané nadací COMENIUS
	> čestné uznání v soutěži „EKOLOGICKÝ PROJEKT 2000“ za projekt „Podpora vytápění pomocí tepelných čerpadel“
	> certifikát od společnosti SAP ČR, s.r.o., za nejkratší upgrade systému SAP Business Suite na verzi 4.7 Enterprise v rámci ČR
	> dokončena výstavba nového centrálního dispečinku Nitranská
	> dceřiná společnost PREmont, a.s., prodána belgické nadnárodní společnosti Fabricom, S.A.
	> centrální sklad v Čimicích pronajat společnosti Czech Energospace, a.s.

Rok	Událost
2004	> v souladu s evropskou legislativou byl zahájen proces „unbundlingu“ společnosti, tj. oddělení regulovaných a neregulovaných činností, což znamenalo faktické rozdělení stávající mateřské společnosti na dva nezávislé subjekty
	> PRE navštívil v doprovodu zástupců MHMP a radnice městské části Praha 10 prezident ČR prof. Václav Klaus s doprovodem
	> byl zahájen provoz centrálního dispečinku v budově v Nitranské ulici
	> v rámci projektu „SPOLU PRO PRAHU“ byl zahájen provoz společného zákaznického centra v objektu Adria, společné zákaznické linky a společných internetových stránek se společností Pražská plynárenská, a.s., a dalšími pražskými utilitními společnostmi
	> ukončen provoz v rozvodnách Ledvinkova a Vorlovna
	> zahájen provoz rozvodny Černý Most I. etapa
2005	> společnost obdržela od firmy Intergraph členství v klubu subjektů, které 100% převedly papírovou technickou dokumentaci do digitálního informačního systému
	> objekt bývalých skladů v Ládví se stal novou provozní budovou trafoslužby
	> byl přijat „Program opatření“ vylučující diskriminační chování PDS vůči ostatním účastníkům trhu s elektřinou
	> byly zprovozněny následující systémy: systém pro podporu prodeje elektřiny (SPP), systém pro podporu obchodování s elektřinou (OSNE)
	> byla založena 100% dceřiná společnost PREdistribuce, a.s., (základní kapitál 2 mil. Kč; koncem roku navýšen na 21 549 811 tis. Kč)
	> od Ministerstva zdravotnictví ČR obdržela PRE osvědčení „PODNIK PODPORUJÍCÍ ZDRAVÍ 2005“
	> v soutěži „ČESKÝCH 100 NEJLEPŠÍCH“ pořádané nadací COMENIUS se PRE zařadila mezi 100 nejlepších firem ČR za rok 2005
	> společnost obdržela od Sdružení pro certifikaci systémů jakosti (CQS) certifikáty pro následující procesy: – obchod s elektřinou a služby organizačně hospodářské povahy, – distribuce elektřiny, montáž, opravy a revize elektrických zařízení
2006	> od 1. 1. došlo k plné liberalizaci elektroenergetického trhu
	> dokončena rekonstrukce R 22 kV v TR Malešice
	> dokončena rekonstrukce TR 110/22 kV Východ
	> dokončen kabelový tunel do TR Západ
	> dokončena rekonstrukce RS 4000 Klárov
	> dokončena I. etapa rekonstrukce rozvodny 110 kV v TR Běchovice
	> certifikát ISO 14001 (systém ochrany životního prostředí dle mezinárodní normy ČSN EN ISO 14001) pro PRE i dceřinou společnost PREdi
	> západní část hlavního města opět postižena v průběhu měsíce března povodněmi (II. stupeň)
	> zahájeno dozbrojení TR 110/22 kV Smíchov
	> zahájení rekonstrukce TR 110/22 kV Běchovice, nejstarší provozované rozvodny 110/22 kV patřící PRE
2007	> velkou částí evropského kontinentu včetně Prahy se 18. a 19. ledna 2007 prohnal orkán Kyrill, který způsobil značné škody
	> dokončena II. etapa pokládky kabelů 22 kV z TR Černý Most
	> dokončena II. etapa rekonstrukce R 110 kV v TR Běchovice
	> vybudována III. sekce R 22 kV v TR Letňany

Rok	Událost
	> dokončena I. sekce rekonstrukce R 22 kV v TR Běchovice
	> Skupina PRE oslavila 110. výročí založení právního předchůdce dnešní akciové společnosti
	> byla zahájena stavba spojení rozvoden Karlov a Smíchov 110 kV včetně kabelového tunelu pod Vltavou
	> byly zahájeny práce na rozvodně 110/22 kV Pankrác
	> PRE se stala členem Pražské energetické burzy – PXE
2008	> během roku byly dokončeny stavby kabelových tunelů Kateřinská, Smíchov jižní větev, Vltava, Pankrác a pokládky kabelů Jih-Střed K 102 a Karlov-Smíchov
	> v květnu byla dokončena stavba TR Letňany
	> byla dokončena stavba venkovního vedení Malešice-Východ
	> 100% dceřiná společnost ODEM, a. s., byla po ukončení likvidace 5. 12. 2008 vymazána z obchodního rejstříku
2009	> v únoru byla dokončena a zprovozněna TR 110/22 kV Pankrác
	> v únoru bylo otevřeno Technické a dokumentační muzeum pražské energetiky v nových prostorách v holešovické rozvodně; v červnu se poprvé začlenilo do projektu „Pražská muzejní noc“
	> v dubnu byla dokončena výstavba II. etapy TR 110/22 kV Smíchov (úplné dozbrojení)
	> v červnu byla aktivována protipovodňová opatření na území hlavního města, I. stupeň povodňové aktivity na Vltavě
	> v srpnu byla ukončena II. etapa rekonstrukce rozvodny 110/22 kV Střed za plného provozu napájení centra města bez výpadku dodávky elektřiny
	> v září bylo otevřeno Centrum energetického poradenství PRE (CEP PRE) v ulici Jungmannova 29
	> v říjnu byla dokončena pokládka kabelu 110 kV mezi TR Malešice a TR Střed
	> v listopadu byl zahájen projekt komplexních úprav prostoru mezi budovami v ulici Na Hroudě (první krok totální revitalizace tohoto prostoru)
	> byl dokončen projekt digitalizace zákaznické dokumentace
	> v prosinci byl dokončen kabelový tunel Zličín-Jih
	> v souvislosti se všeobecnou ekonomickou krizí byl zahájen celoskupinový program Fit For Future (FFF), jehož posláním je udržení dlouhodobé vysoké výkonnosti a konkurenceschopnosti Skupiny PRE
2010	> úspěšně proběhl recertifikační audit v segmentech B2B a B2C
	> v rámci Skupiny PRE byla zavedena pružná pracovní doba
	> v září došlo k významné změně akcionářské struktury – akcionář Honor Invest, a. s., odprodal svůj podíl akcionáři EnBW Energie Baden-Württemberg AG
	> v říjnu na základě žádosti akcionáře Pražská energetika Holding, a. s., proběhla mimořádná valná hromada, která schválila změny v dozorčí radě a rozhodla o změně formy všech akcií na majitele na akcie na jméno
	> v listopadu se uskutečnily významné personální změny v rámci top managementu a představenstva společnosti
	> byla zahájena rekonstrukce R 110 kV v TR Holešovice
	> byla zahájena pokládka kabelu 110 kV mezi TR Karlov – TR Pankrác
	> 1. 12. bylo ve 14.00 hodin dosaženo historicky nejvyššího špičkového zatížení distribuční soustavy 1 209 MW
	> Pražská energetika, a. s., odkoupila od Pražské teplárenské a. s., TR 110/22 kV Třeboradice

Rok	Událost
	> vznik nové dlouhodobé strategie Skupiny PRE, která plně reflektuje liberalizaci trhu, zvýšení konkurence ve všech segmentech a fluktuaci cen způsobenou jak makroekonomickými nestabilitami (jako např. ekonomická krize), tak i strukturálními změnami v evropských ekonomikách
	> v souladu s novou dlouhodobou strategií Skupiny PRE bylo postupně uvedeno do provozu 5 FVE (Jinonice, Lhotka, Na Hroudě 19, Pražačka a Sever)
2011	> na základě obdržené licence na výrobu elektřiny byl v lednu zahájen provoz 5 FVE provozovaných dceřinou společností PREměření, a. s.
	> v únoru byl zahájen provoz první dobíjecí stanice pro elektromobily v OC Chodov
	> dny 4.–11. 4. proběhly v rámci hlavního města jako týden elektromobility
	> v červenci byl zahájen plný provoz půjčovny elektrokol PRE – „PREkolo“
	> v říjnu na Zákaznickou linku PRE volal dvoumiliontý klient
	> v říjnu hostila PRE 36 účastníků projektu NTP (Network Twinning Programme) – jednání kolegů z distribučních společností z Německa, Francie, Maďarska a Slovenska
	> byla dokončena pokládka kabelu 110 kV Pankrác – Karlov
	> na území hlavního města bylo ke konci roku uvedeno do provozu 9 dobíjecích stanic pro elektromobily
	> bylo rozhodnuto o zakoupení 2 FVE v lokalitách Hořovice a Kondrac
	> uzavřena pobočka Zákaznického centra Balabenka, veškeré aktivity přesunuty do ZC Adria
	> akvizice areálu ETT Energetika, a. s., v Praze 9-Vysočanech – PREdistribuce, a. s.
	> uskutečnila se I. etapa rekonstrukce TR Letňany
	> řádná valná hromada rozhodla o zrušení veřejné obchodovatelnosti akcií; 28. 12. byl formálně (vypořádáním obchodu mezi PRE a PREH) ukončen proces delistingu - zrušení veřejné obchodovatelnosti kmenových akcií společnosti na jméno
	> s účinností ke dni 1. 12. došlo k vyřazení akcií PRE z obchodování na regulovaném trhu
2012	> leden – zakoupena FVE Hořovice (podnik společnosti SUNLIFE PRO, s. r. o.) s instalovaným výkonem 1 MWp
	> v rámci rozvoje nových aktivit dceřiná společnost PREměření v únoru uvedla na trh nový produkt – „Servis FVE“, v rámci kterého je pro zájemce nabízena komplexní péče o FVE
	> kick-off meeting projektu SCADA (nový strategický komplexní dispečerský systém pro síť PREdi)
	> na základě výsledků soutěže o nejobdivovanější ekonomický subjekt ČR pořádaný sdružením CZECH TOP 100 obsadila Skupina PRE 4. místo oborového žebříčku kategorie „Výroba a rozvod elektřiny“
	> v květnu byl proražen nový kabelový tunel Slavia ústící do stávajícího tunelu Bohdalec
	> zahájeny práce na nejvýznamnější investiční akci PREdistribuce roku 2012 – obnova transformovny Lhotka
	> dokončení recertifikace ISO 14001 – EMS
	> v červenci zahájen plný provoz půjčovny elektrokol PRE (v objektu CEP PRE) nazvané „PREkolo“
	> představenstvo PRE schválilo v říjnu změnu předmětu činnosti a přejmenování 100% dceřiné společnosti PREleas, a. s., na eYello CZ, a. s.; změna názvu společnosti byla dne 19. 10. zapsána do obchodního rejstříku
	> v listopadu byl zahájen prodej elektřiny pod značkou Yello Energy (počátkem roku 2013 i prodej plynu)
	> dokončena 1. etapa rekonstrukce rozvodny Lhotka

Rok	Událost
	> v prosinci byl dokončen tunel Slavia spojující R Bohdalec s budoucí zapouzdřenou rozvodnou ČD
	> v listopadu byly dokončeny II. etapy rekonstrukcí TR 110/22 kV Holešovice a R 110 kV v TR Letňany
2013	> v lednu byla spuštěna nabídka nového produktu pro domácnost KOMFORT + GARANT 2013
	> v oblasti filantropie byla zahájena spolupráce s Nadací Charta 77
	> v únoru zakoupena FVE Pozorka poblíž Kladrub u Stříbra s instalovaným výkonem 3,99 MWp a s více než 21 000 ks solárních panelů
	> v březnu zahájena II. a III. etapa rekonstrukce (nástavby) objektu Novovysočanská
	> dokončeni recertifikace ISO 14001 – EMS
	> v květnu zahájen provoz Zákaznické linky PRE v nových prostorách v objektu Garden 11 (bývalá budova SKANSKA na Kubánském náměstí)
	> v květnu byla dokončena ražba kabelového tunelu Karlín, práce pokračují jeho dozbrojením
	> jako následek cca desetidenní povodně (1.–14. 6.) byl vyhlášen na území hlavního města stav nouze; probíhala pravidelná zasedání krizového štábu jak v PRE, tak na MHMP
	> do plného provozu byla v srpnu uvedena rekonstruovaná R 22 kV Lhotka
	> Skupina PRE získala v říjnu cenu poroty projektu Česky Goodwill v kategorii „Mecenáš“, tedy jako skupina, která je ohleduplná ke svému podnikatelskému, ekonomicko-sociálnímu a životnímu prostředí
	> v rámci rozšiřování produktového portfolia byl v listopadu zahájen projekt PREmobil – nabídka mobilních telekomunikačních služeb
	> bylo rozhodnuto o postupné konverzi projektu e-mobility z roviny image do polohy budoucího komerčního využití
	> v prosinci byla zakoupena FVE Syrovice poblíž Brna s instalovaným výkonem cca 6,3 MW
	> zahájena rekonstrukce TR 110/22 kV Třeboradice
	> zahájena výstavba kabelového tunelu Uhříněves
	> zakoupen pozemek nutný pro výstavbu nové TR Slivenec
2014	> 27. 3. se uskutečnila změna stanov společnosti zohledňující rekodifikaci soukromého práva účinnou od 1. 1. 2014
	> dokončen kabelový tunel z TR Západ směr Vypich pro zajištění napájení nové trasy metra Dejvická – Motol, pokračování ražby a montáže výstroje v kabelových tunelech Karlín, Rohanský ostrov, Hlávkův most
	> zahájení výstavby kabelového tunelu Uhříněves pro napojení kabely 110 kV TR Uhříněves a vyvedení výkonu z ní
	> obnova venkovního vedení 110 kV z TR Červený vrch směrem k TR Sever
	> v dubnu spuštěny nové webové stránky PRE nabízející široké možnosti internetové obsluhy zákazníků; stránky později získaly první cenu v prestižní soutěži Web Top 100
	> 1. 5. zahájen provoz Centra služeb PRE v pasáži TeTa, který plynule navázal na Centrum energetického poradenství PRE
	> 1. 5. změněna právní forma eYello CZ z akciové společnosti na komanditní společnost (komplementář PRE s podílem 90 %, komanditista PREměření s podílem 10 %)
	> V září zahájil provoz mobilní virtuální operátor PREmobil; v nabídce primárně cílené na zákazníky PRE, kteří tak mohou využít výhod z kombinace odběru elektřiny, plynu a telekomunikačních služeb od PRE, jsou tři hlasové tarify, které lze doplnit datovými balíčky
	> 1. 12. byly převzaty FVE Dačice a FVE Mikulov s celkovým instalovaným výkonem 5,79 MWp

Rok	Událost
	> V roce 2014 byl novelizován energetický zákon - 21. 5. 2014 vyšel ve sbírce zákonů předpis č. 90/2014 Sb.: „Zákon, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů“
2015	> v Centru služeb PRE úspěšně proběhl 5. ročník výstavy e-mobility, jedné z největších vystav svého druhu v ČR
	> rozšíření a optimalizace online obsluhy prostřednictvím zákaznického portálu „Moje PRE“ v kombinaci s telefonickou podporou
	> spuštěny nové webové stránky PREdistribuce (www.predistribuce.cz), které následně zvítězily v soutěži WebTop100 v kategorii Průmysl a energetika a navázaly tak na loňsky úspěch webu PRE; ten se mezi nejlépe hodnocenými stránkami udržel i v roce 2015
	> 30. 4. byla zakoupena FVE Pozořice s instalovaným výkonem 4,59 MWp
	> Energeticky regulační úřad vydal regulační vyhlášky a metodické podklady týkající se nastavení cenové regulace na IV. regulační období v elektroenergetice a plynárenství
	> PREdistribuce, a. s., oslavila v září 10. výročí založení společnosti
	> byl otevřen tunel Blanka, jehož napájení ze sítě PREdistribuce představuje zatížení cca 2,5 MW
	> v PREměření vznikl samostatný úsek Energetické služby, jehož cílem je další rozvoj energetických služeb, ke kterým patří např. provádění energetických analýz a auditů, řešení úsporného osvětlení, projektování, realizace a servis malých fotovoltaických elektráren, výstavba trafostanic či zajišťování decentrálních řešení energetického zásobování
	> 1. 11. byla zahájena aktivní kampaň s názvem „SPEKTRUM 2015“ s cílem oslovit domácnosti a drobné podnikatele, kteří nevyužívají žádný z akčních produktů PRE; pro velký zájem byla kampaň prodloužena do konce ledna 2016
	> eYello (značka Yello Energy) se umístila mezi deseti nejdynamičtěji se rozvíjejícími dodavateli elektřiny a plynu v ČR
	> dokončování prací na zavedení nového dispečerského řídicího systému SCADA
	> zahájení stavebních prací na rozvodnách 110/22 kV Karlín a Uhříněves
	> rekonstrukce venkovního vedení 110 kV mezi rozvodnami Červený vrch a Sever
2016	> pokračování výstavby zapouzdřené rozvodny 110/22 kV Karlín a vyvedení výkonu po kabelech 22 kV pro nové lokality v oblasti Rohanského ostrova, části Libně (Švábky) a současně posílení stávající části Karlína
	> dokončeni výstavby venkovní TR Uhříněves pro zajištění výkonových potřeb jihovýchodu města, kde je evidováno nejvíc výpadků venkovního vedení 22 kV v napájecí oblasti ČEZ Distribuce, a. s., a kde zároveň vzniká potřeba připojit nové developerské projekty
	> dokončení modernizace venkovní rozvodny 110/22 kV v Třeboradicích
	> dokončení rozšíření TR Chodov o čtyři pole 110 kV, včetně řídicího systému a rekonstrukce vysílače HDO
	> zahájení náhrady dosluhujícího venkovního vedení 110 kV mezi TR Malešice a TR Jih kabelovým vedením 110 kV
	> plné nasazení dispečerského řídicího systému SCADA
	> značka PRE získala pečeť „Superbrands 2016“
	> v březnu se stávají novými členy Skupiny PRE společnosti KORMAK Praha, a.s., a KORMAK nemovitosti, s.r.o.
	> PREměření, a.s., rozšiřuje předmět podnikání o činnost distribuce elektřiny
2017	> Pražská energetika slaví 120. výročí založení svého právního předchůdce – Elektrických podniků královského hlavního města Prahy

Jak je patrné z níže uvedeného přehledu, historie pražské energetiky do značné míry reflektuje osudy naší země ve středu Evropy (výjimku tvoří období po roce 1989, kdy privatizace sektoru probíhala v porovnání s jinými oblastmi hospodářství řízeně s 3–5letým skluzem):

Stručný popis historického období

Změny v daném období v historii pražské energetiky	Odpovídající změny v makroměřítku země
– období počátku století krátce po průmyslové revoluci (1897–1914) vybudování prvního zařízení na výrobu elektrické energie v Praze, zřízena první linka městské elektrické dráhy, počátky elektrizace v českých zemích	rozvoj průmyslové výroby v Československu, rozvoj obchodu a zemědělství, intenzivní rozvoj průmyslu a obchodu, strojová výroba
– období první světové války (1914–1918) z důvodu válečného stavu omezení spotřeby elektřiny pro osvětlování ulic, úřadů a domácností, absolutní priorita služeb firmy pro válečné účely, celková stagnace	využívání vyrobené elektrické energie pro válečnou výrobu a omezení jejího užívání pro civilní účely
– období mezi světovými válkami (1919–1939) plošné rozšiřování hlavního města, intenzivní rozvoj elektrizace ve městě	období celkového rozkvětu hospodářství (Československo v tomto období patřilo mezi nejvyspělejší státy světa)
– období druhé světové války (1939–1945) po dobu válečného konfliktu výrazná omezení pro civilní účely; úřady a orgány správní moci mohly pracovat pouze v omezených podmínkách, celková stagnace	maximální využívání vyrobené elektřiny pro válečnou výrobu, omezení technického rozvoje a praktické zastavení rozšiřování distribuční sítě
– znárodnění energetických podniků (1945) snaha dosáhnout v oblasti energetiky v hlavním městě předválečné úrovně; z dřívějšího univerzálního subjektu Elektrické podniky vyčleněna elektrárenská část, vznik podniku Středočeské elektrárny, n. p.	snaha o dosažení předválečné úrovně
– konec demokratického uspořádání (1948) státní vlastnictví, zahájení centrálního plánovitého řízení hospodářství včetně sektoru energetiky	zahájení systému centrálně řízené ekonomiky formou pětiletých plánů a direktivních nařízení

– období socialistického hospodaření (1948–1989) další dělení utilitárního městského podniku, vznik Středočeských energetických závodů, n. p., (STE), Okresní správy Praha, Pražských energetických závodů, k. p., výrazný hospodářský rozvoj (preference enegretiky a těžkého průmyslu)	rozvoj těžkého průmyslu, zaostávání oblastí služeb a druhotné výroby, hospodářské zaostávání celé země, pasivní bilance zahraničního obchodu
– změna politického zřízení, návrat k demokracii, období privatizace a adaptace na tržní prostředí (1989–2001) politické změny následované změnami v oblasti ekonomiky, navázání na vývoj před rokem 1939 (velká a malá privatizace, zrušení monopolu zahraničního obchodu, zavedení volné směnitelnosti koruny), vznik samostatného státního podniku	v období let 1989–1994 politický a hospodářský vývoj v zemi předběhl rozvoj v oblasti energetiky (reálná privatizace společnosti proběhla až dne 1. 1. 1994 – založení akciové společnosti)
– období příprav na liberalizaci trhu s elektřinou (2001–2006) postupná liberalizace na základě zapojení ČR do evropských struktur	tento proces v ostatních neenergetických sektorech proběhl již počátkem devadesátých let
– období úplné liberalizace, globalizace trhu s energiemi (2007)	
– celosvětová ekonomická krize, pokles výkonnosti českého hospodářství (2009) dodávka elektřiny velkoodběratelům poklesla o 2,67 %	propad ekonomiky se projevil více mimo území Prahy, v celé republice poklesla dodávka elektřiny velkoodběratelům o 9,5 %
– katastrofa japonské jaderné elektrárny Fukušima, kterou smetlo zemětřesení, Německo vyhlásilo odklon od jádra; druhá vlna celosvětové ekonomické krize (2011–2013) stagnující odběr elektřiny	pokles ceny elektřiny na burzách, stagnující trh s elektřinou v ČR
– nástup nových technologií („chytré sítě“, decentrální zdroje, elektromobilita) (2012–2016) budování nabíjecích stanic, rozvoj a podpora elektromobility	zavádění chytrých sítí, budování decentrálních zdrojů

Motivy marketingových kampaní z roku 2016; kampaň na produkt PREekoproud vzbudila u obyvatelstva, ale i u odborné veřejnosti velký pozitivní ohlas.

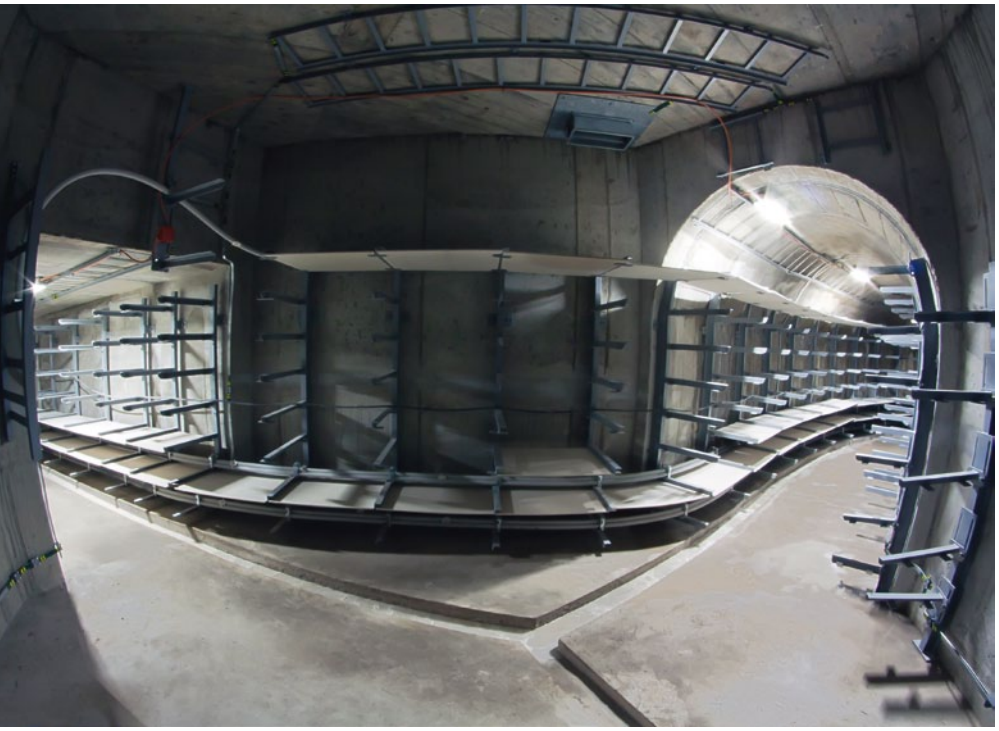

Ražená část kabelového tunelu Motol pro napájení nové stanice pražského metra, rok 2014

> Vypínače Alstom grid v TR Chodov, rok 2015

> Budova společných provozů v TR Třeboradice, rok 2015

Již čtyřicet trafostanic na území hlavního města se snaží svou zábavnou podobou zpříjemnit a zkrášlit Pražanům okolí jejich domovů a posílit touto formou i pozitivní vnímání společnosti PRE.

> Půjčovna a prodejna elektrokol PREkolo se pravidelně prezentuje na akci Pražské cyklozvonění.

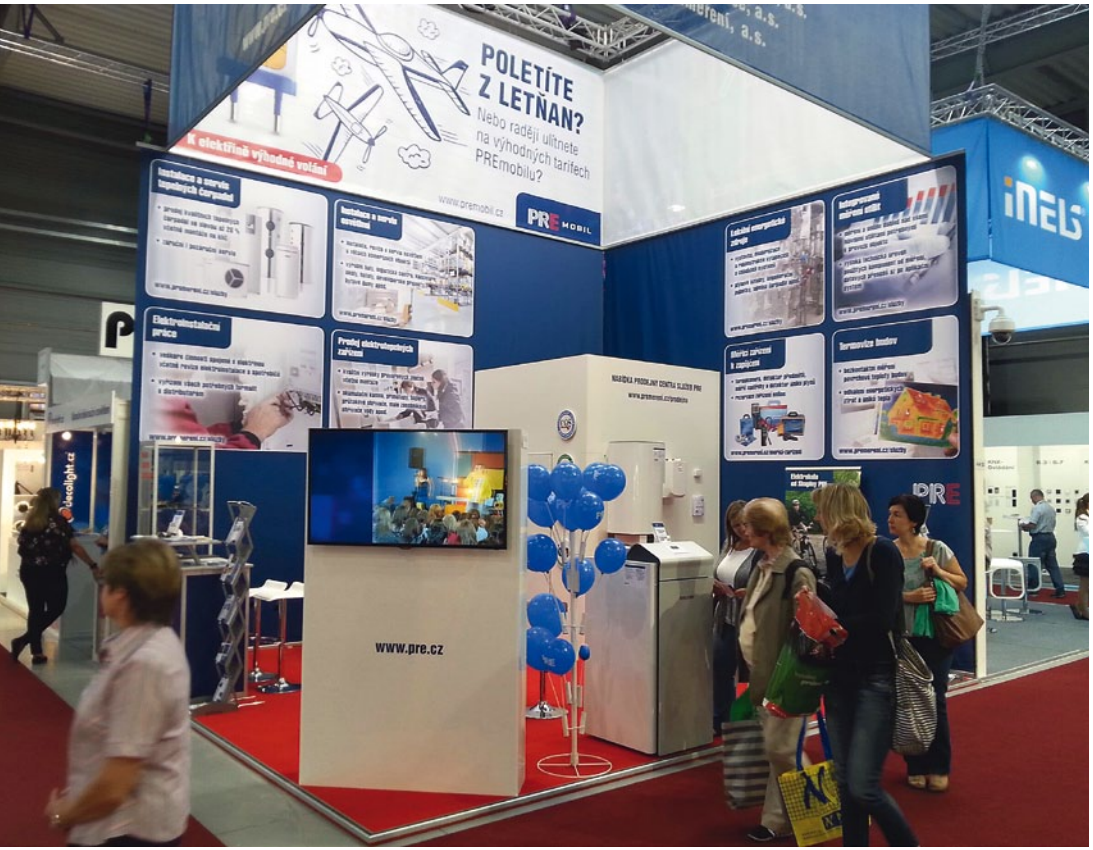

PRE se každoročně účastní několika veletrhů – FOR ARCH, FOR BIKES a SOLAR PRAHA.

> Technické a dokumentační muzeum pražské energetiky je od roku 2009 začleněno do Pražské muzejní noci.

Zrekonstruovaný prostor mezi budovami PRE v lokalitě Na Hroudě, rok 2016

Přehled hlavních zákonných norem v oblasti energetiky

1. dekret prezidenta republiky č. 100 z 24. 10. 1945, o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků („Znárodnění energetických podniků a zařízení sloužících výrobě, opatřování, rozvodu a dodávce energie všeho druhu, kterou lze rozvádět širšímu okruhu spotřebitelů, zejména elektřiny, plynu a páry“)
2. zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby (zákon o velké privatizaci)
3. zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů
4. zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů
5. zákon č. 165/2012 Sb. o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

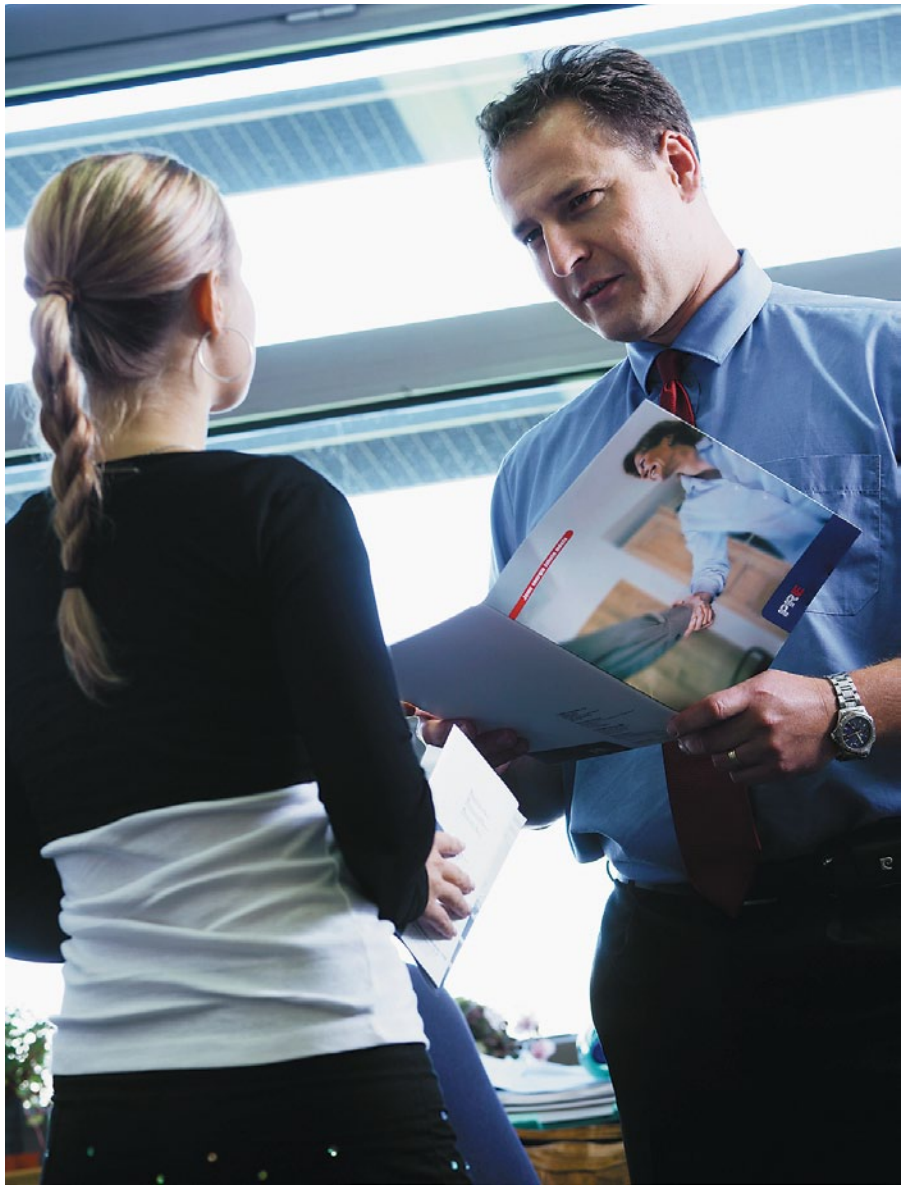

Skupina PRE se stala moderním, dlouhodobě prosperujícím sdružením, které již řadu let patří k nejúspěšnějším podnikatelským skupinám v rámci ČR.

Nabíjecí stanice PREpoint

PRE svou účastí podporuje ekologicky zaměřené aktivity, např. Den Země v Újezdu nad Lesy.

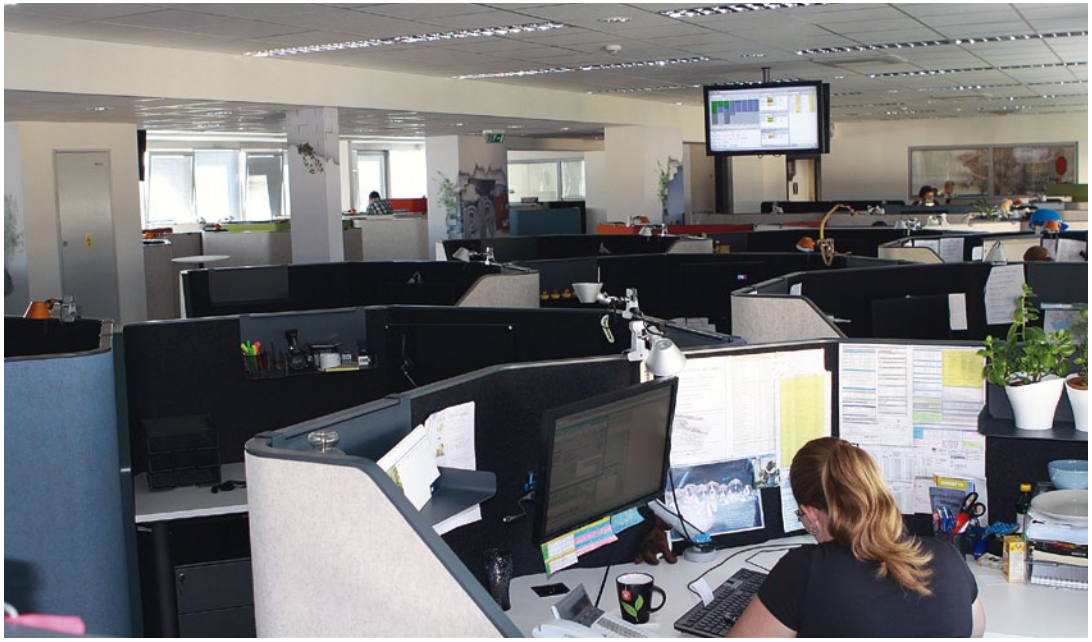

Interiér Zákaznické linky PRE a Yello a jeho pracovnice při práci

> FVE Syrovice

Přílohy

Vývoj spotřeby a maximálního ročního zatížení v hlavním městě Praze v letech 1900–2016

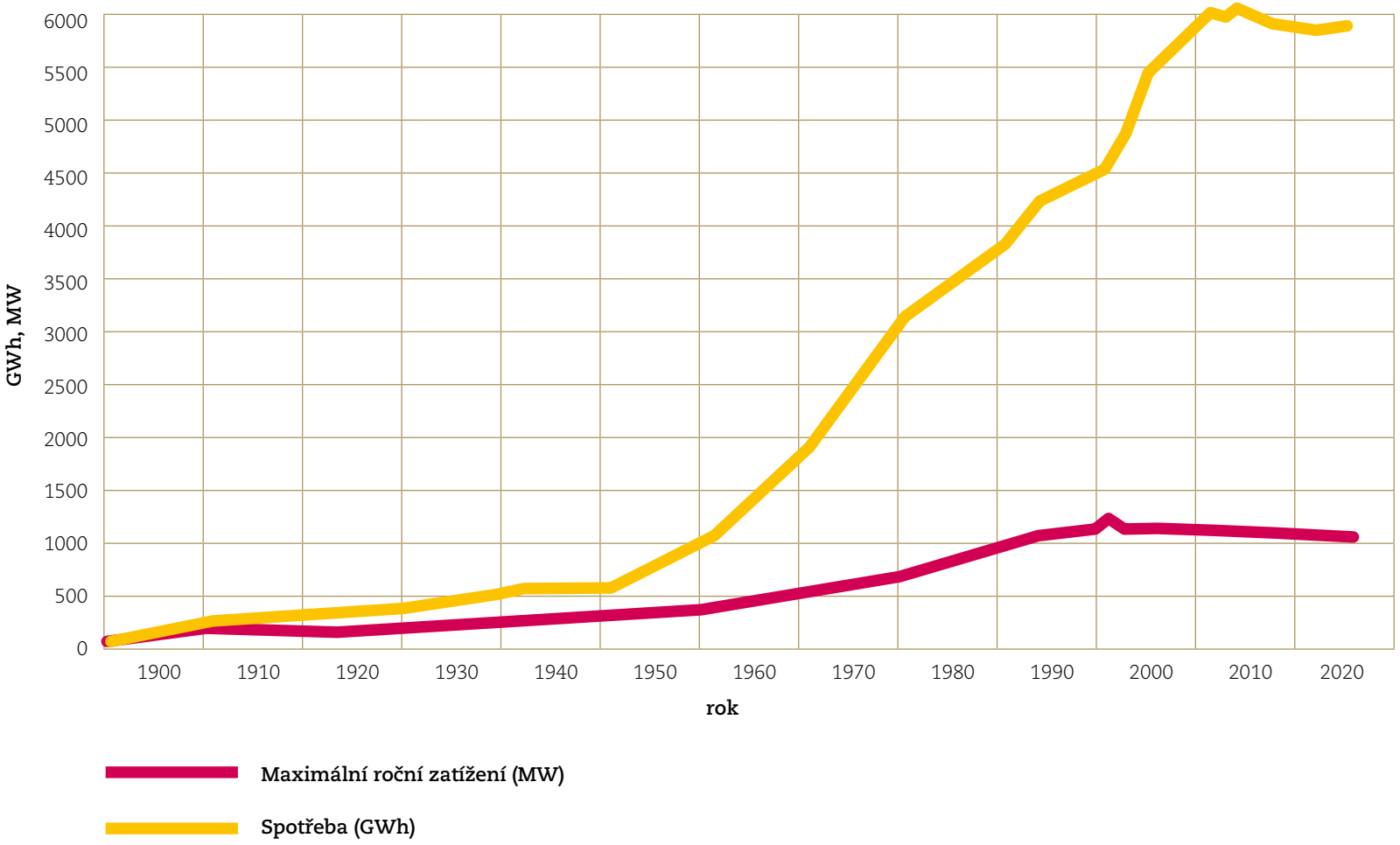

Stav napájecího rozvodu 110 kV v Praze v roce 1965

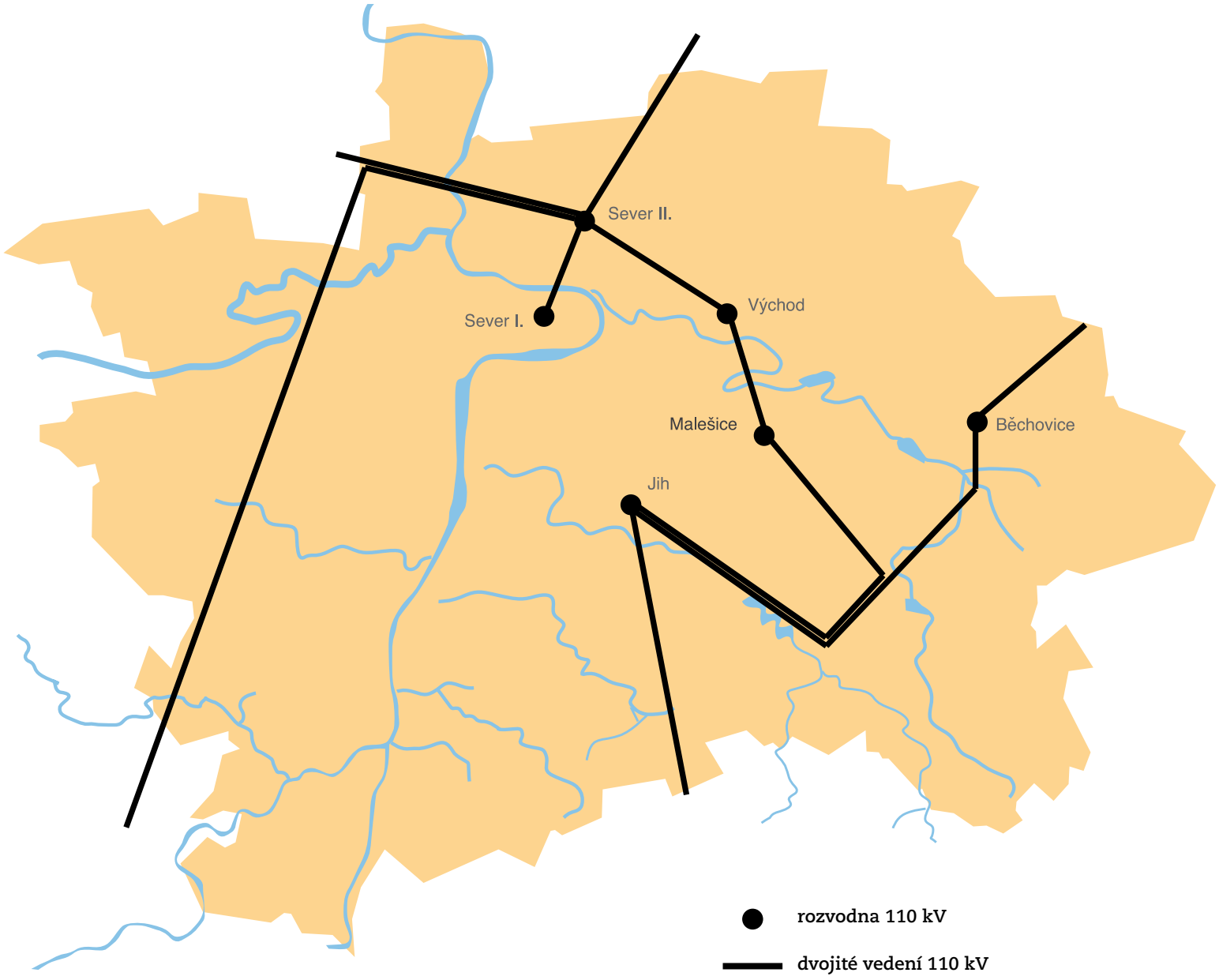

Schéma napájecích bodů 400, 220 a 110 kV v Praze v roce 2016

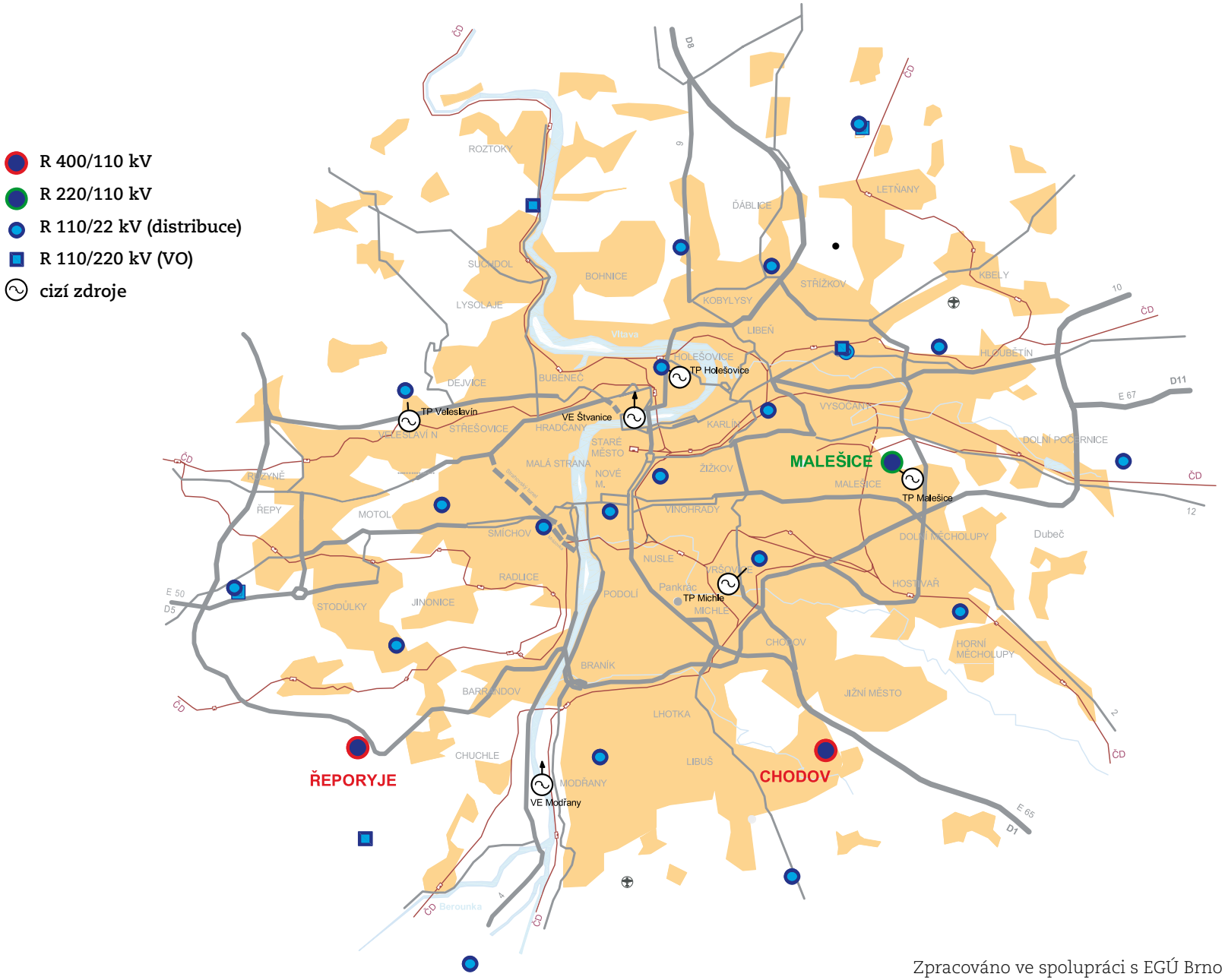

Zpracováno ve spolupráci s EGÚ Brno a ERÚ

Akcionáři PRE od vzniku akciové společnosti v roce 1994 (%)

K 31. 12.	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Pražská energetika Holding, a.s.	–	–	–	–	–	–	–	50,77	50,78	50,78	50,78	50,78	50,78
ČEZ, a.s.	–	–	–	–	–	–	–	–	34,00	34,00	–	–	–
Honor Invest, a.s.	–	–	–	–	–	–	–	–	–		34,00	34,00	34,00
MPSV ČR	–	–	–	–	–	–	–	–	14,19	14,19	14,19	14,19	14,19
FNM ČR	100,00	51,59	48,19	48,19	48,19	48,19	48,19	48,19	–	–	–	–	–
Hlavní město Praha	–	33,83	33,83	33,83	33,83	33,83	25,89	–	–	–	–	–	–
Město Roztoky u Prahy	–	0,17	0,17	0,17	0,17	0,17	–	–	–	–	–	–	–
GESO AG	–	–	15,59	16,09	16,49	16,76	17,42	0,16	0,16	0,16	0,16	0,16	–
EnBW AG * *	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,16
RWE Energie AG *	–	–	–	–	–	–	7,61	–	–	–	–	–	–
Právnické osoby	–	12,81	0,73	0,50	0,48	0,26	0,18	0,18	0,17	0,17	0,17	0,17	0,17
Fyzické osoby	–	1,60	1,09	0,82	0,84	0,79	0,71	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70
Zaměstnanecké akcie	–	–	0,40	0,40	–	–	–	–	–	–	–	–	–

K 31. 12.	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Pražská energetika Holding, a.s.	50,78	57,87	57,87	57,87	58,05	58,05	58,05	58,05	58,05	58,05
ČEZ, a.s.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Honor Invest, a.s.	34,00	41,10	41,10	–	–	–	–	–	–	–
MPSV ČR	14,19	–	–	–	–	–	–	–	–	–
FNM ČR	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Hlavní město Praha	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Město Roztoky u Prahy	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
GESO AG	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
EnBW AG * *	0,16	0,16	0,16	41,26	41,40	41,40	41,40	41,40	41,40	41,40
RWE Energie AG *	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Právnické osoby	0,16	0,18	0,18	0,18	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005	0,03
Fyzické osoby	0,70	0,69	0,69	0,69	0,55	0,55	0,55	0,55	0,553	0,52
Zaměstnanecké akcie	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

* Od roku 2001 firma RWE plus AG; od roku 2003 RWE Energy AG

* * EnBW Energie Baden-Württemberg AG

Vývoj logotypu společnosti

Vývoj značky (loga) společnosti se přes veškerou snahu nepodařilo kompletně zdokumentovat. Dále jsou uvedeny fragmenty, které jsou k dispozici v archivu Dopravního podniku hl. m. Prahy, akciové společnosti.

Elektrické podniky (královského) hlavního města Prahy byly založeny městem, a proto měly právo používat městský znak. Vyskytoval se na úředních papírech, na výročních účtech, ale také na tzv. pečetkách či na kulatém úředním razítku, obdobném jaké používaly jiné městské instituce a úřady. Zaměstnanci elektrických drah používali jako čepicový odznak symbol elektrické dopravy – okřídlené kolo s blesky a štítem městského znaku.

Ojediněle se v souvislosti s propagačními tiskovinami objevila i loga v dnešním slova smyslu, například kombinace zkratky podniku vložená do stylizovaného okřídleného kola. (Dopravní příručka EP, 1937).

Když byly v roce 1942 Elektrické podniky, tj. Elektrárna a Veřejná doprava začleněny do nově ustavených Městských podniků pražských, zahrnujících také Plynárnu a Vodárnu, vypsalo vedení MMP veřejnou soutěž na nový firemní emblém. Stal se jím motiv městského znaku vložený do ozubeného kola. K jeho zavedení do praxe v podstatě nedošlo.

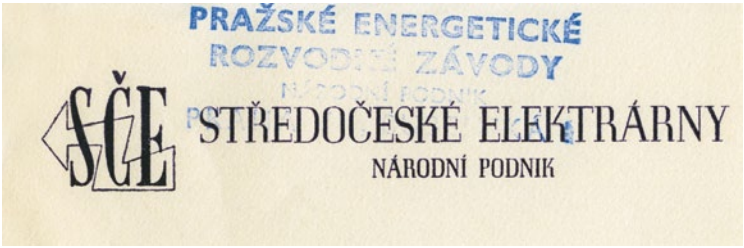

Československá energetika prošla po válce velmi složitým vývojem. Vývoj logotypu přímých předchůdců dnešní akciové společnosti se zatím nepodařilo úplně zmapovat. Zatím známe jen fragmenty. Nový národní podnik Středočeské elektrárny, do kterého byla zahrnuta i znárodněná elektrárenská část někdejších Elektrických podniků, měl vlastní značku či emblém (dnešní moderní pojem logo se ještě neužíval). Tvořila ho jen zkratka názvu podložená bleskem. Užíval se přibližně v letech 1946–1950. Uvedené vyobrazení pochází z doby, kdy už existovaly Pražské energetické rozvodné závody, ale „do vypotřebování zásob“ používaly staré hlavičkové papíry opatřené razítkem s novým názvem.

Přibližně v letech 1950–1957 používaly Pražské energetické rozvodné závody, národní podnik, hlavičkový papír s vlastním emblémem – bleskem, do něhož byla vkomponována písmena RPR.

Prakticky stejnou značku používal přibližně v roce 1954 i Rozvodný závod Praha, existující v rámci národního podniku Energotrust Praha.

V určitém období byla distribuce elektřiny v Praze svěřena národnímu podniku Středočeské energetické závody. Ve značce firmy kromě blesku, vln, stožáru elektrického vedení a zkratky STE nechyběla ani pěticípá hvězda.

Na pamětní publikaci vydané v roce 1987 při příležitosti 90. výročí společnosti se již vyskytuje logo koncernového podniku Pražské energetické závody, obsahující zkratku PRE, avšak ještě v kombinaci s logem ČEZ.

Na přelomu 80. a 90. let 20. století se vyskytovala i modifikovaná podoba loga.

Také logo státního podniku Pražské energetické závody vycházelo z předchozího motivu. Stále se jednalo o kombinaci písmen PRE s logem podniku ČEZ.

Zároveň se vznikem akciové společnosti došlo k posílení samostatné identity firmy; vzniklo nové logo, které však stále (alespoň symbolicky) převzetím stylizované šipky, připomínající současně i někdejší blesk, vycházelo z loga ČEZ.

Logo platné od roku 1996 již bylo designováno zcela nezávisle na dřívějších značkách; je tvořeno tradičními písmeny PRE, která jsou stylizována do podoby neonové trubice, a doplněno názvem společnosti.

Od roku 2004 se jako typický prvek jednotného vizuálního grafického stylu používá také stylizovaný obdélník s jedním zaobleným rohem ve firemní barvě.

Od roku 2006 začal být používán logotyp, který symbolizuje vznik Skupiny PRE; je platný pro všechny členy skupiny, vypuštěn je název společnosti. V případě použití na bílém podkladě jsou písmena PRE v modrém obdélníku vycentrována.

Pro oslavy 110. výročí založení společnosti v roce 2007 byla vytvořena samostatná firemní značka. Námět loga vytváří pomocí číslice 110 schematický obraz lidského obličeje, který působí vstřícně, pozitivně a komunikuje s okolím – dokresluje tím obraz společnosti. Také naplňuje firemní filozofii, která zdůrazňuje, že za úspěchy společnosti stojí vždy lidé – její zaměstnanci.

Samostatná loga se začala používat pro některé marketingové aktivity, například pro propagaci řady tarifů PREKO nebo pro společný projekt společností městské infrastruktury nazvaný „Spolu pro Prahu“.

Logo dceřiné společnosti eYello CZ, k. s., vymysleli ve společnosti EnBW v Německu pro jejich značku Yello Strom, která je stejně jako česká značka Yello Energy zaměřena na zákazníky vyhledávající jednoduchost a transparentnost. Použitá žlutá barva je svým způsobem zhmotněním představ zákazníků, protože na otázku: "Jakou barvu má elektřina?" zákazníci odpovídali většinou žlutou.

K připomenutí 120. výročí založení společnosti byly pro rok 2017 vytvořeny dva typy výročních značek. První variantu charakterizuje číslice 120 v obdélníku s grafickým motivem znamenajícím úsměv a uvedením rozmezí let 1897–2017 v modrém pruhu. Tato varianta navazuje na výroční značku použitou k 110. výročí Skupiny PRE. Druhou variantu tvoří motiv přátelsky se tvářící žárovky, která je určena spíše na odlehčené materiály a k neoficiální komunikaci. Obě značky mají připomenout dlouhou a bohatou historii a stabilitu společnosti a do určité míry i oživit styl naší komunikace vně společnosti.

Podnikové časopisy, časopisy pro zákazníky

Podíváme-li se do 110 let dlouhé historie společnosti Pražská energetika, a.s., lehce zjistíme, že je dávnou tradicí vydávat podnikové časopisy, které byly určeny jak zaměstnancům společnosti, tak i jejím zákazníkům.
Ani tady zřejmě neznáme celou chronologickou řadu tiskovin, ale můžeme si učinit srovnání současnosti s meziválečným obdobím.

Ročník I. V Praze, 1. listopadu 1920. Číslo 1.

OBZOR

Měsíčník věnovaný zájmům zaměstnanectva elektr. podniků hlav. města Prahy

Zaměstnanectvu elektrických podniků!

Našim odběratelům!

Ku práci!

Také logo státního podniku Pražské energetické závody vycházelo z předchozího motivu. Stále se jednalo o kombinaci písmen PRE s logem podniku ČEZ.

ZEPOP

Zdarma.

ZPRÁVY ELEKTRICKÝCH PODNIKŮ OBCE PRAŽSKÉ.

ROČNÍK 1. Příloha Věstníku hlavního města Prahy. ČÍSLO 6.

VYUŽITÍ VODNÍCH SIL NAD ŠTĚCHOVICEMI.

Nevracejte! Dyvěste!

V roce 1926 začaly Elektrické podniky hlavního města Prahy vydávat známý časopis ZEPOP. Jeho jméno je zkratkou, vytvořenou z prvních písmen slov Zprávy Elektrických podniků obce pražské.

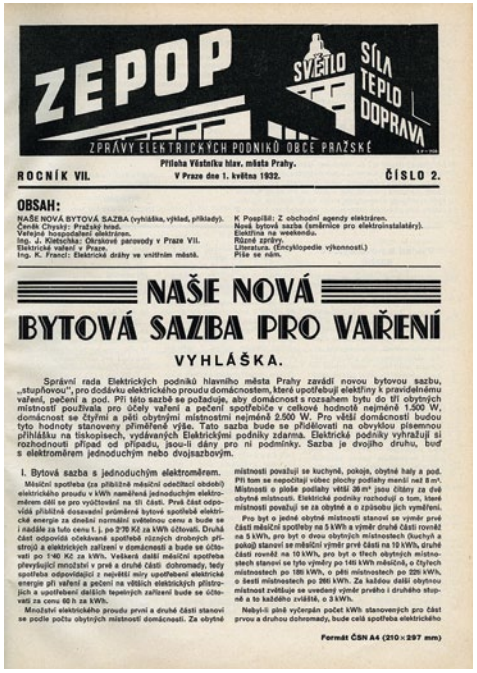
ZEPOP

SVĚTLO SÍLA TEPLO DOPRAVA

ZPRÁVY ELEKTRICKÝCH PODNIKŮ OBCE PRAŽSKÉ

Příloha Věstníku hlav. města Prahy.

ROČNÍK VII. V Praze dne 1. května 1932. ČÍSLO 2.

OBSAH:

NAŠE NOVÁ BYTOVÁ SAZBA PRO VAŘENÍ

VYHLÁŠKA.

V letech 1926–1934 vycházel ZEPOP ve formátu A4 jako samostatná příloha Věstníku hlavního města Prahy. Časopis byl distribuován zdarma všem odběratelům elektřiny. Jeho úkolem bylo propagovat a popularizovat využití elektřiny ve všech odvětvích. ZEPOP přinášel i zajímavé údaje o pražské městské hromadné dopravě.

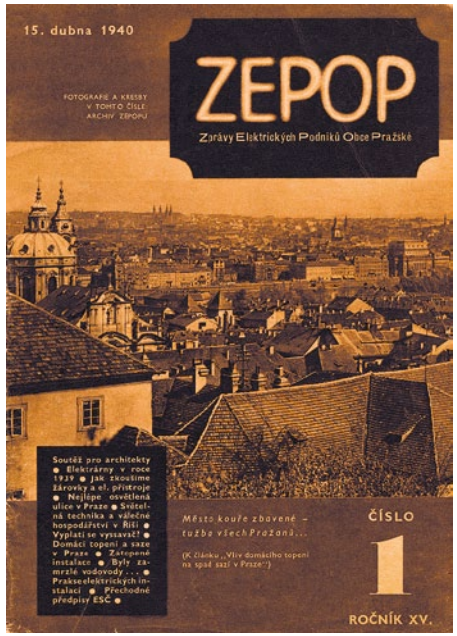

Od roku 1935 ZEPOP vycházel v menším formátu A5 a z jeho záhlaví zmizel podtitul příloha Věstníku hlavního města Prahy. Náklad ZEPOPu byl vysoký – 30 tisíc výtisků. Byl velmi populární i v zahraničí. Svým charakterem by ho bylo možné přirovnat k dnešnímu PREfóru.

V roce 1941 začal časopis vycházet dvojjazyčně, a proto bylo populární jméno zkráceno na ZEP. Proti původnímu názvu byla nová zkratka vytvořena poněkud násilnějším způsobem. (Zprávy Elektrických podniků obce Pražské, Zeitschrift der Elektrizitätunternehmungen der Hauptstadt Prag).

Od roku 1943 byl v souvislosti se spojením Elektrických podniků hlav. města Prahy, Plynárny hlavního města Prahy a Vodárny hlav. města Prahy opět změněn název časopisu. Tentokrát už nešlo o zkratku, ale o strohé pojmenování Zprávy Městských podniků pražských, Zeitschrift der Stadtwerke Prag. V roce 1944 vycházel tento populární časopis naposledy.

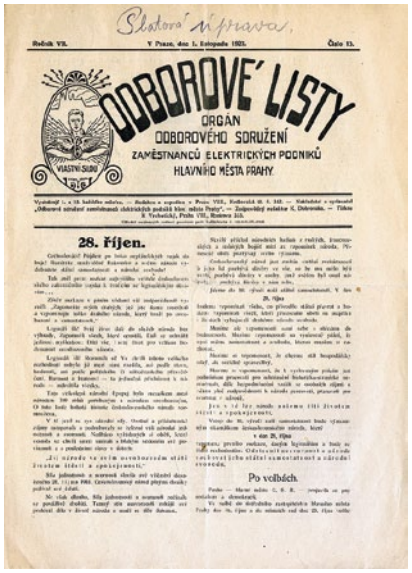

Svůj druhý časopis vydávaly Elektrické podniky pro vzdělávání svých zaměstnanců, především těch, kteří pracovali v elektrárenském odboru. Jmenoval se Elektrická služba a byl prvním závodním elektrárenským časopisem u nás. Vycházel v letech 1931–1940.

Také některá zaměstnanecká sdružení vydávala vlastní časopisy. Například nepolitické Odborové sdružení zaměstnanců Elektrických podniků hl. města Prahy vydávalo v letech 1921–1935 Odborové listy. Byly protiváhou celostátnímu časopisu Jednota.

V květnu 1945 začaly Městské podniky pražské vydávat časopis formátu A3, novinového charakteru, nazvaný Elektrikář. Jeho pojmenování mělo připomínat bývalé Elektrické podniky hlavního města Prahy. Tento časopis vycházel i po znárodnění energetiky v říjnu 1945 a nesl podtitul „časopis zaměstnanců veřejné dopravy (EP) a energetiky (SČE)“, později „časopis závodních rad Dopravních podniků hlavního města Prahy a Středočeských elektráren, n. p.“ Pro dopraváky i energetiky byl Elektrikář společný ještě v roce 1946, ale od roku 1947 se vydavatelem stal už jen Dopravní podnik hlavního města Prahy. Od února 1947 začaly Středočeské elektrárny, n. p., vydávat pro své zaměstnance vlastní časopis s půvabným jménem Zkrat. Bližší informace o něm se nepodařilo zjistit.

Od roku 1929 vycházel v Elektrických podnicích i časopis Sdružení, který vydávalo Sdružení úředníků Elektrických podniků hlavního města Prahy.

ZPRAVODAJ a. s. PRAŽSKÁ ENERGETIKA

PRAŽSKÝ ENERGETIK

Ročník II — Číslo 1/1994

Co přinese akciová společnost PRE

Práce na informačním systému zahájeny

ZPRAVODAJ s. p. Pražské energetické závody

PRAŽSKÝ ENERGETIK

Ročník I — ČÍSLO 1/1993

PRE na cestě k prosperitě

PRIVATIZUJEME SE

ZPRAVODAJ AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI

PRAŽSKÁ ENERGETIKA

PRAŽSKÝ ENERGETIK

Ročník III — Číslo 1/1995

Změny v představenstvu v a. s. PRE

Kurz středního managementu ukončen závěrečnými pracemi

V roce 1993 začal státní podnik Pražské energetické závody vydávat první ročník dnešního časopisu Pražský energetik.

Od roku 1994 vycházel již jako časopis akciové společnosti Pražská energetika.

PRAŽSKÝ ENERGETIK

Ročník 4. — Květen 1996

Dobré hospodářské výsledky minulého roku pokračují

Z jednání představenstva

Ohlédnutí za veletrhem Hannover Messe '96

Pražský energetik

Ročník IV / Srpen 1996

Měsíčník akciové společnosti Pražská energetika

Po stopách pražské energetiky

(Interview s režisérem Pavlem Fojtíkem)

Z jednání představenstva:

V roce 1995 dostal Pražský energetik novou grafickou úpravu a změnil formát z A4 na A3, čímž získal více novinový charakter.

V průběhu roku 1996 se Pražský energetik vrátil k praktičtějšímu formátu A4 a změnil i své záhlaví.

Pro léta 1997–2002 se grafická podoba Pražského energetika ustálila. V průběhu roku 1998 získala celá obálka modrou firemní barvu.

V roce 2003 se opět pozměnila grafická úprava a časopis změnil rozměr z formátu A4 na 230 × 310 mm.

Titulní stranu ročníku 2007 doprovázelo usměvavé logo připomínající 110. výročí založení Elektrických podniků. Změnilo se také záhlaví, kde místo slov „měsíčník akciové společnosti Pražská energetika, a. s.“ se objevil nový text „měsíčník skupiny Pražská energetika“.

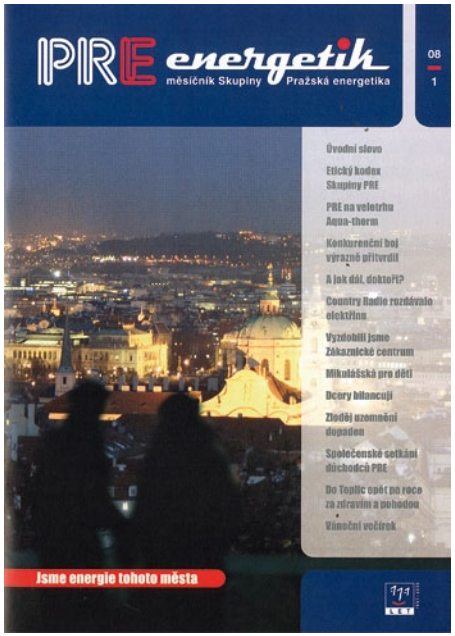

Počínaje ročníkem 2008 Pražský energetik zásadním způsobem modernizoval svoji podobu. Časopis změnil svůj název na PREenergetik a současně dostal po mnoha letech menší formát (18×25 cm).

Další změnu časopisu PREenergetik přinesl již rok 2010, na jehož počátku opět došlo ke změně podoby časopisu. Od té doby má čtvercový formát (21×21 cm), ale přesto i nadále zachovává dosavadní jednotný vizuální styl PRE.

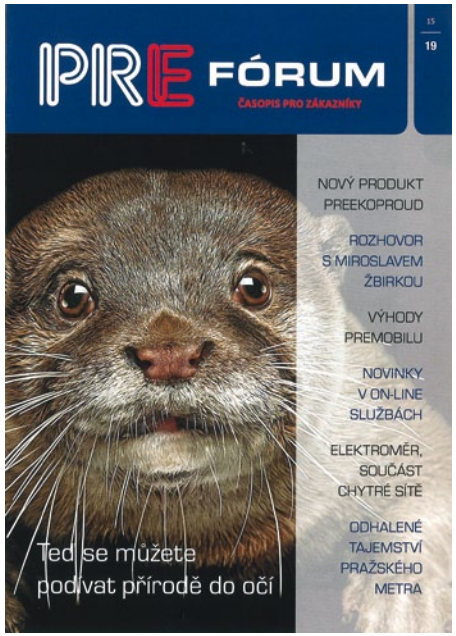

Zatímco Pražský energetik je určen pouze pro zaměstnance společnosti, pro zákazníky vydává Pražská energetika, a.s., jednou ročně PREfórum. Svým charakterem je ho možné přirovnat k předválečnému ZEPOPu.

V menším formátu A5 vycházela příležitostně až do roku 2006 také řada PREfórum speciál, jejíž jednotlivá čísla měla monotematické zaměření na určitou problematiku.

Pražská energetika, a.s., nezapomíná ani na své možné budoucí zákazníky. Pro pražské děti ve věku od 4 do 12 let vydává od roku 2003 občasník KoPREtina. Vychází zhruba jednou ročně a je zdarma.

Pro teenagery vydala v roce 2004 Pražská energetika, a.s., časopis SuPREman. Byl zaměřen na zábavu a současně energetickou výchovu mladé generace.

Ohlédnutí do historie výročních zpráv

Od počátku své existence vydávaly Elektrické podniky (královského) hlavního města Prahy více či méně podrobné výroční účty. S ohledem na skutečnost, že v roce 1897 nový městský podnik zabývající se výrobou elektrické energie existoval jen 4 měsíce, byla první výroční zpráva vydána až za rok 1898. První roky existence podniku byly zprávy soustředěny především na provoz elektrických drah a výrobu potřebného trakčního proudu. Teprve, když zahájila v roce 1900 činnost Ústřední elektrická stanice v Holešovicích, začaly se zprávy o hospodaření věnovat podrobněji i výrobě elektřiny. Teprve v roce 1907, tedy v desátém roce existence podniku začaly výroční zprávy dostávat obsahově ustálenou podobu.

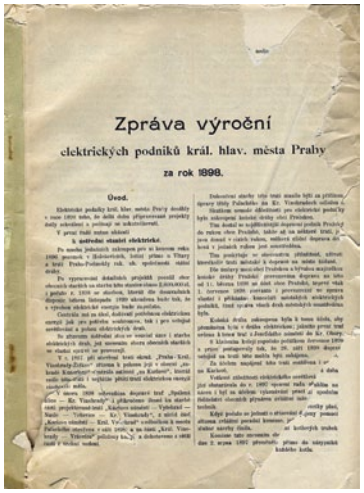

Zpráva výroční

elektrických podniků král. hlav. města Prahy

za rok 1898.

Úvod.

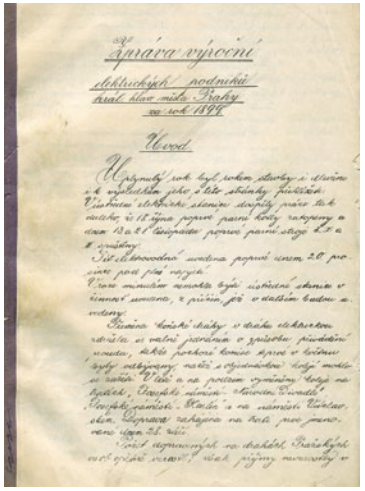

Zpráva výroční

elektrických podniků

král. hlav. města Prahy

za rok 1899

Úvod

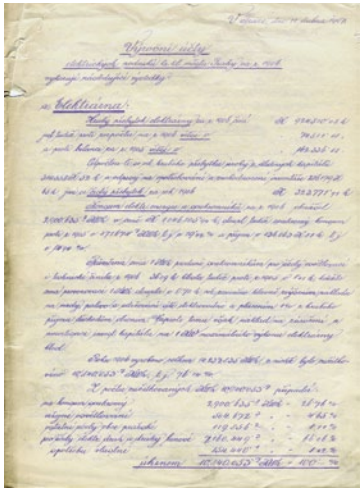

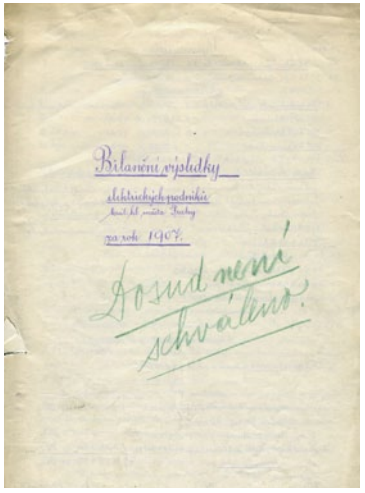

Bilanční výsledky

elektrických podniků

král. hl. města Prahy

za rok 1907.

Dosud není schváleno.

První výroční zpráva Elektrických podniků tedy vyšla za rok 1898. Obsahovala celkem 40 stran a 18 tabulek, z toho 19 stran bylo věnováno podrobnému přehledu činnosti podniku, zbývající strany tvořila tzv. rozvaha – podrobná účetní zpráva. Tabulková část byla detailně věnována tramvajovému provozu.

Zatímco první výroční zpráva vyšla tiskem, klasickou sazbou, zpráva za další rok byla rozmnožena hektograficky z ručně psané předlohy. Obsahovala 96 stran a 20 tabulek. Za další rok se dochovala pouze Rozvaha elektrických podniků kr. hl. města Prahy za rok 1900 a o rok později vznikla šestnáctistránková, strojem psaná a rozmnožená Zpráva k účetní závěrce elektr. podniků král. hlav. města Prahy.

V roce 1906 je už doloženo označení Výroční účty elektrických podniků kr. hl. m. Prahy, které vydrželo nejen v rakouském období, ale po celou první republiku a začátek okupace. Z dnešního, ale i tehdejšího pohledu je nezvyklé, že výroční účty za zmíněný rok mají pouhopouhé čtyři strany!

Výroční účty za rok 1907 nejsou o mnoho delší – mají 7 stran. Na titulním listu čteme ovšem nadpis Bilanční výsledky elektrických podniků král. hl. města Prahy za rok 1907, uvnitř je ale nadpis Výroční účty.

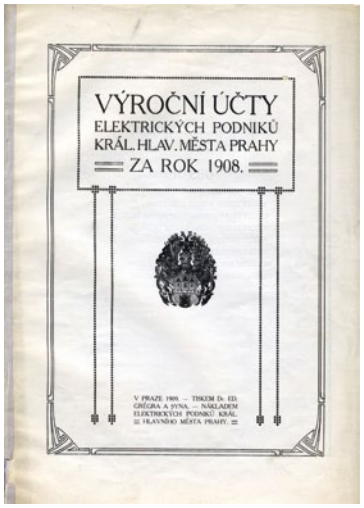

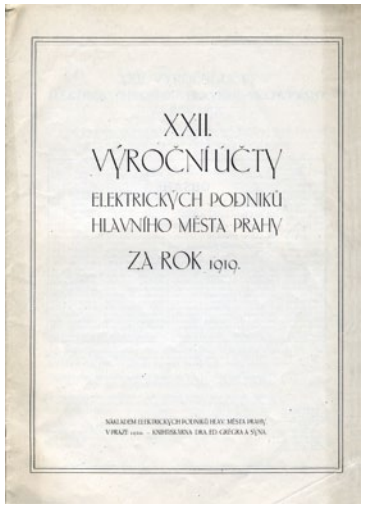

Od roku 1908 se podoba výročních účtů na dlouhá léta ustálila. Úvodní část obsahovala základní informace o hospodaření elektráren a elektrických drah, na které navázal tzv. účet rozvážný a účetní závěrka.

V dalších letech se úvodní část rozšířila o podrobnější textové informace o činnosti elektráren a elektrických drah. Městský znak na titulních stranách už od roku 1908 zdůrazňoval vlastníka Elektrických podniků.

Od roku 1927, tedy v době, kdy Elektrické podniky slavily 30. výročí své existence, se výrazněji změnila podoba Výročních účtů. Upoutat zájemce měla už graficky zajímavě provedená obálka a uvnitř se objevovaly i fotografie propagující vybrané novinky z činnosti podniku.

Výroční účty za rok 1934 (ačkoliv se toto označení neobjevilo na obálce), propagovaly na obálce svoji novou ústřední budovu. Na sklonku třicátých let fotografie z účtů z úsporných důvodů bohužel zmizely.

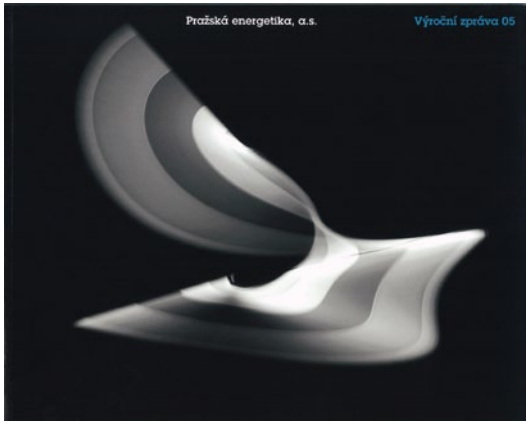

Dnešní akciová společnost Pražská energetika navazuje na činnost svého přímého historického předchůdce samozřejmě i svými výročními zprávami, které získaly i četná ohodnocení. Například získala v soutěži „Nejlepší výroční zpráva za rok 2004“ 1. místo v kategorii „Grafický design“ a Evropskou cenu za grafiku a výroční zpráva za rok 2005 bodovala v kategorii „Informační hodnota“. Výroční zprávy PRE i její dceřiné společnosti PREdistribuce mají od té doby tradičně vysokou grafickou úroveň.

Adresy a kontaktní údaje

Pražská energetika, a. s.
100 05 Praha 10, Na Hroudě 1492/4
Společnost je zapsána v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, sp. zn. B 2405.
Web: www.pre.cz
E-mail: pre@pre.cz
IČO: 60193913
DIČ: CZ60193913
Tel.: 267 055 555

	Adresa (web, e-mail)	PSČ	Telefon
Zákaznické centrum PRE	Praha 1, Jungmannova 36/31	110 00	267 055 555
	Praha 4, Vladimírova 64/18	140 00	267 055 555
Zákaznická linka PRE	Praha 10, Kubánské náměstí 1391/11	100 00	267 055 555
Informace pro tisk PRE	Praha 10, Na Hroudě 1492/4	100 05	267 051 102
PREdistribuce, a. s.	Praha 5, Svornosti 3199/19a; www.predistribuce.cz; e-mail: distribuce@pre.cz	150 00	267 055 555
Poruchová služba	Praha 2, Kateřinská 1528/9; e-mail: poruchy@pre.cz	120 00	Poruchová linka: 1236
PREměření, a. s.	Praha 10, Na Hroudě 2149/19; www.premereni.cz; e-mail: mereni@pre.cz	100 05	267 055 555
Centrum služeb PRE	Praha 1, Jungmannova 747/28; e-mail: centrum.sluzeb@pre.cz	110 00	733 143 143
	objednavka služeb: servis.prem@pre.cz, premobilita@pre.cz		734 234 832
eYello CZ, k. s.	Praha 10, Kubánské náměstí 1391/11; www.yello.cz; e-mail: yello@yello.cz	100 00	267 056 704
KORMAK Praha, a. s.	Praha 10-Uhříněves, K Sokolovně 667; www.kormak.cz, e-mail: kormak@kormak.cz	104 00	271 071 311

Seznam použitých zkratek

BCPP	Burza cenných papírů Praha
BTTO	brutto
CEP, a.s.	Cejchovna elektroměrů Praha a.s., 100% dceřiná společnost (od roku 2006 PREměření, a.s.)
ČSRES	České sdružení rozvodných energetických společností
ERÚ	Energetický regulační úřad
EU	Evropská unie
FNM ČR	Fond národního majetku České republiky
Generel	rozvojový územní plán
GWh	gigawatthodina
HMP	Hlavní město Praha
Hz	hertz
CHZ	chráněný zákazník
IIS	integrovaný informační systém
JČE, a.s.	Jihočeská energetika, a.s.
JME, a.s.	Jihomoravská energetika, a.s.
kV	kilovolt
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MO	maloodběratel
MPO ČR	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MVE	malé vodní elektrárny
MWh	megawatthodina
MW	megawatt
NN	nízké napětí
NT	nízký tarif
OK	obchodní kancelář
ODEM, a.s.	Odem a.s., – 100% dceřiná společnost
Outsorsing	nákup určitých služeb a činností od externího subjektu
OTE, a.s.	Operátor trhu s elektřinou, a.s.
OZ	oprávněný zákazník
OZE	obnovitelné zdroje
PDS	provozovatel distribuční soustavy
PEAS	První energetická akciová společnost
PIS	poradenské a informační středisko
PRE	Pražská energetika, a.s.
PREdi	PREdistribuce, a.s., – 100% dceřiná společnost
PREH	Pražská energetika Holding, a.s.
PREleas, a.s.	PREleas, a.s., – 100% dceřiná společnost
PS	provozní správa
R	rozvodna
REAS	rozvodné energetické akciové společnosti
SCP	středisko cenných papírů
SČE, a.s.	Severočeská energetika, a.s.
SME, a.s.	Severomoravská energetika, a.s.
STE, a.s.	Středočeská energetická a.s.
SW	software
TR	transformační stanice
Unbundling	vyčlenění PDS do samostatného subjektu
ÚED ČR	Ústřední energetický dispečink České republiky
VČE, a.s.	Východočeská energetika, a.s.
VN	vysoké napětí
VVN	velmi vysoké napětí
VO	velkoodběratel
ZČE, a.s.	Západočeská energetika, a.s.

Shrnutí

Kniha **120 let Jsme energie tohoto města** navazuje na publikaci, která byla vydána ke 100. a 110. výročí rozvodu elektřiny v Praze.
Publikace připravená a vydaná k 120. výročí založení právního předchůdce společnosti je v první řadě publikací převážně historicko-populární a byla napsána s nutným přihlédnutím k technicko-odborným aspektům. Tento text představuje stručné připomenutí každodenních služeb elektroenergetiků a rozvodných sítí elektrické energie v hlavním městě Praze, s navazující úvahou o jejich dalších perspektivách. Lze předpokládat, že tato kniha poslouží jednak mladším pracovníkům i všem ostatním zájemcům k poznání historie pražské energetiky a k převzetí technicko-odborných poznatků dřívějších generací, jednak pamětníkům nedávných i dřívějších časů k nostalgickému vzpomínání.
Autoři částečně vycházeli (především při popisu období 1897–1987) z publikace „90 let Pražské energetiky“, která vyšla v roce 1987.
S historií Prahy je nerozlučně spojen politický, ekonomický, kulturní a technický život celé naší země. Pamatuje epochu českých králů, obrození, zrod Československé republiky. Jsou s ní spjaty všechny rozhodující etapy zápasů za vybudování a upevnění demokracie v naší zemi. Historicky vzniklý životní styl, architektura a přírodní podmínky vytvořily z Prahy jednu z nejkrásnějších metropolí Evropy.
Nezbytnou součástí a podmínkou rozvoje města se stala ve 20. století elektrická energie a jí sloužící rozvodná zařízení a výrobny. Úkolem společnosti Pražská energetika, a. s., je především uspět v konkurenčním boji, stát se prosperující zákaznicky orientovanou společností a vytvářet pro své vlastníky dlouhodobě zisk. Přitom je třeba samozřejmě přihlížet ke zkušenostem předchozích generací, které postavily nezbytný základ energetického systému rozvodu elektrické energie.
Rozhodujícím rokem pro jeho rozvoj byl rok 1897, kdy došlo k založení Elektrických podniků královského města Prahy. Právě v době 120. výročí trvání pražského rozvodu elektrické energie je příležitost uspořádat a připomenout si ideály, pracovní úspěchy a naopak potíže, překážky a omyly předchozích a současných energetiků – dřívějších i současných zaměstnanců společnosti.

Summary

The book **120 Years We have been the Power of this City** is a sequel to the publication which was published for the 110th anniversary of the distribution of electricity in Prague.

The publication prepared and issued for the 120th anniversary of the establishment of the legal predecessor of the company is first and foremost a historic one popularly written while examining the essential technical and specialised aspects. This text is a brief recapitulation of the daily services provided by power engineers and the electricity distribution network in the Capital City of Prague followed by a consideration of further prospects. It may be assumed that this book will prove useful to younger employees and all other people interested in learning the history of Pražská energetika while taking on the technical and specialised knowledge of earlier generations as well as recent eyewitness and those of former years to recollect events with nostalgia.

The authors partly drew from the facts (above all when describing the period of 1897–1945) from the publication "90 Years of Pražská energetika" which was published in 1987.

The political, economic, cultural and technical life of our entire country is inseparably connected with the history of Prague. It recollects the age of the Bohemian kings, the national revival and the birth of the Czechoslovak Republic. All the decisive stages are associated with it of the struggle to build and strengthen democracy in our country. The historically established style of living, architecture and natural conditions created one of the most beautiful capitals in Europe.

In the 20th century an integral part and condition for the development of the city was electricity, the distribution equipment and production plants that were on its service. The task of the company Pražská energetika, a. s. (PRE), is above all to achieve success in the competition struggle, become a prosperous customer-orientated company and create long-term profit for the company owners. Likewise, the experience of past generations have to be taken into account, of course, which laid the essential foundation for the energy system of electricity distribution.

The decisive year for its development was 1897 when the company Elektrické podniky hlavního města Prahy (Electrical Works of the Royal City of Prague) was established. So the opportunity arises on the occasion of the 120th anniversary of electricity distribution in Prague to organise and recall the ideals, work successes as well as the difficulties, obstacles and mistakes of past and present energy workers – former and present company employees.

Zusammenfassung

Das Buch **120 Jahre Wir sind die Energie dieser Stadt** knüpft an die Publikation an, die anlässlich des 110. Jahrestages der Stromverteilungsdienste in Prag herausgegeben wurde.

Die zum 120. Jahrestag der Gründung vom Rechtsvorgänger der Gesellschaft erstellte und herausgegebene Publikation ist vor allem ein historisch-populäres Buch, das technische und fachliche Aspekte berücksichtigen muss. Es handelt sich um eine kurze Erinnerung an die alltäglichen Dienste der Stromverteilungsnetze und ihres Fachpersonals in der Hauptstadt Prag, an welche die Überlegungen bezüglich ihrer weiteren Perspektiven anknüpfen. Dieses Buch soll vor allem jüngeren Mitarbeitern der Gesellschaft und allen sonstigen Interessenten dazu dienen, sich mit der Geschichte der Prager Energiewerke bekannt zu machen und die technischen Fachkenntnisse der früheren Generationen zu übernehmen. Den Zeugen der alten und jüngeren Zeit bietet das Buch nostalgische Erinnerungen an.

Die Autoren sind (vor allem bei der Beschreibung der Jahre 1897–1945) teilweise von der Publikation „90 Jahre der Pražská energetika“ vom Jahre 1987 ausgegangen.

Mit der Geschichte von Prag ist das politische, wirtschaftliche, kulturelle und technische Leben unseres Landes untrennbar verbunden. Prag hat die Epoche der tschechischen Könige, die nationale Wiedergeburt, die Entstehung der Tschechoslowakischen Republik und alle wichtigen Kämpfe um Aufbau und Festigung der Demokratie in unserem Land erlebt. Dank dem im Laufe der Geschichte entstandenen Lebensstil sowie der Architektur und Naturbedingungen ist eine der schönsten Metropolen Europas entstanden.

Im 20. Jahrhundert wurden die elektrische Energie und ihre Erzeugungs- und Verteilungsanlagen Bedingung und nötiger Bestandteil der weiteren Stadtentwicklung. Die Aufgabe der Gesellschaft Pražská energetika, a. s. (PRE), besteht darin, sich im Wettbewerb zu bewähren, florierende kundenorientierte Gesellschaft zu werden und den Gesellschafts-eigentümern langfristigen Gewinn zu bringen. Dabei müssen natürlich die Erfahrungen der vorgehenden Generationen berücksichtigt werden, welche das nötige Fundament des Stromverteilungssystems gebaut haben.

Für die Entwicklung des Stromverteilungssystems war das Jahr 1897 am wichtigsten, in dem die Elektrischen Werke der Kőnigstadt Prag gegründet wurden. Gerade der 120. Jahrestag des Prager Stromverteilungssystems ist ein Anlass dazu, sich nicht nur an die Ideale und Arbeitserfolge, sondern auch an die Schwierigkeiten, Hindernisse und Irrtümer der früheren und bestehenden Mitarbeiter der Gesellschaft zu erinnern.

Prameny a literatura

100 let rozvodu elektřiny v Praze 1897–1997, Praha 1997
Běšínský, V.: Vývoj elektrárenských poměrů Velké Prahy po stránce technické, Praha 1924
Doležálek, J.: 110 let Jsme energie tohoto města, Praha 2006
Fojtík, P. – Jílková, M. – Prošek, F.: Sto let ve službách města, Praha 1997
Kubín, M.: Teplo a elektřina pro Prahu, Praha 1997
Světlo a výtvarné umění, Elektrické podniky hlavního města Prahy
Štecher, R.: 90 let služeb rozvodu elektřiny Praze, Praha 1987
Ústřední budova Elektrických podniků hlavního města Prahy, Praha 1935
Ústřední elektrická stanice královského hlavního města Prahy, Praha 1900
Vondráček, K.: Soustavná elektrizace ČSR, Praha 1936

Pražské energetické závody – Zprávy o výsledcích hospodářské činnosti za léta 1985–1988
Výroční účty Elektrických podniků (královského) hlavního města Prahy za léta 1898–1928
Výroční zprávy Elektrických podniků hlavního města Prahy za léta 1929–1938
Výroční zprávy Pražských energetických závodů, s. p., za léta 1990–1993
Výroční zprávy společnosti Pražská energetika, a. s., za léta 1994–2015

materiály Technického a dokumentačního muzea společnosti Pražská energetika, a. s.
materiály archivu Dopravního podniku hl. m. Prahy, akciové společnosti

Fotografie:
Archiv Dopravního podniku hl. m. Prahy, akciové společnosti
Archiv PRE
Quix
Ing. Arch. H. Härtel
Technické a dokumentační muzeum PRE

Obsah

Úvod 7

I. kapitola Průmyslová revoluce, počátky elektrizace v českých zemích se zaměřením na oblast královského hlavního města Prahy do roku 1918 11

II. kapitola Rozvoj elektrizační soustavy na území hlavního města Prahy v meziválečném období, stav během 2. světové války 1918–1945 27

III. kapitola Období poválečné a období centrálně řízené ekonomiky 1945–1989 45

IV. kapitola Období privatizace, adaptace na tržní prostředí a přípravy na liberalizaci trhu s elektřinou 1989–2001 59

V. kapitola Období postupné liberalizace trhu s elektřinou 2001–2005 73

VI. kapitola Období rozvoje stávajících a nových aktivit 2006–2016 101

VII. kapitola Technické a dokumentační muzeum pražské energetiky 115

VIII. kapitola Zdeněk Pešánek / Zapomenutý mág světla 123

Závěr 129

Přílohy 151

Adresy a kontaktní údaje subjektů Skupiny PRE 168

Seznam použitých zkratek 169

Shrnutí, Summary, Zusammenfassung 170–172

Prameny a literatura 173

120 LET Jsme energie tohoto města

Jan Doležálek, Drahomír Ruta
120 let Jsme energie tohoto města

Vydala Pražská energetika, a. s., při příležitosti 120. výročí založení společnosti
Odborná spolupráce: Pavel Fojtík
Grafická úprava, DTP: Jan Kubeš, C&COM Advertising
Produkce: studio HOLLY
Tisk: PB Tisk, a. s.
Počet stran: 176
První vydání. Praha 2016

ISBN 978-80-270-0671-7